

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาถึงปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอยของครัวเรือนในเขตชุมชนเมือง กรณีศึกษาชุมชนบ้านคลองหะวะ ชุมชนกลางนาและชุมชนควนสันติ อำเภอลำใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยเชิงปริมาณเรียงตามลำดับต่อไปนี้

- 1.1 ลักษณะทางกายภาพของครัวเรือน
- 1.2 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของครัวเรือน
- 1.3 พฤติกรรมการจัดการมูลฝอยในครัวเรือน
- 1.4 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย การทิ้งมูลฝอย การได้รับข่าวสาร และการได้รับสื่อรณรงค์การคัดแยกมูลฝอย
- 1.5 ความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรชุมชนและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน
- 1.6 ความคิดเห็นต่อการคัดแยกมูลฝอยของชุมชน
- 1.7 การทดสอบความสัมพันธ์ปัจจัยต่าง ๆ ของครัวเรือนที่มีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน
- 1.8 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แต่ละปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอย
- 1.9 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการคัดแยกมูลฝอยในชุมชนเมือง

2. ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัยเชิงคุณภาพในแต่ละพื้นที่ศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้

- 2.1 บทบาทของผู้นำและคณะกรรมการชุมชน
- 2.2 บทบาทขององค์กรชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ
- 2.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน
- 2.4 แนวทางและแผนงานในการจัดการมูลฝอย

1. ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ลักษณะทางกายภาพของครัวเรือน

ลักษณะทางกายภาพของครัวเรือน ได้แก่ ประเภทที่อยู่อาศัย เนื้อที่ของที่อยู่อาศัย การมีบริเวณของที่อยู่อาศัย และระยะห่างจากบ้านเรือนถึงจุดทิ้งมูลฝอย สามารถแสดงผลการวิจัยจำแนกตามพื้นที่ศึกษา ได้ดังนี้ (ตาราง 5)

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะทางกายภาพของครัวเรือน

ลักษณะทางกายภาพของครัวเรือน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหวัะ (n = 85)	กลางนา (n = 90)	ควนสันติ (n = 71)	รวม (n = 246)
ประเภทที่อยู่อาศัย				
บ้านเดี่ยว ได้แก่ บ้านเดี่ยว 1 ชั้น 2 ชั้น และ 3 ชั้น	31 (36.5)	36 (40.0)	19 (26.8)	86 (35.0)
อพาร์ทเมนต์และหอพัก	0 (0)	3 (3.3)	0 (0)	3 (1.2)
ทาวน์เฮาส์	6 (7.1)	29 (32.3)	7 (9.9)	42 (17.0)
บ้านเช่า ห้องเช่า ห้องแถว	28 (32.9)	20 (22.2)	28 (39.4)	76 (30.9)
บ้าน/สถานที่ประกอบอาชีพและร้านค้า	20 (23.5)	2 (2.2)	17 (23.9)	39 (15.9)
เนื้อที่ของที่อยู่อาศัย (ตรม.)				
น้อยกว่า 40 ตรม.	11 (13.0)	12 (13.3)	5 (7.0)	28 (11.4)
41 – 80 ตรม.	42 (49.4)	31 (34.4)	38 (53.5)	111 (45.1)
81 - 120 ตรม.	21 (24.7)	23 (25.6)	12 (16.9)	56 (22.8)
มากกว่า 120 ตรม.	11 (12.9)	24 (26.7)	16 (22.6)	51 (20.7)
ค่าเฉลี่ย (Mean)	90.8	109.4	92.3	94.8
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	46.4	61.6	55.3	54.8

ตาราง 5 (ต่อ)

ลักษณะทางกายภาพของครัวเรือน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหะ (n = 85)	กลางนา (n = 90)	ควนสันติ (n = 71)	รวม (n = 246)
พื้นที่ใช้สอยของที่อยู่อาศัย				
มีบริเวณบ้าน	30 (35.3)	36 (40.0)	29 (40.8)	95 (38.6)
ไม่มีบริเวณบ้าน	55 (64.7)	54 (60.0)	42 (59.2)	151 (61.4)
ระยะห่างจากบ้านเรือนถึงจุดทิ้งมูลฝอย (ม.)				
5 - 10 ม.	16 (18.8)	49 (54.4)	18 (25.4)	83 (33.7)
50 - 100 ม.	31 (36.5)	28 (31.1)	30 (42.3)	89 (36.2)
มากกว่า 100 ม.	12 (14.1)	6 (6.7)	16 (22.5)	34 (13.8)
ไม่ตอบ	26 (30.6)	7 (7.8)	7 (9.8)	40 (16.3)

1.1.1 ลักษณะทางกายภาพของครัวเรือนของชุมชนบ้านคลองหะ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างชุมชนบ้านคลองหะมีลักษณะทางกายภาพของครัวเรือนแยกตามปัจจัยต่าง ๆ ได้ดังนี้

ประเภทที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างมีที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเดี่ยว (ได้แก่ บ้านเดี่ยว 1 ชั้น 2 ชั้น และ 3 ชั้น) ร้อยละ 36.5 รองลงมาเป็นบ้านเช่า ห้องเช่า และห้องแถวร้อยละ 32.9 เป็นบ้านพร้อมกับเป็นสถานที่ประกอบอาชีพ และร้านค้าร้อยละ 23.5 และที่เหลืออีกร้อยละ 7.1 เป็นที่อยู่อาศัยประเภททาวน์เฮาส์

เนื้อที่ของที่อยู่อาศัยและการมีบริเวณบ้าน กลุ่มตัวอย่างมีเนื้อที่ของอยู่อาศัยเฉลี่ย 90.8 ตรม. โดยส่วนใหญ่ที่อยู่อาศัยไม่มีบริเวณบ้านร้อยละ 64.7 และมีบริเวณบ้านร้อยละ 35.3

ระยะห่างจากบ้านเรือนถึงจุดทิ้งมูลฝอย ร้อยละ 36.5 มีระยะห่างของจุดทิ้งมูลฝอยจากบ้านเรือนของกลุ่มตัวอย่าง 50 - 100 เมตร รองลงมามีระยะห่างของจุดทิ้งมูลฝอยจากบ้านเรือน 5 - 10 เมตรร้อยละ 18.8 และมีระยะห่างของจุดทิ้งมูลฝอยจากบ้านเรือนมากกว่า 100 เมตรร้อยละ 14.1

สรุปลักษณะทางกายภาพของครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างในชุมชนบ้านคลองหระ จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างในชุมชนบ้านคลองหระมีลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเดี่ยว (ได้แก่ บ้านเดี่ยว 1 ชั้น 2 ชั้น และ 3 ชั้น) รองลงมาเป็นบ้านเช่า ห้องเช่า และห้องแถว ซึ่งที่อยู่อาศัยดังกล่าวผู้ให้เช่าจะปลูกสร้างที่อยู่อาศัยให้ แต่ผู้เช่าไม่มีสิทธิ์ในการขายหรือต่อเติมที่อยู่อาศัยและจะเช่าอยู่อาศัยเพียงระยะหนึ่ง ทำให้ผู้เช่าไม่มีความผูกพันกับที่อยู่อาศัย และที่อยู่อาศัยอีกประเภทในชุมชนคือ บ้านที่เป็นสถานที่ประกอบอาชีพ และร้านค้า ที่อยู่อาศัยดังกล่าวผู้อาศัยจะพักอยู่อาศัยในที่พักเกือบตลอดเวลา ทำให้ผู้อยู่อาศัยมีความผูกพันกับที่อยู่อาศัยมาก โดยมีเนื้อที่ที่อยู่อาศัยเฉลี่ย 90.8 ตรม.ต่อครัวเรือน ที่อยู่อาศัยในชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีบริเวณบ้าน เนื่องจากเนื้อที่ทั้งหมดถูกสร้างเป็นที่อยู่อาศัยเพื่อประโยชน์ในการใช้สอยพื้นที่ให้มากที่สุด โดยมีจุดทิ้งมูลฝอยห่างจากครัวเรือน 50 - 100 เมตร

1.1.2 ลักษณะทางกายภาพของครัวเรือนของชุมชนกลางนา

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างชุมชนกลางนามีลักษณะทางกายภาพของครัวเรือนแยกตามปัจจัยต่าง ๆ ได้ดังนี้

ประเภทที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างมีที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเดี่ยว (ได้แก่ บ้านเดี่ยว 1 ชั้น 2 ชั้น และ 3 ชั้น) ร้อยละ 40.0 รองลงมาเป็นทาวน์เฮาส์ร้อยละ 32.3 เป็นบ้านเช่า ห้องเช่า ห้องแถว ร้อยละ 22.2 เป็นอพาร์ทเมนต์และหอพักร้อยละ 3.3 และที่เหลืร้อยละ 2.2 เป็นที่อยู่อาศัยประเภทบ้านพร้อมกับเป็นสถานที่ประกอบอาชีพ และร้านค้า

เนื้อที่ของที่อยู่อาศัยและการมีบริเวณบ้าน กลุ่มตัวอย่างมีเนื้อที่ของที่อยู่อาศัยเฉลี่ย 109.4 ตรม. โดยส่วนใหญ่ที่อยู่อาศัยไม่มีบริเวณบ้านร้อยละ 60.0 และมีบริเวณบ้านร้อยละ 40.0

ระยะห่างจากบ้านเรือนถึงจุดทิ้งมูลฝอย ร้อยละ 54.4 มีระยะห่างของจุดทิ้งมูลฝอยจากบ้านเรือนของกลุ่มตัวอย่าง 5 - 10 เมตร รองลงมา มีระยะห่างของจุดทิ้งมูลฝอยจากบ้านเรือน 50 - 100 เมตรร้อยละ 31.1 และมีระยะห่างของจุดทิ้งมูลฝอยมากกว่า 100 เมตรร้อยละ 6.7 ตามลำดับ

สรุปลักษณะทางกายภาพของครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างในชุมชนกลางนา จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างในชุมชนกลางนามีลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเดี่ยว (ได้แก่ บ้านเดี่ยว 1 ชั้น 2 ชั้น และ 3 ชั้น) รองลงมาเป็นทาวน์เฮาส์ซึ่งมีทั้งเจ้าของเป็นผู้อยู่อาศัย และประเภทที่ปลูกสร้างเพื่อให้เช่าแบบถาวรและแบบชั่วคราว ส่วนที่อยู่อาศัยที่เป็นบ้านเช่า ห้องเช่า และห้องแถว ซึ่งที่อยู่อาศัยดังกล่าวผู้ให้เช่าจะปลูกสร้างที่อยู่อาศัยให้ แต่ผู้เช่าไม่มีสิทธิ์ในการขายหรือต่อเติมที่อยู่อาศัยซึ่งจะเช่าอยู่เพียงระยะหนึ่ง และที่อยู่อาศัยที่เป็นอพาร์ทเมนต์ และหอพัก โดยผู้พักอาศัย (ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา) จะเช่าเพื่อเป็นที่พักในช่วงที่เข้ามาศึกษาในสถานศึกษาใกล้ชุมชนกลางนาซึ่งมีระยะเวลาการอยู่อาศัยไม่เกิน 5 ปี ทำให้ผู้เช่าไม่มีความผูกพันกับที่อยู่อาศัย โดยมีเนื้อที่ที่อยู่อาศัยเฉลี่ย 109.4 ตรม.ต่อครัวเรือน ซึ่งที่อยู่อาศัยในชุมชนกลางนาส่วนใหญ่ไม่มีบริเวณบ้าน เนื่องจากเนื้อที่ทั้งหมด

ถูกสร้างเป็นที่อยู่อาศัยเพื่อประโยชน์ในการใช้สอยพื้นที่ให้มากที่สุด โดยมีจุดทิ้งมูลฝอยห่างจากบ้านเรือน 5 - 10 เมตร

1.1.3 ลักษณะทางกายภาพของครัวเรือนของชุมชนควนสันติ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างชุมชนควนสันติมีลักษณะทางกายภาพของครัวเรือนแยกตามปัจจัยต่าง ๆ ได้ดังนี้

ประเภทที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างมีที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเช่า ห้องเช่าและห้องแถวร้อยละ 39.4 รองลงมาเป็นบ้านเดี่ยว (ได้แก่ บ้านเดี่ยว 1 ชั้น 2 ชั้น และ 3 ชั้น) ร้อยละ 26.8 เป็นบ้านพร้อมกับเป็นสถานที่ประกอบอาชีพ และร้านค้าร้อยละ 23.9 และที่เหลือร้อยละ 9.9 เป็นที่อยู่อาศัยประเภททาวน์เฮาส์

เนื้อที่ของที่อยู่อาศัยและการมีบริเวณบ้าน กลุ่มตัวอย่างมีเนื้อที่ของที่อยู่อาศัยเฉลี่ย 92.3 ตรม. โดยที่อยู่อาศัยไม่มีบริเวณบ้านร้อยละ 59.2 และมีบริเวณบ้านร้อยละ 40.8

ระยะห่างจากบ้านเรือนถึงจุดทิ้งมูลฝอย ร้อยละ 42.3 มีระยะห่างของจุดทิ้งมูลฝอยจากบ้านเรือนของกลุ่มตัวอย่าง 50 – 100 เมตร รองลงมามีระยะห่างของจุดทิ้งมูลฝอยจากบ้านเรือน 5 – 10 เมตรร้อยละ 25.4 และมีระยะห่างของจุดทิ้งมูลฝอยจากบ้านเรือนมากกว่า 100 เมตรร้อยละ 22.5

สรุปลักษณะทางกายภาพของครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างในชุมชนควนสันติ จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างในชุมชนควนสันติมีลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเช่า ห้องเช่า และห้องแถว ซึ่งมีทั้งการเช่าอยู่อาศัยแบบถาวรและแบบเช่าชั่วคราว ทำให้กลุ่มตัวอย่างที่พักอาศัยในที่พักประเภทดังกล่าวมีทั้งกลุ่มที่มีความผูกพันและไม่มีความผูกพันในที่อยู่อาศัย รองลงมาเป็นบ้านเดี่ยว (ได้แก่ บ้านเดี่ยว 1 ชั้น 2 ชั้น และ 3 ชั้น) และเป็นที่อยู่อาศัยประเภทบ้านพร้อมกับเป็นสถานที่ประกอบอาชีพ และร้านค้า ซึ่งผู้อยู่อาศัยจะพักอาศัยในที่พักเกือบตลอดเวลา ทำให้ผู้อยู่อาศัยมีความผูกพันกับที่อยู่อาศัยมาก โดยมีเนื้อที่ที่อยู่อาศัยเฉลี่ย 92.3 ตรม.ต่อครัวเรือน ซึ่งที่อยู่อาศัยในชุมชนควนสันติส่วนใหญ่ไม่มีบริเวณบ้าน ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อที่ทั้งหมดถูกสร้างเป็นที่อยู่อาศัยเพื่อประโยชน์ในการใช้สอยพื้นที่ให้มากที่สุด โดยมีจุดทิ้งมูลฝอยห่างจากบ้านเรือน 50 - 100 เมตร

1.1.4 ลักษณะทางกายภาพของครัวเรือนในชุมชนเมือง

สรุปภาพรวมผลการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชน มีลักษณะทางกายภาพของครัวเรือนแยกตามปัจจัยต่าง ๆ ได้ดังนี้

ประเภทที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างมีที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเดี่ยว (ได้แก่ บ้านเดี่ยว 1 ชั้น 2 ชั้น และ 3 ชั้น) ร้อยละ 35.0 รองลงมาเป็นบ้านเช่า ห้องเช่า ห้องแถวร้อยละ 30.9 เป็นทาวน์เฮาส์ ร้อยละ 17.0 เป็นบ้านพร้อมกับเป็นสถานที่ประกอบอาชีพ และร้านค้าร้อยละ 15.9 และที่เหลือร้อยละ 1.2 เป็นที่อยู่อาศัยประเภทอพาร์ทเมนต์

เนื้อที่ของที่อยู่อาศัยและการมีบริเวณบ้าน กลุ่มตัวอย่างมีเนื้อที่ของที่อยู่อาศัยเฉลี่ย 94.8 ตรม. โดยส่วนใหญ่ที่อยู่อาศัยไม่มีบริเวณบ้านร้อยละ 61.4 และมีบริเวณบ้านร้อยละ 38.6

ระยะห่างจากบ้านเรือนถึงจุดทิ้งมูลฝอย ร้อยละ 36.2 มีระยะห่างของจุดทิ้งมูลฝอยจากบ้านเรือนของกลุ่มตัวอย่าง 50 – 100 เมตร รองลงมา มีระยะห่างของจุดทิ้งมูลฝอยจากบ้านเรือน 5 – 10 เมตรร้อยละ 33.7 และมีระยะห่างของจุดทิ้งมูลฝอยมากกว่า 100 เมตรร้อยละ 13.8

เมื่อเปรียบเทียบลักษณะทางกายภาพของครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชนมีลักษณะที่อยู่อาศัยคล้ายคลึงกันคือ มีลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเดี่ยว รองลงมาเป็นบ้านเช่า ห้องเช่า และห้องแถว ทาวน์เฮาส์ และเป็นบ้านพร้อมกับเป็นสถานที่ประกอบอาชีพและร้านค้า ซึ่งที่อยู่อาศัยดังกล่าวไม่มีบริเวณบ้าน ทั้งนี้เนื่องจากที่ดินในเขตชุมชนเมืองมีราคาค่อนข้างสูง การมีบริเวณบ้านอาจทำให้ไม่คุ้มค่ากับราคาที่ดิน ดังนั้นเนื้อที่ทั้งหมดจึงถูกสร้างเป็นที่อยู่อาศัยและเพิ่มจำนวนชั้นของที่อยู่อาศัยเพื่อประโยชน์ในการใช้สอยพื้นที่ให้มากที่สุด และมีเนื้อที่ที่อยู่อาศัยเฉลี่ยใกล้เคียงกันคือ อยู่ระหว่าง 90.8 – 109.4 ตรม.ต่อครัวเรือน โดยมีจุดทิ้งมูลฝอยห่างจากบ้านเรือนในชุมชนบ้านคลองหวและชุมชนควนสันติ 50 - 100 เมตร ส่วนชุมชนกลางนามีระยะห่างของจุดทิ้งมูลฝอยห่างจากครัวเรือน 5 – 10 เมตร โดยการกำหนดระยะห่างของจุดรับมูลฝอยเทศบาลจะเป็นผู้กำหนด โดยจะกำหนดจากความหนาแน่นของครัวเรือนในแต่ละบริเวณเพื่อให้จุดรับมูลฝอยเพียงพอและเหมาะสมกับปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้น ซึ่งพบว่าที่อยู่อาศัยในชุมชนกลางนามีการปลูกสร้างที่ติด ๆ กันและมีความหนาแน่นของครัวเรือนมากกว่าชุมชนบ้านคลองหวและชุมชนควนสันติ ดังนั้นจุดรับมูลฝอยของชุมชนกลางนาจึงมีระยะห่างน้อยกว่าทั้งสองชุมชน

1.2 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของครัวเรือน

ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ศาสนา รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือน สถานภาพในครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนเด็ก คนชราหรือผู้ที่ต้องดูแลเป็นพิเศษในครัวเรือน การมีญาติพักอาศัยร่วมด้วยในครัวเรือน ญาติที่พักอาศัยในครัวเรือน การทำงานทั้งสามีและภรรยา จำนวนชั่วโมงที่พักอาศัยในแต่ละวัน ระยะเวลาในการอยู่อาศัยในชุมชนและสถานภาพในชุมชน สามารถแสดงผลการวิจัยจำแนกตามพื้นที่ศึกษาได้ดังนี้ (ตาราง 6)

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ

ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของครัวเรือน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหะ (n = 85)	กลางนา (n = 90)	ควนสันติ (n = 71)	รวม (n = 246)
เพศ				
ชาย	32 (37.6)	27 (30.0)	30 (42.3)	89 (36.2)
หญิง	53 (62.4)	63 (70.0)	41 (57.7)	157 (63.8)
อายุ (ปี)				
ต่ำกว่า 20 ปี	3 (3.5)	12 (13.3)	3 (4.2)	18 (7.4)
21 – 40 ปี	42 (49.4)	49 (54.4)	32 (45.1)	123 (50.0)
41 – 60 ปี	31 (36.5)	22 (24.5)	31 (43.7)	84 (34.1)
มากกว่า 60 ปี	9 (10.6)	7 (7.8)	5 (7.0)	21 (8.5)
ค่าเฉลี่ย (Mean)	42.9	37.0	41.7	40.4
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	13.9	14.4	12.1	13.8
อาชีพ				
เกษตรกร	4 (4.7)	0 (0)	0 (0)	4 (1.6)
พนักงานบริษัท/ลูกจ้าง ข้าราชการ รับจ้างชั่วคราว	17 (20.0)	25 (27.8)	15 (21.1)	57 (23.2)
ประกอบอาชีพอิสระและเจ้าของธุรกิจ	33 (38.8)	31 (34.4)	24 (33.8)	88 (35.8)
ประกอบอาชีพที่ไม่มีรายได้จากการประกอบอาชีพ ได้แก่ แม่บ้าน นักเรียน/นักศึกษา ว่างาน และอาชีพอื่น ๆ ได้แก่ ข้าราชการเกษียณอายุและอยู่บ้านเฉย ๆ	31 (36.5)	34 (37.8)	32 (45.1)	97 (39.4)

ตาราง 6 (ต่อ)

ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของครัวเรือน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหว๊ะ (n = 85)	กลางนา (n = 90)	ควนสันติ (n = 71)	รวม (n = 246)
การศึกษา				
ประถมศึกษา	44 (51.8)	23 (25.6)	41 (57.7)	108 (43.9)
มัธยมศึกษา	25 (29.4)	35 (38.9)	21 (29.6)	81 (32.9)
ประกาศนียบัตรและอนุปริญญา	9 (10.6)	11 (12.2)	2 (2.8)	22 (8.9)
ปริญญา	7 (8.2)	21 (23.3)	1 (1.4)	29 (11.8)
อื่น ๆ ได้แก่ ไม่ได้เรียนหนังสือ	0 (0)	0 (0)	6 (8.5)	6 (2.5)
ศาสนา				
พุทธ	85 (100)	90 (100)	19 (26.8)	194 (78.9)
อิสลาม	0 (0)	0 (0)	52 (73.2)	52 (21.1)
รายได้ของครอบครัวต่อเดือน (บาท)				
ต่ำกว่า 2,500 - 5,000 บาท	29 (34.1)	19 (21.1)	35 (49.3)	83 (33.7)
5,001 – 10,000 บาท	35 (41.2)	50 (55.6)	30 (42.3)	115 (46.7)
10,001 – 20,000 บาท	13 (15.3)	17 (18.9)	3 (4.2)	33 (13.4)
มากกว่า 20,000 บาท	8 (9.4)	4 (4.4)	3 (4.2)	15 (6.0)

ตาราง 6 (ต่อ)

ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของครัวเรือน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหว๊ะ (n = 85)	กลางนา (n = 90)	ควนสันติ (n = 71)	รวม (n = 246)
สถานภาพในครัวเรือน				
หัวหน้าครอบครัว	22 (25.9)	26 (28.9)	33 (46.5)	81 (32.9)
คู่สมรสของหัวหน้าครอบครัว	37 (43.5)	33 (36.7)	22 (31.0)	91 (37.0)
บุตร	10 (11.8)	11 (12.2)	8 (11.3)	29 (11.8)
เขย สะใภ้	0 (0)	0 (0)	1 (1.4)	1 (0.4)
ญาติ พี่ น้อง บิดา มารดา	15 (17.6)	7 (7.8)	4 (5.6)	26 (13.0)
อื่นๆ ได้แก่ ลูกจ้าง เพื่อน	1 (1.2)	13 (14.4)	3 (4.2)	18 (4.9)
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)				
1 – 3 คน	31 (36.5)	30 (33.3)	29 (40.8)	90 (36.6)
4 – 6 คน	49 (57.6)	51 (56.7)	30 (42.3)	130 (52.8)
7 คนขึ้นไป	5 (5.9)	9 (10.0)	12 (16.9)	26 (10.6)
ค่าเฉลี่ย (Mean)	4.1	4.3	4.6	4.3
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	1.5	2.1	3.7	2.5
จำนวนเด็ก คนชราหรือผู้ที่ต้องดูแลในครัวเรือน				
1 คน	20 (23.5)	20 (22.2)	24 (33.8)	64 (26.0)
2 คน	26 (30.6)	10 (11.1)	11 (15.5)	47 (19.1)
3 คนขึ้นไป	5 (5.9)	8 (8.9)	6 (8.5)	19 (7.7)
ไม่ตอบ	34 (40.0)	52 (57.8)	30 (42.2)	116 (47.2)
ค่าเฉลี่ย (Mean)	1.0	0.7	0.9	0.8
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	0.9	1.0	0.9	1.0

ตาราง 6 (ต่อ)

ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของครัวเรือน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหะ (n = 85)	กลางนา (n = 90)	ควนสันติ (n = 71)	รวม (n = 246)
ครอบครัวมีญาติพักอาศัยร่วมด้วย				
มีญาติพักอาศัย	21 (24.7)	25 (27.8)	24 (33.8)	70 (28.9)
ไม่มีญาติพักอาศัย	64 (75.3)	65 (72.2)	47 (66.2)	176 (71.5)
ญาติที่พักอาศัยในครัวเรือน				
ปู่ย่า ตายาย	8 (26.7)	5 (15.6)	8 (28.6)	21 (23.3)
ลุงป้า น้าอา	1 (3.3)	1 (3.1)	3 (10.7)	5 (5.6)
หลาน	13 (43.3)	14 (43.8)	10 (35.7)	37 (41.1)
อื่น ๆ ได้แก่ น้อง ลูกเขยและคณะกรรมการ	8 (26.7)	12 (37.5)	7 (25.0)	27 (30.0)
การทำงานทั้งสามภรรยา				
ทำงานนอกบ้านทั้งสามภรรยา	36 (42.4)	37 (41.1)	28 (39.4)	101 (41.1)
สามีหรือภรรยาไม่ได้ทำงานนอกบ้าน	49 (57.6)	53 (58.9)	43 (60.6)	145 (58.9)
จำนวนชั่วโมงที่พักอาศัยอยู่ในบ้าน (ชม./วัน)				
น้อยกว่า 5 ชม.	1 (1.2)	0 (0)	1 (1.4)	2 (0.8)
6 - 10 ชม.	20 (23.5)	16 (17.8)	9 (12.7)	45 (18.3)
11 - 15 ชม.	7 (8.2)	15 (16.7)	10 (14.1)	32 (13)
16 - 24 ชม.	57 (67.1)	59 (65.6)	51 (71.8)	167 (67.9)
ค่าเฉลี่ย (Mean)	17.7	17.2	19.5	18.1
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	6.2	5.6	6.2	6.0

ตาราง 6 (ต่อ)

ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของครัวเรือน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหะ (n = 85)	กลางนา (n = 90)	ควนสันติ (n = 71)	รวม (n = 246)
ระยะเวลาการอยู่อาศัยในชุมชน (ปี)				
น้อยกว่า 5 ปี	30 (35.3)	43 (47.8)	32 (45.1)	105 (42.7)
6 - 15 ปี	30 (35.3)	24 (26.7)	18 (25.4)	72 (29.3)
16 - 25 ปี	13 (15.3)	11 (12.2)	12 (16.9)	36 (14.6)
มากกว่า 25 ปี	12 (14.1)	12 (13.3)	9 (12.7)	33 (13.4)
ค่าเฉลี่ย (Mean)	14.1	11.8	12.2	12.7
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	16.0	14.3	13.0	14.5
สถานภาพในชุมชน				
ประชาชนทั่วไป	75 (88.2)	82 (91.2)	66 (93.0)	223 (90.7)
ผู้นำชุมชน	0 (0)	1 (1.1)	2 (2.8)	3 (1.2)
คณะกรรมการชุมชน	5 (5.9)	3 (3.3)	3 (4.2)	11 (4.5)
สมาชิกในชุมชน	5 (5.9)	4 (4.4)	0 (0)	9 (3.6)

1.2.1 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของครัวเรือนชุมชนบ้านคลองหะ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างชุมชนบ้านคลองหะมีลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของครัวเรือนแยกตามปัจจัยต่าง ๆ ได้ดังนี้

เพศ กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย กล่าวคือ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 62.4 เพศชาย ร้อยละ 37.6

อายุ กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 42.9 ปี

การประกอบอาชีพ กลุ่มตัวอย่างมีการประกอบอาชีพเรียงตามลำดับดังนี้ ประกอบอาชีพเป็นเจ้าของธุรกิจและประกอบอาชีพอิสระร้อยละ 38.8 รองลงมาเป็นประกอบอาชีพที่ไม่มียรายได้จากการประกอบอาชีพ (นักเรียน/นักศึกษา แม่บ้าน ว่างานและอื่น ๆ ได้แก่ ข้าราชการ

เกษียณอายุ และอยู่บ้าน) ร้อยละ 36.5 ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทหรือลูกจ้าง ข้าราชการและรับจ้างชั่วคราวร้อยละ 20.0 และที่เหลือร้อยละ 4.7 ประกอบอาชีพเกษตรกร

ระดับการศึกษาสูงสุด กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 51.8 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 29.4 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 10.6 จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรและอนุปริญญา และที่เหลืออีกร้อยละ 8.2 จบการศึกษาในระดับปริญญา

ศาสนา กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 100 นับถือศาสนาพุทธ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 41.2 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนอยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท รองลงมาร้อยละ 34.1 มีรายได้ต่อเดือนของครัวเรือนต่ำกว่า 2,500 – 5,000 บาท ร้อยละ 15.3 มีรายได้ต่อเดือนของครัวเรือน 10,001 – 20,000 บาท และที่เหลือร้อยละ 9.4 มีรายได้ของครัวเรือนมากกว่า 20,000 บาทต่อเดือน

สถานภาพในครัวเรือน ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 43.5 มีสถานภาพในครัวเรือนเป็นคู่สมรสของหัวหน้าครอบครัว รองลงมาเป็นหัวหน้าครอบครัวร้อยละ 25.9 นอกนั้นเป็นญาติใกล้ชิด (ได้แก่ พี่ น้อง บิดา มารดา) ร้อยละ 17.6 หรือเป็นบุตรร้อยละ 11.8 และอื่น ๆ (เพื่อนและลูกจ้าง) ร้อยละ 1.2 โดยมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.1 คน มีเด็ก คนชราหรือผู้ที่ต้องดูแลเป็นพิเศษในครัวเรือนเฉลี่ย 1.0 คน โดยร้อยละ 75.3 ไม่มีญาติพักอาศัยร่วมด้วยและร้อยละ 24.7 มีญาติพักอาศัยร่วมด้วยในครัวเรือน โดยญาติที่พักอาศัยในครัวเรือนร้อยละ 43.3 คือ หลาน รองลงมาคือ ปู่ย่า ตายายหรืออื่นๆ (ได้แก่ น้อง ลูกเขยและคณะกรรมการ) ร้อยละ 26.7 และที่เหลือร้อยละ 3.3 เป็นลุง ป้า น้า อา โดยครัวเรือนร้อยละ 57.6 มีสามีหรือภรรยาที่ไม่ได้ทำงานนอกบ้าน และร้อยละ 42.6 ทำงานนอกบ้านทั้งสามีภรรยา

จำนวนชั่วโมงที่พักอาศัยในแต่ละวัน กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในบ้านเฉลี่ยวันละ 17.7 ชั่วโมง

ระยะเวลาในการอยู่อาศัยในชุมชน กลุ่มตัวอย่างอยู่อาศัยในชุมชนโดยเฉลี่ย 14.1 ปี

สถานภาพในชุมชน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 88.2 มีสถานภาพในชุมชนเป็นประชาชนทั่วไป รองลงมาร้อยละ 5.9 มีสถานภาพเป็นคณะกรรมการชุมชน และสมาชิกในชุมชน

สรุปลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนบ้านคลองหวัะ จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุอยู่ในช่วงวัยทำงาน โดยจบการศึกษาในระดับภาคบังคับหรือสูงกว่าภาคบังคับเล็กน้อยมีรายได้ไม่สูงนัก ประกอบอาชีพเป็นเจ้าของธุรกิจและประกอบอาชีพอิสระ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งประกอบอาชีพที่ไม่มีรายได้ ซึ่งอาชีพดังกล่าวทำให้มีเวลาในการอยู่อาศัยในบ้านได้ค่อนข้างมาก มีสถานภาพในครัวเรือนเป็นคู่สมรสของหัวหน้าครอบครัวและมีสถานภาพในชุมชนเป็นประชาชนทั่วไป

1.2.2 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของครัวเรือนชุมชนกลางนา

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างชุมชนกลางนามีลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของครัวเรือนแยกตามปัจจัยต่าง ๆ ได้ดังนี้

เพศ กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย กล่าวคือ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 70.0 เพศชาย ร้อยละ 30.0

อายุ กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 37.0 ปี

การประกอบอาชีพ กลุ่มตัวอย่างมีการประกอบอาชีพเรียงตามลำดับดังนี้ ประกอบอาชีพที่ไม่มีรายได้จากการประกอบอาชีพ (นักเรียน/นักศึกษา แม่บ้าน ว่างงานและอื่น ๆ ได้แก่ ข้าราชการเกษียณอายุและอยู่บ้านเฉย ๆ) ร้อยละ 37.8 รองลงมาเป็นการประกอบอาชีพเป็นเจ้าของธุรกิจและประกอบอาชีพอิสระร้อยละ 34.4 และประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทหรือลูกจ้าง ข้าราชการและรับจ้างชั่วคราวร้อยละ 27.8

ระดับการศึกษาสูงสุด กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 38.9 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา รองลงมาร้อยละ 25.6 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 23.3 จบการศึกษาระดับปริญญา ที่เหลืออีกร้อยละ 12.2 จบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรและอนุปริญญา

ศาสนา กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 100 นับถือศาสนาพุทธ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 55.6 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนอยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท รองลงมาร้อยละ 21.1 มีรายได้ต่อเดือนของครัวเรือนต่ำกว่า 2,500 – 5,000 บาท ร้อยละ 18.9 มีรายได้ต่อเดือนของครัวเรือน 10,001 – 20,000 บาท และที่เหลือร้อยละ 4.4 มีรายได้ของครัวเรือนมากกว่า 20,000 บาทต่อเดือน

สถานภาพในครัวเรือน ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 36.7 มีสถานภาพในครัวเรือนเป็นคู่สมรสของหัวหน้าครอบครัว รองลงมาเป็นหัวหน้าครอบครัวร้อยละ 28.9 สถานภาพอื่น ๆ (เพื่อนและลูกจ้าง) ร้อยละ 14.4 เป็นบุตร ร้อยละ 12.2 นอกนั้นเป็นญาติใกล้ชิด (ได้แก่ พี่ น้อง บิดา มารดา) ร้อยละ 7.8 โดยมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.3 คน มีเด็ก คนชราหรือผู้ที่ต้องดูแลเป็นพิเศษในครัวเรือนเฉลี่ย 0.7 คน โดยร้อยละ 72.2 ไม่มีญาติพักอาศัยร่วมด้วยและร้อยละ 27.8 มีญาติพักอาศัยร่วมด้วยในครัวเรือน โดยญาติที่พักอาศัยในครัวเรือนร้อยละ 43.8 คือ หลาน รองลงมาเป็นอื่นๆ (ได้แก่ น้อง ลูกเขยและคณะกรรมการ) ร้อยละ 37.5 เป็นปู่ ย่า ตา ยาย ร้อยละ 15.6 และที่เหลือร้อยละ 3.1 เป็นลุงป้า น้าอา โดยครัวเรือนร้อยละ 58.9 มีสามีหรือภรรยาที่ไม่ได้ทำงานนอกบ้าน และร้อยละ 41.1 ทำงานนอกบ้านทั้งสามีภรรยา

จำนวนชั่วโมงที่พักอาศัยในแต่ละวัน กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในบ้านเฉลี่ยวันละ 17.2 ชั่วโมง

ระยะเวลาในการอยู่อาศัยในชุมชน กลุ่มตัวอย่างอยู่อาศัยในชุมชนโดยเฉลี่ย 11.8 ปี

สถานภาพในชุมชน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 91.2 มีสถานภาพในชุมชนเป็นประชาชนทั่วไป รองลงมาร้อยละ 4.4 มีสถานภาพเป็นสมาชิกในชุมชน ร้อยละ 3.3 มีสถานภาพเป็นคณะกรรมการชุมชน และที่เหลือร้อยละ 1.1 มีสถานภาพเป็นผู้นำชุมชน

สรุปลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนกลางนา จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุอยู่ในช่วงวัยทำงาน โดยจบการศึกษาสูงกว่าภาคบังคับและระดับปริญญา ประกอบอาชีพที่ไม่มีรายได้และประกอบอาชีพเป็นเจ้าของธุรกิจและประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งอาชีพดังกล่าวทำให้กลุ่มตัวอย่างมีเวลาในการอยู่อาศัยในครัวเรือนค่อนข้างมากเมื่อเปรียบเทียบกับประกอบอาชีพประจำ (ได้แก่ พนักงานบริษัทหรือลูกจ้าง ข้าราชการและรับจ้างชั่วคราว) โดยมีรายได้อยู่ในระดับปานกลาง มีสถานภาพในครัวเรือนเป็นคู่สมรสของหัวหน้าครอบครัว และมีสถานภาพในชุมชนเป็นประชาชนทั่วไป

1.2.3 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของครัวเรือนชุมชนควนสันติ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างชุมชนควนสันติมีลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของครัวเรือนแยกตามปัจจัยต่าง ๆ ได้ดังนี้

เพศ กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย กล่าวคือ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.7 เพศชาย ร้อยละ 42.3

อายุ กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 41.7 ปี

การประกอบอาชีพ กลุ่มตัวอย่างมีการประกอบอาชีพเรียงตามลำดับดังนี้ ประกอบอาชีพที่ไม่มีรายได้จากการประกอบอาชีพ (นักเรียน/นักศึกษา แม่บ้าน วางงานและอื่น ๆ ได้แก่ ข้าราชการเกษียณอายุและอยู่บ้านเฉย ๆ) ร้อยละ 45.1 รองลงมาเป็นการประกอบอาชีพเป็นเจ้าของธุรกิจและประกอบอาชีพอิสระร้อยละ 33.8 และประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทหรือลูกจ้าง ข้าราชการและรับจ้างชั่วคราวร้อยละ 21.1

ระดับการศึกษาสูงสุด กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 57.7 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 29.6 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 8.3 ไม่ได้เรียนหนังสือ ร้อยละ 2.8 จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรและอนุปริญญา และที่เหลืออีกร้อยละ 1.4 จบการศึกษาในระดับปริญญา

ศาสนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 73.2 นับถือศาสนาอิสลามและร้อยละ 26.8 นับถือศาสนาพุทธ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 49.3 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนต่ำกว่า 2,500 – 5,000 บาท รองลงมาร้อยละ 42.3 มีรายได้ต่อเดือนของครัวเรือนอยู่

ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท และร้อยละ 4.2 มีรายได้ต่อเดือนของครัวเรือน 10,001 – 20,000 บาท และมากกว่า 20,000 บาทต่อเดือน

สถานภาพในครัวเรือน ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 46.5 มีสถานภาพในครัวเรือนเป็นหัวหน้าครอบครัว รองลงมาร้อยละ 29.6 เป็นคู่สมรสของหัวหน้าครอบครัว ร้อยละ 11.3 เป็นบุตร นอกจากนั้นเป็นญาติใกล้ชิด (ได้แก่ พี่ น้อง บิดา มารดา) และสถานภาพอื่น ๆ (เพื่อนและลูกจ้าง) ร้อยละ 5.6 และที่เหลือร้อยละ 1.4 เป็นเชยและสะใภ้ โดยมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.6 คน มีเด็ก คนชราหรือผู้ที่ต้องดูแลเป็นพิเศษในครัวเรือนเฉลี่ย 0.9 คน โดยร้อยละ 66.2 ไม่มีญาติพักอาศัยร่วมด้วยและร้อยละ 33.8 มีญาติพักอาศัยร่วมด้วยในครัวเรือน โดยญาติที่พักอาศัยในครัวเรือนร้อยละ 35.7 เป็นหลาน รองลงมาเป็นปู่ ย่า ตา ยาย ร้อยละ 28.6 เป็นอื่นๆ (ได้แก่ น้อง ลูกเชยและคณะกรรมการ) ร้อยละ 25.0 และที่เหลือร้อยละ 10.7 เป็นลูกพี่ น้อง โดยครัวเรือนร้อยละ 60.6 มีสามีหรือภรรยาที่ไม่ได้ทำงานนอกบ้าน และร้อยละ 39.4 ทำงานนอกบ้านทั้งสามีภรรยา

จำนวนชั่วโมงที่พักอาศัยในแต่ละวัน กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในบ้านเฉลี่ยวันละ 19.5 ชั่วโมง

ระยะเวลาในการอยู่อาศัยในชุมชน กลุ่มตัวอย่างอยู่อาศัยในชุมชนโดยเฉลี่ย 12.2 ปี

สถานภาพในชุมชน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 93.0 มีสถานภาพในชุมชนเป็นประชาชนทั่วไป รองลงมาร้อยละ 4.2 มีสถานภาพเป็นคณะกรรมการชุมชน และที่เหลือร้อยละ 2.8 มีสถานภาพเป็นผู้นำชุมชน

สรุปลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนควนสันติ จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุอยู่ในช่วงวัยทำงาน โดยจบการศึกษาระดับภาคบังคับหรือสูงกว่าระดับภาคบังคับเล็กน้อย ประกอบอาชีพที่ไม่มีรายได้และประกอบอาชีพเป็นเจ้าของธุรกิจและประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งอาชีพดังกล่าวทำให้กลุ่มตัวอย่างมีเวลาในการอยู่อาศัยในครัวเรือนค่อนข้างมากเมื่อเปรียบเทียบกับประกอบอาชีพประจำ (ได้แก่ พนักงานบริษัทหรือลูกจ้าง ข้าราชการและรับจ้างชั่วคราว) โดยมีสถานภาพในครัวเรือนเป็นหัวหน้าครอบครัว และมีสถานภาพในชุมชนเป็นประชาชนทั่วไป

1.2.4 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของครัวเรือนชุมชนเมือง

โดยสรุปผลการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง 3 ชุมชน พบว่ามีลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของครัวเรือนแยกตามปัจจัยต่าง ๆ ได้ดังนี้

เพศ กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย กล่าวคือ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 63.8 เพศชาย ร้อยละ 36.2

อายุ กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 40.4 ปี

การประกอบอาชีพ กลุ่มตัวอย่างมีการประกอบอาชีพเรียงตามลำดับดังนี้ ประกอบอาชีพที่ไม่มีรายได้จากการประกอบอาชีพ (นักเรียน/นักศึกษา แม่บ้าน ว่างงานและอื่น ๆ ได้แก่ ข้าราชการเกษียณอายุ และอยู่บ้านเฉย ๆ) ร้อยละ 39.4 รองลงมาเป็นการประกอบอาชีพเป็นเจ้าของธุรกิจและประกอบอาชีพอิสระร้อยละ 35.8 ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทหรือลูกจ้าง ข้าราชการการและรับจ้างชั่วคราวร้อยละ 23.2 และที่เหลือร้อยละ 1.6 ประกอบอาชีพเกษตรกร

ระดับการศึกษาสูงสุด กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 43.9 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 32.9 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 11.8 จบการศึกษาระดับปริญญา ร้อยละ 8.9 จบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรและอนุปริญญา และที่เหลืออีกร้อยละ 2.5 ไม่ได้เรียนหนังสือ

ศาสนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 78.9 นับถือศาสนาพุทธและนับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 21.1

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 46.7 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนอยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท รองลงมาร้อยละ 33.7 มีรายได้ต่อเดือนของครัวเรือนต่ำกว่า 2,500 – 5,000 บาท ร้อยละ 13.4 มีรายได้ต่อเดือนของครัวเรือน 10,001 – 20,000 บาท และที่เหลือร้อยละ 6.0 มีรายได้ของครัวเรือนมากกว่า 20,000 บาทต่อเดือน

สถานภาพในครัวเรือน ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 37.0 มีสถานภาพในครัวเรือนเป็นคู่สมรสของหัวหน้าครอบครัว รองลงมาเป็นหัวหน้าครอบครัวร้อยละ 32.9 เป็นญาติใกล้ชิด (ได้แก่ พี่ น้อง บิดา มารดา) ร้อยละ 13.0 เป็นบุตร ร้อยละ 11.8 เป็นสถานภาพอื่น ๆ (เพื่อนและลูกจ้าง) ร้อยละ 13.0 ที่เหลือร้อยละ 0.4 เป็นเขยและสะใภ้ โดยมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.3 คน มีเด็กคนชราหรือผู้ที่ต้องดูแลเป็นพิเศษในครัวเรือนเฉลี่ย 0.8 คน โดยร้อยละ 71.5 ไม่มีญาติพักอาศัยร่วมด้วยและร้อยละ 28.9 มีญาติพักอาศัยร่วมด้วยในครัวเรือน โดยญาติที่พักอาศัยในครัวเรือนร้อยละ 41.1 คือ หลาน รองลงมาเป็นอื่นๆ (ได้แก่ น้อง ลูกเขยและคณะกรรมการ) ร้อยละ 30.0 เป็นปู่ ย่า ตา ยาย ร้อยละ 23.3 และที่เหลือร้อยละ 5.6 เป็นลุงป้า น้าอา โดยครัวเรือนร้อยละ 58.9 มีสามีหรือภรรยาไม่ได้ทำงานนอกบ้าน และร้อยละ 41.1 ทำงานนอกบ้านทั้งสามีภรรยา

จำนวนชั่วโมงที่พักอาศัยในแต่ละวัน กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในบ้านเฉลี่ยวันละ 18.1 ชั่วโมง

ระยะเวลาในการอยู่อาศัยในชุมชน กลุ่มตัวอย่างอยู่อาศัยในชุมชนโดยเฉลี่ย 12.7 ปี

สถานภาพในชุมชน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 90.7 มีสถานภาพในชุมชนเป็นประชาชนทั่วไป รองลงมาร้อยละ 4.5 มีสถานภาพเป็นคณะกรรมการชุมชน ร้อยละ 3.6 มีสถานภาพเป็นสมาชิกในชุมชน และที่เหลือร้อยละ 1.2 มีสถานภาพเป็นผู้นำชุมชน

เมื่อเปรียบเทียบลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชนมีอายุอยู่ในวัยทำงาน โดยระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างชุมชนกลางนาสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างชุมชนบ้านคลองหะและชุมชนควนสันติ ประกอบอาชีพคล้ายคลึงกันคือ ประกอบอาชีพที่ไม่มีรายได้ เป็นเจ้าของธุรกิจและอาชีพอิสระ ซึ่งอาชีพดังกล่าวทำให้กลุ่มตัวอย่างมีเวลาในการอยู่อาศัยในครัวเรือนค่อนข้างมากเมื่อเปรียบเทียบกับประกอบอาชีพประจำ โดยพบว่าจำนวนชั่วโมงที่อาศัยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนควนสันติมีจำนวนมากกว่าชุมชนบ้านคลองหะและชุมชนกลางนา เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในชุมชนควนสันตินับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งการประกอบอาชีพที่ไม่มีรายได้ เจ้าของธุรกิจและประกอบอาชีพอิสระ ทำให้กลุ่มตัวอย่างสะดวกในการทำพิธีกรรมทางศาสนาที่ศาสนสถานในชุมชน โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างในชุมชนกลางนามีรายได้สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างชุมชนบ้านคลองหะและชุมชนควนสันติ กลุ่มตัวอย่างในชุมชนบ้านคลองหะและชุมชนกลางนามีสถานภาพในครัวเรือนเป็นคู่สมรสของหัวหน้าครอบครัว ส่วนในชุมชนควนสันติกลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพในครัวเรือนเป็นหัวหน้าครอบครัว และกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชนมีสถานภาพในชุมชนเป็นประชาชนทั่วไป

1.3 พฤติกรรมการจัดการมูลฝอยครัวเรือน

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษาด้านพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยในครัวเรือน แยกตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้คือ (1) วิธีการกำจัดมูลฝอยในครัวเรือน ประกอบด้วย วิธีการกำจัดมูลฝอยของครัวเรือน บุคคลที่ทำหน้าที่กำจัดมูลฝอย ความถี่ในการกำจัดมูลฝอย ตลอดจนการแสดงความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของจุดรับมูลฝอยในปัจจุบัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับที่ทิ้งมูลฝอยรวมในชุมชน และการชำระค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอย (2) กิจกรรมต่าง ๆ ในครัวเรือนที่ก่อให้เกิดมูลฝอย และวิธีการกำจัดมูลฝอย (3) พฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน (4) พฤติกรรมการบริโภคเพื่อลดปริมาณมูลฝอย (5) การจัดการมูลฝอยที่คัดแยกได้ และ (6) เหตุผลในการคัดแยกมูลฝอย โดยจำแนกตามปัจจัยต่าง ๆ ได้ดังนี้

1.3.1 วิธีการกำจัดมูลฝอยในครัวเรือน

การกำจัดมูลฝอยในครัวเรือนในหัวข้อนี้ จะกล่าวถึงวิธีการกำจัดมูลฝอยซึ่งในที่นี้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถระบุวิธีการกำจัดได้มากกว่า 1 วิธี ตามวิธีที่ปฏิบัติอยู่จริง บุคคลที่ทำหน้าที่กำจัดมูลฝอย ความถี่ในการกำจัดมูลฝอย ความคิดเห็นต่อจุดรับมูลฝอย และการจ่ายค่าธรรมเนียมกำจัดมูลฝอย จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างชุมชนบ้านคลองหะ ชุมชนกลางนาและชุมชนควนสันติมีพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนแยกตามปัจจัยต่าง ๆ ได้ดังนี้ (ตาราง 7)

ตาราง 7 พฤติกรรมการจัดการกับมูลฝอยในครัวเรือน

พฤติกรรมการจัดการกับมูลฝอยในครัวเรือน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหะ (n = 85)	กลางนา (n = 90)	ควนสันติ (n = 71)	รวม (n = 246)
วิธีการกำจัดมูลฝอย*				
ทิ้งในถังที่หน่วยงานภาครัฐหรือเทศบาลจัดให้	67 (78.8)	87 (99.6)	69 (97.1)	223 (90.6)
เผาเอง	31 (36.4)	5 (5.5)	4 (5.6)	40 (16.2)
ฝัง	5 (5.8)	1 (1.1)	26 (36.6)	6 (2.4)
ขายให้กับชาเล้ง	63 (74.1)	17 (18.8)	21 (29.5)	106 (43.0)
ขายให้กับโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน	1 (1.1)	19 (21.1)	22 (30.9)	42 (17.0)
อื่น ๆ ได้แก่ บริจาคให้กับคนที่มาขอ	1 (1.1)	5 (5.5)	2 (2.8)	14 (5.6)
บุคคลที่ทำหน้าที่ทิ้งมูลฝอยในครัวเรือน				
ตัวท่านเอง	64 (75.3)	68 (75.6)	49 (69.0)	181 (73.6)
มารดา บิดา	4 (4.7)	4 (4.4)	0 (0)	8 (3.3)
สามี ภรรยา	8 (9.4)	2 (2.2)	7 (9.9)	17 (6.9)
บุตร	2 (2.4)	0 (0)	7 (9.9)	9 (3.7)
อื่น ๆ ได้แก่ ญาติ ทุกคนในบ้าน ลูกจ้าง เจ้าหน้าที่หอพัก	7 (8.2)	16 (17.8)	8 (11.2)	31 (12.5)
ความถี่ในการกำจัดมูลฝอยต่อสัปดาห์ (ครั้ง)				
1 – 2 ครั้ง	28 (32.9)	24 (26.7)	10 (14.1)	62 (25.2)
3 – 4 ครั้ง (วันเว้นวัน)	41 (48.2)	23 (25.6)	27 (38.0)	91 (37.0)
มากกว่า 4 ครั้ง	3 (3.6)	0 (0)	7 (9.9)	10 (4.1)
ทุกวัน	13 (15.3)	43 (47.7)	27 (38.0)	83 (33.7)

ตาราง 7 (ต่อ)

พฤติกรรมจัดการกับมูลฝอยในครัวเรือน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหว๊ะ (n = 85)	กลางนา (n = 90)	ควนสันติ (n = 71)	รวม (n = 246)
ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของจุดรับมูลฝอยในปัจจุบัน				
เหมาะสม	31 (36.5)	77 (85.6)	56 (78.9)	164 (66.7)
ไม่เหมาะสม	25 (29.4)	12 (13.3)	15 (21.1)	52 (21.1)
ไม่ตอบ	29 (34.1)	1 (1.1)	0 (0)	30 (12.2)
ความคิดเห็นเกี่ยวกับที่ทิ้งมูลฝอยรวมในชุมชน				
ไม่เห็นด้วยและไม่ควรมีที่ทิ้งมูลฝอยรวมในชุมชน	18 (21.2)	34 (37.8)	44 (62.0)	96 (39.0)
เห็นด้วยและควรมีในบริเวณที่ว่างของชุมชน	67 (78.8)	56 (62.2)	27 (38.0)	150 (61.0)
เหตุผลที่ไม่ควรมีที่ทิ้งมูลฝอยรวม*				
ส่งกลิ่นเหม็นรบกวน	11 (12.9)	13 (14.4)	32 (45.0)	56 (22.7)
สกปรก ขาดความรับผิดชอบในการกำจัด	9 (10.6)	10 (11.1)	32 (45.0)	51 (20.7)
ไม่สะดวกในการนำไปทิ้ง	3 (3.5)	16 (17.7)	30 (42.2)	49 (19.9)
ถ้าปริมาณมูลฝอยมากอาจจะทำให้สกปรก	6 (7.0)	4 (4.4)	8 (11.2)	18 (7.3)
การจ่ายค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอย				
จ่ายค่าธรรมเนียม	16 (18.8)	27 (30.0)	9 (12.7)	52 (21.1)
ไม่จ่ายค่าธรรมเนียม	69 (81.2)	63 (70.0)	62 (87.3)	194 (78.9)

* กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ

1.3.1.1 การกำจัดมูลฝอยในครัวเรือนชุมชนบ้านคลองหะ

วิธีการกำจัดมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีการทิ้งในถังที่หน่วยงานภาครัฐ/เทศบาลจัดให้มีถึงร้อยละ 78.8 รองลงมากำจัดมูลฝอยโดยวิธีการขายร้อยละ 75.2 (ได้แก่การขายให้กับชาเล้งและขายให้กับโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน) กำจัดมูลฝอยโดยการเผามูลฝอยเองร้อยละ 36.4 กำจัดมูลฝอยโดยการฝังร้อยละ 5.8 และกำจัดมูลฝอยโดยวิธีการอื่น ๆ ได้แก่ การบริจาคให้คนที่มาขอร้อยละ 1.1

บุคคลที่ทำหน้าที่กำจัดมูลฝอย โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 75.3 ผู้ตอบแบบสอบถามทำหน้าที่กำจัดมูลฝอยเอง รองลงมาร้อยละ 9.4 เป็นคู่สมรส ร้อยละ 8.2 เป็นบุคคลอื่น ๆ (ได้แก่ญาติ ลูกจ้าง ทุกคนในบ้าน เจ้าหน้าที่หอพัก) ที่เหลือร้อยละ 7.1 เป็นบุคคลใกล้ชิด (ได้แก่ บิดา มารดา บุตร)

ความถี่ในการกำจัดมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 48.2 กำจัดมูลฝอย 3 – 4 ครั้ง/สัปดาห์ รองลงมาร้อยละ 32.9 กำจัดมูลฝอย 1 – 2 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 15.3 กำจัดมูลฝอยทุกวัน และที่เหลือร้อยละ 3.6 กำจัดมูลฝอยมากกว่า 4 ครั้ง/สัปดาห์

ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของจุดรับมูลฝอยและการชำระค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 36.5 เห็นว่าจุดรับมูลฝอยในปัจจุบันเหมาะสมแล้ว ร้อยละ 29.4 เห็นว่าจุดรับมูลฝอยในปัจจุบันไม่เหมาะสม และมีผู้ไม่แสดงความคิดเห็นร้อยละ 34.1 โดยร้อยละ 78.8 เห็นว่าควรทิ้งมูลฝอยรวมในบริเวณที่ว่างของชุมชนและร้อยละ 21.2 เห็นว่าไม่ควรทิ้งมูลฝอยรวมในชุมชน โดยเหตุผลที่ไม่ควรมีที่ทิ้งมูลฝอยรวม เนื่องจากเห็นว่ามูลฝอยส่งกลิ่นเหม็นรบกวนร้อยละ 12.9 เห็นว่าสกปรก ขาดความรับผิดชอบในการกำจัดร้อยละ 10.6 เห็นว่าถ้าปริมาณมูลฝอยมากอาจจะทำให้สกปรกร้อยละ 7.0 และร้อยละ 3.5 เห็นว่าไม่สะดวกในการนำไปทิ้ง โดยปัจจุบันครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 81.2 ไม่จ่ายค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอยและร้อยละ 18.8 ที่จ่ายค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอย

สรุปการกำจัดมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนบ้านคลองหะ จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างกำจัดมูลฝอยโดยใช้วิธีการหลัก ๆ คือ วิธีการทิ้งในถังที่หน่วยงานภาครัฐ/เทศบาลจัดให้ ซึ่งครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่ได้ชำระค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอยให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบ และกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีการขายให้กับชาเล้งและขายให้กับโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้กำจัดมูลฝอยเองมีความถี่ในการกำจัดมูลฝอย 3 – 4 ครั้ง/สัปดาห์ โดยให้ความเห็นเกี่ยวกับที่ทิ้งมูลฝอยในปัจจุบันว่าเหมาะสมแล้ว และกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าควรมีที่ทิ้งมูลฝอยรวมในชุมชน

1.3.1.2 การกำจัดมูลฝอยในครัวเรือนชุมชนกลางนา

วิธีการกำจัดมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีการทิ้งในถังที่หน่วยงานภาครัฐ/เทศบาลจัดให้มีถึงร้อยละ 99.6 รองลงมากำจัดมูลฝอยโดยวิธีการขายร้อยละ 39.9 (ได้แก่การขายให้กับชาเล้งและขายให้กับโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน) กำจัดมูลฝอยโดยการเผามูลฝอยเองและวิธีการอื่น ๆ ได้แก่ การบริจาคให้คนที่มาขอร้อยละ 5.5 และที่เหลือกำจัดมูลฝอยโดยการฝังร้อยละ 1.1

บุคคลที่ทำหน้าที่กำจัดมูลฝอย โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 75.6 ผู้ตอบแบบสอบถามทำหน้าที่กำจัดมูลฝอยเอง รองลงมาร้อยละ 17.8 บุคคลอื่น ๆ (ได้แก่ ญาติ ลูกจ้าง ทุกคนในบ้าน เจ้าหน้าที่หอพัก) ร้อยละ 4.4 เป็นบุคคลใกล้ชิด (ได้แก่ บิดา มารดา บุตร) และที่เหลือร้อยละ 2.2 เป็นคู่สมรส

ความถี่ในการกำจัดมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 47.7 กำจัดมูลฝอยทุกวัน รองลงมาร้อยละ 26.7 กำจัดมูลฝอย 1 – 2 ครั้ง/สัปดาห์ และที่เหลือร้อยละ 25.6 กำจัดมูลฝอย 3 – 4 ครั้ง/สัปดาห์

ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของจุดรับมูลฝอยและการชำระค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าจุดรับมูลฝอยในปัจจุบันเหมาะสมแล้วร้อยละ 85.6 และร้อยละ 13.3 เห็นว่าจุดรับมูลฝอยในปัจจุบันไม่เหมาะสม และมีผู้ไม่แสดงความคิดเห็นร้อยละ 1.1 โดยร้อยละ 62.2 เห็นว่าควรทิ้งมูลฝอยรวมในบริเวณที่ว่างของชุมชนและร้อยละ 37.8 เห็นว่าไม่ควรมีที่ทิ้งมูลฝอยรวมในชุมชน โดยเหตุผลที่ไม่ควรมีที่ทิ้งมูลฝอยรวม เนื่องจากไม่สะดวกในการนำไปทิ้งร้อยละ 17.7 เห็นว่ามูลฝอยส่งกลิ่นเหม็นรบกวนร้อยละ 14.4 เห็นว่าสกปรก ขาดความรับผิดชอบในการกำจัดร้อยละ 11.1 และร้อยละ 4.4 เห็นว่าถ้าปริมาณมูลฝอยมากอาจจะทำให้สกปรก ซึ่งปัจจุบันครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 70.0 ไม่จ่ายค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอยมีเพียงร้อยละ 30.0 ที่จ่ายค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอย

สรุปการกำจัดมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างในชุมชนกลางนา จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกกำจัดมูลฝอยโดยใช้วิธีการหลัก ๆ คือ วิธีการทิ้งในถังที่หน่วยงานภาครัฐ/เทศบาลจัดให้ ซึ่งครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่ได้ชำระค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอยให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบ และกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีการขายให้กับชาเล้งและขายให้กับโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้กำจัดมูลฝอยและกำจัดมูลฝอยทุกวัน โดยให้ความเห็นเกี่ยวกับที่ทิ้งมูลฝอยในปัจจุบันว่าเหมาะสมแล้ว และเห็นว่าควรมีที่ทิ้งมูลฝอยรวมในชุมชน

1.3.1.3 การกำจัดมูลฝอยในครัวเรือนชุมชนควนสันติ

วิธีการกำจัดมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีการทิ้งในถังที่หน่วยงานภาครัฐ/เทศบาลจัดให้ร้อยละ 97.1 รองลงมากำจัดมูลฝอยโดยวิธีการขายร้อยละ 60.4 (ได้แก่การขายให้กับชาเล้งและขายให้กับโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน) กำจัดมูลฝอยโดยการฝังร้อยละ 36.6 กำจัดมูลฝอยโดยการเผามูลฝอยเองร้อยละ 5.6 และกำจัดโดยวิธีการอื่น ๆ ได้แก่ การบริจาคให้คนที่มาขอร้อยละ 2.8

บุคคลที่ทำหน้าที่กำจัดมูลฝอย โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 69.0 ผู้ตอบแบบสอบถามทำหน้าที่กำจัดมูลฝอย รองลงมาร้อยละ 11.2 บุคคลอื่น ๆ (ได้แก่ ญาติ ลูกจ้าง ทุกคนในบ้าน เจ้าหน้าที่หอพัก) และที่เหลือร้อยละ 9.9 เป็นบุคคลใกล้ชิด ได้แก่ บุตร และคู่สมรส

ความถี่ในการกำจัดมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 38.0 กำจัดมูลฝอย 3 – 4 ครั้ง/สัปดาห์และกำจัดมูลฝอยทุกวัน รองลงมาร้อยละ 14.1 กำจัดมูลฝอย 1 – 2 ครั้ง/สัปดาห์ และที่เหลือร้อยละ 9.9 กำจัดมูลฝอยมากกว่า 4 ครั้ง/สัปดาห์

ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของจุดรับมูลฝอยและการชำระค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าจุดรับมูลฝอยในปัจจุบันเหมาะสมแล้วร้อยละ 78.9 และร้อยละ 21.1 เห็นว่าจุดรับมูลฝอยในปัจจุบันไม่เหมาะสม โดยร้อยละ 62.0 เห็นว่าไม่ควรมีที่ทิ้งมูลฝอยรวมในชุมชนและร้อยละ 38.0 เห็นว่าควรทิ้งมูลฝอยรวมในบริเวณที่ว่างของชุมชน โดยเหตุผลที่ไม่ควรมีที่ทิ้งมูลฝอยรวม เนื่องจากร้อยละ 45.0 เห็นว่ามูลฝอยส่งกลิ่นเหม็นรบกวนและสกปรก ขาดความรับผิดชอบในการกำจัด รองลงมาร้อยละ 42.2 ไม่สะดวกในการนำไปทิ้ง และที่เหลือร้อยละ 11.2 เห็นว่าถ้าปริมาณมูลฝอยมากอาจจะทำให้สกปรก ซึ่งปัจจุบันครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 87.3 ไม่จ่ายค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอยมีเพียงร้อยละ 12.7 ที่จ่ายค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอย

สรุปการกำจัดมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนควนสันติ จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกกำจัดมูลฝอยโดยใช้วิธีการหลัก ๆ คือ วิธีการทิ้งในถังที่หน่วยงานภาครัฐ/เทศบาลจัดให้ ซึ่งครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่ได้ชำระค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอยให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบ และกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีการขายให้กับชาเล้งและขายให้กับโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้กำจัดมูลฝอย โดยมีความถี่ในการกำจัดมูลฝอย 3 – 4 ครั้ง/สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นเกี่ยวกับที่ทิ้งมูลฝอยในปัจจุบันว่าเหมาะสมแล้ว และเห็นว่าควรมีที่ทิ้งมูลฝอยรวมในชุมชน

1.3.1.4 การกำจัดมูลฝอยในครัวเรือนชุมชนเมือง

โดยสรุปผลการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง 3 ชุมชน มีพฤติกรรมการกำจัดมูลฝอยในครัวเรือนแยกตามปัจจัยต่าง ๆ ได้ดังนี้

วิธีการกำจัดมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างกำจัดมูลฝอยด้วยการทิ้งในถังที่หน่วยงานภาครัฐ/เทศบาลจัดให้ร้อยละ 90.6 รองลงมากำจัดมูลฝอยโดยวิธีการขาย (ได้แก่ การขายให้กับชาเล้งและขายให้กับโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน) ร้อยละ 60.0 กำจัดมูลฝอยโดยการเผามูลฝอยเองร้อยละ 16.2 กำจัดมูลฝอยโดยวิธีการอื่น ๆ ได้แก่ การบริจาคให้คนที่มาขอร้อยละ 5.6 และที่เหลือกำจัดมูลฝอยโดยการฝังร้อยละ 2.4

บุคคลที่ทำหน้าที่กำจัดมูลฝอย โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 73.6 ผู้ตอบแบบสอบถามทำหน้าที่กำจัดมูลฝอยเอง รองลงมาร้อยละ 17.8 บุคคลอื่น ๆ (ได้แก่ ญาติ ลูกจ้าง ทุกคนในบ้าน เจ้าหน้าที่หอพัก) ร้อยละ 4.4 เป็นบุคคลใกล้ชิด (ได้แก่ บิดา มารดา บุตร) และที่เหลือร้อยละ 2.2 เป็นคู่สมรส

ความถี่ในการกำจัดมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 47.7 กำจัดมูลฝอยทุกวัน รองลงมาร้อยละ 26.7 กำจัดมูลฝอย 1 – 2 ครั้ง/สัปดาห์ และที่เหลือร้อยละ 25.6 กำจัดมูลฝอย 3 – 4 ครั้ง/สัปดาห์

ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของจุดรับมูลฝอยและการชำระค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าจุดรับมูลฝอยในปัจจุบันเหมาะสมแล้วร้อยละ 85.6 และร้อยละ 13.3 เห็นว่าจุดรับมูลฝอยในปัจจุบันไม่เหมาะสม โดยร้อยละ 62.2 เห็นว่าควรทิ้งมูลฝอยรวมในบริเวณที่ว่างของชุมชน และร้อยละ 37.8 เห็นว่าไม่ควรมีที่ทิ้งมูลฝอยรวมในชุมชน โดยเหตุผลที่ไม่ควรมีที่ทิ้งมูลฝอยรวม เนื่องจากไม่สะดวกในการนำไปทิ้ง ร้อยละ 17.7 รองลงมาร้อยละ 14.4 เห็นว่าส่งกลิ่นเหม็นรบกวน ร้อยละ 11.1 เห็นว่าสกปรก ขาดความรับผิดชอบในการกำจัด และที่เหลือร้อยละ 4.4 เห็นว่าถ้าปริมาณมูลฝอยมากอาจจะทำให้สกปรก และปัจจุบันครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 70.0 ไม่จ่ายค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอยมีเพียงร้อยละ 30.0 ที่จ่ายค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอย

เมื่อเปรียบเทียบการกำจัดมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างกำจัดมูลฝอยวิธีการคล้ายคลึงกันคือ วิธีการทิ้งในถังที่หน่วยงานภาครัฐ/เทศบาลจัดให้ ซึ่งครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่ได้ชำระค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอย และกำจัดมูลฝอยโดยวิธีการขายให้กับชาเล้งและขายให้กับโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชน ผู้ตอบแบบสอบถามทำหน้าที่ในการจัดการมูลฝอย จากข้อมูลลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีสถานภาพในครัวเรือนเป็นคู่สมรสของหัวหน้าครอบครัวและไม่ได้ทำงานนอกบ้านทำให้มีเวลาในการอยู่อาศัยในครัวเรือนค่อนข้างมาก ดังนั้นจึงมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการมูลฝอยในครัวเรือน

1.3.2 กิจกรรมต่าง ๆ ในครัวเรือนที่ก่อให้เกิดมูลฝอยและวิธีการกำจัด

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษากิจกรรมการเกิดมูลฝอยจากกิจกรรมต่าง ๆ ในครัวเรือนซึ่งได้แก่ กิจกรรมการปรุงอาหารและการรับประทานอาหาร การใช้ชีวิตประจำวัน การทำงาน และการประกอบอาชีพ การปลูกต้นไม้และดูแลต้นไม้ และมูลฝอยจากกิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์เลี้ยงในครัวเรือน ตลอดจนวิธีการกำจัดมูลฝอยของแต่ละกิจกรรมด้วย ซึ่งผู้วิจัยแสดงผลการวิจัยจำแนกตามพื้นที่ศึกษา ดังนี้ (ตาราง 8)

ตาราง 8 ประเภทมูลฝอยและวิธีการกำจัดมูลฝอยในครัวเรือนจากกิจกรรมต่าง ๆ

ประเภทมูลฝอยและวิธีการกำจัดมูลฝอยในครัวเรือนจากกิจกรรมต่าง ๆ	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหะ (n = 85)	กลางนา (n = 90)	ควนสันติ (n = 71)	รวม (n = 246)
มูลฝอยจากการปรุงอาหารและรับประทานอาหาร	85	89	71	245
	(100)	(98.9)	(100)	(99.6)
1. มูลฝอยเปียก ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้ ฯลฯ	85	87	71	243
	(100)	(96.7)	(100)	(98.8)
2. มูลฝอยแห้ง ได้แก่ ขวดแก้ว/พลาสติก กระป๋อง กระดาษ โฟม ถุงพลาสติก ฯลฯ	48	79	51	178
	(56.5)	(87.8)	(71.8)	(72.4)
3. มูลฝอยอันตราย ได้แก่ ถ่านไฟฉาย ฯลฯ	6	8	5	19
	(7.1)	(8.9)	(7.0)	(7.7)
วิธีการกำจัด				
1. ให้เป็นอาหารสัตว์	40	14	24	78
	(47.1)	(15.6)	(33.8)	(31.7)
2. ทิ้งในถังที่เทศบาลจัดให้	46	88	57	191
	(54.1)	(97.8)	(80.3)	(77.6)
3. ฝัง	3	2	0	5
	(3.5)	(2.2)	(0)	(2.0)
4. ทิ้งข้างบ้าน	0	2	1	3
	(0)	(2.2)	(1.4)	(1.2)
5. เผา	19	0	2	21
	(22.4)	(0)	(2.8)	(8.5)
6. อื่น ๆ ได้แก่ ขาย บริจาคและให้คนเก็บอาหารหมู	22	30	28	80
	(25.9)	(33.3)	(39.4)	(32.5)

ตาราง 8 (ต่อ)

ประเภทมูลฝอยและวิธีการกำจัดมูลฝอยในครัวเรือนจากกิจกรรมต่าง ๆ [*]	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหว๊ะ (n = 85)	กลางนา (n = 90)	ควนสันติ (n = 71)	รวม (n = 246)
มูลฝอยจากการใช้ชีวิตประจำวัน	82	90	71	243
	(96.5)	(100)	(100)	(99.8)
1. มูลฝอยเปียก ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้ ฯลฯ	50	71	45	166
	(58.8)	(78.9)	(63.4)	(67.5)
2. มูลฝอยแห้ง ได้แก่ ขวดแก้ว กระป๋อง กระดาษ โฟม ขวดแชมพู เศษผ้า/เสื้อผ้า ถุงพลาสติก ฯลฯ	80	87	71	238
	(94.1)	(96.7)	(100)	(96.7)
3. มูลฝอยอันตราย ได้แก่ กระป๋องสเปรย์ ถ่านไฟฉาย ยากันยุง กาวฉกหนู ฟิล์มถ้ำรูป ขวดน้ำยาซักล้าง แบตเตอรี่ ฯลฯ	34	31	11	76
	(40.0)	(34.4)	(15.5)	(30.9)
4. มูลฝอยอื่น ๆ ได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ชำรุด ยางรถยนต์ รองเท้า ฯลฯ	1	1	3	5
	(1.2)	(1.1)	(4.2)	(2.0)
วิธีการกำจัด				
1. ให้เป็นอาหารสัตว์	4	2	6	12
	(4.7)	(2.2)	(8.5)	(4.9)
2. ทิ้งในถังที่เทศบาลจัดให้	61	89	65	215
	(71.8)	(98.9)	(91.5)	(87.4)
3. ฝัง	3	0	1	4
	(3.5)	(0)	(1.4)	(1.6)
4. ทิ้งข้างบ้าน	6	3	1	10
	(7.1)	(3.3)	(1.4)	(4.1)
5. เผา	26	4	6	36
	(30.6)	(4.4)	(8.5)	(14.6)
6. อื่น ๆ ได้แก่ ขายและบริจาค	58	35	41	134
	(68.2)	(38.9)	(57.7)	(54.5)

ตาราง 8 (ต่อ)

ประเภทมูลฝอยและวิธีการกำจัดมูลฝอยในครัวเรือนจากกิจกรรมต่างๆ*	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหว๊ะ (n = 85)	กลางนา (n = 90)	ควนสันติ (n = 71)	รวม (n = 246)
มูลฝอยจากการทำงานและประกอบอาชีพ	49	61	15	125
	(57.6)	(67.8)	(21.1)	(50.8)
1. มูลฝอยเปียก ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้ ฯลฯ	37	44	7	88
	(43.5)	(48.9)	(9.9)	(35.8)
2. มูลฝอยแห้ง ได้แก่ ขวดแก้ว/เบียร์ เศษเหล็ก กระป๋องน้ำอัดลม กระดาษ กล่องกระดาษ ถุงพลาสติก เศษผ้า ยางรถยนต์ ฯลฯ	40	50	13	103
	(47.1)	(55.6)	(18.3)	(41.9)
3. มูลฝอยอันตราย ได้แก่ น้ำมันเครื่อง สี กระป๋องสเปรย์ ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่รถยนต์/มือถือ ฯลฯ	17	6	2	25
	(20.0)	(6.7)	(2.8)	(10.2)
วิธีการกำจัด				
1. ให้เป็นอาหารสัตว์	3	1	1	5
	(3.5)	(1.1)	(1.4)	(2.0)
2. ทิ้งในถังที่เทศบาลจัดให้	35	60	14	109
	(41.2)	(66.7)	(19.7)	(44.3)
3. ฝัง	3	0	1	4
	(3.5)	(0)	(1.4)	(1.6)
4. ทิ้งข้างบ้าน	2	0	1	3
	(2.4)	(0)	(1.4)	(1.2)
5. เผา	12	1	1	14
	(14.1)	(1.1)	(1.4)	(5.7)
6. อื่น ๆ ได้แก่ แยกเก็บไว้ขาย	29	19	7	55
	(34.1)	(21.1)	(9.9)	(22.4)

ตาราง 8 (ต่อ)

ประเภทมูลฝอยและวิธีการกำจัดมูลฝอยในครัวเรือนจากกิจกรรมต่างๆ*	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหว๊ะ (n = 85)	กลางนา (n = 90)	ควนสันติ (n = 71)	รวม (n = 246)
มูลฝอยจากการปลูกต้นไม้ดูแลต้นไม้	33	10	3	46
	(38.8)	(11.1)	(4.2)	(18.7)
1. มูลฝอยเปียก ได้แก่ เศษผลไม้ที่ปลูกในครัวเรือน ฯลฯ	17	3	1	21
	(20.0)	(3.3)	(1.4)	(8.5)
2. มูลฝอยแห้ง ได้แก่ กระดาษต้นไม้ อุปกรณ์ปลูกและดูแลต้นไม้ที่ชำรุดเสียหาย เชือก ฯลฯ	8	2	0	10
	(9.4)	(2.2)	(0)	(4.1)
3. มูลฝอยอันตราย ได้แก่ ปุ๋ย ยากำแมลง ฯลฯ	4	10	0	4
	(4.7)	(11.1)	(0)	(1.6)
4. มูลฝอยอื่น ๆ ได้แก่ เศษใบไม้ กิ่งไม้	18	8	2	28
	(21.2)	(8.9)	(2.8)	(11.4)
วิธีการกำจัด				
1. ให้เป็นอาหารสัตว์	0	1	0	1
	(0)	(1.1)	(0)	(0.4)
2. ทิ้งในถังที่เทศบาลจัดให้	14	7	2	23
	(16.5)	(7.8)	(2.8)	(9.3)
3. ฝัง	2	0	0	2
	(2.4)	(0)	(0)	(0.8)
4. ทิ้งข้างบ้าน	10	1	0	11
	(11.8)	(1.1)	(0)	(4.3)
5. เผา	8	1	0	9
	(9.4)	(1.1)	(0)	(3.7)
6. อื่น ๆ ได้แก่ กองไว้ใช้ประโยชน์	6	4	1	11
	(7.1)	(4.4)	(1.4)	(4.5)

ตาราง 8 (ต่อ)

ประเภทมูลฝอยและวิธีการกำจัดมูลฝอยในครัวเรือนจากกิจกรรมต่าง ๆ [*]	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหะ (n = 85)	กลางนา (n = 90)	ควนสันติ (n = 71)	รวม (n = 246)
มูลฝอยจากกิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ มูลสัตว์เลี้ยง เช่น ไก่ เป็ด แพะ	18	8	2	28
สุกรและวัว	(21.2)	(8.9)	(2.8)	(11.4)
วิธีการกำจัด				
1. ทิ้งในที่เทศบาลหรือจัดให้	1	0	0	1
	(1.2)	(0)	(0)	(0.4)
2. ทิ้งข้างบ้าน	1	0	0	1
	(1.2)	(0)	(0)	(0.4)
3. อื่น ได้แก่ กองไว้เฉย ๆ นำไปปลูกต้นไม้/ทำปุ๋ยบำรุงดิน	17	1	15	33
ถ่ายลงคลอง	(20.0)	(0.4)	(22.5)	(13.4)

* กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบแต่ละข้อได้มากกว่าหนึ่งคำตอบ

1.3.2.1 ประเภทและวิธีการกำจัดมูลฝอยจากกิจกรรมต่าง ๆ ในครัวเรือนกลุ่ม

ตัวอย่างชุมชนบ้านคลองหะ

ผลการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างชุมชนบ้านคลองหะ พบว่า กิจกรรมในครัวเรือนต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเกิดมูลฝอยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

ก. กิจกรรมการปรุงอาหารและการรับประทานอาหาร กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 100 มีการผลิตมูลฝอยจากกิจกรรมดังกล่าวในครัวเรือน โดยมูลฝอยที่ผลิตขึ้นมีทั้งมูลฝอยเปียก มูลฝอยแห้งและมูลฝอยอันตราย ซึ่งร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างเมื่อทำกิจกรรมนี้จะผลิตมูลฝอยเปียก (ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้) ร้อยละ 56.5 ผลิตมูลฝอยแห้งจากกิจกรรมนี้ด้วย (ซึ่งได้แก่ ขวดแก้ว/พลาสติก กระป๋อง กระดาษ โฟม ถุงพลาสติก ฯลฯ) และร้อยละ 7.1 ผลิตมูลฝอยอันตรายจากกิจกรรมนี้ด้วย ซึ่งได้แก่ ถ่านไฟฉาย ทั้งนี้มูลฝอยดังกล่าวนี้เกิดขึ้นจากอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบอาหาร ฯลฯ

การกำจัดมูลฝอยจากกิจกรรมการปรุงอาหาร/รับประทานอาหาร กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 54.1 กำจัดมูลฝอยโดยการทิ้งในที่เทศบาลจัดให้ รองลงมาคือ ให้เป็นอาหารสัตว์ วิธีการอื่น ๆ (ได้แก่ แยกเก็บไว้ขาย บริจาคและให้คนเก็บอาหารหมู) เผา และฝัง คิดเป็นร้อยละ 47.1 25.9 22.4 และ 3.5 ตามลำดับ

ข. กิจกรรมการใช้ชีวิตประจำวัน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 96.5 มีการผลิตมูลฝอยจากกิจกรรมดังกล่าวในครัวเรือน โดยมูลฝอยที่ผลิตขึ้นมีทั้งมูลฝอยแห้ง มูลฝอยเปียก มูลฝอย

อันตราย และมูลฝอยอื่น ๆ ซึ่งร้อยละ 94.1 ของกลุ่มตัวอย่างเมื่อทำกิจกรรมนี้จะผลิตมูลฝอยแห้งด้วย (ได้แก่ ขวดแก้ว กระจกกระดาษ โฟม ขวดแชมพู เศษผ้า/เสื้อผ้า ถุงพลาสติก ฯลฯ) นอกจากมูลฝอยแห้งแล้ว ร้อยละ 58.8 ผลิตมูลฝอยเปียกจากกิจกรรมนี้ด้วย ซึ่งมูลฝอยดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างซื้ออาหารมารับประทานในครัวเรือน (ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้) ร้อยละ 40.0 ผลิตมูลฝอยอันตรายจากกิจกรรมนี้ด้วย (ได้แก่ กระจกสเปร์ย์ ถ่านไฟฉาย ยากันยุง กาวฉกหนู ฟิล์มถ่ายรูป ขวดน้ำยาซักล้าง แบตเตอรี่ ฯลฯ) และร้อยละ 1.2 ผลิตมูลฝอยอื่น ๆ จากกิจกรรมนี้ด้วย ซึ่งได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ชำรุดเสียหาย ยางรถยนต์ รองเท้า ฯลฯ

การกำจัดมูลฝอยจากกิจกรรมการใช้ชีวิตประจำวันในครัวเรือน ร้อยละ 71.8 กำจัดมูลฝอยโดยการทิ้งในถังที่เทศบาลจัดให้ รองลงมาคือ วิธีการอื่นๆ (ได้แก่ แยกเก็บไว้ขายบริจาค) เผา ทิ้งข้างบ้าน ให้เป็นอาหารสัตว์ และฝัง คิดเป็นร้อยละ 68.2 30.6 7.1 4.7 และ 3.5 ตามลำดับ

ค. กิจกรรมการทำงานและการประกอบอาชีพ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 57.6 มีการผลิตมูลฝอยจากกิจกรรมดังกล่าวในครัวเรือน โดยมูลฝอยที่ผลิตขึ้นมีทั้งมูลฝอยแห้ง มูลฝอยเปียก และมูลฝอยอันตราย ซึ่งร้อยละ 47.1 ของกลุ่มตัวอย่างเมื่อทำกิจกรรมนี้จะผลิตมูลฝอยแห้งด้วย (ได้แก่ ขวดแก้ว/เบียร์ เศษเหล็ก กระจกน้ำอัดลม กระดาษ กล่องกระดาษ ถุงพลาสติก เศษผ้า ยางรถยนต์ ฯลฯ) ร้อยละ 43.5 ผลิตมูลฝอยเปียกจากกิจกรรมนี้ด้วย (ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้) และร้อยละ 20.0 ผลิตมูลฝอยอันตรายจากกิจกรรมนี้ด้วย ซึ่งได้แก่ น้ำมันเครื่อง สี กระจกสเปร์ย์ ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่รถยนต์/มือถือ ฯลฯ

การกำจัดมูลฝอยจากกิจกรรมการทำงานและการประกอบอาชีพ พบว่า ร้อยละ 41.2 กลุ่มตัวอย่างกำจัดมูลฝอยโดยการทิ้งในถังที่เทศบาลจัดให้ รองลงมาคือ วิธีการอื่น ๆ (ได้แก่ แยกมูลฝอยเก็บไว้ขาย) เผา ฝังให้อาหารสัตว์ และทิ้งข้างบ้าน คิดเป็นร้อยละ 34.1 14.1 3.5 และ 2.4 ตามลำดับ

ง. กิจกรรมการปลูกต้นไม้และดูแลต้นไม้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 38.8 มีการผลิตมูลฝอยจากกิจกรรมดังกล่าวในครัวเรือน โดยมูลฝอยที่ผลิตขึ้นมีทั้งมูลฝอยอื่น ๆ มูลฝอยเปียก มูลฝอยแห้ง และมูลฝอยอันตราย ซึ่งร้อยละ 21.2 ของกลุ่มตัวอย่างเมื่อทำกิจกรรมนี้จะผลิตมูลฝอยอื่น ๆ (ได้แก่ เศษใบไม้ กิ่งไม้) ร้อยละ 20.0 ผลิตมูลฝอยเปียกจากกิจกรรมนี้ด้วย (ได้แก่ มูลฝอยจากผลไม้ที่ปลูก) ร้อยละ 9.4 ผลิตมูลฝอยแห้งจากกิจกรรมนี้ด้วย (ได้แก่ กระดาษต้นไม้พลาสติก อุปกรณ์ปลูกและดูแลต้นไม้ที่ชำรุดเสียหาย เชือก ฯลฯ) และร้อยละ 4.7 ผลิตมูลฝอยอันตรายจากกิจกรรมนี้ด้วย ซึ่งได้แก่ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง

การกำจัดมูลฝอยจากกิจกรรมการปลูกและดูแลต้นไม้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างกำจัดมูลฝอยโดยการทิ้งในถังเทศบาลจัดให้ร้อยละ 16.5 รองลงมาคือ ทิ้งข้างบ้าน เผา วิธีการอื่น ๆ (ได้แก่ กองไว้ใช้ประโยชน์) และฝัง คิดเป็นร้อยละ 11.8 9.4 7.1 และ 2.4 ตามลำดับ

จ. กิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ มูลสัตว์จากการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่าง (ได้แก่ มูลไก่ เป็ด แพะ สุกรและวัว) คิดเป็นร้อยละ 21.2 ของการผลิตมูลฝอยจากกิจกรรมดังกล่าวในครัวเรือน โดยกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 20.0 กำจัดมูลฝอยโดยการกองไว้เฉย ๆ ปลูกต้นไม้/ทำปุ๋ยบำรุงดินและถ่ายลงคลอง รองลงมาร้อยละ 1.2 ทิ้งในที่ที่เทศบาลจัดให้และทิ้งข้างบ้าน

สรุปประเภทและวิธีการกำจัดมูลฝอยจากกิจกรรมต่างๆ ในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนบ้านคลองหะ เมื่อเรียงลำดับกิจกรรมที่ก่อให้เกิดมูลฝอยจากมากไปหาน้อย พบว่า ประเภทมูลฝอยที่เกิดขึ้นในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างมาจากกิจกรรมการปรุงอาหารและการรับประทานอาหาร การใช้ชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ การปลูกต้นไม้และดูแลต้นไม้ และกิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์เลี้ยงในครัวเรือน โดยมูลฝอยที่เกิดขึ้นจะถูกกำจัดโดยวิธีการหลักคือ วิธีการทิ้งในที่ที่เทศบาลจัดให้ซึ่งสามารถกำจัดมูลฝอยได้ทุกชนิด ส่วนวิธีการขายจะใช้กำจัดมูลฝอยแห่งที่เกิดขึ้น นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างบางส่วนยังใช้วิธีการฝังและเผาซึ่งใช้กำจัดมูลฝอยทุกชนิด แต่ครัวเรือนในชุมชนคลองหะจะกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีการดังกล่าวค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับการกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีทิ้งในที่ที่เทศบาลและวิธีการขาย ทั้งนี้เนื่องจากการกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีการฝังและเผาจำเป็นต้องมีพื้นที่ในการกำจัด ซึ่งไม่สอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพของครัวเรือนในชุมชนบ้านคลองหะที่พบว่าที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีบริเวณบ้าน ทำให้การกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีการเผาและฝังมีค่อนข้างน้อย

1.3.2.2 ประเภทและวิธีการกำจัดมูลฝอยจากกิจกรรมต่าง ๆ ในครัวเรือนกลุ่ม

ตัวอย่างชุมชนกลางนา

ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างชุมชนกลางนา พบว่า กิจกรรมในครัวเรือนต่างๆ ที่มีผลต่อการเกิดมูลฝอยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

ก. กิจกรรมการใช้ชีวิตประจำวัน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 100 มีการผลิตมูลฝอยจากกิจกรรมดังกล่าวในครัวเรือน โดยมูลฝอยที่เกิดขึ้นมีทั้งมูลฝอยแห้ง มูลฝอยเปียก มูลฝอยอันตรายและมูลฝอยอื่น ๆ ซึ่งร้อยละ 96.7 ของกลุ่มตัวอย่างเมื่อทำกิจกรรมนี้จะผลิตมูลฝอยแห้งด้วย (ได้แก่ ขวดแก้ว กระป๋อง กระดาษ โฟม ขวดแชมพู เศษผ้า/เสื้อผ้า ถุงพลาสติก ฯลฯ) นอกจากมูลฝอยแห้งแล้วร้อยละ 78.9 ของกลุ่มตัวอย่างเมื่อทำกิจกรรมนี้จะผลิตมูลฝอยเปียกด้วย ซึ่งมูลฝอยดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างซื้ออาหารมารับประทานในครัวเรือน (ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้) ร้อยละ 34.4 ของกลุ่มตัวอย่างเมื่อทำกิจกรรมนี้จะผลิตมูลฝอยอันตรายด้วย (ได้แก่

กระป๋องสเปรย์ ถ่านไฟฉาย ยากันยุง กาวติดหนู ฟิล์มถ่ายรูป ขวดน้ำยาซักล้าง แบตเตอรี่ ฯลฯ) และร้อยละ 1.1 ผลิตมูลฝอยอื่น ๆ ด้วย ซึ่งได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ชำรุดเสียหาย ยางรถยนต์ รองเท้า ฯลฯ

การจัดมูลฝอยกิจกรรมการใช้ชีวิตประจำวันในครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 98.9 กำจัดมูลฝอยโดยการทิ้งในถังที่เทศบาลจัดให้ รองลงมาคือ วิธีการอื่นๆ (ได้แก่ แยกมูลฝอยไว้ขาย บริจาค) เผา ทิ้งข้างบ้าน และให้เป็นอาหารสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 38.9 4.4 3.3 และ 2.2 ตามลำดับ

ข. กิจกรรมการปรุงอาหาร การรับประทานอาหาร กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 98.9 มีการผลิตมูลฝอยจากกิจกรรมดังกล่าวในครัวเรือน โดยมูลฝอยที่ผลิตขึ้นมีทั้งมูลฝอยเปียก มูลฝอยแห้งและมูลฝอยอันตราย ซึ่งร้อยละ 96.7 ของกลุ่มตัวอย่างเมื่อทำกิจกรรมนี้จะผลิตมูลฝอยเปียก (ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้ ฯลฯ) นอกจากมูลฝอยเปียกแล้วร้อยละ 87.8 ผลิตมูลฝอยแห้งด้วย (ได้แก่ ขวดแก้ว/พลาสติก กระป๋อง กระดาษ โฟม ถุงพลาสติก ฯลฯ) และผลิตมูลฝอยอันตรายจากกิจกรรมดังกล่าวด้วย ซึ่งได้แก่ ถ่านไฟฉาย (ซึ่งมูลฝอยดังกล่าวเกิดขึ้นจากอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบอาหาร) ร้อยละ 8.9 ฯลฯ

การจัดมูลฝอยจากกิจกรรมการปรุงอาหารและรับประทานอาหาร ร้อยละ 97.8 กลุ่มตัวอย่างกำจัดมูลฝอยโดยการทิ้งในถังที่เทศบาลจัดให้ รองลงมาคือ วิธีการอื่น ๆ (ได้แก่ แยกไว้ขาย บริจาคและให้คนเก็บอาหารหมู) ให้เป็นอาหารสัตว์ ผัง และทิ้งข้างบ้าน คิดเป็นร้อยละ 33.3 15.6 และ 2.2 ตามลำดับ

ค. กิจกรรมการทำงานและการประกอบอาชีพ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 67.8 มีการผลิตมูลฝอยจากกิจกรรมดังกล่าวในครัวเรือน โดยมูลฝอยที่ผลิตขึ้นมีทั้งมูลฝอยแห้ง มูลฝอยเปียก และมูลฝอยอันตราย ซึ่งร้อยละ 55.6 ของกลุ่มตัวอย่างเมื่อทำกิจกรรมนี้จะผลิตมูลฝอยแห้ง (ได้แก่ ขวดแก้ว/เบียร์ เศษเหล็ก กระป๋องน้ำอัดลม กระดาษ กล่องกระดาษ ถุงพลาสติก เศษผ้า ยางรถยนต์ ฯลฯ) นอกจากมูลฝอยแห้งแล้วร้อยละ 48.9 ผลิตมูลฝอยเปียกด้วย (ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้) และร้อยละ 6.7 ผลิตมูลฝอยอันตรายจากกิจกรรมนี้ด้วย ซึ่งได้แก่ น้ำมันเครื่อง สี กระป๋องสเปรย์ ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่รถยนต์/มือถือ ฯลฯ

การจัดมูลฝอยจากกิจกรรมการทำงานและการประกอบอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 66.7 กำจัดมูลฝอยโดยการทิ้งลงในถังที่เทศบาลจัดให้ รองลงมาคือ วิธีการอื่น ๆ (ได้แก่ แยกเก็บไว้ขาย) และเผามูลฝอยเอง คิดเป็นร้อยละ 21.1 และ 1.1 ตามลำดับ

ง. กิจกรรมการปลูกต้นไม้และดูแลต้นไม้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 11.1 มีการผลิตมูลฝอยจากกิจกรรมดังกล่าวในครัวเรือน โดยมูลฝอยที่ผลิตขึ้นมีทั้งมูลฝอยอันตราย มูลฝอยอื่น ๆ มูลฝอยเปียก และมูลฝอยแห้ง ซึ่งร้อยละ 11.1 ของกลุ่มตัวอย่างเมื่อทำกิจกรรมนี้จะผลิตมูลฝอย

อันตราย (ได้แก่ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ฯลฯ) ร้อยละ 8.9 ผลิผลผลิตฟอยอื่น ๆ ด้วย (ได้แก่ เศษใบไม้ กิ่งไม้) ร้อยละ 3.3 จะผลิตผลผลิตฟอยเปือก (ได้แก่ เศษผลไม้ที่ปลูกลงในครัวเรือน ฯลฯ) และร้อยละ 2.2 ผลิผลผลิตฟอยแห้งด้วย ซึ่งได้แก่ กระดาษต้นไม้อุปกรณ์ปลูกและดูแลต้นไม้ที่ชำรุดเสียหาย และเชือก

การกำจัดผลผลิตฟอยจากกิจกรรมการปลูกต้นไม้และดูแลต้นไม้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 7.8 จะกำจัดผลผลิตฟอยโดยการทิ้งในถังที่เทศบาลจัดให้ รองลงมาคือ กองไว้ใช้ประโยชน์ และเผาผลผลิตฟอยเอง ทั้งข้างบ้านและให้เป็นอาหารสัตว์ ร้อยละ 4.4 และ 1.1 ตามลำดับ

จ. กิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ มูลสัตว์จากการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงในครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง (ได้แก่ มูลไก่ เป็ด แพะ สุกรและวัว) คิดเป็นร้อยละ 8.9 ของการผลิตผลผลิตฟอยจากกิจกรรมดังกล่าวในครัวเรือน โดยกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 0.4 กำจัดโดยวิธีการอื่น ๆ ได้แก่ การนำไปปลูกลงต้นไม้ ทำปุ๋ยบำรุงดินและกองไว้เฉย ๆ

สรุปประเภทและวิธีการกำจัดผลผลิตฟอยจากกิจกรรมต่าง ๆ ในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนกลางนา เมื่อเรียงลำดับกิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลผลิตฟอยจากมากไปหาน้อย พบว่า ประเภทผลผลิตฟอยที่เกิดขึ้นในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างมาจากกิจกรรมการใช้ชีวิตประจำวัน การปรุงอาหารและการรับประทานอาหาร การทำงานและการประกอบอาชีพ การปลูกต้นไม้และดูแลต้นไม้ และกิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์เลี้ยงในครัวเรือน โดยผลผลิตฟอยที่เกิดขึ้นจะถูกกำจัดโดยวิธีการหลัก คือ วิธีการทิ้งในถังที่เทศบาลจัดให้ซึ่งสามารถกำจัดผลผลิตฟอยได้ทุกชนิด ส่วนวิธีการขายจะใช้กำจัดผลผลิตฟอยแห้ง นอกจากนี้ยังใช้วิธีการฝังและเผา ซึ่งใช้กำจัดผลผลิตฟอยทุกชนิด แต่ครัวเรือนในชุมชนกลางนาจะกำจัดผลผลิตฟอยด้วยวิธีการนี้ค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับการกำจัดผลผลิตฟอยด้วยวิธีการทิ้งในถังที่เทศบาลจัดให้และวิธีการขาย เนื่องจากการกำจัดผลผลิตฟอยด้วยวิธีการดังกล่าวจำเป็นต้องมีพื้นที่ในการกำจัด ซึ่งไม่สอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพของครัวเรือนในชุมชนกลางนาซึ่งพบว่าที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่ไม่มีบริเวณบ้าน ทำให้การกำจัดผลผลิตฟอยด้วยวิธีการเผาและการฝังมีค่อนข้างน้อย

1.3.2.3 ประเภทและวิธีการกำจัดผลผลิตฟอยกิจกรรมต่าง ๆ ในกลุ่มตัวอย่างชุมชนควนสันติ

ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างชุมชนควนสันติ พบว่า กิจกรรมในครัวเรือนต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเกิดผลผลิตฟอยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

ก. กิจกรรมการปรุงอาหารและการรับประทานอาหาร กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 100 มีการผลิตผลผลิตฟอยจากกิจกรรมดังกล่าวในครัวเรือน โดยผลผลิตฟอยที่เกิดขึ้นมีทั้งผลผลิตฟอยเปียก มูลฟอยแห้ง และผลผลิตฟอยอันตราย ซึ่งร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างเมื่อทำกิจกรรมนี้จะผลิตผลผลิตฟอยเปียก (ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้) รองลงมาร้อยละ 71.8 ผลิผลผลิตฟอยแห้ง (ได้แก่ ขวดแก้ว/พลาสติก กระป๋อง กระดาษ โฟม ถุงพลาสติก ฯลฯ) และผลผลิตฟอยอันตราย ได้แก่ ถ่านไฟฉาย ซึ่งผลผลิตฟอยดังกล่าวเกิดขึ้นจากอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบอาหาร ร้อยละ 7.0 ฯลฯ

การกำจัดมูลฝอยจากกิจกรรมการปรุงอาหารและการรับประทานอาหาร ร้อยละ 80.3 กำจัดมูลฝอยโดยการทิ้งในถังที่เทศบาลจัดให้ รองลงมาคือ วิธีการอื่น ๆ (ได้แก่ แยกไว้ขายและให้คนเก็บอาหารหมู) ให้เป็นอาหารสัตว์ เฝ้า และทิ้งข้างบ้าน คิดเป็นร้อยละ 39.4 33.8 2.8 และ 1.4 ตามลำดับ

ข. กิจกรรมการใช้ชีวิตประจำวัน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 100 มีการผลิตมูลฝอยจากกิจกรรมดังกล่าวในครัวเรือน โดยมูลฝอยที่ผลิตขึ้นมีทั้งมูลฝอยแห้ง มูลฝอยเปียก มูลฝอยอันตราย และมูลฝอยอื่น ๆ ซึ่งร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างเมื่อทำกิจกรรมนี้จะผลิตมูลฝอยแห้ง (ได้แก่ ขวดแก้ว กระป๋อง กระดาษ โฟม ขวดแชมพู เสื้อผ้า/เสื้อผ้า ถุงพลาสติก ฯลฯ) รองลงมา ร้อยละ 63.4 ผลิตมูลฝอยเปียก ซึ่งมูลฝอยดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างซื้ออาหารมารับประทานในครัวเรือน (ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้) ร้อยละ 15.5 ผลิตมูลฝอยอันตราย (ได้แก่ กระป๋องสเปรย์ ถ่านไฟฉาย ยากันยุง กาวฉกหนู ฟิล์มถ่ายรูป ขวดน้ำยาซักล้าง แบตเตอรี่ ฯลฯ) และร้อยละ 4.2 ผลิตมูลฝอยอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ชำรุดเสียหาย ขากรยนต์ รองเท้า

การกำจัดมูลฝอยจากกิจกรรมการใช้ชีวิตประจำวันในครัวเรือน พบว่า ร้อยละ 91.5 กำจัดมูลฝอยโดยการทิ้งในถังที่เทศบาลจัดให้ รองลงมาคือ คัดแยกมูลฝอยไว้ขายและบริจาค ให้เป็นอาหารสัตว์และเฝ้า และฝังหรือทิ้งข้างบ้าน คิดเป็นร้อยละ 57.7 8.5 และ 1.4 ตามลำดับ

ค. กิจกรรมการทำงานและการประกอบอาชีพ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 21.1 มีการผลิตมูลฝอยจากกิจกรรมดังกล่าวในครัวเรือน โดยมูลฝอยที่ผลิตขึ้นมีทั้งมูลฝอยแห้ง มูลฝอยเปียก และมูลฝอยอันตราย ซึ่งร้อยละ 18.3 ของกลุ่มตัวอย่างเมื่อทำกิจกรรมนี้จะผลิตมูลฝอยแห้ง (ได้แก่ ขวดแก้ว/เบียร์ เศษเหล็ก กระป๋องน้ำอัดลม กระดาษ กล่องกระดาษ ถุงพลาสติก เสื้อผ้า ขากรยนต์ ฯลฯ) รองลงมาร้อยละ 9.9 ผลิตมูลฝอยเปียก (ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้) และร้อยละ 2.8 ผลิตมูลฝอยอันตราย ซึ่งได้แก่ น้ำมันเครื่อง สี กระป๋องสเปรย์ ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่รถยนต์/มือถือ ฯลฯ

การกำจัดมูลฝอยจากกิจกรรมการทำงานและการประกอบอาชีพ พบว่า ร้อยละ 19.7 กำจัดมูลฝอยโดยการทิ้งลงในถังที่เทศบาลจัดให้ รองลงมาคือ วิธีการคัดแยกเก็บไว้ขาย และให้เป็นอาหารสัตว์ ฝัง ทิ้งข้างบ้านและเฝ้า ร้อยละ 9.9 และ 1.4 ตามลำดับ

ง. กิจกรรมการปลูกต้นไม้และดูแลต้นไม้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 4.2 มีการผลิตมูลฝอยจากกิจกรรมดังกล่าวในครัวเรือน โดยมูลฝอยที่ผลิตขึ้นมีทั้งมูลฝอยอื่น ๆ และมูลฝอยเปียก ซึ่งร้อยละ 2.8 ของกลุ่มตัวอย่างเมื่อทำกิจกรรมนี้จะผลิตมูลฝอยอื่น ๆ (ได้แก่ เศษใบไม้ กิ่งไม้) รองลงมาร้อยละ 1.4 ผลิตมูลฝอยเปียก ซึ่งได้แก่ เศษผลไม้ที่ปลูกในครัวเรือน ฯลฯ

การกำจัดมูลฝอยจากการปลูกต้นไม้และดูแลต้นไม้ พบว่า ร้อยละ 2.8 กำจัดมูลฝอยโดยการทิ้งในถังที่เทศบาลจัดให้ รองลงมาร้อยละ 1.4 กำจัดมูลฝอยโดยการกองไว้ใช้ประโยชน์

จ. กิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ มูลสัตว์จากการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่าง (ได้แก่ มูลไก่ เป็ด แพะ สุกรและวัว) คิดเป็นร้อยละ 2.8 ของการผลิตมูลฝอยจากกิจกรรมดังกล่าวในครัวเรือน โดยร้อยละ 22.5 กำจัดโดยการกองไว้เฉย ๆ ทำปุ๋ยบำรุงดินและปลูกต้นไม้

สรุปประเภทและวิธีการกำจัดมูลฝอยจากกิจกรรมต่าง ๆ ในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนควนสันติ เมื่อเรียงลำดับกิจกรรมที่ก่อให้เกิดมูลฝอยจากมากไปหาน้อย พบว่าประเภทมูลฝอยที่เกิดขึ้นในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างมาจากกิจกรรมการปรุงอาหารและการรับประทานอาหาร การใช้ชีวิตประจำวัน การทำงานและการประกอบอาชีพ การปลูกต้นไม้และดูแลต้นไม้ และกิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์เลี้ยงในครัวเรือน โดยมูลฝอยที่เกิดขึ้นจะถูกกำจัดโดยวิธีการหลัก คือ วิธีการทิ้งในถังที่เทศบาลจัดให้ซึ่งใช้สำหรับกำจัดมูลฝอยทุกชนิด ส่วนวิธีการขายจะใช้กำจัดมูลฝอยแห้ง นอกจากนี้ยังใช้วิธีการฝังและเผาซึ่งมีค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับการกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีการทิ้งในถังเทศบาลและวิธีการขาย เนื่องจากการกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีดังกล่าวจำเป็นต้องใช้พื้นที่ในการกำจัด ซึ่งไม่สอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพของครัวเรือนในชุมชนควนสันติซึ่งพบว่าที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่ไม่มีบริเวณบ้าน ทำให้การกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีการเผาและการฝังมีค่อนข้างน้อย

1.3.2.4 ประเภทและวิธีกำจัดมูลฝอยกิจกรรมต่าง ๆ ของครัวเรือนในชุมชนเมือง

โดยสรุปภาพรวมผลการศึกษาทั้ง 3 ชุมชน พบว่า กิจกรรมในครัวเรือนต่างๆ ที่มีผลต่อการเกิดมูลฝอยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

ก. กิจกรรมการใช้ชีวิตประจำวัน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 99.8 มีการผลิตมูลฝอยจากกิจกรรมดังกล่าวในครัวเรือน โดยมูลฝอยที่ผลิตขึ้นมีทั้งมูลฝอยแห้ง มูลฝอยเปียก มูลฝอยอันตราย และมูลฝอยอื่น ๆ ซึ่งร้อยละ 96.7 ของกลุ่มตัวอย่างเมื่อทำกิจกรรมนี้จะผลิตมูลฝอยแห้งด้วย (ได้แก่ ขวดแก้ว กระป๋อง กระดาษ โฟม ขวดแชมพู เศษผ้า/เสื้อผ้า ถุงพลาสติก ฯลฯ) รองลงมาร้อยละ 67.5 ผลิตมูลฝอยเปียก ซึ่งมูลฝอยดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างซื้ออาหารมารับประทานในครัวเรือน (ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้) ร้อยละ 30.9 ผลิตมูลฝอยอันตราย (ได้แก่ กระป๋องสเปรย์ ถ่านไฟฉาย ยากันยุง กาวฉกหนู ฟิล์มถ่ายรูป ขวดน้ำยาซักล้าง แบตเตอรี่ ฯลฯ) และร้อยละ 2.0 ผลิตมูลฝอยอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ชำรุด ยางรถยนต์ และรองเท้า

การกำจัดมูลฝอยจากกิจกรรมการใช้ชีวิตประจำวัน พบว่า ร้อยละ 87.4 ถูกกำจัดโดยการทิ้งในถังที่เทศบาลจัดให้ รองลงมาคือ วิธีการอื่น ๆ (ได้แก่ แยกเก็บไว้ขายหรือบริจาค) เผา ให้เป็นอาหารสัตว์ ทิ้งข้างบ้าน และฝัง คิดเป็นร้อยละ 54.5 14.6 4.9 4.1 และ 1.6 ตามลำดับ

ข. กิจกรรมการปรุงอาหารและรับประทานอาหาร กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 99.6 มีการผลิตมูลฝอยจากกิจกรรมดังกล่าวในครัวเรือน โดยมูลฝอยที่ผลิตขึ้นมีทั้งมูลฝอยเปียก มูลฝอยแห้งและมูลฝอยอันตราย ซึ่งร้อยละ 98.8 ของกลุ่มตัวอย่างเมื่อทำกิจกรรมนี้จะผลิตมูลฝอยเปียก (ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้ ฯลฯ) รองลงมาร้อยละ 72.4 ผลิตมูลฝอยแห้งด้วย (ได้แก่ ขวดแก้ว/พลาสติก กระจก กระจกใส โฟม ถุงพลาสติก ฯลฯ) และร้อยละ 7.7 ผลิตมูลฝอยอันตราย ได้แก่ ถ่านไฟฉาย ซึ่งมูลฝอยดังกล่าวเกิดขึ้นจากอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบอาหาร ฯลฯ

การกำจัดมูลฝอยจากกิจกรรมการประกอบอาหารและรับประทานอาหาร พบว่าร้อยละ 77.6 ถูกกำจัดโดยการทิ้งในถังมูลฝอยที่เทศบาลจัดให้ รองลงมาคือ วิธีการอื่น ๆ (ได้แก่ วิธีการคัดแยกเก็บไว้ขาย บริจาคและให้คนเก็บอาหารหมู) ให้เป็นอาหารสัตว์ เผา ฝัง และทิ้งข้างบ้าน ร้อยละ 32.5 31.7 8.5 2.0 และ 1.2 ตามลำดับ

ค. กิจกรรมการทำงานและการประกอบอาชีพ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50.8 มีการผลิตมูลฝอยจากกิจกรรมดังกล่าวในครัวเรือน โดยมูลฝอยที่ผลิตขึ้นมีทั้งมูลฝอยแห้ง มูลฝอยเปียก และมูลฝอยอันตราย ซึ่งร้อยละ 41.9 ของกลุ่มตัวอย่างเมื่อทำกิจกรรมนี้จะผลิตมูลฝอยแห้ง ด้วย (ได้แก่ ขวดแก้ว/เบียร์ เศษเหล็ก กระจกน้ำอัดลม กระจก ก่องกระจก ถุงพลาสติก เศษผ้า ยางรถยนต์ ฯลฯ) รองลงมาร้อยละ 35.8 ผลิตมูลฝอยเปียก (ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้ ฯลฯ) และร้อยละ 10.2 ผลิตมูลฝอยอันตราย ซึ่งได้แก่ น้ำมันเครื่อง ลี กระจกสเปรย์ ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่รถยนต์/มือถือ ฯลฯ

การกำจัดมูลฝอยจากกิจกรรมการทำงานและการประกอบอาชีพ ร้อยละ 44.3 ถูกกำจัดโดยการทิ้งในถังที่เทศบาลจัดให้ รองลงมาคือ วิธีคัดแยกเก็บไว้ขาย เผา ให้เป็นอาหารสัตว์ ฝัง และทิ้งข้างบ้าน คิดเป็นร้อยละ 22.4 5.7 2.0 1.6 และ 1.2 ตามลำดับ

ง. กิจกรรมการปลูก/ดูแลต้นไม้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 18.7 มีการผลิตมูลฝอยจากกิจกรรมดังกล่าวในครัวเรือน โดยมูลฝอยที่ผลิตขึ้นมีทั้งมูลฝอยอื่น ๆ มูลฝอยเปียก มูลฝอยแห้ง และมูลฝอยอันตราย ซึ่งร้อยละ 11.4 ของกลุ่มตัวอย่างเมื่อทำกิจกรรมนี้จะผลิตมูลฝอยอื่น ๆ (ได้แก่ เศษใบไม้ กิ่งไม้) รองลงมาร้อยละ 8.5 ผลิตมูลฝอยเปียก (ได้แก่ เศษผลไม้ที่ปลูกในครัวเรือน ฯลฯ) ร้อยละ 4.1 ผลิตมูลฝอยแห้ง (ได้แก่ กระดาษต้นไม้อุปกรณ์ปลูกและดูแลต้นไม้ที่ชำรุดเสียหาย เชือก ฯลฯ) และร้อยละ 1.6 ผลิตมูลฝอยอันตราย ซึ่งได้แก่ ปุ๋ย ยากฆ่าแมลง ฯลฯ

การกำจัดมูลฝอยจากกิจกรรมการปลูกต้นไม้และดูแลต้นไม้ พบว่า ร้อยละ 9.3 ถูกกำจัดโดยการทิ้งในถังที่เทศบาลจัดให้ รองลงมาคือ กองไว้ใช้ประโยชน์ ทิ้งข้างบ้าน เผา ฟัง และให้เป็นอาหารสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 4.5 4.3 3.7 0.8 และ 0.4 ตามลำดับ

จ. กิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ มูลสัตว์จากการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่าง (ได้แก่ มูลไก่ เป็ด แพะ สุกรและวัว) คิดเป็นร้อยละ 11.4 ของการผลิตมูลฝอยจากกิจกรรมดังกล่าวในครัวเรือน โดยกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 13.4 กำจัดมูลฝอยโดยการนำกองไว้เฉย ๆ ทำปุ๋ยบำรุงดินและปลูกต้นไม้ ถ่ายลงคลอง รองลงมาคือ ทิ้งข้างบ้านและทิ้งในถังที่เทศบาลจัดให้ร้อยละ 0.4

เมื่อเปรียบเทียบกิจกรรมที่ก่อให้เกิดมูลฝอยและวิธีการกำจัดมูลฝอยในครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชน จะเห็นได้ว่ากิจกรรมที่ก่อให้เกิดมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนบ้านคลองหะและชุมชนควนสันติมีความคล้ายคลึงกันคือ มูลฝอยเกิดจากกิจกรรมการปรุงอาหาร/การรับประทานอาหาร การใช้ชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ การปลูกต้นไม้และดูแลต้นไม้ และกิจกรรมอื่น ๆ ในขณะที่ครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างชุมชนกลางนาพบว่า มูลฝอยที่เกิดขึ้นมาจากกิจกรรมการใช้ชีวิตประจำวัน การปรุงอาหารและการรับประทานอาหาร การทำงานและการประกอบอาชีพ การปลูกต้นไม้และดูแลต้นไม้ และจากกิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์เลี้ยงในครัวเรือน โดยวิธีการกำจัดมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชนมีความคล้ายคลึงกัน คือ กำจัดมูลฝอยด้วยวิธีการทิ้งในถังที่เทศบาลจัดให้ซึ่งใช้กำจัดมูลฝอยได้ทุกชนิด ส่วนวิธีการขายจะกำจัดมูลฝอยแห้ง นอกจากนี้ยังใช้วิธีการฝังและเผาซึ่งสามารถกำจัดมูลฝอยทุกชนิด แต่พบว่าครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชนจะกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีดังกล่าวค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับการกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีการทิ้งในถังเทศบาลและวิธีการขาย เนื่องจากการกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีดังกล่าวจำเป็นต้องมีพื้นที่ในการกำจัด ซึ่งไม่สอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพของครัวเรือนทั้ง 3 ชุมชนซึ่งพบว่าที่อยู่อาศัยในชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีบริเวณบ้าน จึงทำให้การกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีการเผาและการฝังมีค่อนข้างน้อยไปด้วย

1.3.3 พฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

พฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษานี้ครั้งนี้จะกล่าวถึง ครัวเรือนที่มีการคัดแยกมูลฝอย ผู้ทำหน้าที่คัดแยกมูลฝอย ประเภท ชนิดและจำนวนประเภทมูลฝอยที่คัดแยก จำนวนภาชนะที่ใช้ในการคัดแยกมูลฝอย สาเหตุและวัตถุประสงค์ในการคัดแยกมูลฝอย การชักชวนและผลการชักชวนคนในครอบครัวให้คัดแยกมูลฝอย การดำเนินการกับมูลฝอยหลังการคัดแยกมูลฝอย โดยสามารถแสดงผลการศึกษาจำแนกตามพื้นที่ศึกษา ได้ดังนี้

(ตาราง 9)

ตาราง 9 พฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

พฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหะ (n = 85)	กลางนา (n = 90)	ควนสันติ (n = 71)	รวม (n = 246)
การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน				
มีการคัดแยกมูลฝอย	49 (57.6)	44 (48.9)	43 (60.6)	136 (55.3)
ไม่มีการคัดแยกมูลฝอย	36 (42.4)	46 (51.1)	28 (39.7)	110 (44.7)
ประเภทมูลฝอยที่คัดแยก*				
มูลฝอยเปียก/แห้ง	13 (20.0)	24 (35.8)	17 (25.8)	54 (27.3)
มูลฝอยทั่วไป/ขวดแก้ว	17 (26.2)	17 (25.4)	9 (13.6)	43 (21.7)
แยกเฉพาะมูลฝอยที่ขายได้	28 (43.1)	25 (37.3)	39 (59.1)	92 (46.5)
แยกเฉพาะมูลฝอยเปียก	4 (6.2)	1 (1.5)	1 (1.5)	6 (3.0)
บุคคลที่คัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน				
ตัวท่านเอง	38 (77.6)	41 (93.2)	38 (88.4)	117 (86.1)
มารดา บิดา	3 (6.2)	2 (4.5)	0 (0)	5 (3.7)
สามี ภรรยา	4 (8.1)	1 (2.3)	2 (4.7)	7 (5.1)
อื่น ๆ ได้แก่ บุตร ลูกจ้าง ทุกคนในบ้าน	4 (8.1)	0 (0)	3 (6.9)	7 (5.1)

ตาราง 9 (ต่อ)

พฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหะ (n = 85)	กลางนา (n = 90)	ควนสันติ (n = 71)	รวม (n = 246)
ชนิดมูลฝอยที่คัดแยก*				
พลาสติก	3 (6.1)	6 (13.6)	12 (27.9)	21 (15.5)
กระดาษ	6 (12.2)	11 (25.0)	11 (25.6)	28 (20.5)
ขวดแก้ว	17 (34.6)	11 (25.0)	6 (13.1)	34 (25.0)
ขวดพลาสติก	13 (26.6)	8 (18.2)	7 (16.3)	28 (20.6)
กระป๋อง	8 (16.4)	3 (6.8)	2 (4.7)	13 (9.6)
เศษเหล็ก	2 (4.0)	5 (11.4)	5 (11.6)	12 (8.8)
จำนวนประเภทมูลฝอยที่คัดแยก (ประเภท)				
1 - 2 ประเภท	41 (83.7)	35 (79.5)	30 (69.8)	106 (77.9)
3 - 4 ประเภท	7 (14.3)	7 (15.9)	9 (20.9)	23 (16.9)
5 - 6 ประเภท	1 (2.0)	2 (4.6)	4 (9.3)	7 (5.2)
ค่าเฉลี่ย (Mean)	1.2	1.1	1.6	1.3
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	1.2	1.3	1.5	1.3
จำนวนภาชนะที่ใช้ในการคัดแยกมูลฝอย (ใบ)				
1 - 2 ใบ	48 (97.9)	38 (86.4)	34 (79.1)	120 (88.2)
3 - 4 ใบ	0 (0)	6 (13.6)	5 (11.6)	11 (8.1)
5 - 6 ใบ	1 (2.1)	0 (0)	4 (9.3)	5 (3.7)
ค่าเฉลี่ย (Mean)	1.1	1.0	1.5	1.2
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	1.0	1.1	1.4	1.2

ตาราง 9 (ต่อ)

พฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหว้า (n = 85)	กลางนา (n = 90)	ควนสันติ (n = 71)	รวม (n = 246)
สาเหตุและแรงจูงใจในการคัดแยกมูลฝอย*				
เนื่องจากอยากทำด้วยตัวเอง	45 (81.8)	30 (54.5)	25 (45.5)	100 (60.6)
เนื่องจากเคยได้รับการชักชวน	4 (7.3)	5 (9.1)	3 (5.5)	12 (7.3)
เนื่องจากเป็นกติกาของชุมชน	1 (1.8)	7 (12.7)	5 (9.1)	13 (7.9)
เนื่องจากชุมชนมีโครงการคัดแยกมูลฝอย	5 (9.1)	13 (23.6)	22 (40.0)	40 (24.2)
วัตถุประสงค์ในการคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง*				
เพื่อต้องการแยกวัสดุที่มีค่าไปขาย	35 (66.0)	30 (50.8)	39 (69.6)	104 (61.9)
เพื่อต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1 (1.9)	2 (3.4)	1 (1.8)	45 (2.4)
เป็นสิ่งที่ควรกระทำ	11 (20.8)	22 (37.3)	12 (21.4)	10 (26.8)
เพื่อต้องการช่วยพนักงานเก็บขนให้ทำงานได้สะดวก	4 (7.5)	4 (6.8)	2 (3.6)	4 (6.0)
การชักชวนคนในครัวเรือนให้คัดแยกมูลฝอย				
เคยชักชวน	32 (37.6)	38 (42.2)	46 (64.8)	116 (47.2)
ไม่เคยชักชวน	53 (62.4)	52 (57.8)	25 (35.2)	130 (52.8)
ผลการชักชวนคนในครอบครัวให้คัดแยกมูลฝอย				
ไม่มีคนสนใจ	6 (18.7)	7 (18.4)	7 (15.2)	20 (17.2)
สนใจแยกมูลฝอยแต่เห็นเทศบาลไม่แยกเก็บมูลฝอย	3 (9.4)	2 (5.3)	2 (4.4)	7 (6.0)
สนใจแต่เห็นว่าเป็นเรื่องไม่สำคัญ	7 (21.9)	8 (21.0)	14 (30.4)	29 (25.1)
สนใจและเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญ	16 (50.0)	21 (55.3)	23 (50.0)	60 (51.7)

ตาราง 9 (ต่อ)

พฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหะ (n = 85)	กลางนา (n = 90)	ควนสันติ (n = 71)	รวม (n = 246)
การดำเนินการกับมูลฝอยที่คัดแยกมูลฝอย*				
ขายให้กับชาเล้ง	42 (33.9)	16 (15.1)	30 (26.3)	88 (25.6)
นำไปขายที่ร้านรับซื้อของเก่าทั่วไป	16 (12.9)	9 (8.5)	5 (4.4)	30 (8.7)
ทิ้งไปกับถังที่เทศบาลจัดไว้	31 (25.0)	50 (47.2)	31 (27.2)	112 (32.6)
เก็บไว้ใช้ประโยชน์เอง	6 (4.8)	4 (3.8)	7 (6.1)	17 (4.9)
บริจาค / ให้กับคนเก็บของเก่า	22 (17.7)	11 (10.4)	8 (7.0)	41 (11.9)
นำไปขายกับกลุ่มรับซื้อของเก่าในชุมชน	7 (5.6)	15 (14.2)	32 (28.1)	54 (15.7)

* กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ

1.3.3.1 พฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนชุมชนบ้านคลองหะ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างชุมชนบ้านคลองหะมีพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยแยกเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

การคัดแยกมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 57.6 มีการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน และร้อยละ 42.4 ไม่มีการคัดแยกมูลฝอย

ประเภทมูลฝอยที่คัดแยก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่คัดแยกมูลฝอยสามารถเรียงลำดับประเภทมูลฝอยที่คัดแยกดังนี้ ร้อยละ 43.1 คัดแยกเฉพาะมูลฝอยที่ขายได้ รองลงมาร้อยละ 26.2 คัดแยกมูลฝอยทั่วไป (ซึ่งได้แก่ มูลฝอยประเภทเศษอาหารและมูลฝอยที่ไม่เป็นอันตรายในการเก็บขนและกำจัด) กับขวดแก้ว ร้อยละ 20.0 คัดแยกมูลฝอยเปียกและแห้ง และร้อยละ 6.2 คัดแยกเฉพาะมูลฝอยเปียก

ผู้ทำหน้าที่คัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน ร้อยละ 77.6 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้คัดแยกมูลฝอยเอง รองลงมาร้อยละ 8.1 คู่สมรสและบุคคลอื่น ๆ (ได้แก่ บุตร ลูกจ้าง ทุกคนในบ้าน) เป็นผู้คัดแยกมูลฝอย และร้อยละ 6.2 บิดา มารดาเป็นผู้คัดแยกมูลฝอย

ชนิดมูลฝอยที่มีการคัดแยก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่คัดแยกมูลฝอยเรียงลำดับตามชนิดมูลฝอยที่คัดแยกมีดังนี้ ร้อยละ 34.6 คัดแยกมูลฝอยชนิดขวดแก้ว รองลงมาคือ ขวดพลาสติก กระป๋อง กระดาษ พลาสติก และชนิดมูลฝอยที่คัดแยกน้อยที่สุดคือ เศษเหล็ก คิดเป็นร้อยละ 26.6 16.4 12.2 6.1 และ 4.0 ตามลำดับโดยคัดแยกมูลฝอยเฉลี่ย 1.2 ประเภทและใช้ภาษาในการแยกมูลฝอยเฉลี่ย 1.1 ใบ

สาเหตุและวัตถุประสงค์ในการคัดแยกมูลฝอย ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่คัดแยกมูลฝอยเรียงลำดับตามสาเหตุและแรงจูงใจในการคัดแยกมูลฝอยดังนี้ ร้อยละ 81.8 คัดแยกมูลฝอยเนื่องจากอยากทำเอง รองลงมาคือ เนื่องจากชุมชนมีโครงการคัดแยกมูลฝอย เคยได้รับการชักชวน และเป็นกติกาของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 9.1 7.3 และ 1.8 ตามลำดับ โดยร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่คัดแยกมูลฝอยเรียงตามลำดับวัตถุประสงค์ในการคัดแยกมูลฝอยดังนี้ ร้อยละ 66.0 วัตถุประสงค์การคัดแยกมูลฝอยเพื่อต้องการแยกวัสดุที่มีค่าขาย รองลงมาคือ เห็นว่าการคัดแยกมูลฝอยเป็นสิ่งที่ดีที่ควรกระทำ ต้องการช่วยพนักงานเก็บขนให้ทำงานได้สะดวกขึ้น และเพื่อต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 20.8 7.5 และ 1.9 ตามลำดับ

การชักชวนและผลการชักชวนสมาชิกในครอบครัวให้คัดแยกมูลฝอย พบว่า ร้อยละ 62.4 กลุ่มตัวอย่างไม่เคยชักชวนสมาชิกในครัวเรือนให้คัดแยกมูลฝอยและร้อยละ 37.6 กลุ่มตัวอย่างเคยชักชวนสมาชิกในครัวเรือนให้คัดแยกมูลฝอย โดยผลจากการชักชวนสมาชิกในครอบครัวให้คัดแยกมูลฝอยพบว่า ร้อยละ 50.0 สนใจและเห็นว่าการคัดแยกมูลฝอยเป็นเรื่องสำคัญ รองลงมาคือ สนใจแต่เห็นว่าไม่เป็นเรื่องสำคัญ ไม่มีคนสนใจ และสนใจที่จะคัดแยกมูลฝอยแต่เห็นเทศบาล/หน่วยงานภาครัฐไม่แยกเก็บมูลฝอย คิดเป็นร้อยละ 21.9 18.7 และ 9.4 ตามลำดับ

การดำเนินการกับมูลฝอยหลังคัดแยก พบว่า ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่คัดแยกมูลฝอยเรียงลำดับตามการดำเนินการกับมูลฝอยหลังคัดแยกดังนี้ ร้อยละ 52.4 จะดำเนินการกับมูลฝอยที่คัดแยกโดยการนำไปขาย (ได้แก่ การขายให้กับกลุ่มรับซื้อของเก่าในชุมชน การขายให้กับซาเล้งและการนำไปขายที่ร้านรับซื้อของเก่าทั่วไป) รองลงมาคือ นำไปทิ้งในถังที่เทศบาลจัดให้บริจาคและให้กับคนเก็บของเก่า และเก็บไว้ใช้ประโยชน์เอง คิดเป็นร้อยละ 25.0 17.7 และ 4.8 ตามลำดับ

สรุปพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนบ้านคลองหะ จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างในชุมชนบ้านคลองหะมีการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน โดยมีวัตถุประสงค์ในการคัดแยกมูลฝอยเพื่อเก็บมูลฝอยที่มีค่าไว้ขาย โดยชนิดมูลฝอยที่คัดแยก ได้แก่ ขวดแก้ว ขวดพลาสติก กระป๋อง กระดาษ พลาสติก และเศษเหล็ก สอดคล้องกับประเภทมูลฝอยและวิธีการกำจัดมูลฝอยของชุมชน ซึ่งพบว่า มูลฝอยในครัวเรือนส่วนใหญ่มาจากกิจกรรมปรุง

อาหาร/รับประทานอาหาร และกิจกรรมการใช้ชีวิตประจำวัน โดยมูลฝอยจากกิจกรรมดังกล่าวส่วนหนึ่งประกอบด้วยมูลฝอยแห้ง (ได้แก่ ขวดแก้ว พลาสติก กระป๋อง กระดาษ โฟม ถุงพลาสติก) ซึ่งมูลฝอยดังกล่าวเมื่อคัดแยกแล้วสามารถเก็บรวบรวมไว้สำหรับขายได้

1.3.3.2 พฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนชุมชนกลางนา

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างชุมชนกลางนามีพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยแยกเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

การคัดแยกมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 48.9 มีการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน และร้อยละ 51.1 ไม่มีการคัดแยกมูลฝอย

ประเภทมูลฝอยที่คัดแยก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่คัดแยกมูลฝอยเรียงลำดับตามประเภทมูลฝอยที่คัดแยกดังนี้ ร้อยละ 37.3 คัดแยกเฉพาะมูลฝอยที่ขายได้ ร้อยละ 35.8 คัดแยกมูลฝอยเปียกและแห้ง ร้อยละ 25.4 คัดแยกมูลฝอยทั่วไป (ซึ่งได้แก่ มูลฝอยประเภทเศษอาหาร และมูลฝอยที่ไม่เป็นอันตรายในการเก็บขนและกำจัด) กับขวดแก้ว และร้อยละ 1.5 คัดแยกเฉพาะมูลฝอยเปียก

ผู้ทำหน้าที่คัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน ร้อยละ 93.2 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้คัดแยกมูลฝอยเอง รองลงมาร้อยละ 4.5 บิดา มารดาเป็นผู้คัดแยกมูลฝอย และร้อยละ 2.3 คู่สมรสเป็นผู้คัดแยกมูลฝอย

ชนิดมูลฝอยที่มีการคัดแยก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่คัดแยกมูลฝอยเรียงลำดับตามชนิดมูลฝอยที่คัดแยกมีดังนี้ ร้อยละ 25.0 คัดแยกมูลฝอยชนิดขวดแก้วและกระดาด รองลงมาคือ ขวดพลาสติก พลาสติก เศษเหล็ก และชนิดมูลฝอยที่คัดแยกน้อยที่สุดคือ กระป๋อง คิดเป็นร้อยละ 18.2 13.6 11.4 และ 6.8 ตามลำดับ โดยคัดแยกมูลฝอยเฉลี่ย 1.1 ประเภทและใช้ภาชนะในการแยกมูลฝอยเฉลี่ย 1.0 ใบ

สาเหตุและวัตถุประสงค์ในการคัดแยกมูลฝอย ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่คัดแยกมูลฝอยเรียงลำดับตามสาเหตุและแรงจูงใจในการคัดแยกมูลฝอยดังนี้ ร้อยละ 54.5 คัดแยกมูลฝอยเนื่องจากอยากทำเอง รองลงมาคือ เนื่องจากชุมชนมีโครงการคัดแยกมูลฝอย เป็นกติกาสังคม และเคยได้รับการชักชวน คิดเป็นร้อยละ 23.6 12.7 และ 9.1 ตามลำดับ โดยร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่คัดแยกมูลฝอยเรียงตามลำดับวัตถุประสงค์ในการคัดแยกมูลฝอยดังนี้ ร้อยละ 50.8 เพื่อต้องการแยกวัสดุที่มีค่าขาย รองลงมาคือ เห็นว่าการคัดแยกมูลฝอยเป็นสิ่งที่ดีที่ควรกระทำ ต้องการช่วยพนักงานเก็บขนให้ทำงานได้สะดวกขึ้น และเพื่อต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 37.3 6.8 และ 3.4 ตามลำดับ

การชักชวนและผลการชักชวนสมาชิกในครัวเรือนให้คัดแยกมูลฝอย พบว่า ร้อยละ 57.8 กลุ่มตัวอย่างไม่เคยชักชวนสมาชิกในครัวเรือนให้คัดแยกมูลฝอยและร้อยละ 42.2 กลุ่มตัวอย่างเคยชักชวนสมาชิกในครัวเรือนให้คัดแยกมูลฝอย โดยผลจากการชักชวนสมาชิกในครัวเรือนให้คัดแยกมูลฝอยพบว่า ร้อยละ 55.3 สนใจและเห็นว่าการคัดแยกมูลฝอยเป็นเรื่องสำคัญ รองลงมาคือ สนใจแต่เห็นว่าไม่เป็นเรื่องสำคัญ ไม่มีคนสนใจ และสนใจที่จะคัดแยกมูลฝอยแต่เห็นเทศบาล/หน่วยงานภาครัฐไม่แยกเก็บมูลฝอย คิดเป็นร้อยละ 21.0 18.4 และ 5.3 ตามลำดับ

การดำเนินการกับมูลฝอยหลังคัดแยก พบว่า ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่คัดแยกมูลฝอยเรียงลำดับตามการดำเนินการกับมูลฝอยหลังคัดแยกดังนี้ ร้อยละ 47.2 จะนำมูลฝอยที่คัดแยกไปทิ้งในถังที่เทศบาลจัดให้ รองลงมาคือ จะดำเนินการกับมูลฝอยที่คัดแยกโดยการนำไปขาย (ได้แก่ การขายให้กับกลุ่มรับซื้อของเก่าในชุมชน การขายให้กับชาเล้งและการนำไปขายที่ร้านรับซื้อของเก่าทั่วไป) บริจาคและให้กับคนเก็บของเก่า และเก็บไว้ใช้ประโยชน์เอง คิดเป็นร้อยละ 37.8 10.4 และ 3.8 ตามลำดับ

สรุปพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนกลางนา จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างในชุมชนกลางนามีการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน โดยมีวัตถุประสงค์ในการคัดแยกมูลฝอยเพื่อแยกวัสดุที่มีค่าไว้ขาย โดยชนิดมูลฝอยที่คัดแยก ได้แก่ ขวดแก้ว กระดาษ ขวดพลาสติก พลาสติก เศษเหล็ก และกระป๋อง สอดคล้องกับประเภทมูลฝอยและวิธีการกำจัดมูลฝอยของชุมชน ซึ่งพบว่า มูลฝอยส่วนใหญ่ในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างมาจากกิจกรรมการใช้ชีวิตประจำวัน กิจกรรมปรุงอาหาร/รับประทานอาหาร และกิจกรรมการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยมูลฝอยจากกิจกรรมดังกล่าวส่วนหนึ่งประกอบด้วยมูลฝอยแห้ง (ได้แก่ ขวดแก้ว กระป๋อง กระดาษ โฟม ขวดแชมพู เศษผ้า/เสื้อผ้า ถุงพลาสติก) เมื่อคัดแยกแล้วสามารถเก็บรวบรวมไว้สำหรับขายได้

1.3.3.3 พฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนชุมชนควนสันติ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างชุมชนควนสันติมีพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยแยกเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

การคัดแยกมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 60.6 มีการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน และร้อยละ 39.7 ไม่มีการคัดแยกมูลฝอย

ประเภทมูลฝอยที่คัดแยก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่คัดแยกมูลฝอยเรียงลำดับตามประเภทมูลฝอยที่คัดแยกดังนี้ ร้อยละ 59.1 คัดแยกเฉพาะมูลฝอยที่ขายได้ รองลงมาร้อยละ 25.8 คัดแยกมูลฝอยเปียก/แห้ง ร้อยละ 13.6 คัดแยกมูลฝอยทั่วไป (ซึ่งได้แก่ มูลฝอยประเภทเศษ

อาหารและมูลฝอยที่ไม่เป็นอันตรายในการเก็บขนและกำจัด) กับขวดแก้ว และร้อยละ 1.5 คัดแยกเฉพาะมูลฝอยเปียก

ผู้ทำหน้าที่คัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน ร้อยละ 88.4 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้คัดแยกมูลฝอยเอง ร้อยละ 6.9 บุคคลอื่น ๆ ในครัวเรือนเป็นผู้คัดแยกมูลฝอย (ได้แก่ บุตร ลูกจ้าง ทุกคนในบ้าน) และร้อยละ 4.7 คู่สมรสเป็นผู้คัดแยกมูลฝอย

ชนิดมูลฝอยที่มีการคัดแยก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่คัดแยกมูลฝอยเรียงลำดับตามชนิดมูลฝอยที่คัดแยกมีดังนี้ ร้อยละ 27.9 คัดแยกมูลฝอยชนิดพลาสติก รองลงมาคือ กระดาษ ขวดพลาสติก ขวดแก้ว เศษเหล็ก และชนิดมูลฝอยที่คัดแยกน้อยที่สุดคือ กระจัง คิดเป็นร้อยละ 25.6 16.3 13.1 11.6 และ 4.7 ตามลำดับ โดยคัดแยกมูลฝอยเฉลี่ย 1.6 ประเภทและใช้ภาชนะในการแยกมูลฝอยเฉลี่ย 1.5 ใบ

สาเหตุและวัตถุประสงค์ในการคัดแยกมูลฝอย ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่คัดแยกมูลฝอยเรียงลำดับตามสาเหตุและแรงจูงใจในการคัดแยกมูลฝอยดังนี้ ร้อยละ 45.5 คัดแยกมูลฝอยเนื่องจากอยากทำเอง รองลงมาคือ ชุมชนมีโครงการคัดแยกมูลฝอย เป็นกติกากองชุมชน และเคยได้รับการชักชวน คิดเป็นร้อยละ 40.0 9.1 และ 5.5 ตามลำดับ โดยร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่คัดแยกมูลฝอยเรียงตามลำดับวัตถุประสงค์ในการคัดแยกมูลฝอยดังนี้ ร้อยละ 69.6 เพื่อต้องการแยกวัสดุที่มีค่าขาย รองลงมาคือ เห็นว่าการคัดแยกมูลฝอยเป็นสิ่งที่ดีที่ควรกระทำการช่วยพนักงานเก็บขนให้ทำงานได้สะดวกขึ้น และเพื่อต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 21.4 3.6 และ 1.8 ตามลำดับ

การชักชวนและผลการชักชวนสมาชิกในครัวเรือนให้คัดแยกมูลฝอย พบว่า ร้อยละ 64.8 กลุ่มตัวอย่างเคยชักชวนสมาชิกในครัวเรือนให้คัดแยกมูลฝอยและร้อยละ 35.2 ไม่เคยชักชวนสมาชิกในครัวเรือนให้คัดแยกมูลฝอย โดยผลจากการชักชวนสมาชิกในครัวเรือนให้คัดแยกมูลฝอยพบว่า ร้อยละ 50.0 สนใจและเห็นว่าการคัดแยกมูลฝอยเป็นเรื่องสำคัญ รองลงมาคือ สนใจแต่เห็นว่าไม่เป็นเรื่องสำคัญ ไม่มีคนสนใจ และสนใจที่จะคัดแยกมูลฝอยแต่เห็นเทศบาล/หน่วยงานภาครัฐไม่แยกเก็บมูลฝอย คิดเป็นร้อยละ 30.4 15.2 และ 4.4 ตามลำดับ

การดำเนินการกับมูลฝอยหลังคัดแยก พบว่า ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่คัดแยกมูลฝอยเรียงลำดับตามการดำเนินการกับมูลฝอยหลังคัดแยกดังนี้ ร้อยละ 58.8 จะดำเนินการกับมูลฝอยที่คัดแยกโดยการนำไปขาย (ได้แก่ การขายให้กับกลุ่มรับซื้อของเก่าในชุมชน การขายให้กับชาเล้งและการนำไปขายที่ร้านรับซื้อของเก่าทั่วไป) รองลงมาคือ นำไปทิ้งในถังที่เทศบาลจัดให้บริการและให้กับคนเก็บของเก่า และเก็บไว้ใช้ประโยชน์เอง คิดเป็นร้อยละ 27.2 7.0 และ 6.1 ตามลำดับ

สรุปพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนควนสันติ จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างในชุมชนบ้านควนสันติมีการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน โดยมีวัตถุประสงค์ในการคัดแยกมูลฝอยเพื่อแยกวัสดุที่มีค่าไว้ขาย โดยชนิดมูลฝอยที่คัดแยก ได้แก่ พลาสติก กระดาษ ขวดพลาสติก ขวดแก้ว เศษเหล็ก และกระป๋อง ซึ่งมูลฝอยส่วนใหญ่มาจากกิจกรรมการปรุงอาหารและการรับประทานอาหารและการใช้ชีวิตประจำวัน โดยมูลฝอยจากกิจกรรมดังกล่าวส่วนหนึ่งประกอบด้วยมูลฝอยแห้ง (ได้แก่ ขวดแก้ว กระป๋อง กระดาษ โฟม ขวดแชมพู เศษผ้า เสื้อผ้า ถูพลาสติก) ซึ่งมูลฝอยดังกล่าวเมื่อคัดแยกแล้วสามารถเก็บรวบรวมไว้สำหรับขายได้

1.3.3.4 พฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชนเมือง

โดยสรุปภาพรวมจากการศึกษาทั้ง 3 ชุมชน มีพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยแยกเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

การคัดแยกมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 55.3 มีการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน และร้อยละ 44.7 ไม่มีการคัดแยกมูลฝอย

ประเภทมูลฝอยที่คัดแยก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่คัดแยกมูลฝอยเรียงลำดับตามประเภทมูลฝอยที่คัดแยกดังนี้ ร้อยละ 46.5 คัดแยกเฉพาะมูลฝอยที่ขายได้ รองลงมาร้อยละ 27.3 คัดแยกมูลฝอยเปียก/แห้ง ร้อยละ 21.7 คัดแยกมูลฝอยทั่วไป (ซึ่งได้แก่ มูลฝอยประเภทเศษอาหารและมูลฝอยที่ไม่เป็นอันตรายในการเก็บขนและกำจัด) กับขวดแก้ว และร้อยละ 3.0 คัดแยกเฉพาะมูลฝอยเปียก

ผู้ทำหน้าที่คัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน ร้อยละ 86.1 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้คัดแยกมูลฝอยเอง รองลงมาร้อยละ 5.1 คู่สมรสและอื่น ๆ (ได้แก่ บุตร ลูกจ้างและทุกคนในบ้าน) เป็นผู้คัดแยกมูลฝอย และร้อยละ 3.7 บิดาและมารดาเป็นผู้คัดแยกมูลฝอย

ชนิดมูลฝอยที่มีการคัดแยก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่คัดแยกมูลฝอยเรียงลำดับตามชนิดมูลฝอยที่คัดแยกมีดังนี้ ร้อยละ 25.0 คัดแยกมูลฝอยชนิดขวดแก้ว รองลงมาคือ ขวดพลาสติก กระดาษ พลาสติก กระป๋อง และชนิดมูลฝอยที่คัดแยกน้อยที่สุดคือ เศษเหล็ก คิดเป็นร้อยละ 20.6 20.5 15.5 9.6 และ 8.8 ตามลำดับ โดยคัดแยกมูลฝอยเฉลี่ย 1.3 ประเภทและใช้ภาชนะในการแยกมูลฝอยเฉลี่ย 1.2 ใบ

สาเหตุและวัตถุประสงค์ในการคัดแยกมูลฝอย ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่คัดแยกมูลฝอยเรียงลำดับตามสาเหตุและแรงจูงใจในการคัดแยกมูลฝอยดังนี้ ร้อยละ 60.6 การคัดแยกมูลฝอยเนื่องจากอยากทำเอง รองลงมาคือ ชุมชนมีโครงการคัดแยกมูลฝอย เนื่องจากเป็นกติกาของชุมชน และเคยได้รับการชักชวน คิดเป็นร้อยละ 24.2 7.9 และ 7.3 ตามลำดับ โดยร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่คัดแยกมูลฝอยเรียงตามลำดับวัตถุประสงค์ในการคัดแยกมูลฝอยดังนี้ ร้อยละ 61.9 เพื่อ

ต้องการแยกวัสดุที่มีค่าขาย รองลงมาคือ เห็นว่าการคัดแยกมูลฝอยเป็นสิ่งที่ควรกระทำ ต้องการช่วยพนักงานเก็บขนให้ทำงานได้สะดวกขึ้น และเพื่อต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมคิดเป็นร้อยละ 26.8 6.0 และ 2.4 ตามลำดับ

การชักชวนและผลการชักชวนสมาชิกในครัวเรือนให้คัดแยกมูลฝอย พบว่า ร้อยละ 52.8 กลุ่มตัวอย่างไม่เคยชักชวนสมาชิกในครัวเรือนให้คัดแยกมูลฝอยและ ร้อยละ 47.2 กลุ่มตัวอย่างเคยชักชวนสมาชิกในครัวเรือนให้คัดแยกมูลฝอย โดยผลจากการชักชวนสมาชิกในครัวเรือนให้คัดแยกมูลฝอยพบว่า ร้อยละ 51.7 สนใจและเห็นว่าการคัดแยกมูลฝอยเป็นเรื่องสำคัญ รองลงมาคือ สนใจแต่เห็นว่าไม่เป็นเรื่องสำคัญ ไม่มีคนสนใจ และสนใจที่จะคัดแยกมูลฝอยแต่เห็นเทศบาล/หน่วยงานภาครัฐไม่แยกเก็บมูลฝอย คิดเป็นร้อยละ 25.1 17.2 และ 6.0 ตามลำดับ

การดำเนินการกับมูลฝอยหลังคัดแยก พบว่า ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่คัดแยกมูลฝอยเรียงลำดับตามการดำเนินการกับมูลฝอยหลังคัดแยกดังนี้ ร้อยละ 50.0 จะดำเนินการกับมูลฝอยที่คัดแยกโดยการนำไปขาย (ได้แก่ การขายให้กับกลุ่มรับซื้อของเก่าในชุมชน การขายให้กับชาเล้งและการนำไปขายที่ร้านรับซื้อของเก่าทั่วไป) รองลงมาคือ นำไปทิ้งในถังที่เทศบาลจัดให้บริจาคและให้กับคนเก็บของเก่า และเก็บไว้ใช้ประโยชน์เอง คิดเป็นร้อยละ 32.6 11.9 และ 4.9 ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชนมีการคัดแยกมูลฝอย โดยมีวัตถุประสงค์ในการคัดแยกมูลฝอยเพื่อแยกมูลฝอยที่มีค่าไว้ขาย ชนิดมูลฝอยที่คัดแยก ได้แก่ ขวดแก้ว ขวดพลาสติก กระป๋อง กระดาษ พลาสติก และเศษเหล็ก สอดคล้องกับประเภทมูลฝอยและวิธีการกำจัดมูลฝอยของชุมชน ซึ่งพบว่า มูลฝอยในครัวเรือนส่วนใหญ่มาจากกิจกรรมการใช้ชีวิตประจำวัน การปรุงอาหารและการรับประทานอาหาร โดยมูลฝอยดังกล่าวส่วนหนึ่งประกอบด้วยมูลฝอยแห้ง (ได้แก่ ขวดแก้ว/พลาสติก กระป๋อง กระดาษ โฟม ขวดพลาสติก) ซึ่งมูลฝอยดังกล่าวเมื่อคัดแยกแล้วสามารถเก็บรวบรวมไว้สำหรับขายได้

1.3.4 พฤติกรรมการบริโภคเพื่อลดปริมาณมูลฝอย

พฤติกรรมการบริโภคเพื่อลดปริมาณมูลฝอย ได้แก่ พฤติกรรมการหลีกเลี่ยง/ลดการใช้โฟม ขวดพลาสติก หลีกเลียงหรืองดรับเอกสาร/ข่าวแจก เลือกซื้อสิ่งของที่มีการบรรจุหีบห่อน้อย และการใช้กระดาษครบทั้งสองหน้า และพฤติกรรมการนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ สามารถแสดงผลการวิจัยจำแนกแต่ละพื้นที่ ได้ดังนี้ (ตาราง 10)

ตาราง 10 พฤติกรรมการบริโภคเพื่อลดปริมาณมูลฝอย

พฤติกรรมการบริโภคเพื่อลดปริมาณมูลฝอย	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหว๊ะ (n = 85)	กลางนา (n = 90)	ควนสันติ (n = 71)	รวม (n = 246)
พฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการบริโภคเพื่อลดปริมาณมูลฝอย*				
หลีกเลี่ยงหรือลดการใช้โฟม ถุงพลาสติก	25 (29.4)	20 (22.2)	22 (30.9)	67 (27.2)
หลีกเลี่ยงหรือลดการรับเอกสาร/ข่าวแจก	17 (20.0)	13 (14.4)	17 (23.9)	47 (19.1)
เลือกซื้อสิ่งของที่มีการบรรจุหีบห่อน้อย	25 (29.4)	13 (14.4)	16 (22.5)	54 (21.9)
ใช้กระดาษครบทั้งสองหน้า	24 (28.2)	21 (23.3)	17 (23.9)	62 (25.2)
การนำภาชนะเพื่อไปใส่ของที่ซื้อ				
ไม่เคยนำไป	56 (65.9)	69 (76.7)	45 (63.4)	170 (69.1)
นำไปด้วยบางครั้ง	7 (8.2)	10 (11.1)	8 (11.3)	25 (10.2)
นำไปด้วยทุกครั้ง	22 (25.9)	11 (12.2)	18 (25.4)	51 (20.7)
วิธีการดำเนินการกับเครื่องใช้หรืออุปกรณ์ในบ้านเกิดชำรุด				
ทิ้ง	18 (21.2)	31 (34.4)	5 (7.0)	54 (22.0)
ซ่อมแซม	67 (78.8)	59 (65.6)	65 (91.5)	191 (77.6)
ขาย	0 (0)	0 (0)	1 (1.4)	1 (0.4)
ครัวเรือนมีน้ำเสียดูที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่หรือไม่				
ไม่เคยทำเลย	17 (20.0)	34 (37.8)	11 (15.5)	62 (25.2)
ทำบ้าง	62 (72.9)	44 (48.9)	45 (63.4)	151 (61.4)
ทำอยู่เสมอ	6 (7.1)	12 (13.3)	15 (21.1)	33 (13.4)

* กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ

1.3.4.1 พฤติกรรมการบริโภคเพื่อลดปริมาณมูลฝอยชุมชนบ้านคลองหะ

พฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการบริโภคเพื่อลดปริมาณมูลฝอย สามารถจำแนกตามร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมดังกล่าวในครัวเรือน พบว่า ร้อยละ 29.4 มีพฤติกรรมการหลีกเลี่ยง/ลดการใช้โฟมหรือถุงพลาสติกและพฤติกรรมการเลือกซื้อสิ่งของที่มีการบรรจุหีบห่อน้อย รองลงมาคือ การใช้กระดาษครบทั้งสองหน้า และหลีกเลี่ยงหรืองดรับเอกสาร/ข่าวแจก คิดเป็นร้อยละ 28.2 และ 20.0 ตามลำดับ

พฤติกรรมการนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65.9 ไม่เคยนำภาชนะไปเพื่อใส่ของที่ซื้อ รองลงมาร้อยละ 25.9 นำไปด้วยทุกครั้ง และที่เหลือร้อยละ 8.2 นำไปด้วยบางครั้ง หากเครื่องใช้หรืออุปกรณ์ในบ้านเกิดชำรุดร้อยละ 78.8 จะนำไปซ่อมแซม รองลงมาร้อยละ 21.2 จะทิ้งเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ชำรุด โดยร้อยละ 72.9 ครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างมีการนำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่บ้าง รองลงมาร้อยละ 20.0 ไม่เคยทำเลย และที่เหลือร้อยละ 7.1 ทำอยู่เสมอ

สรุปพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการบริโภคเพื่อลดปริมาณมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนบ้านคลองหะ จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการบริโภคเพื่อลดปริมาณมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับต่ำ โดยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับประเภทมูลฝอยและวิธีการกำจัดมูลฝอยที่เกิดขึ้นของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งพบว่า มูลฝอยส่วนใหญ่มาจากกิจกรรมการปรุงอาหารและการรับประทานอาหาร และการใช้ชีวิตประจำวัน โดยมูลฝอยจากกิจกรรมดังกล่าวส่วนหนึ่งประกอบด้วยมูลฝอยที่สามารถกลับมาใช้ประโยชน์ได้ใหม่ ซึ่งได้แก่ มูลฝอยประเภทถุงพลาสติก โฟม กระดาษ ดังนั้นเมื่อครัวเรือนในชุมชนมีพฤติกรรมการบริโภคเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดมูลฝอยในระดับต่ำ ทำให้ปริมาณมูลฝอยประเภทดังกล่าวยังมีปริมาณสูง ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้าไปรณรงค์ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากมูลฝอย เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคที่จะช่วยลดการเกิดมูลฝอยในครัวเรือนให้มากขึ้น

1.3.4.2 พฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการบริโภคเพื่อลดปริมาณมูลฝอยชุมชนกลางนา

พฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการบริโภคเพื่อลดปริมาณมูลฝอย สามารถจำแนกตามร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมดังกล่าวในครัวเรือน พบว่า ร้อยละ 23.3 มีพฤติกรรมการใช้กระดาษครบทั้งสองหน้า รองลงมาร้อยละ 22.2 มีพฤติกรรมการหลีกเลี่ยง/ลดการใช้โฟมและถุงพลาสติก และร้อยละ 14.4 มีพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงหรืองดรับเอกสาร/ข่าวแจกและเลือกซื้อสิ่งของที่มีการบรรจุหีบห่อน้อย

พฤติกรรมการนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 76.7 ไม่เคยนำภาชนะไปเพื่อใส่ของที่ซื้อ รองลงมาร้อยละ 12.2 นำไปด้วยทุกครั้ง และที่เหลือร้อยละ 11.1 นำไป

ด้วยบางครั้ง หากเครื่องใช้หรืออุปกรณ์ในบ้านเกิดชำรุดร้อยละ 65.6 จะนำไปซ่อมแซม รองลงมา ร้อยละ 34.4 จะนำเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ชำรุดไปทิ้ง โดยร้อยละ 48.9 คราวเรือนกลุ่มตัวอย่างมีการนำวัสดุ ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่บ้าง รองลงมาร้อยละ 37.8 ไม่เคยทำเลย และที่เหลือร้อยละ 13.3 ทำอยู่เสมอ

สรุปพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการบริโภคเพื่อลดปริมาณมูลฝอยในครัวเรือน ของกลุ่มตัวอย่างชุมชนกลางนา จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการ บริโภคเพื่อลดปริมาณมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับต่ำ โดยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่เคยนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับประเภทและวิธีการกำจัดมูลฝอยที่เกิด ขึ้น และอาชีพของกลุ่มตัวอย่างในชุมชนซึ่งพบว่า มูลฝอยส่วนใหญ่มาจากกิจกรรมการใช้ชีวิต ประจำวัน โดยมูลฝอยจากกิจกรรมดังกล่าวส่วนหนึ่งประกอบด้วย มูลฝอยประเภทกระดาษ และ กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งในชุมชนประกอบอาชีพนักเรียนนักศึกษา ซึ่งอาจทำให้เกิดมูลฝอยประเภท กระดาษมีค่อนข้างมาก ดังนั้นเมื่อครัวเรือนในชุมชนมีพฤติกรรมการบริโภคเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิด มูลฝอยในระดับต่ำ จึงทำให้ปริมาณมูลฝอยประเภทดังกล่าวยังมีปริมาณสูง ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้าไปรณรงค์ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากมูลฝอย เพื่อให้ กลุ่มตัวอย่างปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคที่จะช่วยลดการเกิดมูลฝอยในครัวเรือนให้มากขึ้น

1.3.4.3 พฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการบริโภคเพื่อลดปริมาณมูลฝอยชุมชนควนสันติ

พฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการบริโภคเพื่อลดปริมาณมูลฝอย สามารถจำแนก ตามร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมดังกล่าวในครัวเรือน พบว่า ร้อยละ 30.9 มีพฤติกรรมการ หลีกเลี่ยง/ลดการใช้โฟมหรือถุงพลาสติก รองลงมาคือ หลีกเลี่ยงหรืองดรับเอกสาร/ข่าวแจกและ การใช้กระดาษครบทั้งสองหน้า และเลือกซื้อสิ่งของที่มีการบรรจุหีบห่อน้อย คิดเป็นร้อยละ 23.9 และ 22.5 ตามลำดับ

พฤติกรรมการนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 63.4 ไม่เคยนำ ภาชนะไปเพื่อใส่ของที่ซื้อ รองลงมาร้อยละ 25.3 นำไปด้วยทุกครั้ง และที่เหลือร้อยละ 11.3 นำไป ด้วยบางครั้งหากเครื่องใช้หรืออุปกรณ์ในบ้านเกิดชำรุดร้อยละ 91.5 จะนำไปซ่อมแซม รองลงมา ร้อยละ 7.0 จะทิ้งเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ชำรุด และที่เหลือร้อยละ 1.5 จะขายเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ชำรุด โดย ร้อยละ 63.4 คราวเรือนกลุ่มตัวอย่างมีการนำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่บ้าง รองลงมาร้อยละ 21.1 ไม่เคยทำเลย และที่เหลือร้อยละ 15.5 ทำอยู่เสมอ

สรุปพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการบริโภคเพื่อลดปริมาณมูลฝอยในครัวเรือน ของกลุ่มตัวอย่างชุมชนควนสันติ จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการ บริโภคเพื่อลดปริมาณมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับต่ำ โดยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่เคยนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับประเภทมูลฝอยและวิธีการกำจัดมูลฝอย

ที่เกิดขึ้นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มูลฝอยส่วนใหญ่มาจากกิจกรรมการปรุงอาหารและการรับประทานอาหาร และการใช้ชีวิตประจำวัน โดยมูลฝอยจากกิจกรรมดังกล่าวส่วนหนึ่งประกอบด้วย มูลฝอยประเภทถุงพลาสติก โฟม และกระดาษ ดังนั้นเมื่อครัวเรือนในชุมชนมีพฤติกรรมการบริโภคเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดมูลฝอยในระดับต่ำ จึงทำให้ปริมาณมูลฝอยประเภทดังกล่าวยังมีปริมาณสูง ผู้วิจัยเห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้าไปรณรงค์ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากมูลฝอย เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคที่จะช่วยลดการเกิดมูลฝอยในครัวเรือนให้มากขึ้น

1.3.4.4 พฤติกรรมการบริโภคเพื่อลดปริมาณมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชนเมือง

โดยสรุปพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการบริโภคเพื่อลดปริมาณมูลฝอยของทั้ง 3 ชุมชน ได้ดังนี้

พฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการบริโภคเพื่อลดปริมาณมูลฝอย สามารถจำแนกตามร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมดังกล่าวในครัวเรือน พบว่า ร้อยละ 27.2 มีพฤติกรรมหลีกเลี่ยง/ลดการใช้โฟมหรือถุงพลาสติก รองลงมาคือ การใช้กระดาษครบทั้งสองหน้า การเลือกซื้อสิ่งของที่มีการบรรจุหีบห่อน้อย และหลีกเลี่ยงหรืองดรับเอกสาร/ข่าวแจก คิดเป็นร้อยละ 25.2 21.9 และ 19.1 ตามลำดับ

พฤติกรรมการนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 69.1 ไม่เคยนำภาชนะไปเพื่อใส่ของที่ซื้อ รองลงมาร้อยละ 20.7 นำไปด้วยทุกครั้ง และที่เหลือร้อยละ 10.2 นำไปด้วยบางครั้ง หากเครื่องใช้หรืออุปกรณ์ในบ้านเกิดชำรุดร้อยละ 77.6 จะนำไปซ่อมแซม รองลงมาร้อยละ 22.0 จะทิ้งเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ชำรุด และที่เหลือร้อยละ 0.4 จะขายเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ชำรุด โดยร้อยละ 61.4 ครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างมีการนำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่บ้าง รองลงมาร้อยละ 25.2 ไม่เคยทำเลย และที่เหลือร้อยละ 13.4 ทำอยู่เสมอ

เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการบริโภคเพื่อลดมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างในชุมชนทั้ง 3 ชุมชน มีพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการบริโภคเพื่อลดปริมาณมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับต่ำ โดยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับประเภทและวิธีการกำจัดมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มูลฝอยส่วนใหญ่ในครัวเรือนมาจากกิจกรรมการใช้ชีวิตประจำวัน และการปรุงอาหาร/รับประทานอาหาร โดยมูลฝอยจากกิจกรรมดังกล่าวส่วนหนึ่งประกอบด้วยมูลฝอยประเภทถุงพลาสติก โฟม และกระดาษ ดังนั้นเมื่อครัวเรือนในชุมชนมีพฤติกรรมการบริโภคเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดมูลฝอยในระดับต่ำ ทำให้ปริมาณมูลฝอยประเภทดังกล่าวยังมีปริมาณสูง ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องควรเข้าไปรณรงค์ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากมูลฝอย เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคที่จะช่วยลดการเกิดมูลฝอยในครัวเรือนให้มากขึ้น

1.3.5 การจัดการมูลฝอยที่คัดแยกได้โดยการขายมูลฝอย

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 39.0 มีวิธีการจัดการมูลฝอยที่คัดแยกได้ โดยการขายมูลฝอย ผู้วิจัยจึงขอเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยด้วยวิธีการขายมูลฝอยที่คัดแยก ซึ่งประกอบด้วย การมีรถรับซื้อของเก่าเข้ามาซื้อมูลฝอย บุคคลที่ทำหน้าที่ขายมูลฝอย ความถี่ในการขายมูลฝอย มูลค่าที่ได้รับในการขายมูลฝอยในแต่ละครั้ง บริเวณที่เก็บมูลฝอยที่คัดแยกในครัวเรือน และระยะเวลาในการเก็บมูลฝอยแต่ละครั้งเพื่อขาย โดยสามารถแสดงผลการวิจัยจำแนกตามพื้นที่ศึกษา ดังนี้ (ตาราง 11)

ตาราง 11 วิธีการจัดการมูลฝอยที่คัดแยกได้โดยการขายมูลฝอย

วิธีการจัดการมูลฝอยที่คัดแยกได้โดยการขายมูลฝอย	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหว๊ะ (n = 85)	กลางนา (n = 90)	ควนสันติ (n = 71)	รวม (n = 246)
ครัวเรือนมีรถรับซื้อของเก่าเข้ามาหรือไม่				
มี	64 (75.3)	52 (57.8)	42 (59.2)	158 (64.2)
ไม่มี	21 (24.7)	38 (42.2)	29 (40.8)	88 (35.8)
การขายมูลฝอยที่คัดแยกได้				
ขาย	42 (49.4)	27 (30.0)	27 (38.0)	96 (39.0)
ไม่ขาย	43 (50.6)	63 (70.0)	44 (62.0)	150 (61.0)
บุคคลที่ขายมูลฝอยที่คัดแยกได้				
ตัวท่านเอง	25 (59.5)	21 (77.8)	20 (74.1)	66 (68.7)
บิดา มารดา	2 (4.8)	2 (7.4)	0 (0)	4 (4.2)
สามี ภรรยา	8 (19.1)	2 (7.4)	5 (18.5)	15 (15.6)
บุตร	3 (7.1)	2 (7.4)	2 (7.4)	7 (7.3)
ทุกคนในบ้าน	4 (9.5)	0 (0)	0 (0)	4 (4.2)

ตาราง 11 (ต่อ)

วิธีการจัดการมูลฝอยที่คัดแยกได้โดยการขายมูลฝอย	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหวัะ (n = 85)	กลางนา (n = 90)	ควนสันติ (n = 71)	รวม (n = 246)
ความถี่ในการขายมูลฝอยที่คัดแยกได้				
ทุกวัน	3 (7.1)	1 (3.7)	1 (3.7)	5 (5.2)
สัปดาห์ละครั้ง	5 (11.9)	1 (3.7)	1 (3.7)	7 (7.3)
ประมาณ 2 สัปดาห์	3 (7.1)	2 (7.4)	0 (0)	5 (5.2)
เดือนละครั้ง	8 (19.1)	17 (63.0)	20 (74.1)	45 (46.9)
2 เดือนขึ้นไป	23 (54.8)	6 (22.2)	5 (18.5)	34 (35.4)
ราคาที่ได้รับจากการขายมูลฝอยในแต่ละครั้ง (บาท)				
2 – 50 บาท	19 (45.2)	17 (63.0)	20 (74.1)	56 (58.3)
51 – 100 บาท	13 (31.0)	8 (29.6)	5 (18.5)	26 (27.1)
101 – 250 บาท	5 (11.9)	2 (7.4)	2 (7.4)	9 (9.4)
มากกว่า 250 บาท	5 (11.9)	0 (0)	0 (0)	5 (5.2)
บริเวณที่เก็บมูลฝอยที่คัดแยก				
ในบ้าน	12 (28.6)	2 (7.4)	7 (26.0)	21 (21.9)
ข้างบ้าน	23 (54.7)	5 (18.5)	3 (11.1)	31 (32.3)
หน้าบ้าน	0 (0)	9 (33.4)	8 (29.5)	17 (17.7)
หลังบ้าน	7 (16.7)	11 (40.7)	9 (33.4)	27 (28.1)
ระยะเวลาที่เก็บมูลฝอยที่คัดแยกได้เพื่อขาย				
1 – 3 สัปดาห์	6 (14.3)	5 (18.6)	3 (7.4)	13 (13.5)
1 – 2 เดือน	8 (19.1)	11 (40.7)	20 (74.1)	39 (40.7)
2 เดือนขึ้นไป	28 (66.6)	11 (40.7)	5 (18.5)	44 (45.8)

1.3.5.1 การจัดการมูลฝอยที่คัดแยกได้โดยการขายมูลฝอยของชุมชนบ้านคลองหะ

จากการศึกษาพบว่า ครั้วเรือนส่วนใหญ่มีรถรับซื้อของเก่ามารับซื้อมูลฝอยที่ครั้วเรือน ร้อยละ 75.3 และร้อยละ 49.4 ขายมูลฝอยที่คัดแยก ที่เหลือร้อยละ 50.6 ไม่เคยขาย มูลฝอยที่คัดแยก

บุคคลที่ทำหน้าที่คัดแยกมูลฝอย โดยร้อยละ 59.5 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ขายมูลฝอยที่คัดแยกได้ รองลงมาร้อยละ 19.1 เป็นสามีหรือภรรยา ร้อยละ 9.5 เป็นทุกคนในบ้าน ร้อยละ 7.1 เป็นบุตร และที่เหลือร้อยละ 4.8 เป็นบิดา มารดา

ความถี่ในการขายมูลฝอย ร้อยละ 54.8 ของกลุ่มตัวอย่างมีความถี่ในการขายมูลฝอยแต่ละครั้งประมาณ 2 เดือนขึ้นไป รองลงมาร้อยละ 19.1 ขายมูลฝอยเดือนละครั้ง ร้อยละ 11.9 ขายมูลฝอยสัปดาห์ละครั้ง และที่เหลืออย่างละร้อยละ 7.1 ขายมูลฝอยทุกวันและประมาณ 2 สัปดาห์

มูลค่าที่ได้รับจากการขายมูลฝอยแต่ละครั้ง มูลค่าที่ได้รับในการขายมูลฝอยแต่ละครั้งประมาณ 2 – 50 บาท (ร้อยละ 45.2) รองลงมา 51 – 100 บาท (ร้อยละ 31.0) และน้อยที่สุดที่ได้รับคือ 101 – 250 บาทและมากกว่า 250 บาท (ร้อยละ 11.9)

บริเวณที่เก็บมูลฝอยที่คัดแยกในครั้วเรือน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 54.7 เก็บมูลฝอยบริเวณข้างบ้าน รองลงมาร้อยละ 28.6 เก็บบริเวณในบ้าน และที่เหลือร้อยละ 16.7 เก็บบริเวณหลังบ้าน

ระยะเวลาเก็บมูลฝอยเพื่อขายในแต่ละครั้ง ร้อยละ 66.6 มีระยะเวลาเก็บมูลฝอยเพื่อขายประมาณ 2 เดือนขึ้นไป รองลงมาร้อยละ 19.1 มีระยะเวลา 1 - 2 เดือน และที่เหลือร้อยละ 14.3 มีระยะเวลา 1- 3 สัปดาห์

สรุปการจัดการมูลฝอยที่คัดแยกได้โดยการขายมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างชุมชนบ้านคลองหะ จะเห็นได้ว่า ชาวเล้งที่เข้ามารับซื้อของเก่าที่เข้ามาในชุมชนไม่ได้มีส่วนกระตุ้นให้กลุ่มตัวอย่างคัดแยกมูลฝอยในครั้วเรือนมากนัก แต่สาเหตุสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างคัดแยกมูลฝอยเนื่องจากต้องการแลกเงินสดที่มีค่าไว้มาก โดยบุคคลที่คัดแยกมูลฝอยในครั้วเรือนมีสถานภาพในครั้วเรือนเป็นคู่สมรสของหัวหน้าครอบครัวซึ่งมีระยะเวลาในการอาศัยแต่ละวันในครั้วเรือนค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งมูลฝอยที่คัดแยกเพื่อขายส่วนใหญ่เป็นมูลฝอยแห้ง ซึ่งเกือบทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นในครั้วเรือนจะมีมูลฝอยแห้งเป็นองค์ประกอบ ทำให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจในการคัดแยกมูลฝอยเพื่อขาย โดยมีความถี่ในการขายมูลฝอยประมาณ 2 เดือน/ครั้ง โดยมูลค่าที่ได้รับจากการขายมูลฝอยเป็นสิ่งจูงใจให้กลุ่มตัวอย่างคัดแยกมูลฝอยต่อไป

1.3.5.2 การจัดการมูลฝอยที่คัดแยกได้โดยการขายมูลฝอยของชุมชนกลางนา

จากการศึกษาพบว่า ครั้วเรือนส่วนใหญ่มีรถรับซื้อของเก่ามารับซื้อมูลฝอยที่ครั้วเรือน ร้อยละ 57.8 โดยส่วนใหญ่ไม่ขายมูลฝอยที่คัดแยก ร้อยละ 70.0 มีเพียงร้อยละ 30.0 ที่ขายมูลฝอยที่คัดแยก

บุคคลที่ทำหน้าที่คัดแยกมูลฝอย โดยร้อยละ 77.8 โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ขายมูลฝอยที่คัดแยกได้ รองลงมาร้อยละ 7.4 เป็นบิดา มารดา สามี ภรรยา และบุตร

ความถี่ในการขายมูลฝอย ร้อยละ 63.0 ของกลุ่มตัวอย่างขายมูลฝอยเดือนละครั้ง รองลงมาร้อยละ 22.2 ประมาณ 2 เดือนขึ้นไป ร้อยละ 7.4 ขายมูลฝอย 2 สัปดาห์ และที่เหลือร้อยละ 3.7 ขายมูลฝอยสัปดาห์ละครั้งและทุกวัน

มูลค่าที่ได้รับจากการขายมูลฝอยแต่ละครั้ง มูลค่าที่ได้รับในการขายมูลฝอยแต่ละครั้งประมาณ 2 – 50 บาท (ร้อยละ 63.0) รองลงมา 51 – 100 บาท (ร้อยละ 29.6) และที่เหลือ 101 – 250 บาท (ร้อยละ 7.4)

บริเวณที่เก็บมูลฝอยที่คัดแยกในครั้วเรือน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 40.7 เก็บมูลฝอยบริเวณหลังบ้าน รองลงมาร้อยละ 33.4 เก็บบริเวณหน้าบ้าน ร้อยละ 18.5 เก็บบริเวณข้างบ้าน และที่เหลือร้อยละ 7.4 เก็บบริเวณในบ้าน

ระยะเวลาเก็บมูลฝอยเพื่อขายในแต่ละครั้ง ร้อยละ 40.7 มีระยะเวลาเก็บมูลฝอยเพื่อขายประมาณ 1 – 2 เดือนและ 2 เดือนขึ้นไป รองลงมาร้อยละ 18.6 มีระยะเวลา 1- 3 สัปดาห์

สรุปการจัดการมูลฝอยที่คัดแยกได้โดยการขายมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างชุมชนกลางนา จะเห็นได้ว่า ชาวเล้งที่เข้ามาซื้อของเก่าที่เข้ามาในชุมชนไม่ได้มีส่วนกระตุ้นให้กลุ่มตัวอย่างคัดแยกมูลฝอยในครั้วเรือนมากนัก แต่สาเหตุสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างคัดแยกมูลฝอยเนื่องจากการแยกวัสดุที่มีค่าไว้มาก โดยบุคคลที่คัดแยกมูลฝอยในครั้วเรือนมีสถานภาพในครั้วเรือนเป็นคู่สมรสของหัวหน้าครอบครัวซึ่งมีระยะเวลาในการอาศัยแต่ละวันในครั้วเรือนค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งมูลฝอยที่คัดแยกเพื่อขายส่วนใหญ่เป็นมูลฝอยแห้งซึ่งเกือบทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นในครั้วเรือนจะมีมูลฝอยแห้งเป็นองค์ประกอบ ทำให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจในการคัดแยกมูลฝอยเพื่อขาย โดยมีความถี่ในการขายมูลฝอยประมาณ 1 เดือน/ครั้ง ซึ่งระยะเวลาในการเก็บมูลฝอยและมูลค่าที่ได้รับจากการขายมูลฝอยจึงอาจเป็นสิ่งที่สนใจให้กลุ่มตัวอย่างสนใจที่จะคัดแยกมูลฝอยต่อไป

1.3.5.3 การจัดการมูลฝอยที่คัดแยกได้โดยการขายมูลฝอยของชุมชนควนสันติ

จากการศึกษาพบว่า คร้วเรือนส่วนใหญ่มีรถรับซื้อของเก่ามารับซื้อมูลฝอยที่ครัวเรือน ร้อยละ 59.2 โดยร้อยละ 38.0 เคยขายมูลฝอยที่คัดแยก และที่เหลือร้อยละ 62.0 ไม่เคยขายมูลฝอยที่คัดแยก

บุคคลที่ทำหน้าที่คัดแยกมูลฝอย โดยร้อยละ 74.1 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ขายมูลฝอยที่คัดแยกได้ รองลงมาร้อยละ 18.5 เป็นสามีหรือภรรยา และที่เหลือร้อยละ 7.4 เป็นบุตร

ความถี่ในการขายมูลฝอย ร้อยละ 74.1 ของกลุ่มตัวอย่างมีความถี่ในการขายมูลฝอยเดือนละครั้ง รองลงมาร้อยละ 18.5 ขายมูลฝอย 2 เดือนขึ้นไป และที่เหลือร้อยละ 3.7 ขายมูลฝอยสัปดาห์ละครั้งและทุกวัน

มูลค่าที่ได้รับจากการขายมูลฝอยแต่ละครั้ง มูลค่าที่ได้รับในการขายมูลฝอยแต่ละครั้งประมาณ 2 – 50 บาท (ร้อยละ 74.1) รองลงมา 51 – 100 บาท (ร้อยละ 18.5) และน้อยที่สุดที่ได้รับคือ 101 – 250 บาท (ร้อยละ 7.4)

บริเวณที่เก็บมูลฝอยที่คัดแยกในครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 33.4 เก็บมูลฝอยบริเวณ หลังบ้าน รองลงมาร้อยละ 29.5 เก็บบริเวณหน้าบ้าน ร้อยละ 26.0 เก็บบริเวณในบ้าน และที่เหลือร้อยละ 11.1 เก็บบริเวณข้างบ้าน

ระยะเวลาเก็บมูลฝอยเพื่อขายในแต่ละครั้ง ร้อยละ 74.1 ระยะเวลาเก็บมูลฝอยเพื่อขายประมาณ 1 - 2 เดือน รองลงมาร้อยละ 18.5 มีระยะเวลา 2 เดือนขึ้นไป และที่เหลือร้อยละ 7.4 มีระยะเวลา 1- 3 สัปดาห์

สรุปการจัดการมูลฝอยที่คัดแยกได้โดยการขายมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างชุมชนควนสันติ จะเห็นได้ว่า ชาวเล้งที่เข้ามารับซื้อของเก่าที่เข้ามาในชุมชนไม่ได้มีส่วนกระตุ้นให้กลุ่มตัวอย่างคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนมากนัก แต่สาเหตุสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างคัดแยกมูลฝอยเนื่องจากการต้องการแยกวัสดุที่มีค่าไว้ขาย โดยบุคคลที่คัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนมีสถานภาพในครัวเรือนเป็นหัวหน้าครอบครัวซึ่งมีระยะเวลาในการอาศัยแต่ละวันในครัวเรือนค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งมูลฝอยที่คัดแยกเพื่อขายส่วนใหญ่เป็นมูลฝอยแห้ง ซึ่งเกือบทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นในครัวเรือนจะมีมูลฝอยแห้งเป็นองค์ประกอบ ทำให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจในการคัดแยกมูลฝอยเพื่อขาย โดยมีความถี่ในการขายมูลฝอยในประมาณ 1 เดือน/ครั้ง ระยะเวลาในการเก็บมูลฝอยและมูลค่าที่ได้รับจากการขายมูลฝอยจึงอาจเป็นสิ่งจูงใจให้กลุ่มตัวอย่างสนใจที่จะคัดแยกมูลฝอยต่อไป

1.3.5.4 การจัดการมูลฝอยที่คัดแยกโดยการขายมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชนเมือง

โดยรวมจากการศึกษาทั้ง 3 ชุมชนเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยที่คัดแยกได้โดยการขายมูลฝอย แสดงในแต่ละประเด็น ได้ดังนี้

ครัวเรือนส่วนใหญ่มีรถรับซื้อของเก่ามารับซื้อมูลฝอยที่ครัวเรือนร้อยละ 64.2 โดยร้อยละ 39.0 เคยขายมูลฝอยที่คัดแยก และที่เหลือร้อยละ 61.0 ไม่เคยขายมูลฝอยที่คัดแยก

บุคคลที่ทำหน้าที่คัดแยกมูลฝอย ร้อยละ 68.7 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ขายมูลฝอยที่คัดแยก รองลงมาร้อยละ 15.6 เป็นสามีหรือภรรยา ร้อยละ 7.3 เป็นบุตร และที่เหลือร้อยละ 4.2 เป็นบิดา มารดาและทุกคนในบ้าน

ความถี่ในการขายมูลฝอย ร้อยละ 46.9 มีความถี่ในการขายมูลฝอยเดือนละครั้ง รองลงมาร้อยละ 35.4 ความถี่ในการขายมูลฝอย 2 เดือนขึ้นไป ร้อยละ 7.3 ขายมูลฝอยสัปดาห์ละครั้ง และที่เหลือร้อยละ 5.2 ขายมูลฝอยประมาณ 2 สัปดาห์และทุกวัน

มูลค่าที่ได้รับจากการขายมูลฝอยแต่ละครั้ง มูลค่าที่ได้รับในการขายมูลฝอยแต่ละครั้งประมาณ 2 – 50 บาท (ร้อยละ 58.3) รองลงมา 51 – 100 บาท (ร้อยละ 27.1) 101 – 250 บาท (ร้อยละ 9.4) และน้อยที่สุดที่ได้รับคือ 250 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 5.2)

บริเวณที่เก็บมูลฝอยที่คัดแยกในครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 32.3 เก็บมูลฝอยบริเวณข้างบ้าน รองลงมาร้อยละ 28.1 เก็บบริเวณหลังบ้าน ร้อยละ 21.9 เก็บบริเวณในบ้าน และที่เหลือร้อยละ 17.7 เก็บบริเวณหน้าบ้าน

ระยะเวลาเก็บมูลฝอยเพื่อขายในแต่ละครั้ง ร้อยละ 45.8 มีระยะเวลาเก็บมูลฝอยประมาณ 2 เดือนขึ้นไป รองลงมาร้อยละ 40.7 มีระยะเวลา 2 เดือนขึ้นไป และที่เหลือร้อยละ 13.5 มีระยะเวลา 1- 3 สัปดาห์

เมื่อเปรียบเทียบการจัดการมูลฝอยที่คัดแยกได้โดยการขายมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชน จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชนมีการขายมูลฝอยที่คัดแยกได้ให้กับชาเล้ง โดยสาเหตุในการขายมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชนเนื่องมาจากต้องการแก้หนี้ที่มีค่าไวขาย ซึ่งบุคคลที่คัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนชุมชนบ้านคลองหะและชุมชนกลางนามีสถานภาพในครัวเรือนเป็นคู่สมรสของหัวหน้าครอบครัว ในขณะที่บุคคลที่ทำหน้าที่คัดแยกมูลฝอยในชุมชนควนสันติมีสถานภาพในครัวเรือนเป็นหัวหน้าครอบครัว ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชนมีระยะเวลาในการอาศัยแต่ละวันในครัวเรือนค่อนข้างมาก ทำให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจในการคัดแยกมูลฝอยเพื่อขาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งมูลฝอยที่คัดแยกเพื่อขายส่วนใหญ่เป็นมูลฝอยแห้ง ซึ่งเกือบทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นในครัวเรือนจะมีมูลฝอยแห้งเป็นองค์ประกอบ มีความถี่ในการขายมูลฝอยประมาณ 1

เดือน/ครั้ง ซึ่งระยะเวลาในการเก็บมูลฝอยและมูลค่าที่ได้รับจากการขายมูลฝอยอาจเป็นสิ่งจูงใจให้กลุ่มตัวอย่างสนใจที่จะคัดแยกมูลฝอยต่อไป

1.3.6 เหตุผลในการคัดแยกมูลฝอย

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอเหตุผลในการคัดแยกมูลฝอยและไม่คัดแยกมูลฝอย และความช่วยเหลือที่ต้องการเมื่อมีการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน โดยสามารถแสดงผลการศึกษาจำแนกตามพื้นที่ศึกษา ดังนี้ (ตาราง 12)

ตาราง 12 เหตุผลที่คัดแยกและไม่คัดแยกมูลฝอยของครัวเรือน

เหตุผลที่คัดแยกและไม่คัดแยกมูลฝอยของครัวเรือน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหะ (n = 85)	กลางนา (n = 90)	ควนสันติ (n = 71)	รวม (n = 246)
เหตุผลในการคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง*				
เป็นการคัดแยกและลดมูลฝอยในครัวเรือน	15 (9.9)	26 (16.3)	19 (7.9)	60 (10.8)
สามารถนำมูลฝอยที่มีสภาพดีมาใช้ใหม่	22 (14.5)	33 (20.6)	32 (13.3)	87 (15.7)
สะดวกเรียบร้อย/ง่ายต่อการจัดเก็บ	35 (23.0)	31 (19.4)	38 (15.8)	104 (18.8)
การรณรงค์และการกระตุ้นกิจกรรมในชุมชนอย่างต่อเนื่อง	16 (10.5)	13 (8.1)	29 (12.0)	58 (10.5)
สะดวก/รวดเร็ว/ไม่เสียเวลา	17 (11.2)	14 (8.8)	39 (16.2)	70 (12.7)
การประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องถึงผลดีของการแยกมูลฝอย	11 (7.2)	9 (5.6)	24 (10.0)	44 (8.0)
ผลตอบแทนในรูปแบบของรายได้ที่ได้จากการขายมูลฝอย	21 (13.8)	16 (10.0)	35 (14.5)	72 (13.0)
การได้ร่วมทำกิจกรรมกับคนในชุมชนเดียวกัน	4 (2.6)	3 (1.9)	9 (3.7)	16 (2.9)
ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ร่วมกิจกรรมดังกล่าว	1 (0.7)	3 (1.9)	2 (0.8)	6 (1.1)
สมัครใจเอง เห็นด้วยกับการแยกมูลฝอยก่อนทิ้งอยู่แล้ว	10 (6.6)	11 (10.5)	13 (5.4)	34 (6.1)

ตาราง 12 (ต่อ)

เหตุผลที่คัดแยกและไม่คัดแยกมูลฝอยของครัวเรือน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหว๊ะ (n = 85)	กลางนา (n = 90)	ควนสันติ (n = 71)	รวม (n = 246)
เหตุผลที่ไม่คัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง*				
ไม่มีเวลา	14 (20.9)	18 (24.7)	11 (17.7)	43 (21.3)
ราคารับซื้อมูลฝอยต่ำเกินไป	1 (1.5)	3 (4.1)	9 (14.5)	71 (35.1)
ปริมาณมูลฝอยมีน้อย	19 (28.4)	37 (50.7)	15 (24.2)	15 (7.4)
ไม่มีคนทำหน้าที่แยกมูลฝอยในครัวเรือน	5 (7.5)	4 (5.5)	6 (9.7)	19 (9.4)
ไม่มีพื้นที่สำหรับเก็บมูลฝอยที่คัดแยกในครัวเรือน	10 (14.9)	2 (2.7)	7 (11.3)	13 (6.4)
เหตุผลที่ไม่คัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง* (ต่อ)				
ไม่ทราบแหล่งที่จะนำมูลฝอยไปขาย	4 (6.0)	0 (0)	2 (3.2)	6 (3.0)
ไม่ทราบว่ามูลฝอยประเภทใดที่ขายได้	5 (7.5)	2 (2.7)	3 (4.8)	10 (5.0)
หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการมูลฝอยดำเนินการดีอยู่แล้ว	1 (1.5)	0 (0)	1 (1.6)	2 (1.0)
ไม่มีถังมูลฝอยแยกประเภทในชุมชน	7 (10.4)	3 (4.1)	4 (6.5)	14 (6.9)
มูลฝอยมีการปนเปื้อนสูงและสกปรก	1 (1.5)	1 (1.4)	4 (6.5)	6 (3.0)
เหตุผลที่นำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ซ้ำ*				
ประหยัด เสียหายที่ต้องทิ้งไป	36 (36.4)	40 (49.4)	45 (44.1)	121 (42.9)
เป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	9 (9.1)	3 (3.7)	9 (8.8)	21 (7.4)
ต้องการใช้ให้มีประโยชน์มากที่สุด	44 (44.4)	36 (44.4)	44 (43.1)	124 (44.0)
ไม่ต้องการให้มีมูลฝอยเพิ่มขึ้น	10 (10.1)	2 (2.5)	3 (2.9)	15 (5.3)

ตาราง 12 (ต่อ)

เหตุผลที่คัดแยกและไม่คัดแยกมูลฝอยของครัวเรือน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหะ (n = 85)	กลางนา (n = 90)	ควนสันติ (n = 71)	รวม (n = 246)
เหตุผลที่ไม่นำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ซ้ำ*				
ขาดอุปกรณ์/สิ่งอำนวยความสะดวก	7 (14.0)	6 (8.5)	9 (13.2)	22 (11.6)
วัสดุปนเปื้อน สกปรก	14 (28.0)	28 (39.4)	22 (32.4)	64 (33.9)
วัสดุบางอย่างไม่เหมาะสมสำหรับการนำกลับมาใช้ใหม่	26 (52.0)	37 (52.1)	35 (51.5)	98 (51.9)
ไม่ตอบ	1 (2.0)	0 (0)	1 (1.5)	2 (1.1)
ความช่วยเหลือที่ต้องการได้รับเมื่อคัดแยกมูลฝอย*				
อุปกรณ์ในการคัดแยกมูลฝอย เช่น ถังรองรับมูลฝอย	60 (37.3)	59 (58.4)	49 (43.4)	168 (44.8)
แยกประเภท ถูมือ ถูผ้า เป็นต้น				
เอกสารแนะนำประเภทมูลฝอยที่ต้องการให้คัดแยก	43 (26.7)	25 (24.8)	32 (28.3)	100 (26.7)
แหล่ง/ร้านค้าที่สามารถนำมูลฝอยไปจำหน่าย	29 (18.0)	7 (6.9)	22 (19.5)	58 (15.5)
ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่เก็บขนมูลฝอย ณ ครัวเรือน	27 (16.8)	9 (8.9)	10 (8.8)	46 (12.3)

* กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ

1.3.6.1 เหตุผลในการคัดแยกมูลฝอยของครัวเรือนชุมชนบ้านคลองหะ

เหตุผลในการคัดแยกมูลฝอย พบว่า ร้อยละของแต่ละเหตุผลในการคัดแยกมูลฝอยสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 23.0 ให้เหตุผลในการคัดแยกมูลฝอยว่าเนื่องจากทำให้สะอาดเรียบร้อย/ง่ายต่อการจัดเก็บ สามารถนำมูลฝอยที่มีสภาพดีมาใช้ใหม่ร้อยละ 14.5 ให้ผลตอบแทนในรูปรายได้จากการขายมูลฝอยร้อยละ 13.8 สะดวก/รวดเร็ว/ไม่เสียเวลาร้อยละ 11.2 มีการรณรงค์และการกระตุ้นกิจกรรมในชุมชนอย่างต่อเนื่องร้อยละ 10.5 การคัดแยกเป็นการลดมูลฝอยในตัวร้อยละ 9.9 การประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องถึงผลดีของการแยกมูลฝอยร้อยละ 7.2 สนใจเองและเห็นด้วยกับการแยกมูลฝอยก่อนทิ้งอยู่แล้วร้อยละ 6.6 การได้ร่วมทำกิจกรรมกับคนในชุมชนเดียวกันร้อยละ 2.6 และประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ร่วมกิจกรรมดังกล่าวร้อยละ 0.7

เหตุผลที่ไม่คัดแยกมูลฝอย ร้อยละของแต่ละเหตุผลที่ไม่คัดแยกมูลฝอยสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 28.4 ให้เหตุผลที่ไม่คัดแยกมูลฝอยว่าเนื่องจากมูลฝอยมีปริมาณน้อย ไม่มีเวลาร้อยละ 20.9 ไม่มีพื้นที่สำหรับเก็บมูลฝอยที่คัดแยกในครัวเรือนร้อยละ 14.9 ไม่มีถังมูลฝอยแยกประเภทในชุมชนร้อยละ 10.4 ไม่มีคนทำหน้าที่แยกมูลฝอยในครัวเรือนและไม่ทราบว่ามูลฝอยประเภทใดที่ขายได้ร้อยละ 7.5 ไม่ทราบแหล่งที่จะนำมูลฝอยไปขายร้อยละ 6.0 และหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการมูลฝอยดำเนินการคืออยู่แล้ว มูลฝอยมีการปนเปื้อนสูงและสกปรก และราคารับซื้อมูลฝอยต่ำเกินไปร้อยละ 1.5

เหตุผลในการนำวัสดุกลับมาใช้ซ้ำ ร้อยละของแต่ละเหตุผลในการนำวัสดุกลับมาใช้ซ้ำ สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 44.4 ให้เหตุผลในการนำวัสดุกลับมาใช้ซ้ำว่าเนื่องจากต้องการใช้ประโยชน์จากมูลฝอยให้มากที่สุด ประหยัด เสียหายที่ต้องทิ้งไปร้อยละ 36.4 ไม่ต้องการให้มีมูลฝอยเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.1 และเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร้อยละ 9.1 และเหตุผลที่ไม่นำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ซ้ำ เนื่องจากวัสดุบางอย่างไม่เหมาะสมสำหรับการนำกลับมาใช้ใหม่ร้อยละ 52.0 วัสดุปนเปื้อน สกปรกร้อยละ 28.0 ขาดอุปกรณ์/สิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 14.0 และร้อยละ 2.0 ไม่ตอบ

ความช่วยเหลือที่ต้องการได้รับเมื่อต้องคัดแยกมูลฝอย ร้อยละของแต่ละความช่วยเหลือที่ต้องการได้รับเมื่อต้องคัดแยกมูลฝอยสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 37.3 ต้องการอุปกรณ์ในการคัดแยกมูลฝอย (เช่น ถังรองรับมูลฝอยแยกประเภท ถังมือ ถังดำ เป็นต้น) รองลงมาร้อยละ 26.7 ต้องการเอกสารแนะนำประเภทมูลฝอยที่ต้องการให้คัดแยก ร้อยละ 18.0 ต้องการให้มีแหล่ง/ร้านค้าที่สามารถนำมูลฝอยไปจำหน่าย และร้อยละ 16.8 ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่เก็บขนมูลฝอย ณ ครัวเรือน

สรุปเหตุผลที่มีต่อการคัดแยกมูลฝอยของครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างในชุมชนบ้านคลองหะ จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลในการคัดแยกมูลฝอยคือ เนื่องจากการคัดแยกมูลฝอยสะดวก รวดเร็วและไม่เสียเวลา และยังได้รับผลตอบแทนในรูปของรายได้จากการขายมูลฝอย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างเข้าใจว่าการคัดแยกมูลฝอยแท้จริงแล้วไม่ได้ทำให้เสียเวลา และเห็นว่ามูลฝอยดังกล่าวยังมีมูลค่า จึงทำให้มีเหตุผลจูงใจให้กลุ่มตัวอย่างทำการคัดแยกมูลฝอย นอกจากนี้เหตุผลที่ไม่คัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างประการหนึ่งเนื่องจาก ไม่มีเวลาและไม่มีถังแยกประเภทมูลฝอยในครัวเรือน ซึ่งเหตุผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจว่าในการคัดแยกมูลฝอยนั้นจำเป็นต้องใช้เวลามาก และต้องใช้อุปกรณ์ช่วยในการคัดแยกมูลฝอย ทั้งนี้ สอดคล้องกับความช่วยเหลือที่กลุ่มตัวอย่างต้องการอุปกรณ์ในการคัดแยกมูลฝอย เช่น ถังรองรับมูลฝอยแยกประเภท ถังมือ ถังดำ เป็นต้น

1.3.6.2 เหตุผลในการคัดแยกมูลฝอยของครัวเรือนชุมชนกลางนา

เหตุผลในการคัดแยกมูลฝอย พบว่า ร้อยละของแต่ละเหตุผลในการคัดแยกมูลฝอยสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 20.6 ให้เหตุผลในการคัดแยกมูลฝอยว่าเนื่องจากสามารถนำมูลฝอยที่มีสภาพดีมาใช้ใหม่ ทำให้สะดวกเรียบร้อย/ง่ายต่อการจัดเก็บร้อยละ 19.4 เป็นการคัดแยกและลดมูลฝอยในตัวร้อยละ 16.3 สมัครใจเองและเห็นด้วยกับการแยกมูลฝอยก่อนทิ้งอยู่แล้วร้อยละ 10.5 ให้ผลตอบแทนในรูปรายได้จากการขายมูลฝอยร้อยละ 10.0 สะดวก/รวดเร็ว/ไม่เสียเวลาร้อยละ 8.8 มีการรณรงค์และการกระตุ้นกิจกรรมในชุมชนอย่างต่อเนื่องร้อยละ 8.1 การประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องถึงผลดีของการแยกมูลฝอยร้อยละ 5.6 การได้ร่วมทำกิจกรรมกับคนในชุมชนเดียวกันและประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ร่วมกิจกรรมดังกล่าวร้อยละ 1.9

เหตุผลที่ไม่คัดแยกมูลฝอย ร้อยละของแต่ละเหตุผลที่ไม่คัดแยกมูลฝอยสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50.7 ให้เหตุผลที่ไม่คัดแยกมูลฝอยว่าเนื่องจากมูลฝอยมีปริมาณน้อย ไม่มีเวลาร้อยละ 24.7 ไม่มีคนที่ทำหน้าที่คัดแยกในครัวเรือนร้อยละ 5.5 ราคารับซื้อมูลฝอยต่ำเกินไปและไม่ถึงมูลฝอยแยกประเภทในชุมชนร้อยละ 4.1 ไม่มีพื้นที่สำหรับเก็บมูลฝอยที่คัดแยกในครัวเรือนและไม่ทราบแหล่งที่จะนำมูลฝอยไปขายร้อยละ 2.7 และมูลฝอยมีการปนเปื้อนสูงและสกปรกร้อยละ 1.4

เหตุผลในการนำวัสดุกลับมาใช้ซ้ำ ร้อยละของแต่ละเหตุผลในการนำวัสดุกลับมาใช้ซ้ำ สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 49.4 ให้เหตุผลในการนำวัสดุกลับมาใช้ซ้ำว่าเนื่องจากประหยัด เสียหายที่ต้องทิ้งไป ต้องการใช้ประโยชน์จากมูลฝอยให้มากที่สุดร้อยละ 44.4 เป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร้อยละ 3.7 และไม่ต้องการให้มีมูลฝอยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.5 และเหตุผลที่ไม่นำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ซ้ำ เนื่องจากวัสดุบางอย่างไม่เหมาะสมสำหรับการนำกลับมาใช้ใหม่ร้อยละ 52.1 วัสดุปนเปื้อน สกปรกร้อยละ 39.4 และขาดอุปกรณ์/สิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 8.5

ความช่วยเหลือที่ต้องการได้รับเมื่อคัดแยกมูลฝอย ร้อยละของแต่ละความช่วยเหลือที่ต้องการได้รับเมื่อคัดแยกมูลฝอยสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 58.4 ต้องการอุปกรณ์ในการคัดแยกมูลฝอย (เช่น ถังรองรับมูลฝอยแยกประเภท ถูมือ ถูดำ เป็นต้น) รองลงมาร้อยละ 24.8 ต้องการเอกสารแนะนำประเภทมูลฝอยที่ต้องการให้คัดแยก ร้อยละ 8.9 ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่เก็บขนมูลฝอย ณ ครัวเรือน และร้อยละ 6.9 ต้องการให้มีแหล่ง/ร้านค้าที่สามารถนำมูลฝอยไปจำหน่าย

สรุปเหตุผลในการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนกลางนา จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลในการคัดแยกมูลฝอยคือ เนื่องจากการคัดแยกมูลฝอยเป็นการลดมูลฝอยไปในตัว ซึ่งสอดคล้องกับชนิดและประเภทมูลฝอยที่กลุ่มตัวอย่างในชุมชนได้ทำการคัดแยกมูลฝอยที่สามารถเก็บไว้ขายได้และคัดแยกเป็นมูลฝอยเปียกและมูลฝอยแห้ง จึงส่งผลให้มูลฝอยในครัวเรือนมีปริมาณลดลง นอกจากนี้เหตุผลประการหนึ่งที่กลุ่มตัวอย่างไม่คัดแยกมูลฝอยเนื่องจากไม่มีเวลาและไม่มีถังแยกประเภทมูลฝอยในครัวเรือน ซึ่งเหตุผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจว่าในการคัดแยกมูลฝอยนั้นจำเป็นต้องใช้เวลามาก และต้องใช้อุปกรณ์ช่วยเพื่อทำการคัดแยกมูลฝอยได้สะดวก ซึ่งสอดคล้องกับความช่วยเหลือที่กลุ่มตัวอย่างต้องการอุปกรณ์ในการคัดแยกมูลฝอย เช่น ถังรองรับมูลฝอยแยกประเภท ถุงมือ ถุงดำ เป็นต้น

1.3.6.3 เหตุผลในการคัดแยกมูลฝอยของครัวเรือนชุมชนควนตันติ

เหตุผลในการคัดแยกมูลฝอย พบว่า ร้อยละของแต่ละเหตุผลในการคัดแยกมูลฝอยสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 16.2 ให้เหตุผลในคัดแยกมูลฝอยว่าเนื่องจากสะดวก /รวดเร็ว/ไม่เสียเวลา สะอาดเรียบร้อย/ง่ายต่อการจัดเก็บร้อยละ 15.8 ให้ผลตอบแทนในรูปรายได้ที่ได้จากการขายมูลฝอยร้อยละ 14.5 สามารถนำมูลฝอยที่มีสภาพดีมาใช้ใหม่ร้อยละ 13.3 มีการรณรงค์และการกระตุ้นกิจกรรมในชุมชนอย่างต่อเนื่องร้อยละ 12.0 การประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องถึงผลดีของการแยกมูลฝอยร้อยละ 10.0 เป็นการคัดแยกและลดมูลฝอยในตัวร้อยละ 7.9 สมัยครใจเองและเห็นด้วยกับการแยกมูลฝอยก่อนทิ้งอยู่แล้วและประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ร่วมกิจกรรมดังกล่าวร้อยละ 5.4 การได้ร่วมทำกิจกรรมกับคนในชุมชนเดียวกันร้อยละ 3.7 และประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ร่วมกิจกรรมดังกล่าวร้อยละ 0.8

เหตุผลที่ไม่คัดแยกมูลฝอย ร้อยละของแต่ละเหตุผลที่ไม่คัดแยกมูลฝอยสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 24.2 ให้เหตุผลที่ไม่คัดแยกมูลฝอยว่าเนื่องจากมูลฝอยมีปริมาณน้อย ไม่มีเวลาร้อยละ 17.7 ราคารับซื้อมูลฝอยต่ำเกินไปร้อยละ 14.5 ไม่มีพื้นที่สำหรับเก็บมูลฝอยที่คัดแยกในครัวเรือนร้อยละ 11.3 ไม่มีคนทำหน้าที่แยกมูลฝอยในครัวเรือนร้อยละ 9.7 ไม่มีถังมูลฝอยแยกประเภทในชุมชนและมูลฝอยมีการปนเปื้อนสูงและสกปรกร้อยละ 6.5 ไม่ทราบว่ามีมูลฝอยประเภทใดที่ขายได้ร้อยละ 4.8 ไม่ทราบแหล่งที่จะนำมูลฝอยไปขายร้อยละ 3.2 และหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการมูลฝอยดำเนินการอยู่แล้วร้อยละ 1.6

เหตุผลในการนำวัสดุกลับมาใช้ซ้ำ ร้อยละของแต่ละเหตุผลในการนำวัสดุกลับมาใช้ซ้ำ สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 44.1 ให้เหตุผลในการนำวัสดุกลับมาใช้ซ้ำว่าเนื่องจากประหยัด เสียหายที่ต้องทิ้งไป ต้องการใช้ประโยชน์จากมูลฝอยให้มากที่สุดร้อยละ 43.1 เป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร้อยละ 8.8 และไม่

ต้องการให้มีมูลฝอยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.9 และเหตุผลที่ไม่นำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ซ้ำ ร้อยละ 51.5 เนื่องจากวัสดุบางอย่างไม่เหมาะสมสำหรับการนำกลับมาใช้ใหม่ วัสดุปนเปื้อน สกปรกร้อยละ 32.4 ขาดอุปกรณ์/สิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 13.2 และร้อยละ 1.5 ไม่ตอบ

ความช่วยเหลือที่ต้องการได้รับเมื่อต้องคัดแยกมูลฝอย ร้อยละของแต่ละความช่วยเหลือที่ต้องการได้รับเมื่อต้องคัดแยกมูลฝอยสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 43.4 ต้องการอุปกรณ์ในการคัดแยกมูลฝอย (เช่น ถังรองรับมูลฝอยแยกประเภท ถูมือ ถูดำ เป็นต้น) รองลงมาร้อยละ 28.3 ต้องการเอกสารแนะนำประเภทมูลฝอยที่ต้องการให้คัดแยก ร้อยละ 19.5 ต้องการให้มีแหล่ง/ร้านค้าที่สามารถนำมูลฝอยไปจำหน่าย และร้อยละ 8.8 ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่เก็บขนมูลฝอย ณ ครัวเรือน

สรุปเหตุผลในการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนควนสันติ จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลในการคัดแยกมูลฝอยคือ เนื่องจากการคัดแยกมูลฝอยสะดวก รวดเร็วและไม่เสียเวลา และผลตอบแทนในรูปของรายได้จากการขายมูลฝอย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างเข้าใจว่าการคัดแยกมูลฝอยแท้จริงแล้วไม่ได้ทำให้เสียเวลา และเห็นว่ามูลฝอยดังกล่าวยังมีมูลค่า จึงทำให้มีเหตุผลจูงใจให้กลุ่มตัวอย่างทำการคัดแยกมูลฝอย นอกจากนี้เหตุผลที่ไม่คัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างประการหนึ่งเนื่องจากไม่มีเวลาและไม่มีถังแยกประเภทมูลฝอยในครัวเรือน ซึ่งเหตุผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจว่าในการคัดแยกมูลฝอยนั้นจำเป็นต้องใช้เวลามาก และต้องใช้อุปกรณ์ช่วยในการคัดแยกมูลฝอย ทั้งนี้สอดคล้องกับความช่วยเหลือที่กลุ่มตัวอย่างต้องการอุปกรณ์ในการคัดแยกมูลฝอย เช่น ถังรองรับมูลฝอยแยกประเภท ถูมือ ถูดำ เป็นต้น

1.3.6.4 เหตุผลในการคัดแยกมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชนเมือง

โดยสรุปภาพรวมจากการศึกษาครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชน มีเหตุผลต่าง ๆ ในการคัดแยกมูลฝอย เหตุผลในการนำวัสดุกลับมาใช้ซ้ำ ความช่วยเหลือที่ต้องการได้รับเมื่อต้องคัดแยกมูลฝอย ดังนี้

เหตุผลในการคัดแยกมูลฝอย พบว่า ร้อยละของแต่ละเหตุผลในการคัดแยกมูลฝอยสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 18.8 ให้เหตุผลในคัดแยกมูลฝอยเนื่องจากสะอาดเรียบร้อย/ง่ายต่อการจัดเก็บ รองลงมาร้อยละ 15.7 สามารถนำมูลฝอยที่มีสภาพดีมาใช้ใหม่ ร้อยละ 13.0 ให้ผลตอบแทนในรูปรายได้ที่ได้จากการขายมูลฝอย ร้อยละ 12.7 สะดวก /รวดเร็ว/ไม่เสียเวลา ร้อยละ 10.8 เป็นการคัดแยกและลดมูลฝอยในครัว ร้อยละ 10.5 มีการรณรงค์และการกระตุ้นกิจกรรมในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 8.0 การประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องถึงผลดีของการแยกมูลฝอย ร้อยละ 6.1 สมัครใจเอง เห็นด้วยกับการแยกมูล

ฝอยก่อนทิ้งอยู่แล้ว ร้อยละ 2.9 การได้ร่วมทำกิจกรรมกับคนในชุมชนเดียวกัน และร้อยละ 1.1 ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ร่วมกิจกรรมดังกล่าว

เหตุผลที่ไม่คัดแยกมูลฝอย ร้อยละของแต่ละเหตุผลที่ไม่คัดแยกมูลฝอยสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 35.1 ให้เหตุผลที่ไม่คัดแยกมูลฝอยเนื่องจากมูลฝอยราคารับซื้อมูลฝอยต่ำเกินไป รองลงมาร้อยละ 21.3 ไม่มีเวลา ร้อยละ 9.4 ไม่มีคนทำหน้าที่แยกมูลฝอยในครัวเรือน ร้อยละ 7.4 ปริมาณมูลฝอยมีน้อย ร้อยละ 6.9 ไม่มีถังมูลฝอยแยกประเภทในชุมชน ร้อยละ 6.4 ไม่มีพื้นที่สำหรับเก็บมูลฝอยที่คัดแยกในครัวเรือน ร้อยละ 5.0 ไม่ทราบว่ามีมูลฝอยประเภทใดที่ขายได้ ร้อยละ 3.0 มูลฝอยมีการปนเปื้อนสูงและสกปรกและไม่ทราบแหล่งที่จะนำมูลฝอยไปขาย ร้อยละ 1.0 หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการมูลฝอยดำเนินการดีอยู่แล้ว

เหตุผลในการนำวัสดุกลับมาใช้ซ้ำ ร้อยละของแต่ละเหตุผลในการนำวัสดุกลับมาใช้ซ้ำ สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 44.0 ให้เหตุผลในการนำวัสดุกลับมาใช้ซ้ำเนื่องจากต้องการใช้ประโยชน์จากมูลฝอยให้มากที่สุด ประหยัด รองลงมา ร้อยละ 42.9 เสียขายที่ต้องทิ้งไป ร้อยละ 7.4 เป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และร้อยละ 5.3 ไม่ต้องการให้มีมูลฝอยเพิ่มขึ้น และเหตุผลที่ไม่นำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ซ้ำ ร้อยละ 51.9 เนื่องจากวัสดุบางอย่างไม่เหมาะสมสำหรับการนำกลับมาใช้ใหม่ รองลงมา ร้อยละ 33.9 วัสดุปนเปื้อน สกปรก ร้อยละ 11.6 ขาดอุปกรณ์/สิ่งอำนวยความสะดวก และร้อยละ 1.1 ไม่ตอบ

ความช่วยเหลือที่ต้องการได้รับเมื่อต้องคัดแยกมูลฝอย ร้อยละของแต่ละความช่วยเหลือที่ต้องการได้รับเมื่อต้องคัดแยกมูลฝอยสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 44.8 อุปกรณ์ในการคัดแยกมูลฝอย (เช่น ถังรองรับมูลฝอยแยกประเภท ถังมือ ถังดำ เป็นต้น) รองลงมา ร้อยละ 26.7 เอกสารแนะนำประเภทมูลฝอยที่ต้องการให้คัดแยก ร้อยละ 15.5 แหล่ง/ร้านค้าที่สามารถนำมูลฝอยไปจำหน่าย และร้อยละ 12.3 ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่เก็บขนมูลฝอย ณ ครัวเรือน

เมื่อเปรียบเทียบเหตุผลที่มีต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างชุมชนบ้านคลองหะและชุมชนควนสันติให้เหตุผลในการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนเหมือนกันคือ เนื่องจากการคัดแยกมูลฝอยสะดวก รวดเร็วและไม่เสียเวลา และผลตอบแทนในรูปของรายได้จากการขายมูลฝอย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างเข้าใจว่าการคัดแยกมูลฝอยแท้จริงแล้วไม่ได้ทำให้เสียเวลา และเห็นว่ามูลฝอยดังกล่าวยังมีมูลค่า จึงทำให้มีเหตุผลจูงใจให้กลุ่มตัวอย่างทำการคัดแยกมูลฝอย นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชนได้ให้เหตุผลที่ไม่คัดแยกมูลฝอยเนื่องจาก ไม่มีเวลาและไม่มีถังแยกประเภทมูลฝอยในครัวเรือน ซึ่งเหตุผลดังกล่าว

แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจว่าในการคัดแยกมูลฝอยนั้นจำเป็นต้องใช้เวลามาก และต้องใช้อุปกรณ์ช่วยในการคัดแยกมูลฝอย ทั้งนี้สอดคล้องกับความช่วยเหลือที่กลุ่มตัวอย่างต้องการอุปกรณ์ในการคัดแยกมูลฝอย เช่น ถังรองรับมูลฝอยแยกประเภท ถุงมือ ถุงดำ เป็นต้น ผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นดังกล่าว ผู้ที่รับผิดชอบในการจัดการมูลฝอยควรทำความเข้าใจกับกลุ่มตัวอย่างในเรื่องอุปกรณ์ในการคัดแยกมูลฝอยซึ่งมีเพียงถุงพลาสติกก็สามารถดำเนินการคัดแยกมูลฝอยได้ ทั้งนี้เพื่อให้การรณรงค์การคัดแยกมูลฝอยในชุมชนประสบความสำเร็จเพิ่มมากขึ้น

1.4 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย การทิ้งมูลฝอย การได้รับข่าวสาร และสื่อรณรงค์การคัดแยกมูลฝอย

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกและทิ้งมูลฝอย ตลอดจนการได้รับรู้ข่าวสารและการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย โดยจำแนกตามประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1.4.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย

ในส่วน of ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย สามารถจำแนกคำถามเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ ความหมาย/ความเข้าใจเกี่ยวกับมูลฝอยและการคัดแยกมูลฝอย (คำถามข้อ 1 – 4) ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย (คำถามข้อ 5 - 6) ข้อดีและประโยชน์ของการคัดแยกมูลฝอย (คำถามข้อ 7 - 12) โดยสามารถแสดงผลการวิจัยจำแนกตามพื้นที่ศึกษา ได้ดังนี้ (ตาราง 13)

ตาราง 13 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย	จำนวนผู้ที่ตอบคำถามได้ถูกต้อง (ร้อยละ)			
	คลองหวัะ (n = 85)	กลางนา (n = 90)	ควนสันติ (n = 71)	รวม (n = 246)
1. มูลฝอย หมายถึง สิ่งของที่เหลือใช้ต่าง ๆ ที่ไม่มีประโยชน์และไม่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้	67 (78.8)	52 (57.8)	46 (64.8)	165 (67.1)
2. มูลฝอยจำพวกแก้ว กระป๋องน้ำอัดลม กระดาษ พลาสติก โลหะบางชนิดสามารถแยกแล้วนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ใหม่อีก	76 (89.4)	86 (95.6)	71 (100)	233 (94.7)
3. ถุงใส่น้ำแข็งที่ทานหมดแล้วจัดเป็นมูลฝอยเปียก	30 (35.3)	15 (16.7)	6 (8.5)	51 (20.7)
4. มูลฝอยอันตราย เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ถ่านไฟฉาย ขวดสเปรย์ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องแยกทิ้งต่างหาก	80 (94.1)	88 (97.8)	68 (95.8)	236 (95.9)
5. การไม่คัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้งอาจส่งผลให้ท่านต้องจ่ายค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้น	64 (24.7)	60 (33.3)	47 (33.8)	171 (30.5)

ตาราง 13 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย	จำนวนผู้ตอบคำถามได้ถูกต้อง (ร้อยละ)			
	คลองหะ (n = 85)	กลางนา (n = 90)	ควนสันติ (n = 71)	รวม (n = 246)
6. การคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้งเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก เสียเวลา	33 (61.2)	49 (45.6)	25 (64.8)	107 (56.5)
7. การทิ้งมูลฝอยที่มีการคัดแยกประเภทแล้วจะทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบสะดวกต่อการกำจัดมูลฝอย	82 (96.5)	88 (97.8)	68 (95.8)	238 (96.7)
8. หากประชาชนมีการคัดแยกประเภทมูลฝอยก่อนทิ้งจะทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการมูลฝอยเสียค่าใช้จ่ายน้อยลง	79 (92.9)	74 (82.2)	51 (71.8)	204 (82.9)
9. มูลฝอยที่คัดแยกได้แล้วนำกลับมาผลิตสินค้าใหม่เป็นการลดการใช้ทรัพยากร	84 (98.8)	89 (98.9)	70 (98.6)	243 (98.8)
10. การคัดแยกมูลฝอยทำให้ท่านได้ผลประโยชน์ในรูปแบบของรายได้ที่เพิ่มขึ้น	76 (89.4)	84 (93.3)	66 (93.0)	226 (91.9)
11. โครงการคัดแยกมูลฝอยชุมชนทำให้มูลฝอยในบ้านน้อยลง	75 (88.2)	86 (95.6)	66 (93.0)	227 (92.3)
12. การคัดแยกมูลฝอยเป็นการช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอีกทางหนึ่ง	78 (91.8)	89 (98.9)	68 (95.8)	235 (95.5)
ค่าเฉลี่ยของจำนวนข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบได้ถูกต้อง (Mean)	10.2	9.9	10.7	10.2
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	1.7	1.6	2.3	1.8

1.4.1.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างชุมชน

บ้านคลองหะ

ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย พบว่า มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยในแต่ละประเด็นคำถาม ดังนี้

ความหมาย/ความเข้าใจเกี่ยวกับมูลฝอยและการคัดแยกมูลฝอย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในความหมายเกี่ยวกับมูลฝอยและการคัดแยกมูลฝอยอยู่ในระดับสูง กล่าวคือ มีร้อยละของผู้ตอบคำถามได้อย่างถูกต้องอยู่ระหว่างร้อยละ 78.8 – 94.1 ในคำถามข้อ 1 2 และ 4 ได้แก่ (1) มูลฝอย หมายถึง สิ่งของที่เหลือใช้ต่าง ๆ ที่ไม่มีประโยชน์และไม่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ (2) มูลฝอยจำพวกแก้ว กระป๋องน้ำอัดลม กระดาษ พลาสติก โลหะบางชนิดสามารถแยกแล้วนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ใหม่อีก (4) มูลฝอยอันตราย เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ถ่านไฟฉาย ขวดสเปรย์ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องแยกทิ้งต่างหาก ยกเว้นคำถามถุงน้ำแข็งที่ทานหมดแล้วจัดเป็นมูลฝอยเปียกซึ่งมีผู้ตอบได้อย่างถูกต้องอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 35.3)

ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยดังนี้ ร้อยละของผู้ตอบคำถามได้อย่างถูกต้องใน

คำถามข้อ 5 ร้อยละ 24.7 ได้แก่ (5) การไม่คัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้งอาจส่งผลให้ต้องจ่ายค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้น ส่วนข้อ (6) การคัดแยกมูลฝอยเป็นเรื่องยุ่งยากและเสียเวลาซึ่งมีผู้ตอบได้อย่างถูกต้องอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 61.2)

ความเข้าใจในข้อดีและประโยชน์ของการคัดแยกมูลฝอย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในข้อดีและประโยชน์ของการคัดแยกมูลฝอยอยู่ในระดับสูง กล่าวคือ มีร้อยละของผู้ตอบคำถามได้อย่างถูกต้องอยู่ระหว่างร้อยละ 88.2 – 98.8 ในคำถามข้อ 7 – 12 ได้แก่ (7) การทิ้งมูลฝอยที่มีการคัดแยกประเภทแล้วจะทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบสะดวกต่อการกำจัดมูลฝอย และ (8) หากประชาชนมีการคัดแยกประเภทมูลฝอยก่อนทิ้งจะทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการมูลฝอยเสียค่าใช้จ่ายน้อยลง (9) มูลฝอยที่คัดแยกได้แล้วนำกลับมาผลิตสินค้าใหม่เป็นการลดการใช้ทรัพยากร (10) การคัดแยกมูลฝอยทำให้ท่านได้ผลประโยชน์ในรูปแบบของรายได้ที่เพิ่มขึ้น (11) โครงการคัดแยกมูลฝอยชุมชนทำให้มูลฝอยในบ้านน้อยลงและ (12) การคัดแยกมูลฝอยเป็นการช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอีกทางหนึ่ง

สรุปความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนบ้านคลองหะ จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยส่วนใหญ่ในระดับสูง ยกเว้นคำถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับถุงน้ำแข็งที่ทานหมดแล้ว ซึ่งผู้ตอบมีความเข้าใจเกี่ยวกับการทิ้งมูลฝอยประเภทดังกล่าวถูกต้องอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าการชี้แจงและการให้ความรู้ควบคู่ไปกับเอกสารชี้แจงประเภทมูลฝอยที่คัดแยก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจไม่ถูกต้องเพื่อทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องยิ่งขึ้น ทั้งนี้ความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจะทำให้กลุ่มตัวอย่างปรับเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยว่าไม่ใช่เป็นเรื่องยุ่งยากและเสียเวลาอีกต่อไป

1.4.1.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างชุมชน

กลางนา

ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย พบว่า มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยในแต่ละประเด็นคำถาม ดังนี้

ความหมาย/ความเข้าใจเกี่ยวกับมูลฝอยและการคัดแยกมูลฝอย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในความหมายเกี่ยวกับมูลฝอยและการคัดแยกมูลฝอยอยู่ในระดับสูง กล่าวคือ มีร้อยละของผู้ตอบคำถามได้อย่างถูกต้องอยู่ระหว่างร้อยละ 57.8 – 97.8 ในคำถามข้อ 1 2 และ 4 ได้แก่ (1) มูลฝอย หมายถึง สิ่งของที่เหลือใช้ต่าง ๆ ที่ไม่มีประโยชน์และไม่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ (2) มูลฝอยจำพวกแก้ว กระป๋องน้ำอัดลม กระดาษ พลาสติก โลหะบางชนิดสามารถแยกแล้วนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ใหม่อีก (4) มูลฝอยอันตราย เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ถ่านไฟ

นาย ขวตสเปร์ย์ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องแยกถุงต่างหาก ยกเว้นคำถามถุงน้ำแข็งที่ทานหมดแล้วจัดเป็นมูลฝอยเปียกซึ่งมีผู้ตอบได้อย่างถูกต้องอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 16.7)

ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยดังนี้ ร้อยละของผู้ตอบคำถามได้อย่างถูกต้องอยู่ระหว่างร้อยละ 33.3 – 45.6 ในคำถามข้อ 5 - 6 ได้แก่ (5) การไม่คัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้งอาจส่งผลให้ต้องจ่ายค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้น (6) การคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้งเป็นเรื่องที่ยุงยาก เสียเวลา

ความเข้าใจในข้อดีและประโยชน์ของการคัดแยกมูลฝอย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในข้อดีและประโยชน์ของการคัดแยกมูลฝอยส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง กล่าวคือ มีร้อยละของผู้ตอบคำถามได้อย่างถูกต้องอยู่ระหว่างร้อยละ 82.2 – 98.9 ในคำถามข้อ 7 – 12 ได้แก่ (7) การทิ้งมูลฝอยที่มีการคัดแยกประเภทแล้วจะทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบสะดวกต่อการกำจัดมูลฝอย (8) หากประชาชนมีการคัดแยกประเภทมูลฝอยก่อนทิ้งจะทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการมูลฝอยเสียค่าใช้จ่ายน้อยลง (9) มูลฝอยที่คัดแยกได้แล้วนำกลับมาผลิตสินค้าใหม่เป็นการลดการใช้ทรัพยากร (10) การคัดแยกมูลฝอยทำให้ท่านได้ผลประโยชน์ในรูปแบบของรายได้ที่เพิ่มขึ้น (11) โครงการคัดแยกมูลฝอยชุมชนทำให้มูลฝอยในบ้านน้อยลง และ (12) การคัดแยกมูลฝอยเป็นการช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอีกทางหนึ่ง

สรุปความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนกลางนา จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยส่วนใหญ่ในระดับสูง ยกเว้นคำถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับถุงน้ำแข็งที่ทานหมดแล้ว ซึ่งผู้ตอบมีความเข้าใจเกี่ยวกับการทิ้งมูลฝอยประเภทดังกล่าวถูกต้องอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าการชี้แจงและการให้ความรู้ควบคู่ไปกับเอกสารชี้แจงประเภทมูลฝอยที่คัดแยก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ไม่ถูกต้อง เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องยิ่งขึ้น ทั้งนี้ความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจะทำให้กลุ่มตัวอย่างปรับเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยว่าไม่ใช่เป็นเรื่องยุ่งยากและเสียเวลาอีกต่อไป

1.4.1.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างชุมชน

ควนสันติ

ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย พบว่า มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยในแต่ละประเด็นคำถาม ดังนี้

ความหมาย/ความเข้าใจเกี่ยวกับมูลฝอยและการคัดแยกมูลฝอย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในความหมายเกี่ยวกับมูลฝอยและการคัดแยกมูลฝอยอยู่ในระดับสูง กล่าวคือ มีร้อยละของผู้ตอบคำถามได้อย่างถูกต้องอยู่ระหว่างร้อยละ 64.8 – 100 ในคำถามข้อ 1 2 และ 4

ได้แก่ (1) มูลฝอย หมายถึง สิ่งของที่เหลือใช้ต่าง ๆ ที่ไม่มีประโยชน์และไม่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ (2) มูลฝอยจำพวกแก้ว กระจกน้ำอัดลม กระดาษ พลาสติก โลหะบางชนิดสามารถแยกแล้วนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ใหม่อีก (4) มูลฝอยอันตราย เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ถ่านไฟฉาย ขวดสเปรย์ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องแยกทิ้งต่างหาก ยกเว้นคำถามเรื่องถุงน้ำแข็งที่ทานหมดแล้วจัดเป็นมูลฝอยเปียกซึ่งมีผู้ตอบได้อย่างถูกต้องอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 8.5)

ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยดังนี้ ร้อยละของผู้ตอบคำถามได้อย่างถูกต้องอยู่ระหว่างร้อยละ 33.8 ในคำถามข้อ 5 ได้แก่ (5) การไม่คัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้งอาจส่งผลให้ต้องจ่ายค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้น ยกเว้นข้อ (6) การคัดแยกมูลฝอยเป็นเรื่องยุ่งยากและเสียเวลาซึ่งมีผู้ตอบได้อย่างถูกต้องอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 64.8)

ความเข้าใจในข้อดีและประโยชน์ของการคัดแยกมูลฝอย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในข้อดีและประโยชน์ของการคัดแยกมูลฝอยส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง กล่าวคือ มีร้อยละของผู้ตอบคำถามได้อย่างถูกต้องอยู่ระหว่างร้อยละ 71.8 – 98.6 ในคำถามข้อ 7 – 12 ได้แก่ (7) การทิ้งมูลฝอยที่มีการคัดแยกประเภทแล้วจะทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบสะดวกต่อการกำจัดมูลฝอย (8) หากประชาชนมีการคัดแยกประเภทมูลฝอยก่อนทิ้งจะทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการมูลฝอยเสียค่าใช้จ่ายน้อยลง (9) มูลฝอยที่คัดแยกได้แล้วนำกลับมาผลิตสินค้าใหม่เป็นการลดการใช้ทรัพยากร (10) การคัดแยกมูลฝอยทำให้ท่านได้ผลประโยชน์ในรูปของรายได้ที่เพิ่มขึ้น (11) โครงการคัดแยกมูลฝอยชุมชนทำให้มูลฝอยในบ้านน้อยลง (12) การคัดแยกมูลฝอยเป็นการช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอีกทางหนึ่ง

สรุปความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างชุมชนควนสันติ จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยส่วนใหญ่ในระดับสูง มีเพียงความเข้าใจเกี่ยวกับถุงน้ำแข็งที่ทานหมดที่ผู้ตอบเข้าใจถูกต้องในระดับต่ำ ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าการชี้แจงและการให้ความรู้ควบคู่ไปกับเอกสารชี้แจงประเภทมูลฝอยที่คัดแยก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจไม่ถูกต้องเพื่อทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องยิ่งขึ้น ทั้งนี้ความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจะทำให้กลุ่มตัวอย่างปรับเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยว่าไม่ใช่เป็นเรื่องยุ่งยากและเสียเวลาอีกต่อไป

1.4.1.4 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชนเมือง

โดยสรุปภาพรวมผลการศึกษาทั้ง 3 ชุมชน พบว่า มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยในแต่ละประเด็นคำถาม ดังนี้

ความหมาย/ความเข้าใจเกี่ยวกับมูลฝอยและการคัดแยกมูลฝอย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในความหมายเกี่ยวกับมูลฝอยและการคัดแยกมูลฝอยอยู่ในระดับสูง กล่าวคือ มีร้อยละของผู้ตอบคำถามได้อย่างถูกต้องอยู่ระหว่างร้อยละ 67.1 – 95.9 ในคำถามข้อ 1 2 และ 4 ได้แก่ (1) มูลฝอย หมายถึง สิ่งของที่เหลือใช้ต่าง ๆ ที่ไม่มีประโยชน์และไม่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ (2) มูลฝอยจำพวกแก้ว กระป๋องน้ำอัดลม กระดาษ พลาสติก โลหะบางชนิดสามารถแยกแล้วนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ใหม่อีก (4) มูลฝอยอันตราย เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ถ่านไฟฉาย ขวดสเปรย์ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องแยกทิ้งต่างหาก ยกเว้นคำถามเรื่องถุงน้ำแข็งที่ทานหมดแล้วจัดเป็นมูลฝอยเปียกซึ่งมีผู้ตอบได้อย่างถูกต้องอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 20.7)

ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยดังนี้ ร้อยละของผู้ตอบคำถามได้อย่างถูกต้องอยู่ระหว่างร้อยละ 30.5 ในคำถามข้อ (5) การไม่คัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้งอาจส่งผลให้ต้องจ่ายค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้น ส่วนคำถามข้อ (6) การคัดแยกมูลฝอยเป็นเรื่องยุ่งยากและเสียเวลาอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 56.5)

ความเข้าใจในข้อดีและประโยชน์ของการคัดแยกมูลฝอย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในข้อดีและประโยชน์ของการคัดแยกมูลฝอยส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง กล่าวคือ มีร้อยละของผู้ตอบคำถามได้อย่างถูกต้องอยู่ระหว่างร้อยละ 82.9 – 98.8 ในคำถามข้อ 7 – 12 (ได้แก่ (7) การทิ้งมูลฝอยที่มีการคัดแยกประเภทแล้วจะทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบสะดวกต่อการกำจัดมูลฝอย (8) หากประชาชนมีการคัดแยกประเภทมูลฝอยก่อนทิ้งจะทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการมูลฝอยเสียค่าใช้จ่ายน้อยลง (9) มูลฝอยที่คัดแยกได้แล้วนำกลับมาผลิตสินค้าใหม่เป็นการลดการใช้ทรัพยากร (10) การคัดแยกมูลฝอยทำให้ท่านได้ผลประโยชน์ในรูปแบบของรายได้ที่เพิ่มขึ้น (11) โครงการคัดแยกมูลฝอยชุมชนทำให้มูลฝอยในบ้านน้อยลง (12) การคัดแยกมูลฝอยเป็นการช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอีกทางหนึ่ง

เมื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชน จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยอยู่ในระดับสูง ยกเว้นความเข้าใจเรื่องถุงน้ำแข็งที่ทานหมดแล้วที่ผู้ตอบเข้าใจถูกต้องในระดับต่ำ ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าการชี้แจงและการให้ความรู้ควบคู่ไปกับเอกสารชี้แจงประเภทมูลฝอยที่คัดแยก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจไม่ถูกต้องจะทำกลุ่มตัวอย่างมีความรู้

ความเข้าใจที่ถูกต้องยิ่งขึ้น ทั้งนี้ความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจะทำให้กลุ่มตัวอย่างปรับเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยว่าไม่ใช่เป็นเรื่องยุ่งยากและเสียเวลาอีกต่อไป

1.4.2 ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกและทิ้งมูลฝอย

ในส่วนของความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกและทิ้งมูลฝอย ผู้วิจัยได้นำเสนอการคัดแยกและทิ้งมูลฝอยแต่ละชนิด โดยแบ่งมูลฝอยออกเป็น 2 ประเภท คือ มูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ และมูลฝอยที่ต้องกำจัด ผลการศึกษาแสดงผลตามพื้นที่ศึกษา ได้ดังนี้ (ตาราง 14)

ตาราง 14 ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกและทิ้งมูลฝอยในครัวเรือน

ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกและทิ้งมูลฝอยในครัวเรือน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหะ N = 85	กลางนา N = 90	ควนสันติ N = 71	รวม N = 246
กระดาษหนังสือพิมพ์				
มูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่	76 (89.4)	85 (94.4)	68 (95.8)	229 (93.1)
มูลฝอยที่ต้องกำจัด	9 (10.6)	5 (5.6)	3 (4.2)	17 (6.9)
กระป๋องน้ำอัดลม				
มูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่	58 (68.2)	69 (76.7)	57 (80.3)	184 (74.8)
มูลฝอยที่ต้องกำจัด	27 (31.8)	21 (23.3)	14 (19.7)	62 (25.2)
กิ่งไม้				
มูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่	16 (18.8)	6 (6.7)	17 (23.9)	39 (15.9)
มูลฝอยที่ต้องกำจัด	69 (81.2)	84 (93.3)	54 (76.1)	207 (84.1)
กล่องกระดาษ				
มูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่	67 (78.8)	76 (84.4)	62 (87.3)	205 (83.3)
มูลฝอยที่ต้องกำจัด	18 (21.2)	14 (15.6)	9 (12.7)	41 (16.7)

ตาราง 14 (ต่อ)

ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกและทิ้งมูลฝอยในครัวเรือน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหวัะ N = 85	กลางนา N = 90	ควนสันติ N = 71	รวม N = 246
กล่องโฟมบรรจุอาหาร				
มูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่	20 (23.5)	6 (6.7)	7 (9.9)	33 (13.4)
มูลฝอยที่ต้องกำจัด	65 (76.5)	84 (93.3)	64 (90.1)	213 (86.6)
เปลือกผลไม้				
มูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่	17 (20.0)	24 (26.7)	18 (25.4)	59 (24.0)
มูลฝอยที่ต้องกำจัด	68 (80.0)	66 (73.3)	53 (74.6)	187 (76.0)
เศษอาหาร				
มูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่	16 (18.8)	25 (27.8)	17 (23.9)	58 (23.6)
มูลฝอยที่ต้องกำจัด	69 (81.2)	65 (72.2)	54 (76.1)	188 (76.4)
ขวดน้ำดื่ม				
มูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่	56 (65.9)	67 (74.4)	54 (76.1)	177 (72.0)
มูลฝอยที่ต้องกำจัด	29 (34.1)	23 (25.6)	17 (23.9)	69 (28.0)
กระป๋องอาหารกระป๋อง				
มูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่	29 (34.1)	26 (28.9)	12 (16.9)	67 (27.2)
มูลฝอยที่ต้องกำจัด	56 (65.9)	64 (71.1)	59 (83.1)	179 (72.8)
ถุงพลาสติก				
มูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่	53 (62.4)	59 (65.6)	52 (73.2)	164 (66.7)
มูลฝอยที่ต้องกำจัด	32 (37.6)	31 (34.4)	19 (26.8)	82 (33.3)

1.4.2.1 ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกและทิ้งมูลฝอยของชุมชนบ้านคลองหะ

ผลการศึกษาความเข้าใจในการทิ้งมูลฝอยแต่ละประเภทในชุมชนบ้านคลองหะ สรุปในภาพรวมได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจในการแยกและทิ้งมูลฝอยแต่ละประเภทค่อนข้างดี ยกเว้นมูลฝอยบางประเภทซึ่งได้แก่ ก่อ่งโพงบรรจุอาหาร และกระป๋องอาหารกระป๋อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กระดาษหนังสือพิมพ์ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 89.4 ทิ้งกระดาษหนังสือพิมพ์ในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ และร้อยละ 10.6 ทิ้งมูลฝอยในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด

กระป๋องน้ำอัดลม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 68.2 ทิ้งกระป๋องน้ำอัดลมในมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ และร้อยละ 31.8 ทิ้งมูลฝอยในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด

กิ่งไม้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 81.2 ทิ้งกิ่งไม้ในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัดและร้อยละ 18.8 ทิ้งมูลฝอยในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่

กล่องกระดาษ กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 78.8 ทิ้งกล่องกระดาษในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ และร้อยละ 21.2 ทิ้งมูลฝอยในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด

กล่องโพงบรรจุอาหาร กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 76.5 ทิ้งกล่องโพงบรรจุอาหารในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด และร้อยละ 23.5 ทิ้งในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่

เปลือกผลไม้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 80.0 ทิ้งเปลือกผลไม้ในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัดและร้อยละ 20.0 ทิ้งมูลฝอยในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่

เศษอาหาร กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 81.2 ทิ้งเศษอาหารในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด และร้อยละ 18.8 ทิ้งมูลฝอยในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่

ขวดน้ำดื่ม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65.9 ทิ้งขวดน้ำดื่มในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ และร้อยละ 34.1 ทิ้งมูลฝอยในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด

กระป๋องอาหารกระป๋อง กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65.9 ทิ้งกระป๋องอาหารกระป๋องในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัดและร้อยละ 34.1 ทิ้งมูลฝอยในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่

ถุงพลาสติก กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 62.4 ทิ้งถุงพลาสติกในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ และร้อยละ 37.6 ทิ้งมูลฝอยในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด

สรุปความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกและทิ้งมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนบ้านคลองหะ จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถคัดแยกและทิ้งมูลฝอยส่วนใหญ่ได้ถูกต้อง มีเพียงมูลฝอยประเภทกล่องโพงบรรจุอาหาร และกระป๋องอาหารกระป๋องที่กลุ่มตัวอย่างเข้าใจ

ว่ามูลฝอยดังกล่าวไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ผู้วิจัยเห็นว่าหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการคัดแยกและการทิ้งมูลฝอยประเภทดังกล่าวที่กลุ่มตัวอย่างยังมีความเข้าใจไม่ถูกต้อง เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจและสามารถคัดแยกมูลฝอยได้ถูกต้อง

1.4.2.2 ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกและทิ้งมูลฝอยของชุมชนกลางนา

ผลการศึกษาความเข้าใจในการทิ้งมูลฝอยแต่ละประเภทในชุมชนกลางนา สรุปในภาพรวมได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจในการแยกและทิ้งมูลฝอยแต่ละประเภทค่อนข้างดี ยกเว้นมูลฝอยบางประเภทซึ่งได้แก่ ก่อ่งโพนบรรจุอาหาร และกระป๋องอาหารกระป๋อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กระดาษหนังสือพิมพ์ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 94.4 ทิ้งกระดาษหนังสือพิมพ์ในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ และร้อยละ 5.6 ทิ้งมูลฝอยในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด

กระป๋องน้ำอัดลม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 76.7 ทิ้งกระป๋องน้ำอัดลมในมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ และร้อยละ 23.3 ทิ้งมูลฝอยในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด

กิ่งไม้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 93.3 ทิ้งกิ่งไม้ในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัดและร้อยละ 6.7 ทิ้งมูลฝอยในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่

ก่อกองกระดาษ กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 84.4 ทิ้งก่อกองกระดาษในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ และร้อยละ 15.6 ทิ้งมูลฝอยในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด

ก่อกองโพนบรรจุอาหาร กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 93.3 ทิ้งก่อกองโพนบรรจุอาหารในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด และร้อยละ 6.7 ทิ้งในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่

เปลือกผลไม้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 73.3 ทิ้งเปลือกผลไม้ในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัดและร้อยละ 26.7 ทิ้งมูลฝอยในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่

เศษอาหาร กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 72.2 ทิ้งเศษอาหารในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด และร้อยละ 27.8 ทิ้งมูลฝอยในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่

ขวดน้ำดื่ม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 74.4 ทิ้งขวดน้ำดื่มในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ และร้อยละ 25.6 ทิ้งมูลฝอยในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด

กระป๋องอาหารกระป๋อง กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 71.1 ทิ้งกระป๋องอาหารกระป๋องในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัดและร้อยละ 28.9 ทิ้งมูลฝอยในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่

ถุงพลาสติก กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65.6 ทิ้งถุงพลาสติกในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ และร้อยละ 34.4 ทิ้งมูลฝอยในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด

สรุปความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกและทิ้งมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนกลางนา จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถคัดแยกและทิ้งมูลฝอยส่วนใหญ่ได้ถูกต้อง มีเพียงมูลฝอยประเภทกล่องโฟมบรรจุอาหาร และกระป๋องอาหารกระป๋องที่กลุ่มตัวอย่างเข้าใจว่ามูลฝอยดังกล่าวไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ผู้วิจัยเห็นว่าหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการคัดแยกและการทิ้งมูลฝอยประเภทดังกล่าวที่กลุ่มตัวอย่างยังมีความเข้าใจไม่ถูกต้อง เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจและสามารถคัดแยกมูลฝอยได้ถูกต้อง

1.4.2.3 ความเข้าใจเกี่ยวกับการทิ้งมูลฝอยของชุมชนควนสันติ

ผลการศึกษาความเข้าใจในการทิ้งมูลฝอยแต่ละประเภทในชุมชนควนสันติ สรุปในภาพรวมได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจในการแยกและทิ้งมูลฝอยแต่ละประเภทค่อนข้างดี ยกเว้นมูลฝอยบางประเภทซึ่งได้แก่ กล่องโฟมบรรจุอาหาร และกระป๋องอาหารกระป๋อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กระดาษหนังสือพิมพ์ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 95.8 ทิ้งกระดาษหนังสือพิมพ์ในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ และร้อยละ 4.2 ทิ้งมูลฝอยในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด

กระป๋องน้ำอัดลม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 80.3 ทิ้งกระป๋องน้ำอัดลมในมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ และร้อยละ 19.7 ทิ้งมูลฝอยในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด

กิ่งไม้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 76.1 ทิ้งกิ่งไม้ในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัดและร้อยละ 23.9 ทิ้งมูลฝอยในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่

กล่องกระดาษ กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 87.3 ทิ้งกล่องกระดาษในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ และร้อยละ 12.7 ทิ้งมูลฝอยในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด

กล่องโฟมบรรจุอาหาร กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 90.1 ทิ้งกล่องโฟมบรรจุอาหารในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด และร้อยละ 9.9 ทิ้งในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่

เปลือกผลไม้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 74.6 ทิ้งเปลือกผลไม้ในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัดและร้อยละ 25.4 ทิ้งมูลฝอยในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่

เศษอาหาร กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 76.1 ทิ้งเศษอาหารในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด และร้อยละ 23.9 ทิ้งมูลฝอยในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่

ขวดน้ำดื่ม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 76.1 ทิ้งขวดน้ำดื่มในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ และร้อยละ 23.9 ทิ้งมูลฝอยในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด

กระป๋องอาหารกระป๋อง กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 83.1 ทิ้งกระป๋องอาหารกระป๋องในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัดและร้อยละ 16.9 ทิ้งมูลฝอยในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่

ถุงพลาสติก กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 73.2 ที่ถุงพลาสติกในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ และร้อยละ 26.8 ที่ถุงมูลฝอยในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด

สรุปความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกและทิ้งมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนควนสันติ จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถคัดแยกและทิ้งมูลฝอยส่วนใหญ่ได้ถูกต้อง มีเพียงมูลฝอยประเภทกล่องโฟมบรรจุอาหาร และกระป๋องอาหารกระป๋องที่กลุ่มตัวอย่างเข้าใจว่ามูลฝอยดังกล่าวไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ผู้วิจัยเห็นว่าหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการคัดแยกและการทิ้งมูลฝอยประเภทดังกล่าวที่กลุ่มตัวอย่างยังมีความเข้าใจไม่ถูกต้อง เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจและสามารถคัดแยกมูลฝอยได้ถูกต้อง

1.4.2.4 ความเข้าใจเกี่ยวกับการทิ้งมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชนเมือง

โดยสรุปผลการศึกษาความเข้าใจในการคัดแยกและการทิ้งมูลฝอยแต่ละประเภทใน 3 พื้นที่ได้ดังนี้

กระดาษหนังสือพิมพ์ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 93.1 ที่กระดาษหนังสือพิมพ์ในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ และร้อยละ 6.9 ที่ถุงมูลฝอยในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด

กระป๋องน้ำอัดลม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 74.8 ที่กระป๋องน้ำอัดลมในมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ และร้อยละ 25.2 ที่ถุงมูลฝอยในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด

กิ่งไม้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 84.1 ที่กิ่งไม้ในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัดและร้อยละ 15.9 ที่ถุงมูลฝอยในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่

กล่องกระดาษ กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 83.3 ที่กล่องกระดาษในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ และร้อยละ 16.7 ที่ถุงมูลฝอยในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด

กล่องโฟมบรรจุอาหาร กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 86.6 ที่กล่องโฟมบรรจุอาหารในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด และร้อยละ 13.4 ที่ถุงในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่

เปลือกผลไม้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 76.0 ที่เปลือกผลไม้ในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัดและร้อยละ 24.0 ที่ถุงมูลฝอยในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่

เศษอาหาร กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 76.4 ที่เศษอาหารในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด และร้อยละ 23.6 ที่ถุงมูลฝอยในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่

ขวดน้ำดื่ม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 72.0 ที่ขวดน้ำดื่มในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ และร้อยละ 28.0 ที่ถุงมูลฝอยในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด

กระป๋องอาหารกระป๋อง กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 72.8 ที่กระป๋องอาหารกระป๋องในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัดและร้อยละ 27.2 ที่ถุงมูลฝอยในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่

ถุงพลาสติก กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 66.7 ที่ถุงพลาสติกในประเภทมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ และร้อยละ 33.3 ที่มูลฝอยในประเภทมูลฝอยที่ต้องกำจัด

เมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกและทิ้งมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชน จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชนสามารถคัดแยกและทิ้งมูลฝอยส่วนใหญ่ได้ถูกต้อง มีเพียงมูลฝอยประเภทกล่องโฟมบรรจุอาหาร และกระป๋องอาหารกระป๋องที่กลุ่มตัวอย่างเข้าใจว่ามูลฝอยดังกล่าวไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ผู้วิจัยเห็นว่าหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการคัดแยกและการทิ้งมูลฝอยประเภทดังกล่าวที่กลุ่มตัวอย่างยังมีความเข้าใจไม่ถูกต้อง เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจและสามารถคัดแยกมูลฝอยได้ถูกต้อง

1.4.3 การได้รับข่าวสารและการได้รับสื่อเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย

สำหรับปัจจัยในด้านการได้รับข่าวสารและการได้รับสื่อเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย จำแนกเป็น การได้รับข่าวสารเรื่องการคัดแยกมูลฝอย ประเภทสื่อ และความถี่ที่ได้รับข่าวสารการคัดแยกมูลฝอย ซึ่งสามารถแสดงผลการวิจัยจำแนกตามพื้นที่ศึกษา ดังนี้ (ตาราง 15)

ตาราง 15 การได้รับรู้ข่าวสารและการได้รับสื่อรณรงค์การคัดแยกมูลฝอย

การได้รับรู้ข่าวสารและการได้รับสื่อรณรงค์การคัดแยกมูลฝอย	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหะ N = 85	กลางนา N = 90	ควนสันติ N = 71	รวม N = 246
การรับรู้ข่าวสารเรื่องการคัดแยกมูลฝอย				
เคยรับรู้ข่าวสาร	48 (56.5)	67 (74.4)	59 (83.1)	174 (70.7)
ไม่เคยรับรู้ข่าวสาร	37 (43.5)	23 (25.6)	12 (16.9)	72 (29.3)
สื่อการรณรงค์คัดแยกมูลฝอยที่ได้รับ*				
วิทยุ	11 (12.9)	6 (6.7)	1 (1.4)	18 (7.3)
โทรทัศน์	19 (22.4)	10 (11.1)	7 (9.9)	36 (14.6)
ป้ายประกาศ	17 (20.0)	27 (30.0)	17 (23.9)	61 (24.8)
หนังสือหรือสิ่งตีพิมพ์	6 (7.1)	10 (11.1)	3 (4.2)	19 (7.7)
การแนะนำ	11 (12.9)	9 (10.0)	7 (9.9)	27 (11.0)

ตาราง 15 (ต่อ)

การได้รับรู้ข่าวสารและการได้รับสื่อรณรงค์การคัดแยกมูลฝอย	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหวัะ N = 85	กลางนา N = 90	ควนสันติ N = 71	รวม N = 246
สื่อการรณรงค์คัดแยกมูลฝอยที่ได้รับ (ต่อ)*				
การสาธิต	5 (5.9)	1 (1.1)	6 (8.5)	12 (4.9)
การอบรม	8 (9.4)	8 (8.9)	6 (8.5)	22 (8.9)
อื่น ๆ ได้แก่ การเดินรณรงค์พบปะประชาชนสัมพันธ์ตามบ้านเรือน ผู้นำชุมชน โครงการคัดแยกมูลฝอยไทย – ญี่ปุ่น	18 (21.2)	30 (33.3)	26 (36.6)	74 (30.1)
หอกระจายข่าวในชุมชน				
ความถี่ที่ได้รับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ				
ทุกวัน	1 (1.2)	1 (1.1)	4 (5.6)	6 (2.4)
สัปดาห์ละ 1 – 5 ครั้ง	2 (2.4)	7 (7.8)	2 (2.8)	11 (4.5)
เดือนละครั้ง	3 (3.5)	12 (13.3)	22 (31.0)	37 (5.0)
ไม่แน่นอน	37 (43.5)	53 (58.9)	23 (32.4)	0 (0)
อื่น ๆ ได้แก่ นาน ๆ ครั้ง 2-3 เดือน/ครั้ง 3-4 เดือน/ครั้ง	8 (9.4)	0 (0)	4 (5.6)	12 (4.9)

* กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ

1.4.3.1 การได้รับรู้ข่าวสารและสื่อเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยชุมชนบ้านคลองหวัะ

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเคยได้รับข่าวสารการคัดแยกมูลฝอยในชุมชนร้อยละ 56.5 โดยผ่านทางสื่อต่าง ๆ เรียงลำดับตามร้อยละของสื่อที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ ได้แก่ สื่อทางโทรทัศน์ร้อยละ 22.4 รองลงมาร้อยละ 21.2 เป็นสื่อประเภทอื่น ๆ (ได้แก่ การเดินรณรงค์พบปะประชาชนสัมพันธ์ตามบ้านเรือนภายใต้การนำของผู้นำชุมชน โครงการคัดแยกมูลฝอยไทย – ญี่ปุ่นและหอกระจายข่าวในชุมชน) ร้อยละ 20.0 สื่อจากป้ายประกาศ ร้อยละ 12.9 สื่อการแนะนำและวิทยุ ร้อยละ 9.4 สื่อการอบรม ร้อยละ 7.1 สื่อจากหนังสือหรือสิ่งตีพิมพ์ และร้อยละ 5.9 สื่อจากการสาธิต โดยความถี่ในการรับข่าวสารการคัดแยกมูลฝอย พบว่า ร้อยละ 43.5 มีความถี่ในการรับข่าวสารไม่แน่นอน รองลงมาร้อยละ 9.4 มีความถี่ในการรับข่าวสารอื่น ๆ

(ได้แก่ นาน ๆ ครั้ง 2 – 3 เดือน/ครั้ง 3 – 4 เดือน/ครั้ง) ร้อยละ 3.5 ได้รับข่าวสารเดือนละครั้ง ร้อยละ 2.4 ได้รับข่าวสารสัปดาห์ละ 1 – 5 ครั้ง และร้อยละ 1.2 ได้รับข่าวสารทุกวัน

สรุปการรับรู้ข่าวสารและสื่อรณรงค์การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนบ้านคลองหระจะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างเคยได้รับข่าวสารการคัดแยกมูลฝอย โดยสามารถจำแนกสื่อออกเป็น 2 กลุ่ม คือ สื่อการประชาสัมพันธ์การคัดแยกมูลฝอยที่ไม่เจาะจงกลุ่มเป้าหมายโดยตรง เช่น โทรทัศน์ วิทยุ และสื่อรณรงค์ที่เจาะจงกลุ่มเป้าหมายเฉพาะพื้นที่ เช่น การเดินรณรงค์พบปะประชาสัมพันธ์ตามบ้านเรือนภายใต้การนำของผู้นำชุมชน สื่อภายใต้โครงการคัดแยกมูลฝอยไทย – ญี่ปุ่นและหอกระจายข่าวในชุมชน ซึ่งสื่อรณรงค์เหล่านี้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยตรง ผู้วิจัยเห็นว่าการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อที่เจาะจงกลุ่มเป้าหมายจะทำให้สื่อการประชาสัมพันธ์สามารถเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างได้ค่อนข้างมาก แต่ทั้งนี้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้องทำการศึกษาช่วงเวลาที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในชุมชนพักอาศัยอยู่ในครัวเรือน และควรมีความถี่ในการกระจายข่าวสารที่ชัดเจนและต่อเนื่อง จึงจะทำให้การคัดแยกมูลฝอยในชุมชนประสบผลสำเร็จ

1.4.3.2 การรับรู้ข่าวสารและสื่อรณรงค์การคัดแยกมูลฝอยชุมชนกลางนา

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเคยได้รับข่าวสารเรื่องการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน ร้อยละ 74.4 โดยผ่านทางสื่อต่าง ๆ เรียงลำดับตามร้อยละของสื่อที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบ ได้มากกว่า 1 คำตอบ ได้แก่ สื่อประเภทอื่น ๆ (ได้แก่ การเดินรณรงค์พบปะประชาสัมพันธ์ตามบ้านเรือนภายใต้การนำของผู้นำชุมชน โครงการคัดแยกมูลฝอยไทย – ญี่ปุ่นและหอกระจายข่าวในชุมชน) ร้อยละ 33.3 รองลงมาร้อยละ 30.0 สื่อจากป้ายประกาศ ร้อยละ 11.1 สื่อจากโทรทัศน์และสื่อจากหนังสือและสิ่งตีพิมพ์ ร้อยละ 10.0 สื่อจากการแนะนำ ร้อยละ 8.9 สื่อจากการอบรม ร้อยละ 6.7 สื่อจากวิทยุ ร้อยละ 1.1 สื่อจากการสาธิต โดยความถี่ที่ได้รับข่าวสารการคัดแยกมูลฝอย พบว่า ร้อยละ 58.9 ได้รับข่าวสารนั้นไม่แน่นอน รองลงมาร้อยละ 13.3 ได้รับข่าวสารเดือนละครั้ง ร้อยละ 7.8 ได้รับข่าวสารสัปดาห์ละ 1 – 5 ครั้ง และร้อยละ 1.1 ได้รับข่าวสารทุกวัน

สรุปการรับรู้ข่าวสารและสื่อรณรงค์การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนกลางนาจะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยได้รับข่าวสารการคัดแยกมูลฝอย โดยได้รับข่าวสารจากการเดินรณรงค์พบปะประชาสัมพันธ์ตามบ้านเรือนภายใต้การนำของผู้นำชุมชน โครงการคัดแยกมูลฝอยไทย – ญี่ปุ่นและหอกระจายข่าวในชุมชน ซึ่งสื่อดังกล่าวเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยตรง ผู้วิจัยเห็นว่าการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อที่เจาะจงกลุ่มเป้าหมายจะทำให้สื่อการประชาสัมพันธ์สามารถเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างได้ค่อนข้างมาก แต่ทั้งนี้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้องทำการศึกษาช่วงเวลาที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในชุมชนพักอาศัยอยู่ในครัวเรือน และควรมี

ความถี่ในการกระจายข่าวสารที่ชัดเจนและต่อเนื่อง จึงจะทำให้การคัดแยกมูลฝอยในชุมชนประสบผลสำเร็จ

1.4.3.3 การรับรู้ข่าวสารและสื่อการรณรงค์การคัดแยกมูลฝอยชุมชนควนสันติ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเคยได้รับข่าวสารเรื่องการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน ร้อยละ 83.1 โดยผ่านทางสื่อต่าง ๆ เรียงลำดับตามร้อยละของสื่อที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ ได้แก่ สื่อประเภทอื่น ๆ (ได้แก่ การพบปะประชาสัมพันธ์ตามบ้านเรือนภายใต้การนำของผู้นำชุมชน โครงการคัดแยกมูลฝอยไทย – ญี่ปุ่นและหอกระจายข่าวในชุมชน) ร้อยละ 36.6 รองลงมา ร้อยละ 23.9 สื่อจากป้ายประกาศ ร้อยละ 9.9 สื่อจากโทรทัศน์และสื่อการแนะนำ ร้อยละ 8.5 สื่อจากการอบรมและการสาธิต ร้อยละ 4.2 สื่อจากหนังสือและสิ่งตีพิมพ์ ร้อยละ 1.4 สื่อจากวิทยุ โดยความถี่ที่ได้รับข่าวสารการคัดแยกมูลฝอย พบว่า ร้อยละ 32.4 ได้รับข่าวสารไม่แน่นอน รองลงมา ร้อยละ 31.0 ได้รับข่าวสารเดือนละครั้ง ร้อยละ 5.6 ได้รับข่าวสารทุกวันและความถี่อื่น ๆ (ได้แก่ นาน ๆ ครั้ง 2 – 3 เดือน/ครั้ง 3 – 4 เดือน/ครั้ง) และร้อยละ 2.8 ได้รับข่าวสารสัปดาห์ละ 1 – 5 ครั้ง

สรุปการรับรู้ข่าวสารและสื่อรณรงค์การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนควนสันติจะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยได้รับข่าวสารการคัดแยกมูลฝอย โดยได้รับข่าวสารจากการเดินรณรงค์พบปะประชาสัมพันธ์ตามบ้านเรือนภายใต้การนำของผู้นำชุมชน โครงการคัดแยกมูลฝอยไทย – ญี่ปุ่นและหอกระจายข่าวในชุมชน ผู้วิจัยเห็นว่าการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อที่เจาะจงกลุ่มเป้าหมายจะทำให้สื่อการประชาสัมพันธ์สามารถเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างได้ค่อนข้างมาก แต่ทั้งนี้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้องทำการศึกษาช่วงเวลาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในชุมชนพักอาศัยอยู่ในครัวเรือน และควรมีความถี่ในการกระจายข่าวสารที่ชัดเจนและต่อเนื่อง จึงจะทำให้การคัดแยกมูลฝอยในชุมชนประสบผลสำเร็จได้

1.4.3.4 การรับรู้ข่าวสาร/สื่อรณรงค์การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนเมือง

โดยสรุปภาพรวมจากการศึกษาทั้ง 3 ชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเคยได้รับข่าวสารเรื่องการคัดแยกมูลฝอยในชุมชนร้อยละ 70.7 โดยผ่านทางสื่อต่าง ๆ เรียงลำดับตามร้อยละของสื่อที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ ได้แก่ สื่อประเภทอื่น ๆ (ได้แก่ สื่อจากการพบปะประชาสัมพันธ์ตามบ้านเรือนภายใต้การนำของผู้นำชุมชน โครงการคัดแยกมูลฝอยไทย – ญี่ปุ่นและหอกระจายข่าวในชุมชน) ร้อยละ 30.1 รองลงมา ร้อยละ 24.8 สื่อจากป้ายประกาศ ร้อยละ 14.6 สื่อจากโทรทัศน์ ร้อยละ 11.0 สื่อทางการแนะนำ ร้อยละ 8.9 สื่อจากการสาธิต ร้อยละ 7.7 สื่อจากหนังสือและสิ่งตีพิมพ์ ร้อยละ 7.3 สื่อทางวิทยุ และร้อยละ 4.9 สื่อจากการสาธิต โดยความถี่ที่ได้รับข่าวสารการคัดแยกมูลฝอย พบว่า ร้อยละ 5.0 ได้รับข่าวสารประมาณเดือนละครั้ง ร้อยละ 4.9

ความถี่อื่น ๆ (ได้แก่ นาน ๆ ครั้ง 2 – 3 เดือน/ครั้ง 3 – 4 เดือน/ครั้ง) ร้อยละ 4.5 ได้รับข่าวสารสัปดาห์ละ 1 – 5 ครั้ง และร้อยละ 2.4 ได้รับข่าวสารทุกวัน

เมื่อเปรียบเทียบการรับรู้ข่าวสารและสื่อการรณรงค์การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างชุมชนกลางนาและชุมชนควนสันติได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยจากสื่อประเภทเดียวกัน คือ ข่าวสารจากการเดินรณรงค์พบปะประชาสัมพันธ์ตามบ้านเรือนภายใต้การนำของผู้นำชุมชน โครงการคัดแยกมูลฝอยไทย – ญี่ปุ่นและหอกระจายข่าวในชุมชน ซึ่งสื่อดังกล่าวสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยตรง ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในชุมชนบ้านคลองหะวะ ได้รับข่าวสารการคัดแยกมูลฝอยมาจากสื่อภายนอก ซึ่งได้แก่ โทรทัศน์และวิทยุ ซึ่งสื่อดังกล่าวยังไม่สามารถได้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจน จึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมการคัดแยกมูลฝอยในชุมชนบ้านคลองหะวะไม่ชัดเจนเมื่อเปรียบเทียบกับชุมชนกลางนาและชุมชนควนสันติ ผู้วิจัยเห็นว่าการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อที่เจาะจงกลุ่มเป้าหมายจะทำให้สื่อการประชาสัมพันธ์สามารถเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างได้ค่อนข้างมาก แต่ทั้งนี้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้องศึกษาช่วงเวลาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในชุมชนพักอาศัยอยู่ในครัวเรือนและควรมีความถี่ในการกระจายข่าวสารที่ชัดเจนและต่อเนื่อง จึงจะทำให้การคัดแยกมูลฝอยในชุมชนประสบผลสำเร็จได้

1.5 ความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรชุมชนและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน

บทบาทขององค์กรชุมชนและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการคัดแยกมูลฝอยผู้วิจัยจะนำเสนอในข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรชุมชนหรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการคัดแยกมูลฝอย การรับทราบข้อมูลและแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน ผลการศึกษาสามารถแสดงผลจำแนกตามพื้นที่ศึกษาดังนี้ (ตาราง 16)

ตาราง 16 ความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรชุมชนและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

ความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้อง	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหว๊ะ N = 85	กลางนา N = 90	ควนสันติ N = 71	รวม N = 246
ผู้นำชุมชน				
มีบทบาท	36 (42.4)	62 (74.4)	52 (80.3)	150 (65.4)
ไม่มีบทบาท	48 (57.6)	23 (25.6)	14 (19.7)	85 (34.6)
บทบาทของผู้นำชุมชนในการจัดการมูลฝอย*				
ติดต่อ/ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ	18 (19.4)	29 (21.3)	19 (13.3)	66 (17.7)
จัดหาอุปกรณ์ ถังมูลฝอยให้	18 (19.4)	34 (25.0)	30 (21.0)	82 (22.0)
อบรมชี้แจงเรื่องการรักษาความสะอาด	26 (28.0)	38 (27.9)	43 (30.1)	107 (28.8)
รณรงค์เกี่ยวกับเรื่องการคัดแยกมูลฝอย	24 (25.8)	30 (22.1)	47 (32.9)	101 (27.2)
ดูแลเรื่องค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอย	7 (7.5)	4 (2.9)	4 (2.8)	15 (4.0)
บทบาทของเทศบาล/หน่วยงานภาครัฐ				
มีบทบาท	54 (64.7)	74 (86.7)	53 (84.5)	181 (78.5)
ไม่มีบทบาท	30 (35.3)	12 (13.3)	11 (15.5)	53 (21.5)
เทศบาล/หน่วยงานภาครัฐ ในบทบาทเรื่องการจัดการมูลฝอย*				
ติดต่อ/ประสานงานหน่วยงานภาครัฐ	27 (17.1)	29 (15.8)	19 (13.0)	75 (15.4)
จัดหาอุปกรณ์ ถังมูลฝอยให้	39 (24.7)	53 (28.8)	44 (30.1)	136 (27.9)
อบรมชี้แจงเรื่องการรักษาความสะอาด	38 (24.1)	38 (20.7)	40 (27.4)	116 (23.8)
รณรงค์เรื่องเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย	35 (22.2)	33 (17.9)	32 (21.9)	100 (20.5)
ดูแลเรื่องค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอย	19 (12.0)	28 (15.2)	11 (7.5)	58 (11.9)

ตาราง 16 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้อง	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหวัะ N = 85	กลางนา N = 90	ควนสันติ N = 71	รวม N = 246
ชุมชนมีโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน				
ทราบ	40 (47.1)	70 (77.8)	64 (90.1)	174 (70.7)
ไม่ทราบ	45 (52.9)	20 (22.2)	7 (9.9)	72 (29.3)
ชุมชนเป็นพื้นที่นำร่องโครงการคัดแยกมูลฝอย				
ทราบ	37 (43.5)	59 (65.6)	57 (80.3)	153 (62.2)
ไม่ทราบ	48 (56.5)	31 (34.4)	14 (19.7)	93 (37.8)
แหล่งที่มาของข้อมูล*				
ผู้นำชุมชน	17 (35.4)	44 (65.7)	38 (51.4)	99 (52.4)
หน่วยงานราชการ	18 (37.5)	6 (9.0)	12 (16.2)	36 (19.0)
ผู้วิจัย	6 (12.5)	4 (6.0)	4 (5.4)	14 (7.4)
อื่น ๆ ได้แก่ สื่อจากโครงการคัดแยกมูลฝอยไทย - ญี่ปุ่น เช่น ป้ายประกาศ ธง แผ่นพับ อุปกรณ์คัดแยกมูลฝอย เช่น ถัง แยกมูลฝอยในชุมชน	3 (3.6)	9 (13.5)	16 (22.5)	28 (9.3)
เพื่อนบ้านและคนในชุมชน	1 (1.2)	3 (3.3)	4 (5.6)	8 (2.0)
หออกระจายข่าวในชุมชน/เสียงตามสาย	1 (1.2)	1 (1.1)	4 (5.6)	6 (0.8)

* กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ

1.5.1 ความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรชุมชน/หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการ คัดแยกมูลฝอยในชุมชนบ้านคลองหวัะ

ความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชน จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 57.6 มีความคิดเห็นว่าผู้นำชุมชนไม่มีบทบาทเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยในชุมชนและร้อยละ 42.6 มีความคิดเห็นว่าผู้นำชุมชนมีบทบาท โดยผู้นำชุมชนมีบทบาทในด้านต่างๆ เรียงลำดับตามร้อยละ

ของบทบาทผู้นำชุมชนที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบมากกว่า 1 คำตอบ ได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 28.0 เห็นว่าผู้นำชุมชนมีบทบาทในการอบรมชี้แจงเรื่องการรักษาความสะอาด รองลงมาร้อยละ 25.8 มีบทบาทในการรณรงค์การคัดแยกมูลฝอย ร้อยละ 19.4 มีบทบาทในการจัดหาอุปกรณ์หรือถังมูลฝอยให้และติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ และร้อยละ 7.5 มีบทบาทในการดูแลเรื่องค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอย

ความคิดเห็นต่อบทบาทของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอย ได้แก่ เทศบาลมีบทบาทในการจัดการมูลฝอย ร้อยละ 64.7 โดยหน่วยงานราชการมีบทบาทในด้านต่าง ๆ เรียงลำดับตามร้อยละของบทบาทหน่วยงานราชการที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบมากกว่า 1 คำตอบ ได้ดังนี้ ร้อยละ 24.7 มีความคิดเห็นว่าหน่วยงานราชการมีบทบาทในการจัดหาอุปกรณ์และถังรองรับมูลฝอยให้กับชุมชน รองลงมาร้อยละ 24.1 มีบทบาทในการอบรมชี้แจงเรื่องการรักษาความสะอาด ร้อยละ 22.2 มีบทบาทในการรณรงค์เกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย ร้อยละ 17.1 มีบทบาทในการติดต่อ/ประสานงานหน่วยงานราชการ และร้อยละ 12.0 มีบทบาทในการเก็บค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอย

การรับทราบข้อมูลและแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน โดยร้อยละ 52.9 กลุ่มตัวอย่างไม่ทราบว่ามิโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชนและร้อยละ 47.1 ทราบว่ามีโครงการ และร้อยละ 43.5 ทราบว่าชุมชนเป็นพื้นที่นำร่องโครงการคัดแยกมูลฝอย โดยทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการคัดแยกมูลฝอยจากหน่วยงานราชการร้อยละ 37.5 รองลงมาร้อยละ 35.4 จากผู้นำชุมชน ร้อยละ 12.5 จากผู้วิจัย ร้อยละ 3.6 จากทางอื่น ๆ (ได้แก่ สื่อจากโครงการคัดแยกมูลฝอยไทย - ญี่ปุ่น เช่น ป้ายประกาศ ธง แผ่นพับ อุปกรณ์คัดแยกมูลฝอย เช่น ถังแยกมูลฝอยในชุมชน) และร้อยละ 1.2 จากเพื่อนบ้าน คนในชุมชนและหอกระจายข่าว/เสียงตามสาย

สรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบทบาทขององค์กรชุมชน/หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนชุมชนบ้านคลองหะ จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าผู้นำชุมชนไม่มีบทบาทในการจัดการมูลฝอยในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้รับสื่อการคัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างในชุมชนนั้นมาจากหน่วยงานราชการ จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าผู้นำชุมชนไม่มีบทบาทในการจัดการมูลฝอยในชุมชน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าหน่วยงานราชการซึ่งได้แก่ เทศบาล มีบทบาทในการจัดการมูลฝอย โดยมีบทบาทในการจัดหาอุปกรณ์และถังรองรับมูลฝอยให้กับชุมชน ซึ่งบทบาทดังกล่าวนี้กลุ่มตัวอย่างสามารถเห็นการทำงานของหน่วยงานราชการได้ชัดเจน ผู้วิจัยเห็นว่าการประชาสัมพันธ์การคัดแยกมูลฝอยโดยเทศบาลผ่านทางสื่อของเทศบาลควบคู่ไปกับการเก็บขนมูลฝอยแบบแยกประเภทเพื่อกำจัด รวมทั้งการร่วมมือกันอย่างจริงจัง

ของหน่วยงานราชการกับผู้นำชุมชนในการรณรงค์เพิ่มเติมกลุ่มตัวอย่างภายในชุมชน จะทำให้การคัดแยกมูลฝอยในชุมชนประสบผลสำเร็จได้

1.5.2 ความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรชุมชน/หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการคัดแยกมูลฝอยในชุมชนกลางนา

ความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชน จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 74.4 มีความคิดเห็นว่าผู้นำชุมชนมีบทบาทเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยในชุมชนและร้อยละ 25.6 มีความคิดเห็นว่าผู้นำชุมชนไม่มีบทบาท โดยผู้นำชุมชนมีบทบาทในด้านต่างๆ เรียงลำดับตามร้อยละของบทบาทผู้นำชุมชนที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบมากกว่า 1 คำตอบ ได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 27.9 เห็นว่าผู้นำชุมชนมีบทบาทในการอบรมชี้แจงเรื่องการรักษาความสะอาด รองลงมาร้อยละ 25.0 มีบทบาทในการจัดหาอุปกรณ์หรือถังมูลฝอยมาให้ ร้อยละ 21.3 มีบทบาทในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานราชการ ร้อยละ 22.1 มีบทบาทการรณรงค์การคัดแยกมูลฝอย และร้อยละ 2.9 มีบทบาทในการดูแลเรื่องค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอย

ความคิดเห็นต่อบทบาทของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอย ได้แก่ เทศบาลมีบทบาทในการจัดการมูลฝอยร้อยละ 86.7 โดยหน่วยงานราชการมีบทบาทในด้านต่าง ๆ เรียงลำดับตามร้อยละของบทบาทหน่วยงานราชการที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบมากกว่า 1 คำตอบ ได้ดังนี้ ร้อยละ 28.8 มีความคิดเห็นว่าหน่วยงานราชการมีบทบาทในการจัดหาอุปกรณ์และถังรองรับมูลฝอยให้กับชุมชน รองลงมาร้อยละ 20.7 มีบทบาทในการอบรมชี้แจงเรื่องการรักษาความสะอาด ร้อยละ 17.9 มีบทบาทในการรณรงค์เกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย ร้อยละ 15.8 มีบทบาทในการติดต่อ/ประสานงานหน่วยงานราชการ และร้อยละ 15.2 มีบทบาทในการเก็บค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอย

การรับทราบข้อมูลและแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน โดยร้อยละ 77.8 กลุ่มตัวอย่างทราบว่าชุมชนมีโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชนและร้อยละ 22.2 ไม่ทราบว่าชุมชนมีโครงการ ร้อยละ 65.6 ทราบว่าชุมชนเป็นพื้นที่นำร่องโครงการคัดแยกมูลฝอย โดยทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการคัดแยกมูลฝอย จากผู้นำชุมชนร้อยละ 65.7 รองลงมาร้อยละ 13.5 จากทางอื่น ๆ (ได้แก่ สื่อจากโครงการคัดแยกมูลฝอยไทย - ญี่ปุ่น เช่น ป้ายประกาศ ธง แผ่นพับ อุปกรณ์คัดแยกมูลฝอย เช่น ถังแยกมูลฝอยในชุมชน) ร้อยละ 9.0 จากหน่วยงานราชการ ร้อยละ 6.0 จากผู้วิจัย ร้อยละ 3.3 จากเพื่อนบ้าน คนในชุมชนและหอกระจายข่าว/เสียงตามสาย และร้อยละ 1.1 จากหอกระจายข่าวในชุมชน/เสียงตามสาย

สรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบทบาทขององค์กรชุมชน/หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนชุมชนกลางนา จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างในชุมชนเห็น

ว่าผู้นำชุมชนและหน่วยงานราชการมีบทบาทสำคัญในการจัดการมูลฝอย โดยผู้นำชุมชนมีบทบาทสำคัญในการอบรมชี้แจงเรื่องการรักษาความสะอาดให้แก่กลุ่มตัวอย่าง ส่วนหน่วยงานราชการมีบทบาทในการจัดหาอุปกรณ์และถังรองรับมูลฝอยให้กับชุมชน ผู้วิจัยเห็นว่าการร่วมมือกันในการรณรงค์การคัดแยกมูลฝอยระหว่างผู้นำชุมชนและหน่วยงานราชการ รวมทั้งการทำงานที่สอดคล้องกัน จะทำให้การคัดแยกมูลฝอยในชุมชนสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5.3 ความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรชุมชน/หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการคัดแยกมูลฝอยในชุมชนควนสันติ

ความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชน จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 80.3 มีความคิดเห็นว่าผู้นำชุมชนมีบทบาทเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยในชุมชนและร้อยละ 19.7 มีความคิดเห็นว่าผู้นำชุมชนไม่มีบทบาท โดยผู้นำชุมชนมีบทบาทในด้านต่างๆ เรียงลำดับตามร้อยละของบทบาทผู้นำชุมชนที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบมากกว่า 1 คำตอบ ได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 32.9 เห็นว่าผู้นำชุมชนมีบทบาทการรณรงค์การคัดแยกมูลฝอย รองลงมาร้อยละ 30.1 มีบทบาทในการอบรมชี้แจงเรื่องการรักษาความสะอาด ร้อยละ 21.0 มีบทบาทในการจัดหาอุปกรณ์หรือถังรองรับมูลฝอยให้ ร้อยละ 13.3 มีบทบาทในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานราชการ และร้อยละ 2.8 มีบทบาทในการดูแลเรื่องค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอย

ความคิดเห็นต่อบทบาทของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอย ได้แก่ เทศบาลมีบทบาทในการจัดการมูลฝอยร้อยละ 84.5 โดยหน่วยงานราชการมีบทบาทในด้านต่าง ๆ เรียงลำดับตามร้อยละของบทบาทหน่วยงานราชการที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบมากกว่า 1 คำตอบ ได้ดังนี้ ร้อยละ 30.1 มีความคิดเห็นว่าหน่วยงานราชการมีบทบาทในการจัดหาอุปกรณ์และถังรองรับมูลฝอยให้กับชุมชน รองลงมาร้อยละ 27.4 กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเทศบาลมีบทบาทในการอบรมชี้แจงเรื่องการรักษาความสะอาด ร้อยละ 21.9 มีบทบาทในการรณรงค์เกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย ร้อยละ 13.0 มีบทบาทในการติดต่อ/ประสานงานหน่วยงานราชการ และร้อยละ 7.5 มีบทบาทในการเก็บค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอย

การรับทราบข้อมูลและแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน โดยร้อยละ 90.1 กลุ่มตัวอย่างทราบว่าชุมชนมีโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชนและร้อยละ 9.9 ไม่ทราบว่าชุมชนมีโครงการ ร้อยละ 80.3 ทราบว่าชุมชนเป็นพื้นที่นำร่องโครงการคัดแยกมูลฝอย โดยทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการคัดแยกมูลฝอยจากผู้นำชุมชนร้อยละ 51.4 รองลงมาร้อยละ 22.5 จากทางอื่น ๆ (ได้แก่ สื่อจากโครงการคัดแยกมูลฝอยไทย - ญี่ปุ่น เช่น ป้ายประกาศ ธง แผ่นพับ อุปกรณ์คัดแยกมูลฝอย เช่น ถังแยกมูลฝอยในชุมชน) ร้อยละ 16.2 จากหน่วยงานราชการ และร้อยละ 5.4 ทราบจากผู้วิจัย เพื่อนบ้าน คนในชุมชนและหอกระจายข่าว/เสียงตามสาย

สรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบทบาทขององค์กรชุมชน/หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนชุมชนควนสันติ จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างในชุมชนเห็นว่าผู้นำชุมชนและหน่วยงานราชการมีบทบาทสำคัญในการจัดการมูลฝอย โดยผู้นำชุมชนมีบทบาทสำคัญในการรณรงค์การคัดแยกมูลฝอยให้แก่กลุ่มตัวอย่าง ส่วนหน่วยงานราชการมีบทบาทในการจัดหาอุปกรณ์และถังรองรับมูลฝอยให้กับชุมชน ผู้วิจัยเห็นว่าการร่วมมือกันรณรงค์การคัดแยกมูลฝอยระหว่างผู้นำชุมชนและหน่วยงานราชการมีการทำงานที่สอดคล้องกัน จึงจะทำให้การคัดแยกมูลฝอยในชุมชนสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5.4 ความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรชุมชน/หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการคัดแยกมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชนเมือง

โดยสรุปภาพรวมจากการศึกษาทั้ง 3 ชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรชุมชน/หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการคัดแยกมูลฝอย แสดงในแต่ละประเด็นได้ดังนี้

ความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชน จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65.4 มีความคิดเห็นว่าผู้นำชุมชนมีบทบาทเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยในชุมชน และร้อยละ 34.6 มีความคิดเห็นว่าผู้นำชุมชนไม่มีบทบาท โดยผู้นำชุมชนมีบทบาทในด้านต่างๆ เรียงลำดับตามร้อยละของบทบาทผู้นำชุมชนที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบมากกว่า 1 คำตอบ ได้ดังนี้ ร้อยละ 28.8 เห็นว่าผู้นำชุมชนมีบทบาทในการอบรมชี้แจงเรื่องการรักษาความสะอาด รองลงมาร้อยละ 27.2 มีบทบาทการรณรงค์การคัดแยกมูลฝอย ร้อยละ 22.0 มีบทบาทในการจัดหาอุปกรณ์หรือถังมูลฝอยให้ ร้อยละ 17.7 มีบทบาทในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานราชการ และร้อยละ 4.0 มีบทบาทในการดูแลเรื่องค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอย

ความคิดเห็นต่อบทบาทของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอย ได้แก่ เทศบาลมีบทบาทในการจัดการมูลฝอยร้อยละ 78.5 โดยหน่วยงานราชการมีบทบาทในด้านต่าง ๆ เรียงลำดับตามร้อยละของบทบาทหน่วยงานราชการที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบมากกว่า 1 คำตอบ ได้ดังนี้ ร้อยละ 27.9 มีความคิดเห็นว่าหน่วยงานราชการมีบทบาทในการจัดหาอุปกรณ์และถังรองรับมูลฝอยให้กับชุมชน รองลงมาร้อยละ 23.8 มีบทบาทในการอบรมชี้แจงเรื่องการรักษาความสะอาด ร้อยละ 20.5 มีบทบาทในการรณรงค์เกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย ร้อยละ 15.4 มีบทบาทในการติดต่อ/ประสานงานหน่วยงานราชการ และร้อยละ 11.9 มีบทบาทในการเก็บค่าธรรมเนียมในการกำจัดมูลฝอย

การรับทราบข้อมูลและแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน โดยร้อยละ 70.7 กลุ่มตัวอย่างทราบว่าชุมชนมีโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชนและร้อยละ 29.3 ไม่

ทราบว่าชุมชนมีโครงการ ร้อยละ 62.2 ทราบว่าชุมชนเป็นพื้นที่นำร่องโครงการคัดแยกมูลฝอย โดยทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการคัดแยกมูลฝอยจากผู้นำชุมชนร้อยละ 52.4 รองลงมาร้อยละ 19.0 จากหน่วยงานราชการ ร้อยละ 9.3 จากทางอื่น ๆ (ได้แก่ สื่อจากโครงการคัดแยกมูลฝอยไทย - ญี่ปุ่น เช่น ป้ายประกาศ ธง แผ่นพับ อุปกรณ์คัดแยกมูลฝอย เช่น ถังแยกมูลฝอยในชุมชน) ร้อยละ 7.4 จากผู้วิจัย ร้อยละ 2.0 จากเพื่อนบ้าน คนในชุมชน และร้อยละ 0.8 จากหอกระจายข่าว/เสียงตามสาย

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบทบาทขององค์กรชุมชน/หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการคัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างในชุมชนกลางนาและชุมชนควนสันติ เห็นว่าผู้นำชุมชนมีบทบาทในการจัดการมูลฝอยในชุมชน เนื่องจากผู้นำชุมชนมีส่วนในการเข้าไปรณรงค์พบปะกลุ่มตัวอย่างในชุมชนเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยอย่างชัดเจน ทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าผู้นำชุมชนมีบทบาทในเรื่องดังกล่าว ขณะที่ชุมชนบ้านคลองหวะ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าผู้นำชุมชนไม่มีบทบาทในการจัดการมูลฝอยในชุมชน เนื่องจากผู้นำชุมชนไม่ได้นำข่าวสารการคัดแยกมูลฝอยมาประชาสัมพันธ์เผยแพร่แก่กลุ่มตัวอย่างมากนัก จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าผู้นำชุมชนไม่มีบทบาทในเรื่องดังกล่าว ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชนเห็นว่าหน่วยงานราชการ ซึ่งได้แก่ เทศบาล มีบทบาทในการจัดการมูลฝอย โดยจัดหาอุปกรณ์และถังรองรับมูลฝอยให้กับชุมชน ซึ่งบทบาทดังกล่าวเป็นบทบาทที่กลุ่มตัวอย่างสามารถเห็นการทำงานของหน่วยงานราชการได้ชัดเจน ดังนั้นการประชาสัมพันธ์การคัดแยกมูลฝอยโดยเทศบาลผ่านทางสื่อของเทศบาล เช่น ถังแยกประเภทมูลฝอย การเก็บขนมูลฝอยแยกประเภทเพื่อกำจัด รวมทั้งการกระตุ้นเพิ่มเติมของผู้นำในชุมชน อาจทำให้การคัดแยกมูลฝอยในชุมชนประสบผลสำเร็จได้

1.6 ความคิดเห็นต่อการคัดแยกมูลฝอยชุมชน

ความคิดเห็นต่อการคัดแยกมูลฝอยชุมชนของกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยทำการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอย ความคิดเห็นต่อปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการคัดแยกมูลฝอย และความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการคัดแยกมูลฝอย โดยสามารถแสดงผลการศึกษาในประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

1.6.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยชุมชน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอย ประกอบด้วย ความจำเป็นของการคัดแยกมูลฝอยสำหรับชุมชน การทิ้งมูลฝอยให้ตรงเวลาที่กำหนด ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดรับมูลฝอยบริเวณหน้าบ้าน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการจัดการ

มูลฝอย การเพิ่มจุดทิ้งมูลฝอยแบบแยกประเภทในชุมชน การยินดีให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการชุมชน การมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างกับการทำกิจกรรมคัดแยกมูลฝอยในชุมชน และการเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอย โดยสามารถแสดงผลการศึกษาจำแนกตามพื้นที่ ดังนี้ (ตาราง 17)

ตาราง 17 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยชุมชน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยชุมชน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหะ N = 85	กลางนา N = 90	ควนสันติ N = 71	รวม N = 246
1. การคัดแยกมูลฝอยจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับชุมชนของท่าน	60 (70.6)	79 (87.8)	66 (93.0)	205 (83.3)
2. ท่านยินดีให้ความร่วมมือในการทิ้งมูลฝอยให้ตรงเวลาที่กำหนด	81 (95.3)	88 (97.8)	70 (98.6)	239 (97.2)
3. ท่านไม่ต้องการให้ถังรองรับมูลฝอยที่จัดให้อยู่บริเวณหน้าบ้าน	69 (81.2)	78 (86.7)	63 (88.7)	210 (85.4)
4. การจัดการมูลฝอยในชุมชนของท่านเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ท่านไม่จำเป็นต้องเข้าไปมีส่วนช่วยเหลือในการจัดการมูลฝอย	28 (67.1)	56 (37.8)	46 (35.2)	130 (47.2)
5. หากมีจุดทิ้งมูลฝอยแบบแยกประเภทอย่างชัดเจนเพิ่มขึ้นท่านยินดีที่จะคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง	81 (95.3)	85 (94.4)	68 (95.8)	234 (95.1)
6. การขอความร่วมมือในการคัดแยกมูลฝอยจากคณะกรรมการชุมชน ท่านยินดีอย่างยิ่งที่จะให้ความร่วมมือ	81 (95.3)	89 (98.9)	71 (100)	241 (98.0)
7. หากคนในชุมชนส่วนใหญ่มีการคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง ตัวท่านเองก็จะทำการคัดแยกมูลฝอยด้วยเช่นกัน	83 (97.6)	88 (97.8)	68 (95.8)	239 (97.2)
8. ปัจจุบันท่านเข้าร่วม โครงการคัดแยกมูลฝอยชุมชนก่อนทิ้ง	37 (43.5)	40 (44.4)	43 (60.6)	120 (48.8)
ค่าเฉลี่ยของจำนวนข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบได้ถูกต้อง (Mean)	6.7	6.9	7.5	7.0
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	1.2	1.0	0.6	1.0

1.6.1.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยชุมชนบ้าน

คลองหะ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการคัดแยกมูลฝอยจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับชุมชนร้อยละ 70.6 โดยยินดีให้ความร่วมมือในการทิ้งมูลฝอยให้ตรงเวลาที่กำหนดร้อยละ 95.3 แต่ทั้งนี้ไม่ต้องการให้ถังรองรับมูลฝอยอยู่บริเวณหน้าบ้านร้อยละ 81.2 และเห็นว่าการจัดการมูลฝอยในชุมชนเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง คนในชุมชนไม่จำเป็นต้องไปช่วยเหลือ

ร้อยละ 67.1 โดยให้ความเห็นว่าหากในชุมชนมีจุดทิ้งมูลฝอยแบบแยกประเภทชัดเจนเพิ่มขึ้นจะยินดีให้ความร่วมมือคัดแยกมูลฝอยร้อยละ 95.3 และหากคณะกรรมการชุมชนขอความร่วมมือให้คัดแยกมูลฝอยยินดีที่จะให้ความร่วมมือร้อยละ 95.3 โดยหากคนส่วนใหญ่ในชุมชนคัดแยกมูลฝอยทำเองก็ยินดีที่จะคัดแยกมูลฝอยด้วยเช่นกันร้อยละ 97.6 ซึ่งปัจจุบันกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยร้อยละ 43.5

สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนบ้านคลองหาวะ จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในระดับสูง ยกเว้นการจัดการมูลฝอยเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐไม่ใช่หน้าที่ของชุมชนและการเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างในชุมชนยังไม่เห็นถึงความจำเป็นของการที่คนในชุมชนควรเข้าช่วยเหลือภาครัฐในการจัดการมูลฝอยและไม่เห็นถึงข้อดีของการเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอย ดังนั้นผู้นำชุมชนและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรเร่งประชาสัมพันธ์การคัดแยกมูลฝอยในชุมชนอย่างจริงจัง เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้เห็นถึงข้อดีและเข้าร่วมกิจกรรมการคัดแยกมูลฝอยเพิ่มขึ้น

1.6.1.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยชุมชนกลางนา

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการแยกมูลฝอยจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับชุมชนร้อยละ 87.8 โดยยินดีให้ความร่วมมือในการทิ้งมูลฝอยให้ตรงเวลาที่กำหนดร้อยละ 97.8 แต่ทั้งนี้ไม่ต้องการให้มีถังรองรับมูลฝอยอยู่บริเวณหน้าบ้านร้อยละ 86.7 และเห็นว่าการจัดการมูลฝอยในชุมชนเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง คนในชุมชนไม่จำเป็นต้องไปช่วยเหลือร้อยละ 37.8 โดยให้ความเห็นว่าหากในชุมชนมีจุดทิ้งมูลฝอยแบบแยกประเภทชัดเจนเพิ่มขึ้นจะยินดีให้ความร่วมมือคัดแยกมูลฝอยร้อยละ 94.4 และหากคณะกรรมการชุมชนขอความร่วมมือให้คัดแยกมูลฝอยยินดีที่จะให้ความร่วมมือร้อยละ 98.9 โดยหากคนส่วนใหญ่ในชุมชนคัดแยกมูลฝอยทำเองก็ยินดีที่จะคัดแยกมูลฝอยด้วยเช่นกันร้อยละ 97.8 ซึ่งปัจจุบันกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยร้อยละ 44.4

สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนกลางนา จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในระดับสูง ยกเว้นการเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างในชุมชนมีความตระหนักและจิตสำนึกที่จะร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการจัดการมูลฝอย แต่ยังไม่มีเห็นข้อดีของการเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอย ดังนั้นผู้นำและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรเร่งประชาสัมพันธ์การคัดแยกมูลฝอยในชุมชนอย่างจริงจัง เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้เห็นถึงข้อดีและเข้าร่วมกิจกรรมการคัดแยกมูลฝอยเพิ่มขึ้น

1.6.1.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยชุมชนควนสันติ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการแยกมูลฝอยจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับชุมชนร้อยละ 93.0 โดยยินดีให้ความร่วมมือในการทิ้งมูลฝอยให้ตรงเวลาที่กำหนดร้อยละ 98.6 แต่ทั้งนี้ไม่ต้องการให้มีถังรองรับมูลฝอยอยู่บริเวณหน้าบ้านร้อยละ 88.7 และเห็นว่าการจัดการมูลฝอยในชุมชนเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง คนในชุมชนไม่จำเป็นต้องไปช่วยเหลือร้อยละ 35.2 โดยให้ความเห็นว่าหากในชุมชนมีจุดทิ้งมูลฝอยแบบแยกประเภทชัดเจนเพิ่มขึ้นจะยินดีให้ความร่วมมือคัดแยกมูลฝอยร้อยละ 95.8 และหากคณะกรรมการชุมชนขอความร่วมมือให้คัดแยกมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างยินดีที่จะให้ความร่วมมือร้อยละ 100 นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าหากคนส่วนใหญ่ในชุมชนคัดแยกมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างก็ยินดีที่จะคัดแยกมูลฝอยด้วยเช่นกันร้อยละ 95.8 ซึ่งปัจจุบันกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยร้อยละ 60.6

สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างชุมชนควนสันติ จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในระดับสูง ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างในชุมชนมีความตระหนักและจิตสำนึกที่จะร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการจัดการมูลฝอย ดังนั้นผู้นำชุมชนและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรเร่งประชาสัมพันธ์การคัดแยกมูลฝอยในชุมชนอย่างจริงจัง เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้เห็นถึงข้อดีและเข้าร่วมทำกิจกรรมการคัดแยกมูลฝอยเพิ่มขึ้น

1.6.1.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชนเมือง

สรุปภาพรวมจากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการแยกมูลฝอยจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับชุมชนร้อยละ 83.3 โดยยินดีให้ความร่วมมือในการทิ้งมูลฝอยให้ตรงเวลาที่กำหนดร้อยละ 97.2 แต่ทั้งนี้ไม่ต้องการให้มีถังรองรับมูลฝอยอยู่บริเวณหน้าบ้านร้อยละ 85.4 และเห็นว่าการจัดการมูลฝอยในชุมชนเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง คนในชุมชนไม่จำเป็นต้องไปช่วยเหลือร้อยละ 47.2 โดยให้ความเห็นว่าหากในชุมชนมีจุดทิ้งมูลฝอยแบบแยกประเภทชัดเจนเพิ่มขึ้นจะยินดีให้ความร่วมมือคัดแยกมูลฝอยร้อยละ 95.1 และหากคณะกรรมการชุมชนขอความร่วมมือให้คัดแยกมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างยินดีที่จะให้ความร่วมมือร้อยละ 98.0 โดยหากคนส่วนใหญ่ในชุมชนคัดแยกมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างเองก็ยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการคัดแยกมูลฝอยด้วยเช่นกันร้อยละ 97.2 ซึ่งปัจจุบันกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยร้อยละ 48.8

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชน จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในระดับสูง ยกเว้นเรื่องการจัดการมูลฝอยเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ คนในชุมชนไม่จำเป็น

ต้องเข้าไปมีส่วนช่วยเหลือในการจัดการมูลฝอยในชุมชนกลางนาและควนสันติ และการเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างในชุมชนบ้านคลองหะและกลางนา แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างในชุมชนมีความตระหนักและจิตสำนึกที่จะร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการจัดการมูลฝอย แต่ทั้งนี้ยังไม่เห็นข้อดีและประโยชน์ของการเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยอย่างชัดเจน ดังนั้นผู้นำชุมชนและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรเร่งประชาสัมพันธ์การคัดแยกมูลฝอยในชุมชนอย่างจริงจัง เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้เห็นถึงข้อดีและเข้าร่วมทำกิจกรรมการคัดแยกมูลฝอยเพิ่มขึ้น

1.6.2 ความคิดเห็นต่อปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการคัดแยกมูลฝอย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยเสริมต่อการคัดแยกมูลฝอย ประกอบด้วย ความคิดเห็นต่อชาเล้งรับซื้อของเก่ากับการคัดแยกมูลฝอย ความคิดเห็นต่อจุดรับมูลฝอยกับอุปสรรคในการคัดแยกมูลฝอย ความคิดเห็นต่อตำแหน่งจุดรับมูลฝอย ความจำเป็นของอุปกรณ์ในการคัดแยกมูลฝอย ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์การคัดแยกมูลฝอย และความคิดเห็นต่อการจัดการมูลฝอยโดยคนในชุมชน โดยสามารถแสดงผลการศึกษาจำแนกตามพื้นที่ ดังนี้ (ตาราง 18)

ตาราง 18 ความคิดเห็นต่อปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการคัดแยกมูลฝอย

ความคิดเห็นต่อปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการคัดแยกมูลฝอย	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหะ N = 85	กลางนา N = 90	ควนสันติ N = 71	รวม N = 246
1. ชาเล้งเข้ามารับซื้อของเก่าในชุมชนมีส่วนกระตุ้นให้ท่านแยกมูลฝอย	76 (98.4)	80 (88.9)	65 (91.5)	221 (98.8)
2. หากไม่มีจุดรองรับมูลฝอยที่คัดแยกอย่างชัดเจนจะทำให้เป็นอุปสรรคในการคัดแยกมูลฝอย	82 (96.5)	82 (91.1)	67 (94.4)	231 (93.9)
3. หากมีจุดรับมูลฝอยที่คัดแยกอย่างชัดเจนและหลายตำแหน่งจะทำให้การคัดแยกมูลฝอยประสบผลสำเร็จ	81 (95.3)	83 (92.2)	67 (94.4)	231 (93.9)
4. การคัดแยกมูลฝอยจะต้องมีอุปกรณ์แยกประเภท เช่น ถุงดำ ถังรองรับมูลฝอย	80 (94.1)	87 (96.7)	67 (94.4)	234 (95.1)
5. การประชาสัมพันธ์โครงการคัดแยกมูลฝอยชุมชนทำให้ท่านกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมคัดแยกมูลฝอย	77 (90.6)	83 (92.2)	64 (90.1)	224 (91.1)
6. การประชาสัมพันธ์และรณรงค์อย่างต่อเนื่องมีส่วนช่วยในการคัดแยกมูลฝอยประสบผลสำเร็จ	77 (90.6)	84 (93.3)	62 (87.3)	223 (90.7)
7. การจัดการมูลฝอยโดยคนในชุมชนจะทำให้ท่านมีความตระหนักเกิดจิตสำนึกที่จะร่วมรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น	79 (92.9)	88 (97.8)	66 (93.0)	233 (94.7)

1.6.2.1 ความคิดเห็นต่อปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านคลองหะ

ปัจจัยที่ส่งเสริมในการคัดแยกมูลฝอย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยเสริมที่เข้ามามีบทบาทในการคัดแยกมูลฝอยอยู่ในระดับสูง กล่าวคือ มีร้อยละของผู้ตอบคำถามในเชิงบวกระหว่างร้อยละ 90.6 – 98.4 ในคำถามข้อ 1 – 7 ได้แก่ (1) การมีรถรับซื้อของเก่าเข้ามาในชุมชนกระตุ้นให้ท่านสนใจในการคัดแยกมูลฝอยมากขึ้น (2) หากไม่มีจุดรองรับมูลฝอยที่คัดแยกอย่างชัดเจนจะทำให้เป็นอุปสรรคในการคัดแยกมูลฝอย (3) หากมีจุดรับมูลฝอยที่คัดแยกอย่างชัดเจนและหลายตำแหน่งจะทำให้การคัดแยกมูลฝอยประสบผลสำเร็จ (4) การคัดแยกมูลฝอยจะต้องมีอุปกรณ์แยกประเภท เช่น ถังดำ ถังรองรับมูลฝอย (5) การประชาสัมพันธ์โครงการคัดแยกมูลฝอยชุมชนทำให้ท่านกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมคัดแยกมูลฝอย (6) การประชาสัมพันธ์และณรงค์อย่างต่อเนื่องมีส่วนช่วยในการคัดแยกมูลฝอยประสบผลสำเร็จ และ (7) การจัดการมูลฝอยโดยคนในชุมชนจะทำให้ท่านมีความตระหนักเกิดจิตสำนึกที่จะร่วมรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น

สรุปความคิดเห็นต่อปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านคลองหะ จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปัจจัยเสริมดังกล่าวมีส่วนในการคัดแยกมูลฝอยในระดับสูง ผู้วิจัยเห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและกระตุ้นด้วยปัจจัยเสริมเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ จึงจะช่วยให้การคัดแยกมูลฝอยในชุมชนประสบผลสำเร็จ

1.6.2.2 ความคิดเห็นต่อปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนกลางนา

ปัจจัยที่ส่งเสริมในการคัดแยกมูลฝอย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยเสริมที่เข้ามามีบทบาทในการคัดแยกมูลฝอยอยู่ในระดับสูง กล่าวคือ มีร้อยละของผู้ตอบคำถามในเชิงบวกอยู่ระหว่างร้อยละ 88.9 – 97.8 ในคำถามข้อ 1 – 7 ได้แก่ (1) การมีรถรับซื้อของเก่าเข้ามาในชุมชนกระตุ้นให้ท่านสนใจในการคัดแยกมูลฝอยมากขึ้น (2) หากไม่มีจุดรองรับมูลฝอยที่คัดแยกอย่างชัดเจนจะทำให้เป็นอุปสรรคในการคัดแยกมูลฝอย (3) หากมีจุดรับมูลฝอยที่คัดแยกอย่างชัดเจนและหลายตำแหน่งจะทำให้การคัดแยกมูลฝอยประสบผลสำเร็จ (4) การคัดแยกมูลฝอยจะต้องมีอุปกรณ์แยกประเภท เช่น ถังดำ ถังรองรับมูลฝอย (5) การประชาสัมพันธ์โครงการคัดแยกมูลฝอยชุมชนทำให้ท่านกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมคัดแยกมูลฝอย (6) การประชาสัมพันธ์และณรงค์อย่างต่อเนื่องมีส่วนช่วยในการคัดแยกมูลฝอยประสบผลสำเร็จ (7) การจัดการมูลฝอยโดยคนในชุมชนจะทำให้ท่านมีความตระหนักเกิดจิตสำนึกที่จะร่วมรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น

สรุปความคิดเห็นต่อปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนกลางนา จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปัจจัยเสริมดังกล่าวมีส่วนในการคัดแยกมูลฝอยในระดับสูง ผู้วิจัยเห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและกระตุ้นด้วยปัจจัยเสริมเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ จึงจะช่วยให้การคัดแยกมูลฝอยในชุมชนประสบผลสำเร็จ

1.6.2.3 ความคิดเห็นต่อปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนควนสันติ

ปัจจัยที่ส่งเสริมในการคัดแยกมูลฝอย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยเสริมที่เข้ามามีบทบาทในการคัดแยกมูลฝอยอยู่ในระดับสูง กล่าวคือ มีร้อยละของผู้ตอบคำถามในเชิงบวกอยู่ระหว่างร้อยละ 87.3 – 94.4 ในคำถามข้อ 1 – 7 ได้แก่ (1) การมีรถรับซื้อของเก่าเข้ามาในชุมชนกระตุ้นให้ท่านสนใจในการคัดแยกมูลฝอยมากขึ้น (2) หากไม่มีจุดรองรับมูลฝอยที่คัดแยกอย่างชัดเจนจะทำให้เป็นอุปสรรคในคัดแยกมูลฝอย (3) หากมีจุดรับมูลฝอยที่คัดแยกอย่างชัดเจนและหลายตำแหน่งจะทำให้การคัดแยกมูลฝอยประสบผลสำเร็จ (4) การคัดแยกมูลฝอยจะต้องมีอุปกรณ์แยกประเภท เช่น ถังดำ ถังรองรับมูลฝอย (5) การประชาสัมพันธ์โครงการคัดแยกมูลฝอยชุมชนทำให้ท่านกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมคัดแยกมูลฝอย (6) การประชาสัมพันธ์และรณรงค์อย่างต่อเนื่องมีส่วนช่วยในการคัดแยกมูลฝอยประสบผลสำเร็จ (7) การจัดการมูลฝอยโดยคนในชุมชนจะทำให้ท่านมีความตระหนักเกิดจิตสำนึกที่จะร่วมรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น

สรุปความคิดเห็นต่อปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนควนสันติ จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปัจจัยเสริมดังกล่าวมีส่วนในการคัดแยกมูลฝอยในระดับสูง ผู้วิจัยเห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและกระตุ้นด้วยปัจจัยเสริมเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ จึงจะช่วยให้การคัดแยกมูลฝอยในชุมชนประสบผลสำเร็จ

1.6.2.4 ความคิดเห็นต่อปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนเมือง

โดยสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมในการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยเสริมที่เข้ามามีบทบาทในการคัดแยกมูลฝอยอยู่ในระดับสูง กล่าวคือ มีร้อยละของผู้ตอบคำถามในเชิงบวกอยู่ระหว่างร้อยละ 90.7 – 98.8 ในคำถามข้อ 1 – 7 ได้แก่ (1) การมีรถรับซื้อของเก่าเข้ามาในชุมชนกระตุ้นให้ท่านสนใจในการคัดแยกมูลฝอยมากขึ้น (2) หากไม่มีจุดรองรับมูลฝอยที่คัดแยกอย่างชัดเจนจะทำให้เป็นอุปสรรคในคัดแยกมูลฝอย (3) หากมีจุดรับมูลฝอยที่คัดแยกอย่างชัดเจนและหลายตำแหน่งจะทำให้การคัดแยกมูลฝอยประสบผลสำเร็จ (4) การคัดแยกมูลฝอยจะต้องมีอุปกรณ์แยกประเภท

เช่น ถูคำ ถังรองรับมูลฝอย (5) การประชาสัมพันธ์โครงการคัดแยกมูลฝอยชุมชนทำให้ท่านกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมคัดแยกมูลฝอย (6) การประชาสัมพันธ์และรณรงค์อย่างต่อเนื่องมีส่วนช่วยในการคัดแยกมูลฝอยประสบผลสำเร็จ (7) การจัดการมูลฝอยโดยคนในชุมชนจะทำให้ท่านมีความตระหนักเกิดจิตสำนึกที่จะร่วมรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปัจจัยเสริมดังกล่าวมีส่วนอย่างยิ่งในการที่จะกระตุ้นให้เกิดการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยเสริมในการคัดแยกมูลฝอยควรส่งเสริมและกระตุ้นด้วยปัจจัยเสริมเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ จึงจะช่วยให้การคัดแยกมูลฝอยในชุมชนประสบผลสำเร็จ

1.6.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน

นอกจากนี้ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชน พบว่า มีความคล้ายคลึงกัน โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 98.4 มีความเห็นด้วยอย่างยิ่งในการให้ความร่วมมือเพื่อให้เป็นชุมชนตัวอย่าง โดยมีเหตุผลในการเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอย คือ ทำให้ได้รับความรู้เพื่อการจัดการมูลฝอยที่ถูกต้อง (ร้อยละ 88.6) นอกจากนี้ในส่วนของความรู้เพิ่มเติมที่ต้องการได้รับ ได้แก่ การคัดแยกมูลฝอยอย่างถูกวิธี (ร้อยละ 40.1) รองลงมาต้องการทราบแหล่งรับซื้อวัสดุที่ไม่ใช้แล้วร้อยละ 20.6 การนำวัสดุที่ใช้แล้วมาประยุกต์ใช้ใหม่ ร้อยละ 15.0 การจัดการมูลฝอยอันตรายร้อยละ 12.4 และการทำปุ๋ยหมักร้อยละ 10.2 (ตาราง 19)

ตาราง 19 ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน

ความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยชุมชน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหะ N = 85	กลางนา N= 90	ควนสันติ N = 71	รวม N = 246
ความเห็นเกี่ยวกับโครงการคัดแยกมูลฝอย				
เห็นด้วยอย่างยิ่ง ยินดีให้ความร่วมมือ เพื่อให้เป็นชุมชนตัวอย่าง	79 (92.9)	84 (93.3)	62 (87.3)	(98.4) 2
ไม่ยินดี	1 (1.2)	0 (0)	1 (1.4)	(0.8) 0
ไม่มีความคิดเห็น	5 (5.9)	6 (6.7)	8 (11.3)	(0)
เหตุผลที่เข้าร่วมโครงการ				
ได้รับความรู้เพื่อการจัดการมูลฝอยที่ถูกต้อง	74 (87.1)	65 (84.4)	53 (91.5)	192 (88.6)
ไม่สนใจ ไม่มีเวลา ไม่ต้องการทำ แต่ต้องการทราบประโยชน์ที่จะได้รับ	8 (9.4)	14 (15.6)	6 (8.5)	28 (11.4)
ความรู้เพิ่มเติมที่ต้องการได้รับ*				
การคัดแยกมูลฝอยอย่างถูกวิธี	55 (39.3)	64 (46.0)	39 (33.9)	158 (40.1)
การจัดการมูลฝอยอันตราย	21 (15.0)	11 (7.9)	17 (14.8)	49 (12.4)
แหล่งรับซื้อวัสดุที่ไม่ได้ใช้แล้ว	25 (17.9)	22 (15.8)	34 (29.6)	81 (20.6)
การทำปุ๋ยหมัก	18 (12.9)	10 (7.2)	12 (10.4)	40 (10.2)
การนำวัสดุที่ใช้แล้วมาประยุกต์ใช้ใหม่	21 (15.0)	26 (18.7)	12 (10.4)	59 (15.0)

* กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

1.7 การทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ของครัวเรือนที่มีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอย

1.7.1 ปัจจัยทางกายภาพของครัวเรือนที่มีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

จากการตรวจสอบเอกสารปัจจัยทางกายภาพของครัวเรือนที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอยของครัวเรือน ได้แก่ ประเภทที่อยู่อาศัย เนื้อที่ของที่อยู่อาศัย และระยะห่างจากบ้านเรือนถึงจุดทิ้งมูลฝอย กำหนดสมมุติฐานให้ปัจจัยดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอย โดยใช้สถิติไคสแควร์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ สามารถจำแนกผลการศึกษาตามพื้นที่ศึกษา ดังนี้ (ตาราง 20 - 22)

ตาราง 20 ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทที่อยู่อาศัยกับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

พื้นที่ศึกษา	ประเภทที่อยู่อาศัย	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
คลองหะ	1. บ้านเดี่ยว (บ้านเดี่ยว 1 ชั้น 2 ชั้น และ 3 ชั้น)	23	14	37	4.068
	ทาวนเฮาส์/อาคารพาณิชย์	(27.1)	(16.5)	(43.6)	
	2. บ้านเช่า ห้องเช่า ห้องแถว หอพัก อพาร์ทเมนต์	12	16	28	
		(14.1)	(18.8)	(32.8)	
	3. บ้านและสถานที่ประกอบอาชีพ ร้านค้า	14	6	20	
		(16.5)	(7.1)	(23.6)	
กลางนา	1. บ้านเดี่ยว (บ้านเดี่ยว 1 ชั้น 2 ชั้น และ 3 ชั้น)	30	35	65	1.341
	ทาวนเฮาส์/อาคารพาณิชย์	(33.3)	(38.9)	(72.2)	
	2. บ้านเช่า ห้องเช่า ห้องแถวบ้านและสถานที่ประกอบอาชีพ ร้านค้า อพาร์ทเมนต์ หอพัก	14	11	25	
		(15.6)	(12.2)	(27.8)	
ควนสันติ	2. บ้านเดี่ยว (บ้านเดี่ยว 1 ชั้น 2 ชั้น และ 3 ชั้น)	15	11	26	0.244
	ทาวนเฮาส์/อาคารพาณิชย์	(21.4)	(15.7)	(37.1)	
	2. บ้านเช่า ห้องเช่า ห้องแถวบ้านและสถานที่ประกอบอาชีพ ร้านค้า อพาร์ทเมนต์ หอพัก	28	16	44	
		(20.0)	(22.9)	(62.9)	
รวม	1. บ้านเดี่ยว (บ้านเดี่ยว 1 ชั้น 2 ชั้น และ 3 ชั้น)	68	60	128	6.138*
	ทาวนเฮาส์/อาคารพาณิชย์	(27.8)	(24.5)	(52.3)	
	2. บ้านเช่า ห้องเช่า ห้องแถว หอพัก อพาร์ทเมนต์	40	39	79	
		(16.3)	(15.9)	(32.2)	
	3. บ้านและสถานที่ประกอบอาชีพ ร้านค้า	28	10	38	
		(11.4)	(4.1)	(15.5)	

* P < .05

หมายเหตุ : ค่าความถี่คาดหวังแต่ละเซลล์ (Expect cell) ของพื้นที่กลางนาและควนสันติต่ำกว่า 5 จำเป็นต้องรวมเซลล์ในการวิเคราะห์

จากตาราง 20 พบว่า ปัจจัยประเภทที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างภาพรวมทั้งสามพื้นที่ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีความสัมพันธ์เมื่อแยกเฉพาะแต่ละพื้นที่

ตาราง 21 ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อที่ของที่อยู่อาศัยกับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

พื้นที่ศึกษา	เนื้อที่ของที่อยู่อาศัย (ตรม.)	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
คลองหะ	1. น้อยกว่า 40 - 80 ตรม.	25 (29.4)	28 (33.0)	53 (62.4)	6.330*
	2. 80 ตรม.ขึ้นไป	24 (28.2)	8 (9.4)	32 (37.6)	
กลางนา	1. น้อยกว่า 40 - 80 ตรม.	19 (21.6)	22 (25.0)	41 (46.6)	0.059
	2. 80 ตรม.ขึ้นไป	23 (26.1)	24 (27.3)	47 (53.4)	
ควนสันติ	1. น้อยกว่า 40 - 80 ตรม.	24 (33.8)	19 (26.8)	43 (60.6)	1.030
	2. 80 ตรม.ขึ้นไป	19 (26.8)	9 (12.7)	28 (39.4)	
รวม	1. น้อยกว่า 40 - 80 ตรม.	68 (27.9)	69 (28.3)	137 (56.1)	3.522
	2. 80 ตรม.ขึ้นไป	66 (27.0)	41 (16.8)	107 (43.9)	

* P < .05

จากตาราง 21 พบว่า ปัจจัยเนื้อที่ที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ชุมชนบ้านคลองหะที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีความสัมพันธ์ในพื้นที่อื่นๆ และเมื่อวิเคราะห์รวมทั้ง 3 ชุมชน พบว่าปัจจัยเนื้อที่ที่อยู่อาศัยก็ไม่มีความสัมพันธ์เช่นกัน

ตาราง 22 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะห่างจากบ้านเรือนถึงจุดทิ้งมูลฝอยกับการคัดแยกมูลฝอย

พื้นที่ศึกษา	ระยะห่างจากบ้านเรือนถึงจุดทิ้งมูลฝอย (เมตร)	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
คลองหะ	1. 5 ม. - 10 ม.	10	6	16	0.384
		(16.9)	(10.2)	(27.1)	
	2. 10 ม. ขึ้นไป	23	20	43	
		(39.0)	(33.9)	(72.9)	
กลางนา	1. 5 ม. - 10 ม.	28	21	49	2.871*
		(33.7)	(25.3)	(59.0)	
	2. 10 ม. ขึ้นไป	13	21	34	
		(15.7)	(25.3)	(41.0)	
ควนสันติ	1. 5 ม. - 10 ม.	11	7	18	0.000
		(17.2)	(10.9)	(28.1)	
	2. 10 ม. ขึ้นไป	28	18	46	
		(43.8)	(28.1)	(71.9)	
รวม	1. 5 ม. - 10 ม.	49	34	83	0.982
		(23.8)	(16.5)	(40.3)	
	2. 10 ม. ขึ้นไป	64	59	123	
		(31.1)	(28.6)	(59.7)	

* $P < .05$

จากตาราง 22 พบว่า ปัจจัยระยะห่างจากบ้านเรือนถึงจุดทิ้งมูลฝอยมีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ชุมชนกลางนาที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีความสัมพันธ์ในพื้นที่อื่น ๆ และเมื่อวิเคราะห์รวมทั้ง 3 ชุมชน พบว่าปัจจัยเนื้อที่ที่อยู่อาศัยก็ไม่มีความสัมพันธ์เช่นกัน

โดยสรุปจากการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางกายภาพของครัวเรือนที่มีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอยจำแนกตามพื้นที่ศึกษา ได้ดังนี้

พื้นที่ชุมชนบ้านคลองหะ ได้แก่ เนื้อที่ที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยของครัวเรือนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีบริเวณบ้าน จึงทำให้พื้นที่ใช้สอยในครัวเรือนมีจำกัด ดังนั้นถ้าเนื้อที่ที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่างมีการเปลี่ยนแปลงไป ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างมีเนื้อที่ที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้นอาจจะส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างสนใจที่จะคัดแยกมูลฝอยเพิ่มขึ้นด้วย และในทางกลับกันหากเนื้อที่ที่อยู่อาศัยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างลดลง อาจทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่สนใจที่จะทำการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนต่อไป

พื้นที่ชุมชนกลางนา ได้แก่ ระยะห่างจากบ้านเรือนถึงจุดทิ้งมูลฝอย มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยของครัวเรือนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากจุดทิ้งมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างในชุมชนกลางนาในปัจจุบันมีระยะห่างจากครัวเรือน 5 - 10 เมตร ซึ่งระยะห่างดังกล่าวนี้กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเป็นระยะห่างที่เหมาะสมแล้ว ดังนั้นหากระยะห่างของจุดทิ้งมูลฝอยจากครัวเรือนมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อาจจะส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างไม่สนใจที่จะคัดแยกมูลฝอยต่อไป ทั้งนี้เนื่องจากครัวเรือนในชุมชนกลางนาได้ดำเนินการคัดแยกมูลฝอยอินทรีย์ด้วย ซึ่งหากระยะห่างของจุดทิ้งมูลฝอยในครัวเรือนใกล้ขึ้น กลุ่มตัวอย่างอาจจะได้รับการรบกวนจากกลิ่นของมูลฝอยดังกล่าว ซึ่งอาจทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่สนใจที่จะคัดแยกมูลฝอยได้

พื้นที่ชุมชนควนสันติ พบว่า ปัจจัยทางกายภาพของครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยของครัวเรือนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า แม้ปัจจัยทางกายภาพของครัวเรือนในชุมชนควนสันติเปลี่ยนแปลงไป ก็ไม่ส่งผลต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

ภาพรวมของทั้งสามพื้นที่ศึกษา ได้แก่ ประเภทที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยของครัวเรือนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากที่อยู่อาศัยของพื้นที่ศึกษาทั้ง 3 ชุมชนมีลักษณะที่แตกต่างกัน จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในที่อยู่แต่ละประเภทเกิดความผูกพันของคนที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในที่อยู่อาศัยที่เป็นบ้านและเป็นสถานที่ประกอบอาชีพและร้านค้าจะให้ความสำคัญในการดูแลบ้านเรือนให้สะอาดเรียบร้อยมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในที่อยู่ประเภทอื่น ๆ ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในที่อยู่ประเภทดังกล่าวจึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจกับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

1.7.2 ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของครัวเรือนที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของครัวเรือน จากการตรวจสอบเอกสารปัจจัยที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน ได้แก่ รายได้ การประกอบอาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน บุคคลที่ทำหน้าที่คัดแยกมูลฝอย เวลาในการพักอาศัยในแต่ละวัน ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน และสถานภาพในชุมชน โดยกำหนดสมมุติฐานให้ปัจจัยดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอย ทำให้มีผลต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน โดยใช้สถิติไคสแควร์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ สามารถแสดงผลการศึกษาจำแนกตามพื้นที่ได้ดังนี้ (ตาราง 23 - 29)

ตาราง 23 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

พื้นที่ศึกษา	รายได้ (บาท)	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
คลองหะ	1. ต่ำกว่า 5,000 บาท	15 (19.0)	14 (17.7)	29 (36.7)	1.148
	2. 5,000 บาทขึ้นไป	32 (40.5)	18 (22.8)	50 (63.3)	
กลางนา	1. ต่ำกว่า 5,000 บาท	8 (9.0)	11 (12.4)	19 (21.4)	0.373
	2. 5,000 บาทขึ้นไป	35 (39.3)	35 (39.3)	70 (78.6)	
ควนสันติ	1. ต่ำกว่า 5,000 บาท	19 (26.8)	16 (22.5)	35 (49.3)	1.139
	2. 5,000 บาทขึ้นไป	24 (33.8)	12 (16.9)	36 (50.7)	
รวม	1. ต่ำกว่า 5,000 บาท	42 (17.5)	41 (17.2)	83 (34.7)	1.312
	2. 5,000 บาทขึ้นไป	91 (38.1)	65 (27.2)	156 (65.3)	

* $P < .05$ (NS)

จากตาราง 23 พบว่า ปัจจัยด้านรายได้ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างทั้งสามพื้นที่ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้

ตาราง 24 ความสัมพันธ์ระหว่างการประกอบอาชีพกับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

พื้นที่ศึกษา	การประกอบอาชีพ	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
คลองหวัะ	1.พนักงานบริษัท รับราชการ รับจ้างชั่วคราว	8	9	17	1.670
		(9.4)	(10.6)	(20.0)	
	2.เจ้าของธุรกิจ ประกอบอาชีพอิสระ เกษตรกร	24	13	37	
		(28.2)	(15.3)	(43.5)	
	3.แม่บ้าน นักเรียน นักศึกษา ว่างาน	17	14	31	
		(20.0)	(16.5)	(36.5)	
กลางนา	1.พนักงานบริษัท รับราชการ รับจ้างชั่วคราว	10	15	25	3.008
		(11.1)	(16.7)	(27.8)	
	2.เจ้าของธุรกิจ ประกอบอาชีพอิสระ เกษตรกร	19	12	31	
		(21.1)	(13.3)	(34.4)	
	3.แม่บ้าน นักเรียน นักศึกษา ว่างาน	15	19	34	
		(16.7)	(21.1)	(37.8)	
ควนสันติ	1.พนักงานบริษัท รับราชการ รับจ้างชั่วคราว	7	8	15	5.432
		(9.9)	(11.3)	(21.1)	
	2.เจ้าของธุรกิจ ประกอบอาชีพอิสระ เกษตรกร	19	5	24	
		(26.8)	(7.0)	(33.8)	
	3.แม่บ้าน นักเรียน นักศึกษา ว่างาน	17	15	32	
		(23.9)	(21.1)	(45.1)	
รวม	1.พนักงานบริษัท รับราชการ รับจ้างชั่วคราว	25	32	57	9.357**
		(10.2)	(13.0)	(23.2)	
	2.เจ้าของธุรกิจ ประกอบอาชีพอิสระ เกษตรกร	62	30	92	
		(25.2)	(12.2)	(37.4)	
	3.แม่บ้าน นักเรียน นักศึกษา ว่างาน	49	48	97	
		(19.9)	(19.5)	(39.4)	

** P < .01

จากตาราง 24 ปัจจัยด้านการประกอบอาชีพมีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างภาพรวมทั้งสามพื้นที่ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้ แต่ไม่มีความสัมพันธ์เมื่อแยกเฉพาะพื้นที่

ตาราง 25 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับการคัดแยกมูลฝอย

พื้นที่ศึกษา	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
คลองหะ	1. 1 – 3 คน	17 (20.0)	14 (16.5)	31 (36.5)	0.158
	2. 3 คนขึ้นไป	32 (37.6)	22 (25.9)	54 (63.5)	
กลางนา	1. 1 – 3 คน	16 (17.8)	14 (15.6)	30 (33.3)	0.356
	2. 3 คนขึ้นไป	28 (31.1)	32 (35.6)	60 (66.7)	
ควนสันติ	1. 1 – 3 คน	16 (22.5)	13 (18.3)	29 (40.8)	0.597
	2. 3 คนขึ้นไป	27 (38.0)	15 (21.1)	42 (59.2)	
รวม	1. 1 – 3 คน	49 (19.9)	41 (16.7)	90 (36.6)	0.041
	2. 3 คนขึ้นไป	87 (35.4)	69 (28.0)	156 (63.4)	

* $P < .05$ (NS)

จากตาราง 25 พบว่า ปัจจัยด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างทั้งสามพื้นที่ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 26 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ทำหน้าที่คัดแยกมูลฝอยการคัดแยกมูลฝอย

พื้นที่ศึกษา	บุคคลที่ทำหน้าที่คัดแยกมูลฝอย	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
คลองหะ	1. ตัวเอง	31 (72.1)	1 (2.3)	32 (74.4)	0.599
	2. บุคคลอื่น ได้แก่ บิดา มารดา สามี ภรรยา บุตร ทุกคนในบ้าน	11 (25.6)	0 (0)	11 (25.6)	
กลางนา	1. ตัวเอง	39 (92.9)	0 (0)	39 (92.9)	0.000
	2. บุคคลอื่น ได้แก่ บิดา มารดา สามี ภรรยา บุตร ทุกคนในบ้าน	3 (7.1)	0 (0)	3 (7.1)	
กวนสันติ	1. ตัวเอง	30 (83.3)	1 (2.8)	31 (86.1)	0.304
	2. บุคคลอื่น ได้แก่ บิดา มารดา สามี ภรรยา บุตร ทุกคนในบ้าน	5 (13.9)	0 (0)	5 (13.9)	
รวม	1. ตัวเอง	100 (82.6)	2 (1.7)	102 (84.3)	0.690
	2. บุคคลอื่น ได้แก่ บิดา มารดา สามี ภรรยา บุตร ทุกคนในบ้าน	19 (15.7)	0 (0)	19 (15.7)	

* $P < .05$ (NS)

จากตาราง 26 พบว่า ปัจจัยด้านบุคคลที่ทำหน้าที่คัดแยกมูลฝอยกับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์กันของกลุ่มตัวอย่างทั้งสามพื้นที่ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้

ตาราง 27 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนชั่วโมงในการพักอาศัยกับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

พื้นที่ศึกษา	จำนวนชั่วโมง (ชม. /วัน)	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
คลองหะ	1. น้อยกว่า 5 ชม. – 12 ชม.	10	16	26	5.647*
		(11.8)	(18.8)	(30.6)	
	2. 12 ชม. ขึ้นไป	39	20	59	
		(45.9)	(23.5)	(69.4)	
กลางนา	1. น้อยกว่า 5 ชม. – 12 ชม.	8	14	22	1.828
		(8.9)	(15.6)	(24.4)	
	2. 12 ชม. ขึ้นไป	36	32	68	
		(40.0)	(35.6)	(75.6)	
ควนสันติ	1. น้อยกว่า 5 ชม. – 12 ชม.	10	6	16	0.032
		(14.1)	(8.5)	(22.5)	
	2. 12 ชม. ขึ้นไป	33	22	55	
		(46.5)	(31.0)	(77.5)	
รวม	1. น้อยกว่า 5 ชม. – 12 ชม.	28	36	64	4.656*
		(11.4)	(14.6)	(26.0)	
	2. 12 ชม. ขึ้นไป	108	74	182	
		(43.9)	(30.1)	(74.0)	

* P < .05

จากตาราง 27 พบว่า โดยภาพรวมปัจจัยด้านจำนวนชั่วโมงในการอยู่อาศัยในแต่ละวันมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ชุมชนบ้านคลองหะ และภาพรวมทั้งสามพื้นที่ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้ ส่วนในพื้นที่ชุมชนกลางนาและชุมชนควนสันติ พบว่า ปัจจัยดังกล่าวไม่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

ตาราง 28 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการอยู่อาศัยในชุมชนกับการคัดแยกมูลฝอย
ในครัวเรือน

พื้นที่ศึกษา	ระยะเวลาในการอยู่อาศัย (ปี)	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
คลองหะ	1. น้อยกว่า 5 ปี	19	11	30	1.173
		(22.4)	(12.9)	(35.3)	
	2. 6 – 15 ปี	15	15	30	
		(17.6)	(17.6)	(35.3)	
	3. 15 ปีขึ้นไป	15	10	25	
		(17.6)	(11.8)	(29.4)	
กลางนา	1. น้อยกว่า 5 ปี	18	25	43	1.806
		(20.0)	(27.8)	(47.8)	
	2. 6 – 15 ปี	14	10	24	
		(15.6)	(11.1)	(26.7)	
	3. 15 ปีขึ้นไป	12	11	23	
		(13.3)	(12.2)	(25.5)	
ควนสันติ	1. น้อยกว่า 5 ปี	18	14	32	0.579
		(25.4)	(19.6)	(45.0)	
	2. 6 – 15 ปี	11	7	18	
		(15.5)	(9.9)	(25.4)	
	3. 15 ปีขึ้นไป	14	7	21	
		(19.7)	(9.9)	(29.6)	
รวม	1. น้อยกว่า 5 ปี	55	50	105	0.838
		(22.4)	(20.3)	(42.7)	
	2. 6 – 15 ปี	40	32	72	
		(16.3)	(13.0)	(29.3)	
	3. 15 ปีขึ้นไป	41	28	69	
		(16.7)	(11.4)	(28.0)	

* $P < .05$ (NS)

จากตาราง 28 พบว่า ปัจจัยด้านระยะเวลาในการอยู่อาศัยในชุมชนไม่มีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ทั้งสามพื้นที่ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 29 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพในชุมชนกับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

พื้นที่ศึกษา	สถานภาพในชุมชน	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
คลองหะ	1. ประชาชนทั่วไป	43 (50.6)	32 (37.6)	75 (88.2)	0.026
	2. ผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน สมาชิกในชุมชน	6 (7.1)	4 (4.7)	10 (11.8)	
กลางนา	1. ประชาชนทั่วไป	37 (41.1)	45 (50.0)	82 (91.1)	5.799*
	2. ผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน สมาชิกในชุมชน	7 (7.8)	1 (1.1)	8 (8.9)	
ควนสันติ	1. ประชาชนทั่วไป	40 (56.3)	26 (36.6)	66 (93.0)	0.001
	2. ผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน สมาชิกในชุมชน	3 (4.2)	2 (2.8)	5 (7.0)	
รวม	1. ประชาชนทั่วไป	120 (48.8)	103 (41.9)	223 (90.7)	2.093
	2. ผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน สมาชิกในชุมชน	16 (6.5)	7 (2.8)	23 (9.3)	

* P < .05

จากตาราง 29 พบว่า โดยภาพรวมปัจจัยด้านสถานภาพในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ในชุมชนกลางนาที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้ แต่ไม่มีความสัมพันธ์ในพื้นที่อื่น ๆ และเมื่อวิเคราะห์รวมทั้ง 3 พื้นที่พบว่าปัจจัยดังกล่าวไม่มีความสัมพันธ์เช่นกัน

โดยสรุปผลจากการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของครัวเรือนที่มีผลต่อการคัดแยกมูลฝอยจำแนกตามพื้นที่ศึกษา ได้ดังนี้

พื้นที่ชุมชนบ้านคลองหะ ได้แก่ จำนวนชั่วโมงที่พักอาศัยในแต่ละวัน มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยของครัวเรือนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่มีเวลาอยู่อาศัยในครัวเรือนค่อนข้างมาก อาจส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างสนใจในการดูแลบ้านเรือนและให้ความสำคัญในการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนเพิ่มขึ้น

พื้นที่ชุมชนกลางนา พบว่า ปัจจัยสถานภาพในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในชุมชนมีสถานภาพเป็นประชาชนทั่วไป

พื้นที่ชุมชนควนสันติ พบว่า ไม่มีปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ภาพรวมทั้งสามพื้นที่ศึกษา ได้แก่ การประกอบอาชีพและจำนวนชั่วโมงที่พักอาศัยในแต่ละวัน มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยของครัวเรือนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพแม่บ้านหรือประกอบอาชีพอยู่ที่บ้าน จะมีเวลาในการอยู่อาศัยในครัวเรือนในแต่ละวันค่อนข้างมาก จึงทำให้เมื่อกลุ่มตัวอย่างที่เสร็จสิ้นจากภารกิจต่าง ๆ ในครัวเรือนแล้วนั้น กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมีโอกาที่จะสนใจและให้ความสำคัญในการจัดการมูลฝอยโดยการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ต้องทำงานนอกบ้าน

1.7.3 พฤติกรรมการจัดการมูลฝอยที่มีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการจัดการมูลฝอย จากการตรวจสอบเอกสารปัจจัยที่คาดว่าจะเป็นความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน ได้แก่ วิธีการกำจัดมูลฝอยประเภทมูลฝอยที่คัดแยกในครัวเรือน และการนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่หรือการนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ กำหนดสมมุติฐานให้ปัจจัยดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอย โดยใช้สถิติไคสแควร์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ สามารถแสดงผลการศึกษาจำแนกตามพื้นที่ได้ดังนี้ (ตาราง 30 - 32)

ตาราง 30 ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการกำจัดมูลฝอยกับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

วิธีการกำจัดมูลฝอย	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนชุมชน บ้านคลองหะ		รวม	χ^2 value
	คัดแยก	ไม่คัดแยก		
1. ทิ้งในถังที่เทศบาลหรือ หน่วยงานจัดให้				
ใช่	40 (47.1)	27 (31.8)	67 (78.8)	0.547
ไม่ใช่	9 (10.6)	9 (10.6)	18 (21.2)	
2. เผา				
ใช่	21 (24.7)	10 (11.8)	31 (36.5)	2.037
ไม่ใช่	28 (32.9)	26 (30.6)	54 (63.5)	
3. ฝัง				
ใช่	5 (5.9)	0 (0)	5 (5.9)	2.278
ไม่ใช่	44 (51.8)	36 (42.4)	80 (94.1)	
4. ขยายแช่				
ใช่	44 (51.8)	19 (22.4)	63 (74.1)	14.825**
ไม่ใช่	5 (5.9)	17 (20.0)	22 (25.9)	
5. อื่น ๆ ขยายมูลฝอยให้กับโครงการคัดแยก				
ใช่	4 (4.7)	1 (1.2)	5 (5.9)	0.332
ไม่ใช่	45 (52.9)	35 (41.2)	80 (94.1)	

ตาราง 30 (ต่อ)

วิธีการกำจัดมูลฝอย	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน ชุมชนกลางนา		รวม	χ^2 value
	คัดแยก	ไม่คัดแยก		
1. ทิ้งในถังที่เทศบาลหรือ หน่วยงานจัดให้				
ใช่	43 (47.8)	44 (48.9)	87 (96.7)	0.307
ไม่ใช่	1 (1.1)	2 (2.2)	3 (3.3)	
2. เผา				
ใช่	3 (3.3)	1 (1.1)	4 (4.4)	0.310
ไม่ใช่	41 (45.6)	45 (50.0)	86 (95.6)	
3. ฝัง				
ใช่	0 (0)	1 (1.1)	1 (1.1)	1.353
ไม่ใช่	44 (48.9)	45 (50.0)	89 (98.9)	
4. ขยายชาเล้ง				
ใช่	18 (20.0)	2 (2.2)	20 (22.2)	17.393**
ไม่ใช่	26 (28.9)	44 (48.9)	70 (77.8)	
5. อื่น ๆ ขยายมูลฝอยให้กับโครงการคัดแยก				
มูลฝอย	15	3	18	10.683**
ใช่	(16.7)	(13.3)	(20.0)	
ไม่ใช่	29 (32.2)	43 (47.8)	72 (80.0)	

ตาราง 30 (ต่อ)

วิธีการจัดมูลฝอย	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน ชุมชนควนสันติ		รวม	χ^2 value
	คัดแยก	ไม่คัดแยก		
1. ทิ้งในถังที่เทศบาลหรือ หน่วยงานจัดให้				
ใช่	42 (59.2)	27 (38.0)	69 (97.2)	0.094
ไม่ใช่	1 (1.4)	1 (1.4)	2 (2.8)	
2. เเผา				
ใช่	2 (2.8)	3 (4.2)	5 (7.0)	0.251
ไม่ใช่	41 (57.7)	25 (35.0)	66 (93.0)	
3. ขยซาเล้ง				
ใช่	22 (31.0)	1 (1.4)	23 (32.4)	17.538**
ไม่ใช่	21 (29.6)	27 (38.0)	48 (67.5)	
4. อื่น ๆ ขยมูลฝอยให้กับโครงการคัดแยก				
มูลฝอย	23	1	24	18.883**
ใช่	(32.4)	(1.4)	(33.8)	
ไม่ใช่	20 (28.2)	27 (38.0)	47 (66.2)	

ตาราง 30 (ต่อ)

วิธีการกำจัดมูลฝอย	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนรวม ทั้งสามชุมชน		รวม	χ^2 value
	คัดแยก	ไม่คัดแยก		
1. พึ่งในถังที่เทศบาลหรือ หน่วยงานจัดให้				
ใช่	125 (50.8)	98 (39.8)	223 (90.7)	0.571
ไม่ใช่	11 (4.5)	12 (4.9)	23 (9.3)	
2. เพา				
ใช่	26 (10.6)	14 (5.7)	40 (16.3)	1.824
ไม่ใช่	110 (44.7)	96 (39.0)	206 (83.7)	
3. ฟัง				
ใช่	5 (2.0)	1 (0.4)	6 (2.4)	1.967
ไม่ใช่	131 (53.3)	109 (44.3)	240 (97.6)	
4. ขยายแช่				
ใช่	84 (34.1)	22 (8.9)	110 (44.7)	43.257**
ไม่ใช่	52 (21.1)	88 (35.8)	136 (55.3)	
5. อื่น ๆ ขยายมูลฝอยให้กับโครงการคัดแยก				
มูลฝอย	42	5	47	27.293**
ใช่	(17.1)	(2.0)	(19.2)	
ไม่ใช่	94 (38.2)	105 (42.7)	199 (80.9)	

** P < .01

จากตาราง 30 พบว่า ปัจจัยวิธีการกำจัดมูลฝอยที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนได้แก่ ปัจจัยการกำจัดมูลฝอยด้วยการขายให้กับชาเล้งและปัจจัยการกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีการขายให้กับโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน ซึ่งสามารถแสดงผลการศึกษาจำแนกตามปัจจัยได้ดังนี้

ปัจจัยวิธีการกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีการขายให้กับชาเล้งมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยในพื้นที่ชุมชนบ้านคลองหะ กลางนา ควนสันติ และภาพรวมทั้ง 3 ชุมชน ที่ระดับนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากมูลค่าที่ได้รับจากการขายมูลฝอย ทำให้กลุ่มตัวอย่างสนใจที่จะคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

ส่วนปัจจัยวิธีการกำจัดมูลฝอยโดยการขายให้กับโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยในพื้นที่ชุมชนกลางนา ควนสันติ และภาพรวมทั้งสามชุมชน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เนื่องจากการวิธีกำจัดมูลฝอยโดยการขายให้กับโครงการคัดแยกมูลฝอย ทำให้กลุ่มตัวอย่างสนใจในมูลค่าที่ได้รับจากการขายมูลฝอยและมีเวลาในการรับซื้อมูลฝอยของโครงการที่แน่นอน จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างสนใจที่จะคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

ตาราง 31 ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทมูลฝอยที่คัดแยกกับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

พื้นที่ศึกษา	ประเภทมูลฝอยที่คัดแยก	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
คลองหะ	1. มูลฝอยเปียก/แห้ง ไข่	13 (26.0)	0 (0)	13 (26.0)	0.609
	ไข่	36 (72.0)	1 (2.0)	37 (74.0)	
	2. มูลฝอยทั่วไป /ขวดแก้ว ไข่	16 (32.0)	1 (2.0)	17 (34.0)	2.197
	ไข่	33 (66.0)	0 (0)	33 (66.0)	
	3. มูลฝอยที่ขายได้ ไข่	28 (56.0)	0 (0)	28 (56.0)	1.668
	ไข่	21 (42.0)	1 (2.0)	22 (44.0)	
	4. แยกเฉพาะมูลฝอยเปียก ไข่	4 (8.0)	0 (0)	4 (8.0)	0.169
	ไข่	45 (90.0)	1 (2.0)	46 (92.0)	

ตาราง 31 (ต่อ)

พื้นที่ ศึกษา	ประเภทมูลฝอยที่คัดแยก	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
กลางนา	1. มูลฝอยเปียก/แห้ง ใช่	25	1	26	0.912
		(55.6)	(1.2)	(56.8)	
	ไม่ใช่	19	0	19	
		(43.2)	(0)	(43.2)	
	2. มูลฝอยทั่วไป /ขวดแก้ว ใช่	15	0	15	0.982
		(34.1)	(0)	(34.1)	
	ไม่ใช่	29	1	1	
		(64.7)	(1.2)	(65.9)	
ควนสันติ	3. มูลฝอยที่ขายได้ ใช่	27	0	27	0.941
		(61.4)	(0)	(61.4)	
	ไม่ใช่	17	2	19	
		(36.2)	(2.4)	(38.6)	
	4. แยกเฉพาะมูลฝอยเปียก ใช่	1	0	1	0.965
		(2.3)	(0)	(2.3)	
	ไม่ใช่	43	4	47	
		(92.9)	(4.8)	(97.7)	
ควนสันติ	1. มูลฝอยเปียก/แห้ง ใช่	16	0	16	0.917
		(36.4)	(0)	(36.4)	
	ไม่ใช่	27	1	28	
		(61.4)	(2.3)	(63.6)	
	2. มูลฝอยทั่วไป /ขวดแก้ว ใช่	11	0	11	0.583
		(25.0)	(0)	(25.0)	
	ไม่ใช่	32	1	33	
		(72.7)	(2.3)	(75.0)	
ควนสันติ	3. มูลฝอยที่ขายได้ ใช่	36	1	37	0.351
		(81.8)	(2.3)	(84.1)	
	ไม่ใช่	7	0	7	
		(15.9)	(0)	(15.9)	

ตาราง 31 (ต่อ)

พื้นที่ ศึกษา	ประเภทมูลฝอยที่คัดแยก	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
ควนสันติ	4. แยกเฉพาะมูลฝอยเปียก ใช่ ไม่ใช่	1 (2.3)	0 (0)	1 (2.3)	0.047
		42 (95.5)	1 (2.3)	43 (97.7)	
รวม	1. มูลฝอยเปียก/แห้ง ใช่ ไม่ใช่	54 (39.1)	0 (0)	54 (39.1)	2.005
		82 (59.4)	2 (1.4)	84 (60.9)	
	2. มูลฝอยทั่วไป /ขวดแก้ว ใช่ ไม่ใช่	42 (30.4)	1 (0.7)	43 (31.2)	0.311
		94 (68.1)	1 (0.7)	95 (68.8)	
	3. มูลฝอยที่ขายได้ ใช่ ไม่ใช่	91 (65.9)	1 (0.7)	92 (66.7)	0.239
		45 (32.6)	1 (0.7)	46 (33.3)	
	4. แยกเฉพาะมูลฝอยเปียก ใช่ ไม่ใช่	6 (4.3)	0 (0)	6 (4.3)	0.179
		130 (94.2)	2 (1.4)	132 (95.7)	

* $P < .05$ (NS)

จากตาราง 31 พบว่า ปัจจัยประเภทมูลฝอยที่ทำการคัดแยกไม่มีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างทั้งสามชุมชนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้

ตาราง 32 ความสัมพันธ์ระหว่างการนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่หรือนำมาใช้ประโยชน์กับ
การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

พื้นที่ศึกษา	การนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่หรือนำมาใช้ประโยชน์	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
คลองหะ	1. ไม่เคยทำเลย	3 (3.5)	14 (16.5)	17 (20.0)	13.926**
	2. ทำบ้าง ทำอยู่เสมอ	46 (54.1)	22 (25.9)	68 (80.0)	
กลางนา	1. ไม่เคยทำเลย	11 (12.2)	29 (32.2)	40 (44.4)	13.182**
	2. ทำบ้าง ทำอยู่เสมอ	33 (36.7)	17 (18.9)	50 (55.6)	
ควนสันติ	1. ไม่เคยทำเลย	2 (2.8)	3 (4.2)	5 (7.0)	0.926
	2. ทำบ้าง ทำอยู่เสมอ	41 (57.7)	25 (35.2)	66 (93.0)	
รวม	1. ไม่เคยทำเลย	16 (6.5)	46 (18.7)	62 (25.2)	29.137**
	2. ทำบ้าง ทำอยู่เสมอ	120 (48.8)	64 (26.0)	184 (74.8)	

** P < .01

จากตาราง 32 พบว่า ปัจจัยการนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่หรือนำมาใช้ประโยชน์มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ชุมชนบ้านคลองหะ ชุมชนกลางนา และภาพรวมทั้งสามพื้นที่ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้ แต่ไม่มีความสัมพันธ์ในกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ชุมชนควนสันติ

โดยสรุปปัจจัยด้านพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยที่มีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนจำแนกตามพื้นที่ศึกษา ได้ดังนี้

พื้นที่ชุมชนบ้านคลองหะ ได้แก่ วิธีการกำจัดมูลฝอยโดยการขายมูลฝอยให้กับชาเล้ง และพฤติกรรมการนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่มีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน ทั้งนี้เนื่องจากการเข้ามารับซื้อมูลฝอยของชาเล้งนั้น กลุ่มตัวอย่างมีความพอใจในรายได้ที่ได้รับจากการขายมูลฝอยที่คัดแยก ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการคัดแยกมูลฝอยก่อนการกำจัด

จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ควบคู่ไปกับพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

พื้นที่ชุมชนกลางนา ได้แก่ ปัจจัยวิธีกำจัดมูลฝอยโดยการขายมูลฝอยให้กับชาเล้ง การขายมูลฝอยให้กับโครงการคัดแยกมูลฝอย และพฤติกรรมการนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ เนื่องจากการเข้ามารับซื้อมูลฝอยของชาเล้งและการมีโครงการรับซื้อมูลฝอยที่คัดแยกในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำจัดมูลฝอยโดยการขายให้กับโครงการรับซื้อมูลฝอยในชุมชน ซึ่งมีเวลาในการรับซื้อมูลฝอยของโครงการที่แน่นอน ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความพอใจในรายได้ที่ได้รับจากการขายมูลฝอยที่คัดแยก ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการคัดแยกมูลฝอยก่อนการกำจัด ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ควบคู่ไปกับพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

พื้นที่ชุมชนควนสันติ ได้แก่ วิธีกำจัดมูลฝอยโดยการขายมูลฝอยให้กับชาเล้งการขายมูลฝอยให้กับโครงการคัดแยกมูลฝอย เนื่องจากการเข้ามารับซื้อมูลฝอยของชาเล้งและการมีโครงการรับซื้อมูลฝอยที่คัดแยกในชุมชน ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความพอใจในรายได้ที่ได้รับจากการขายมูลฝอยที่คัดแยก ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการคัดแยกมูลฝอยก่อนการกำจัดมากขึ้น

สรุปภาพรวมทั้งสามพื้นที่ ได้แก่ วิธีการกำจัดมูลฝอยโดยการขายมูลฝอยให้กับชาเล้งและพฤติกรรมการนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยของครัวเรือนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากการเข้ามารับซื้อมูลฝอยของชาเล้งนั้น ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความพอใจในรายได้ที่ได้รับจากการขายมูลฝอยที่คัดแยก ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการคัดแยกมูลฝอยก่อนการกำจัด จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ควบคู่ไปกับพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

1.7.4 ความรู้ความเข้าใจในการคัดแยกมูลฝอยที่มีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอย

ปัจจัยความรู้ความเข้าใจในการคัดแยกมูลฝอยจากการตรวจเอกสาร พบว่า ปัจจัยที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน ได้แก่ ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการทิ้งมูลฝอย การได้รับข่าวสารการคัดแยกมูลฝอย และประเภทของสื่อเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย กำหนดสมมุติฐานให้ปัจจัยดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยโดยใช้สถิติไคสแควร์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ สามารถแสดงผลการศึกษาจำแนกตามพื้นที่ศึกษาดังนี้

(ตาราง 33 - 35)

ตาราง 33 ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการทิ้งมูลฝอยกับการคัดแยกมูลฝอย
ในครัวเรือน

พื้นที่ศึกษา	ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการทิ้งมูลฝอย	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
คลองหะ	ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการทิ้งมูลฝอยในครัวเรือน				
	ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการทิ้งมูลฝอยที่ถูกต้อง	431 (50.71)	134 (15.76)	565 (66.47)	12.000
	ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการทิ้งมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง	11 (1.30)	274 (32.23)	285 (33.53)	
กลางนา	ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการทิ้งมูลฝอยในครัวเรือน				
	ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการทิ้งมูลฝอยที่ถูกต้อง	428 (47.56)	215 (23.88)	643 (71.44)	3.163
	ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการทิ้งมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง	63 (7.00)	194 (21.56)	257 (28.56)	
ควนสันติ	ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการทิ้งมูลฝอยในครัวเรือน				
	ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการทิ้งมูลฝอยที่ถูกต้อง	289 (40.71)	80 (11.26)	369 (51.97)	3.567
	ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการทิ้งมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง	56 (7.88)	285 (40.15)	341 (48.03)	
รวม	ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการทิ้งมูลฝอยในครัวเรือน				
	ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการทิ้งมูลฝอยที่ถูกต้อง	756 (30.73)	885 (35.97)	1641 (66.70)	11.235*
	ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการทิ้งมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง	562 (22.85)	257 (10.45)	819 (33.30)	

* $P < .05$

จากตาราง 33 พบว่า ปัจจัยความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยแต่ละประเภทมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ชุมชนบ้านคลองหะ และภาพรวมทั้งสามพื้นที่ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้ ส่วนในพื้นที่ชุมชนกลางนาและชุมชนควนสันติ พบว่า ปัจจัยดังกล่าวไม่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

ตาราง 34 ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข่าวสารการคัดแยกมูลฝอยกับการคัดแยกมูลฝอย
ในครัวเรือน

พื้นที่ศึกษา	การได้รับข่าวสาร	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
คลองหะ	เคย	17	20	37	3.674
		(20.0)	(23.5)	(43.5)	
	ไม่เคย	32	16	48	
		(37.6)	(18.8)	(56.5)	
กลางนา	เคย	6	17	23	6.429*
		(6.7)	(18.9)	(25.6)	
	ไม่เคย	38	29	67	
		(42.2)	(32.2)	(74.4)	
ควนสันติ	เคย	4	8	12	4.483*
		(5.6)	(11.3)	(16.9)	
	ไม่เคย	39	20	59	
		(54.9)	(28.2)	(83.1)	
รวม	เคย	27	45	72	13.024**
		(11.0)	(18.3)	(29.3)	
	ไม่เคย	109	65	174	
		(44.3)	(26.4)	(70.7)	

* P < .05

** P < .01

จากตาราง 34 พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารการคัดแยกมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ชุมชนกลางนา ชุมชนควนสันติ และภาพรวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสามพื้นที่ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้

ตาราง 35 ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของสื่อการรับรู้ข่าวสารการคัดแยกมูลฝอยกับการคัดแยกมูลฝอย

พื้นที่ศึกษา	ประเภทสื่อการรับรู้ข่าวสาร	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
คลองหะ	1. วิทยุ				
	ใช่	7 (13.7)	4 (7.8)	11 (21.6)	0.162
	ไม่ใช่	28 (54.9)	12 (23.5)	40 (78.4)	
	2. โทรทัศน์				
	ใช่	10 (19.6)	5 (9.8)	15 (29.4)	0.038
	ไม่ใช่	25 (49.0)	11 (21.6)	36 (70.6)	
	3. ป้ายประกาศ				
	ใช่	8 (15.7)	5 (9.8)	13 (25.5)	0.407
	ไม่ใช่	27 (52.9)	11 (21.6)	38 (74.5)	
	4. หนังสือหรือสิ่งตีพิมพ์				
	ใช่	7 (13.7)	3 (5.9)	10 (19.6)	0.011
	ไม่ใช่	28 (54.9)	13 (25.5)	41 (80.4)	
	5. การแนะนำ				
	ใช่	4 (7.8)	2 (3.9)	6 (11.8)	0.012
	ไม่ใช่	31 (60.8)	14 (27.5)	45 (88.2)	
	6. การสาธิต				
	ใช่	1 (2.0)	1 (2.0)	2 (3.9)	0.312
	ไม่ใช่	34 (66.7)	15 (29.4)	49 (96.1)	
	7. อื่น ๆ ได้แก่ การเดินรณรงค์และพบปะของผู้นำชุมชน				
	ใช่	13 (25.5)	5 (9.8)	18 (35.5)	0.167
	ไม่ใช่	22 (43.1)	11 (21.6)	33 (64.1)	

ตาราง 35 (ต่อ)

พื้นที่ศึกษา	ประเภทสื่อการรับรู้ข่าวสาร	การคัดแยกข้อมูลลงในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
กลางนา	1. วิทู ใช่	1 (1.4)	3 (4.3)	4 (5.8)	1.903
	ไม่ใช่	39 (56.5)	26 (37.7)	65 (94.2)	
	2. โทรทัศน์ ใช่	0 (0)	6 (8.7)	6 (8.7)	11.201**
	ไม่ใช่	40 (58.0)	23 (33.3)	63 (91.3)	
	3. ป้ายประกาศ ใช่	14 (20.3)	8 (11.6)	22 (31.9)	0.429
	ไม่ใช่	26 (37.7)	21 (30.4)	47 (68.1)	
	4. หนังสือหรือสิ่งตีพิมพ์ ใช่	3 (4.3)	2 (2.9)	5 (7.2)	0.009
	ไม่ใช่	37 (53.6)	27 (39.1)	64 (92.8)	
กลางนา	5. การแนะนำ ใช่	9 (13.0)	4 (5.8)	13 (18.8)	0.833
	ไม่ใช่	31 (44.9)	25 (36.2)	56 (81.2)	
	6. การสาธิต ใช่	6 (8.7)	2 (2.9)	8 (11.6)	1.137
	ไม่ใช่	34 (49.3)	27 (39.1)	61 (88.4)	
	7. การอบรม ใช่	8 (11.8)	2 (2.9)	10 (14.7)	2.458
	ไม่ใช่	31 (45.6)	27 (39.7)	58 (85.3)	
	8. อื่น ๆ ได้แก่ การเดินทางและพบปะของ ผู้นำชุมชน ใช่	18 (26.1)	10 (14.5)	28 (40.6)	0.771
	ไม่ใช่	22 (31.9)	19 (27.5)	41 (59.4)	

ตาราง 35 (ต่อ)

พื้นที่ศึกษา	ประเภทสื่อการรับรู้ข่าวสาร	การคัดแยกข้อมูลลงในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
ควนสันติ	1. วิทู ใช่	1 (1.7)	2 (3.4)	3 (5.1)	1.414
	ไม่ใช้	38 (64.4)	18 (30.5)	56 (94.9)	
	2. โทรทัศน์ ใช่	6 (10.2)	9 (15.3)	15 (25.4)	6.116*
	ไม่ใช้	33 (55.9)	11 (18.6)	44 (74.6)	
	3. ป้ายประกาศ ใช่	16 (27.1)	10 (16.9)	26 (44.1)	0.432
	ไม่ใช้	23 (39.0)	10 (16.9)	33 (55.9)	
	4. หนังสือหรือสิ่งตีพิมพ์ ใช่	3 (5.1)	1 (1.7)	4 (6.8)	0.159
	ไม่ใช้	36 (61.0)	19 (32.2)	55 (93.2)	
ควนสันติ	5. การแนะนำ ใช่	6 (10.2)	2 (3.4)	8 (13.6)	0.342
	ไม่ใช้	33 (55.9)	18 (30.5)	51 (86.4)	
	6. การสาธิต ใช่	3 (5.1)	1 (1.7)	4 (6.8)	0.159
	ไม่ใช้	36 (61.0)	19 (32.2)	55 (93.2)	
	7. การอบรม ใช่	9 (15.3)	1 (1.7)	10 (16.9)	3.069
	ไม่ใช้	30 (50.8)	19 (32.2)	49 (83.1)	
	8. อื่น ๆ ได้แก่ การเดินรณรงค์และพบปะของ ผู้นำชุมชน ใช่	24 (40.7)	4 (6.8)	28 (47.5)	9.148**
	ไม่ใช้	15 (25.4)	16 (27.1)	31 (52.5)	

ตาราง 35 (ต่อ)

พื้นที่ศึกษา	ประเภทสื่อการรับรู้ข่าวสาร	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
รวม	1. วิทย์ ใช่	9 (5.0)	9 (5.0)	18 (10.1)	1.621
	ไม่ใช่	105 (58.7)	56 (31.3)	161 (89.9)	
	2. โทรศัพท์ ใช่	16 (8.9)	20 (11.2)	36 (20.1)	7.215*
	ไม่ใช่	98 (54.7)	45 (25.1)	143 (79.9)	
	3. ป้ายประกาศ ใช่	38 (21.2)	23 (12.8)	61 (34.1)	0.078
	ไม่ใช่	76 (42.5)	42 (23.8)	118 (65.9)	
	4. หนังสือหรือสิ่งตีพิมพ์ ใช่	13 (7.3)	6 (3.4)	19 (10.6)	0.206
	ไม่ใช่	101 (56.4)	59 (33.0)	160 (89.4)	
	5. การแนะนำ ใช่	19 (10.6)	8 (4.5)	27 (15.1)	0.614
	ไม่ใช่	95 (53.1)	57 (31.8)	152 (84.9)	
	6. การสาธิต ใช่	9 (5.0)	3 (1.7)	12 (6.7)	0.712
	ไม่ใช่	105 (58.7)	62 (34.6)	167 (93.3)	
	7. การอบรม ใช่	18 (10.1)	4 (2.2)	22 (12.4)	3.640
	ไม่ใช่	95 (53.4)	61 (34.3)	156 (87.6)	
	8. อื่น ๆ ได้แก่ การเดินรณรงค์และพบปะของผู้นำชุมชน ใช่	55 (30.7)	19 (10.6)	74 (41.3)	6.172*
	ไม่ใช่	59 (33.0)	46 (25.7)	105 (58.7)	

* P < .05 ** P < .01

จากตาราง 35 พบว่า ปัจจัยประเภทสื่อการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนมีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอยในพื้นที่ชุมชนกลางนา คือ สื่อทางโทรทัศน์ พื้นที่ชุมชนควนสันติ คือ สื่อทางโทรทัศน์และสื่ออื่น ๆ ได้แก่ การเดินรณรงค์และการพบปะของผู้นำชุมชน และพื้นที่รวม 3 ชุมชน ได้แก่ สื่อทางโทรทัศน์ และสื่ออื่น ๆ ได้แก่ การเดินรณรงค์และการพบปะของผู้นำชุมชนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้

โดยสรุปปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในการคัดแยกมูลฝอยที่มีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนจำแนกตามพื้นที่ศึกษาได้ดังนี้

พื้นที่ชุมชนบ้านคลองหะ พบว่า ปัจจัยความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยแต่ละประเภทมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามูลฝอยดังกล่าวเป็นมูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ในครัวเรือนได้หลายรูปแบบก่อนการกำจัด จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างสนใจที่จะเก็บมูลฝอยดังกล่าวไว้ใช้ประโยชน์ก่อนการกำจัด ส่งผลให้เกิดการคัดแยกมูลฝอยอื่น ๆ ในครัวเรือนด้วย

พื้นที่ชุมชนกลางนา พบว่า ปัจจัยการรับรู้ข่าวสารการคัดแยกมูลฝอย การได้รับสื่อเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยทางโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในชุมชนกลางนาอาศัยอยู่ในครัวเรือนในแต่ละวันค่อนข้างมาก การได้รับข่าวสารโดยผ่านทางสื่อโทรทัศน์ซึ่งสามารถนำเสนอวิธีการคัดแยกมูลฝอยได้อย่างชัดเจน จึงมีส่วนกระตุ้นให้เกิดการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

พื้นที่ชุมชนควนสันติ พบว่า ปัจจัยการรับรู้ข่าวสารการคัดแยกมูลฝอย การได้รับสื่อการคัดแยกมูลฝอยผ่านทางโทรทัศน์และสื่อจากการเดินรณรงค์พบปะของผู้นำชุมชนมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารการคัดแยกมูลฝอยผ่านทางโทรทัศน์ซึ่งสามารถนำเสนอวิธีการคัดแยกได้อย่างชัดเจน ควบคู่ไปกับสื่อจากการเดินรณรงค์พบปะของผู้นำชุมชน จึงมีส่วนกระตุ้นให้เกิดการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

เมื่อพิจารณาภาพรวมของพื้นที่ศึกษาทั้ง 3 พื้นที่ พบว่า ปัจจัยความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยแต่ละประเภท การรับรู้ข่าวสาร การได้รับข่าวสารผ่านทางสื่อโทรทัศน์และสื่อจากการเดินรณรงค์พบปะของผู้นำชุมชนมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน ทั้งนี้เนื่องจากครัวเรือนในชุมชนมีมูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ในครัวเรือนได้หลายรูปแบบก่อนการกำจัด จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างสนใจที่จะเก็บมูลฝอยไว้ใช้ประโยชน์ก่อนการกำจัด ส่งผลให้เกิดการคัดแยกมูลฝอยอื่น ๆ ในครัวเรือนเพิ่มขึ้น และกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชนอาศัยอยู่ในครัวเรือนในแต่ละวันค่อนข้างมาก การได้รับข่าวสารโดยผ่านทางสื่อโทรทัศน์ซึ่งสามารถนำเสนอวิธีการคัดแยก

ได้อย่างชัดเจน ควบคู่ไปกับสื่อจากการเดินรณรงค์พบปะของผู้นำชุมชน จึงมีส่วนกระตุ้นให้เกิดการคัดแยกมูลฝอย

1.7.5 ความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรชุมชนและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องที่มีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

ปัจจัยด้านความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรชุมชนและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน ได้แก่ ความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และบทบาทขององค์กรชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ โดยกำหนดสมมุติฐานให้ปัจจัยดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยโดยใช้สถิติไคสแควร์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ สามารถจำแนกผลการศึกษาดังต่อไปนี้ (ตาราง 36 - 38)

ตาราง 36 ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชนกับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

พื้นที่ศึกษา	ความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชน	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
คลองหะ	มีบทบาท	26 (20.8)	10 (15.2)	36 (42.4)	7.090*
	ไม่มีบทบาท	22 (27.7)	26 (23.0)	49 (57.6)	
กลางนา	มีบทบาท	37 (84.1)	25 (56.8)	62 (70.5)	8.160*
	ไม่มีบทบาท	6 (13.6)	17 (38.6)	26 (29.5)	
ควนสันติ	มีบทบาท	36 (83.7)	16 (57.1)	52 (73.2)	7.559*
	ไม่มีบทบาท	4 (9.3)	10 (35.7)	19 (26.8)	
รวม	มีบทบาท	99 (72.8)	51 (47.2)	150 (61.5)	17.672**
	ไม่มีบทบาท	32 (23.5)	53 (49.1)	94 (38.5)	

* P < .05

** P < .01

จากตาราง 36 พบว่า ปัจจัยความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชนมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ชุมชนบ้านคลองหะ ชุมชนกลางนา

ชุมชนควนสันติ และภาพรวมทั้งสามพื้นที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้

ตาราง 37 ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

พื้นที่ศึกษา	ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมกับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
คลองหะ	1. การคัดแยกมูลฝอยจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับสำหรับชุมชนของท่าน ใช่	40 (47.1)	9 (10.6)	49 (57.6)	6.797**
	ไม่ใช่	20 (23.5)	16 (18.8)	36 (42.4)	
	2. ท่านยินดีให้ความร่วมมือในการทิ้งมูลฝอยให้ตรงเวลาที่กำหนด ใช่	47 (55.3)	34 (40.0)	81 (95.3)	0.101
	ไม่ใช่	2 (2.4)	2 (2.4)	4 (4.7)	
	3. ท่านไม่ต้องการให้ถังรองรับมูลฝอยที่จัดให้อยู่บริเวณหน้าบ้าน ใช่	48 (56.5)	35 (41.2)	83 (97.6)	0.048
	ไม่ใช่	1 (1.2)	1 (1.2)	2 (2.4)	
	4. การจัดการมูลฝอยในชุมชนของท่านเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ท่านไม่จำเป็นต้องเข้าไปมีส่วนช่วยเหลือในการจัดการ มูลฝอย ใช่	38 (44.7)	19 (22.4)	57 (67.1)	5.766*
	ไม่ใช่	11 (12.9)	17 (20.0)	28 (32.9)	
	5. หากมีจุดทิ้งมูลฝอยแบบแยกประเภทอย่างชัดเจนเพิ่มขึ้น ท่านยินดีที่จะ คัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง ใช่	47 (55.3)	34 (40.0)	81 (95.3)	0.101
	ไม่ใช่	2 (2.4)	2 (2.4)	4 (4.7)	
	6. การขอความร่วมมือในการคัดแยกมูลฝอยจากคณะกรรมการชุมชน ท่านยินดีอย่างยิ่งที่จะให้ความร่วมมือ ใช่	42 (49.4)	27 (31.8)	69 (81.2)	1.559
	ไม่ใช่	7 (8.2)	9 (10.6)	16 (18.8)	

ตาราง 37 (ต่อ)

พื้นที่ศึกษา	ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมกับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
คลองหว๊ะ	7. หากคนในชุมชนส่วนใหญ่มีการคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง ตัวท่านเองก็จะทำการคัดแยกมูลฝอยด้วยเช่นกัน				
	ใช่	47 (55.3)	35 (41.2)	82 (96.5)	0.104
	ไม่ใช่	2 (2.4)	1 (1.2)	3 (3.5)	
	8. ปัจจุบันท่านเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยชุมชน				
	ใช่	37 (43.5)	0 (0)	37 (43.5)	48.138**
	ไม่ใช่	12 (14.1)	36 (42.4)	48 (56.5)	
กลางนา	1. การคัดแยกมูลฝอยจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับสำหรับชุมชนของท่าน				
	ใช่	40 (44.4)	36 (40.0)	76 (84.4)	2.739
	ไม่ใช่	4 (4.4)	10 (11.1)	14 (15.6)	
	2. ท่านยินดีให้ความร่วมมือในการทิ้งมูลฝอยให้ตรงเวลาที่กำหนด				
	ใช่	43 (47.8)	44 (48.9)	87 (96.7)	0.301
	ไม่ใช่	1 (1.1)	2 (2.2)	3 (3.3)	
	3. ท่านไม่ต้องการให้ถังรองรับมูลฝอยที่จัดให้อยู่บริเวณหน้าบ้าน				
	ใช่	41 (45.6)	44 (48.9)	85 (94.4)	0.263
	ไม่ใช่	3 (3.3)	2 (2.2)	5 (5.6)	
	4. การจัดการมูลฝอยในชุมชนของท่านเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ท่านไม่จำเป็นต้องเข้าไปมีส่วนช่วยเหลือในการจัดการมูลฝอย				
	ใช่	16 (17.8)	12 (13.3)	28 (31.1)	1.108
	ไม่ใช่	34 (37.8)	28 (31.1)	62 (68.9)	
	5. หากมีจุดทิ้งมูลฝอยแบบแยกประเภทอย่างชัดเจนเพิ่มขึ้น ท่านยินดีที่จะคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง				
	ใช่	42 (46.7)	41 (45.6)	83 (92.2)	1.254
	ไม่ใช่	2 (2.2)	5 (5.6)	7 (7.8)	

ตาราง 37 (ต่อ)

พื้นที่ศึกษา	ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมกับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
กลางนา	6. การขอความร่วมมือในการคัดแยกมูลฝอยจากคณะกรรมการชุมชน ท่านยินดีอย่างยิ่งที่จะให้ความร่วมมือ	33 (36.7)	38 (42.2)	71 (78.9)	0.782
	ไม่ใช่	11 (12.2)	8 (8.9)	19 (21.1)	
	7. หากคนในชุมชนส่วนใหญ่มีการคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง ตัวท่านเองก็จะ ทำการคัดแยกมูลฝอยด้วยเช่นกัน	44 (48.9)	44 (48.9)	88 (97.8)	2.728
	ไม่ใช่	0 (0)	2 (2.2)	2 (2.2)	
	8. ปัจจุบันท่านเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยชุมชน	38 (42.2)	5 (5.6)	43 (47.8)	51.370**
	ไม่ใช่	6 (6.7)	41 (45.6)	47 (52.2)	
ควนสันติ	1. การคัดแยกมูลฝอยจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับสำหรับชุมชนของท่าน	43 (60.6)	29 (36.6)	69 (97.2)	3.811
	ไม่ใช่	0 (0)	2 (2.8)	2 (2.8)	
	2. ท่านยินดีให้ความร่วมมือในการทิ้งมูลฝอยให้ตรงเวลาที่กำหนด	43 (60.6)	28 (39.4)	71 (100)	0.000
	ไม่ใช่	0 (0)	0 (0)	0 (0)	
	3. ท่านไม่ต้องการให้อัฒมารถรับมูลฝอยที่จัดให้อยู่บริเวณหน้าบ้าน	43 (60.6)	28 (39.4)	71 (100)	0.000
	ไม่ใช่	0 (0)	0 (0)	0 (0)	
	4. การจัดการมูลฝอยในชุมชนของท่านเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ท่านไม่จำเป็นต้องเข้าไปมีส่วนช่วยเหลือในการจัด การมูลฝอย	15 (21.1)	16 (22.5)	31 (43.7)	3.416
	ไม่ใช่	28 (39.4)	12 (16.9)	40 (56.3)	

ตาราง 37 (ต่อ)

พื้นที่ศึกษา	ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมกับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
ควนสันติ	5. หากมีจุดทิ้งมูลฝอยแบบแยกประเภทอย่างชัดเจนเพิ่มขึ้น ท่านยินดีที่จะคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง ใช่ ไม่ใช่	43 (60.6) 0 (0)	27 (38.0) 1 (1.4)	70 (98.6) 1 (1.4)	1.558
	6. การขอความร่วมมือในการคัดแยกมูลฝอยจากคณะกรรมการชุมชน ท่านยินดีอย่างยิ่งที่จะให้ความร่วมมือ ใช่ ไม่ใช่	43 (60.6) 0 (0)	27 (38.0) 1 (1.4)	70 (98.6) 1 (1.4)	1.883
	7. หากคนในชุมชนส่วนใหญ่มีการคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง ตัวท่านเองก็จะทำการคัดแยกมูลฝอยด้วยเช่นกัน ใช่ ไม่ใช่	43 (60.6) 0 (0)	28 (39.4) 0 (0)	71 (100) 0 (0)	0.000
	8. ปัจจุบันท่านเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยชุมชน ใช่ ไม่ใช่	40 (56.3) 3 (4.2)	0 (0) 28 (39.4)	40 (56.3) 31 (43.7)	59.655**
รวม	1. การคัดแยกมูลฝอยจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับสำหรับชุมชนของท่าน ใช่ ไม่ใช่	123 (50.0) 28 (11.4)	82 (33.3) 13 (5.3)	205 (83.3) 41 (16.7)	11.063**
	2. ท่านยินดีให้ความร่วมมือในการทิ้งมูลฝอยให้ตรงเวลาที่กำหนด ใช่ ไม่ใช่	133 (54.1) 3 (1.2)	106 (43.1) 4 (1.6)	239 (97.2) 7 (2.8)	0.447
	3. ท่านไม่ต้องการให้อักร่องรับมูลฝอยที่จัดให้อยู่บริเวณหน้าบ้าน ใช่ ไม่ใช่	132 (53.7) 4 (1.6)	107 (43.5) 3 (1.2)	239 (97.2) 7 (2.8)	0.010

ตาราง 37 (ต่อ)

พื้นที่ศึกษา	ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมกับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
รวม	4. การจัดการมูลฝอยในชุมชนของท่านเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ท่านไม่จำเป็นต้องเข้าไปมีส่วนช่วยเหลือในการจัดการมูลฝอย	69 (28.0)	47 (19.1)	116 (47.2)	1.565
	ใช่				
	ไม่ใช่	67 (27.2)	63 (25.6)	130 (52.8)	
	5. หากมีจุดทิ้งมูลฝอยแบบแยกประเภทอย่างชัดเจนเพิ่มขึ้น ท่านยินดีที่จะคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง				2.459
	ใช่	132 (53.7)	102 (41.5)	234 (95.1)	
	ไม่ใช่	4 (1.6)	8 (3.3)	12 (4.9)	
	6. การขอความร่วมมือในการคัดแยกมูลฝอยจากคณะกรรมการชุมชน ท่านยินดีอย่างยิ่งที่จะให้ความร่วมมือ				0.476
	ใช่	118 (48.0)	18 (7.3)	210 (85.4)	
	ไม่ใช่	18 (7.3)	18 (17.3)	36 (14.6)	
	7. หากคนในชุมชนส่วนใหญ่มีการคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง ตัวท่านเองก็จะทำการคัดแยกมูลฝอยด้วยเช่นกัน				0.482
	ใช่	134 (54.5)	107 (43.5)	241 (98.0)	
	ไม่ใช่	2 (0.8)	3 (1.2)	5 (2.0)	
	8. ปัจจุบันท่านเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยชุมชน				155.826**
	ใช่	115 (46.7)	5 (2.0)	120 (48.8)	
	ไม่ใช่	21 (8.5)	105 (42.7)	126 (51.2)	

** P < .01

จากตาราง 37 พบว่า ปัจจัยด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับชุมชนมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนในพื้นที่ชุมชนบ้านคลองหะ และภาพรวมทั้ง 3 ชุมชน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ความคิดเห็นต่อการจัดการมูลฝอยในชุมชนของเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเท่านั้น คนในชุมชนไม่จำเป็นต้องเข้าไปมีส่วนช่วยเหลือในการจัดการมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนในพื้นที่ชุมชนบ้านคลองหะ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยชุมชนก่อนทิ้งมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนในพื้นที่ชุมชนบ้านคลองหะ ชุมชนกลางนา ชุมชนควนสันติ และภาพรวมทั้ง 3 ชุมชน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตาราง 38 ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรชุมชน/หน่วยงานภาครัฐกับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

พื้นที่ศึกษา	ความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรชุมชน/หน่วยงานภาครัฐ	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน		รวม	χ^2 value
		คัดแยก	ไม่คัดแยก		
คลองหะ	มีบทบาท	36 (42.9)	18 (21.4)	54 (64.3)	4.320*
	ไม่มีบทบาท	13 (15.5)	17 (20.2)	30 (35.7)	
กลางนา	มีบทบาท	40 (46.5)	34 (39.5)	74 (86.0)	3.486
	ไม่มีบทบาท	3 (3.5)	9 (10.5)	12 (14.0)	
ควนสันติ	มีบทบาท	33 (51.6)	20 (31.3)	53 (82.8)	1.067
	ไม่มีบทบาท	5 (7.8)	6 (9.4)	11 (17.2)	
รวม	มีบทบาท	109 (46.6)	72 (30.8)	181 (77.4)	7.045**
	ไม่มีบทบาท	21 (9.0)	32 (13.7)	53 (22.6)	

* P < .05

** P < .01

จากตาราง 38 พบว่า ปัจจัยความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรชุมชน/หน่วยงานภาครัฐมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยในพื้นที่ชุมชนบ้านคลองหะ และภาพรวมทั้งสามพื้นที่ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้

โดยสรุปการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบทบาทขององค์กรชุมชนและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องที่มีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนสามารถจำแนกตามพื้นที่ศึกษา ได้ดังนี้

พื้นที่ชุมชนบ้านคลองหระ ได้แก่ ปัจจัยความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชน ความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรชุมชน/หน่วยงานภาครัฐ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกับการคัดแยกมูลฝอยในประเด็นการคัดแยกมูลฝอยจำเป็นอย่างยิ่ง ประเด็นการจัดการมูลฝอยในชุมชนของท่านเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเท่านั้น กลุ่มตัวอย่างไม่จำเป็นต้องเข้าไปมีส่วนช่วยเหลือในการจัดการมูลฝอย และประเด็นการเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยชุมชนก่อนที่จะมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นการคัดแยกมูลฝอยมีความสำคัญต่อชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งเมื่อกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยก็จะส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจในการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนเปลี่ยนแปลงไปด้วย

พื้นที่ชุมชนกลางนา ได้แก่ ปัจจัยความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในประเด็นการเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยชุมชนก่อนที่จะมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้

พื้นที่ชุมชนควนสันติ ได้แก่ ปัจจัยความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมหัวข้อการเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยชุมชนก่อนที่จะมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้

ภาพรวมทั้งสามพื้นที่ ได้แก่ ปัจจัยความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชน ความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรชุมชน/หน่วยงานภาครัฐ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกับการคัดแยกมูลฝอยในประเด็นการคัดแยกมูลฝอยจำเป็นอย่างยิ่ง และประเด็นการเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยชุมชนก่อนที่จะมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้

โดยสรุปจากการทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอย สามารถจำแนกตามพื้นที่ศึกษา ได้ดังนี้

1.) พื้นที่ชุมชนบ้านคลองหระ พบว่า ปัจจัยเนื้อที่ที่อยู่อาศัย จำนวนชั่วโมงในการอยู่อาศัยในแต่ละวัน วิธีการกำจัดมูลฝอยโดยการขายมูลฝอยให้กับชาเล้ง พฤติกรรมการนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ ปัจจัยความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยแต่ละประเภท ความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชน ความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรชุมชนหน่วยงานภาครัฐ ความคิดเห็น

เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกับการคัดแยกมูลฝอยในประเด็นการคัดแยกมูลฝอยจำเป็นอย่างยิ่ง ประเด็นการจัดการมูลฝอยในชุมชนของท่านเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเท่านั้น กลุ่มตัวอย่างไม่จำเป็นต้องเข้าไปมีช่วยเหลือในการจัดการมูลฝอย และประเด็นการเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยชุมชนก่อนทิ้ง

2.) พื้นที่ชุมชนกลางนา พบว่า ปัจจัยระยะห่างจากบ้านเรือนถึงจุดทิ้งมูลฝอย สถานภาพในชุมชน วิธีการกำจัดมูลฝอยโดยการขายมูลฝอยให้กับชาเล้ง การขายมูลฝอยให้กับโครงการคัดแยกมูลฝอย พฤติกรรมการนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ ปัจจัยการได้รับข่าวสารการคัดแยกมูลฝอย การได้รับสื่อเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยโดยผ่านทางโทรทัศน์ ปัจจัยความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในประเด็นการเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยชุมชนก่อนทิ้ง

3.) พื้นที่ชุมชนควนสันติ พบว่า ปัจจัยวิธีการกำจัดมูลฝอยโดยการขายมูลฝอยให้กับชาเล้ง การขายมูลฝอยให้กับโครงการคัดแยกมูลฝอย ปัจจัยการได้รับข่าวสารการคัดแยกมูลฝอย การได้รับสื่อเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยโดยผ่านทางโทรทัศน์และสื่อจากการเดินรณรงค์พบปะของผู้นำชุมชน ความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกับการคัดแยกมูลฝอยในประเด็นการเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยชุมชนก่อนทิ้ง

เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยของครัวเรือนที่มีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 พื้นที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชนมีปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอยเหมือนกันในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยวิธีการกำจัดมูลฝอยโดยการขายมูลฝอยให้กับชาเล้ง ปัจจัยความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชน ปัจจัยความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยชุมชนก่อนทิ้ง ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการมูลฝอยในพื้นที่ศึกษาทั้ง 3 ชุมชนต้องการรณรงค์ส่งเสริมให้เกิดการคัดแยกมูลฝอยในชุมชนอย่างจริงจัง ควรจะนำปัจจัยดังกล่าวเข้ามาพิจารณาช่วยในการวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในชุมชน

1.8 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แต่ละปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอย

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอย ได้แก่ ประเภทที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ จำนวนชั่วโมงในการอยู่อาศัยในแต่ละวัน วิธีการกำจัดมูลฝอยโดยการขาย ได้แก่ การขายให้กับชาเล้ง และการขายมูลฝอยให้กับโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน ความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยแต่ละประเภทในครัวเรือน การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย การได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆ ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารทางสื่อโทรทัศน์ การรับรู้

ข่าวสารจากการเดินรณรงค์พบปะของผู้นำชุมชน ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยจำเป็นสำหรับชุมชน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง ความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชน และความคิดเห็นต่อบทบาทของหน่วยงานราชการ/เทศบาล โดยนำปัจจัยแต่ละปัจจัยมาทำการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ แสดงผลการศึกษา ได้ดังนี้ (ตาราง 39)

ตาราง 39 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแต่ละปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอย

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอย	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน
1. ประเภทที่อยู่อาศัย	
Pearson Correlation	0.069
Sig (2 – tailed)	0.283
N	246
2. การประกอบอาชีพ	
Pearson Correlation	0.038
Sig (2 – tailed)	0.552
N	246
3. จำนวนชั่วโมงในการอยู่อาศัยในแต่ละวัน	
Pearson Correlation	0.185 ^{**}
Sig (2 – tailed)	0.004
N	246
4. การกำจัดมูลฝอยโดยการขายนมูลฝอย ได้แก่ การขายนมูลฝอยให้กับชาเล้งและการขายนมูลฝอยให้กับโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน	
Pearson Correlation	0.150 [*]
Sig (2 – tailed)	0.018
N	246
5. พฤติกรรมการนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่	
Pearson Correlation	0.349 ^{**}
Sig (2 – tailed)	0.000
N	246
6. ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยแต่ละประเภทในครัวเรือน	
Pearson Correlation	0.103 [*]
Sig (2 – tailed)	0.017
N	246

ตาราง 39 (ต่อ)

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกมูลฝอย	การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน
7. การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย	
Pearson Correlation	0.230**
Sig (2 - tailed)	0.000
N	246
8. การได้รับข่าวสารผ่านทางสื่อโทรทัศน์และสื่อจากการประชาสัมพันธ์โดยผู้นำชุมชน	
Pearson Correlation	0.057*
Sig (2 - tailed)	0.037
N	246
9. ความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของประชาชนในประเด็นการคัดแยกมูลฝอยจำเป็นสำหรับชุมชน และความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง	
Pearson Correlation	0.747**
Sig (2 - tailed)	0.000
N	246
10. ความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชน	
Pearson Correlation	0.226**
Sig (2 - tailed)	0.000
N	244
11. ความคิดเห็นต่อบทบาทของหน่วยงานราชการ/เทศบาล	
Pearson Correlation	0.482**
Sig (2 - tailed)	0.000
N	234

* P < .05 ** P < .01

จากตาราง 39 พบว่า ปัจจัยของครัวเรือนที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยเชิงบวก โดยสามารถเรียงลำดับตามความสำคัญจากมากไปหาน้อยเพื่อนำไปพิจารณาในการดำเนินการรณรงค์การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนให้ประสบผลสำเร็จ ได้แก่ 1) ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ประเด็นการคัดแยกมูลฝอยจำเป็นสำหรับชุมชน และความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง 2) ความคิดเห็นต่อบทบาทของหน่วยงานภาครัฐในการจัดการมูลฝอย 3) พฤติกรรมการนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ 4) การได้รับข่าวสารการคัดแยกมูลฝอย 5) ความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชน 6) ปัจจัยจำนวนชั่วโมงที่พักอาศัยอยู่ในแต่ละวัน 7) การกำจัดมูลฝอยโดยการขาย ซึ่งได้แก่ การขายมูลฝอยให้กับชาเล้งและการขายมูล

ฝอยให้กับโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน 8) ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยแต่ละประเภทในครัวเรือน 9) การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยโดยผ่านทางสื่อประเภทโทรทัศน์และการเดินรณรงค์พบปะตามบ้านเรือนของผู้นำชุมชน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถอธิบายรายละเอียดผลการศึกษาในแต่ละปัจจัย ได้ดังนี้

1) ปัจจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอยในประเด็นการคัดแยกมูลฝอยมีความจำเป็นสำหรับชุมชน และประเด็นความคิดเห็นในการเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยของประชาชนในชุมชน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การคัดแยกมูลฝอยจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเกิดขึ้นจากความต้องการของประชาชนในชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากความต้องการดังกล่าวอาจเกิดขึ้นจากประชาชนในชุมชนได้รับความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นจากมูลฝอยในด้านต่าง ๆ โดยเมื่อประชาชนในชุมชนเมืองได้รับความเดือดร้อนจากมูลฝอยเพิ่มขึ้น จะทำให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญและยินดีเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชนเพิ่มขึ้น

2) ปัจจัยความคิดเห็นต่อบทบาทของหน่วยงานภาครัฐมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยหมายความว่า เมื่อหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ เทศบาลและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามารณรงค์การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนที่อาศัยในชุมชนเมืองเพิ่มขึ้น ก็จะทำให้การดำเนินการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนในชุมชนเมืองเพิ่มขึ้น

3) ปัจจัยพฤติกรรมการนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนซึ่งหมายความว่า เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการนำมูลฝอยในครัวเรือนกลับมาใช้ใหม่เพิ่มขึ้น ก็จะส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างสนใจที่จะคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่เพิ่มขึ้น

4) ปัจจัยการได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยซึ่งหมายความว่า เมื่อกลุ่มตัวอย่างในชุมชนได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยเพิ่มขึ้น ก็จะทำให้กลุ่มตัวอย่างสนใจที่จะทำการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

5) ปัจจัยความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชนมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยซึ่งหมายความว่า เมื่อกลุ่มตัวอย่างในชุมชนเห็นว่าผู้นำชุมชนมีบทบาทในการจัดการมูลฝอยอย่างชัดเจน เช่น การเดินรณรงค์พบปะตามบ้านเรือนเพื่อประชาสัมพันธ์ในการขอความร่วมมือในการทำกิจกรรมการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนอยู่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเจตนาถึงประโยชน์ของการคัดแยกมูลฝอย จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจที่จะคัดแยกมูลฝอย

6) ปัจจัยจำนวนชั่วโมงที่พักอาศัยอยู่ในแต่ละวันมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยซึ่งหมายความว่า เมื่อกลุ่มตัวอย่างในชุมชนมีระยะเวลาการอยู่อาศัยในครัวเรือนแต่ละวันเพิ่มขึ้น อาจจะทำให้กลุ่มตัวอย่างสนใจที่จะทำการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

7) ปัจจัยการกำจัดมูลฝอยโดยการขายให้กับชาเล้งและการขายมูลฝอยให้กับโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยซึ่งหมายความว่า เมื่อมีชาเล้งเข้ามารับซื้อมูลฝอยในชุมชน หรือเมื่อมีโครงการรับซื้อมูลฝอยในชุมชนก็เป็นการกระตุ้นหรือเผยแพร่เรื่องการคัดแยกมูลฝอยไปในตัว ทำให้ประชาชนสนใจที่จะดำเนินการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนเพิ่มขึ้น และในทางกลับกัน หากไม่มีชาเล้งเข้ามารับซื้อของเก่าหรือไม่มีโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน ก็อาจส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างไม่สนใจในการคัดแยกมูลฝอยก็ได้

8) ปัจจัยความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน ซึ่งหมายความว่า เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในการคัดแยกมูลฝอยที่ถูกต้อง ก็จะสามารถคัดแยกมูลฝอยดังกล่าวเก็บไว้ใช้ประโยชน์หรือแยกมูลฝอยไว้ขาย ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างคัดแยกมูลฝอยอื่น ๆ ในครัวเรือนที่มีประโยชน์และสามารถนำกลับมาใช้ได้ใหม่ก่อนทิ้งด้วย

9) การได้รับสื่อการคัดแยกมูลฝอยทางโทรทัศน์และสื่อจากการเดินรณรงค์พบปะประชาชนสัมพันธ์กิจกรรมการคัดแยกมูลฝอยของผู้นำชุมชนมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยซึ่งหมายความว่า เมื่อกลุ่มตัวอย่างในชุมชนได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยผ่านทางสื่อโทรทัศน์และการรณรงค์จากผู้นำชุมชนเพิ่มขึ้น ซึ่งสื่อดังกล่าวจะช่วยกระตุ้นให้กลุ่มตัวอย่างสนใจที่จะทำการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนเพิ่มขึ้น

กล่าวโดยสรุปปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน ซึ่งได้แก่ ปัจจัยความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอย ความคิดเห็นต่อบทบาทของหน่วยงานภาครัฐ พฤติกรรมการนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ การได้รับข่าวสารการคัดแยกมูลฝอย ความคิดเห็นต่อผู้นำชุมชน จำนวนชั่วโมงที่พักอาศัยในแต่ละวัน การกำจัดมูลฝอยโดยการขายให้กับชาเล้งและการขายให้กับโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน การกำจัดมูลฝอยประเภทหนังสือพิมพ์และกล่องกระดาษ การได้รับสื่อการคัดแยกมูลฝอยผ่านทางสื่อโทรทัศน์และผ่านทางสื่อการเดินพบปะของผู้นำชุมชนจึงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่หน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องต้องทำค่านึงถึงปัจจัยดังกล่าวในการรณรงค์การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนเมืองจะประสบผลสำเร็จ

1.9 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการคัดแยกมูลฝอยในชุมชนเมือง

นอกจากข้อมูลรายละเอียดด้านปัจจัยต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอไปแล้วนั้น ผู้วิจัยยังได้สอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยชุมชนเพื่อให้ประสบผลสำเร็จ พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยชุมชนให้ประสบผลสำเร็จ คือ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 16.5 ต้องการจัดให้มีถังแยกประเภทฝอยอย่างชัดเจนในชุมชน และกำหนด

จุดตั้งถังแยกให้เหมาะสมและกำหนดวันรับมูลฝอยที่ชัดเจน รองลงมาร้อยละ 14.8 ต้องการให้
 รมรณรงค์ขอความร่วมมือเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 11.1 ต้องการให้การประชาสัมพันธ์
 ในสื่อที่คนทั่วไปสามารถรับรู้ได้อย่างทั่วถึง เช่น โทรทัศน์ช่องหลัก ๆ ร้อยละ 10.7 ควรให้
 รางวัลกับบ้านเรือนที่ปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง ร้อยละ 9.0 เสนอให้มีการประชาสัมพันธ์ต่อเนื่อง
 เกี่ยวกับความรู้เรื่องการคัดแยกมูลฝอย ร้อยละ 7.6 ต้องการทราบรายละเอียดของโครงการ ร้อยละ
 7.4 ต้องการให้มีโครงการอย่างรวดเร็ว และร้อยละ 6.2 เสนอแนะให้เทศบาลหรือหน่วยงานภาครัฐ
 ที่เกี่ยวข้องควรมีการเก็บขนมูลฝอยอย่างปลอดภัยและสะอาด (ตาราง 40)

ตาราง 40 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยชุมชนเพื่อให้ประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	จำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษา (คน)			
	(ร้อยละ)			
	คลองหะ N = 85	กลางนา N = 90	ควนสันติ N = 71	รวม N = 246
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม*				
1. ควรมีการประชาสัมพันธ์ต่อเนื่องเกี่ยวกับความรู้เรื่องการคัดแยกมูลฝอย	24 (7.5)	40 (10.3)	38 (9.0)	102 (9.0)
2. ควรประชาสัมพันธ์ในสื่อที่คนทั่วไปสามารถรับรู้ได้อย่างทั่วถึง เช่น สถานี โทรทัศน์ช่องหลัก ๆ	28 (8.7)	45 (11.6)	52 (12.4)	125 (11.1)
3. จัดให้มีถังแยกประเภทมูลฝอยอย่างชัดเจนในชุมชน	63 (19.6)	62 (16.0)	62 (14.7)	187 (16.5)
4. กำหนดจุดตั้งถังแยกให้เหมาะสมและกำหนดวันรับมูลฝอยที่ชัดเจน	66 (20.5)	59 (15.2)	62 (14.7)	187 (16.5)
5. รมรณรงค์ขอความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง	49 (15.2)	57 (14.7)	61 (14.5)	167 (14.8)
6. ให้รางวัลกับบ้านเรือนที่ปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง	28 (8.7)	35 (9.0)	58 (13.8)	121 (10.7)
7. ต้องการมีโครงการอย่างรวดเร็ว	21 (6.5)	27 (7.0)	36 (8.6)	84 (7.4)
8. ต้องการทราบรายละเอียดของโครงการ	23 (7.1)	34 (8.8)	29 (6.9)	86 (7.6)
9. เทศบาลหรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรมีการเก็บขนมูลฝอยอย่างปลอดภัย และสะอาด	19 (5.9)	28 (7.2)	23 (5.5)	70 (6.2)

* กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ

2. ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

นอกจากการวิจัยเชิงปริมาณที่ผู้วิจัยได้เสนอผลการศึกษาไปแล้วนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงตัวแปรต่าง ๆ ได้มากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ ที่มีบทบาทในการจัดการมูลฝอยในพื้นที่ศึกษา ในด้านบทบาทของผู้นำชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน บทบาทขององค์กรชุมชนและหน่วยงานภาครัฐและสัมภาษณ์บทบาทของโครงการวิจัยร่วมไทย – ญี่ปุ่น เพื่อการจัดการมูลฝอยชุมชน อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอผลการศึกษาแยกตามพื้นที่ ดังนี้

2.1 ชุมชนบ้านคลองหะ

2.2 ชุมชนกลางนา

2.3 ชุมชนควนสันติ

2.1 ชุมชนบ้านคลองหะ

เนื่องจากการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีข้อจำกัดในหน้าที่และภารกิจ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สัมภาษณ์ตัวแทนกรรมการชุมชนและเจ้าหน้าที่เทศบาลที่มีบทบาทเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยในพื้นที่ศึกษา ได้แก่ คุณสะไบ รัตนบุรี ตำแหน่งเลขานุการ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการรับแลกซื้อสินค้าโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชนและสรุปรายงานประจำเดือน และเจ้าหน้าที่เทศบาลคือ คุณบุญเลิศ แก้วเอียด ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายงานสาธารณสุขสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลคอหงส์ และคุณรัตนศิริ พิมลไทย เจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการวิจัยร่วมไทย – ญี่ปุ่นเพื่อการจัดการมูลฝอยชุมชน อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผลการสัมภาษณ์มีดังนี้

ชุมชนบ้านคลองหะ ตั้งอยู่ในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลคอหงส์ ซึ่งปัจจุบันยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลคอหงส์เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2546 โดยทั่วไปลักษณะการจัดการมูลฝอยของชุมชนคลองหะไม่มีการวางถังรองรับมูลฝอยรวมในชุมชนเนื่องจากเดิมชุมชนประสบปัญหาประชาชนจากที่อื่นนำมูลฝอยเข้ามาทิ้งในชุมชน การแก้ไขปัญหาดังกล่าวประชาชนในชุมชนจะนำมูลฝอยที่ต้องการให้เทศบาลเก็บรวบรวมไปกำจัดใส่ถุงมาแขวนหรือตั้งไว้บริเวณหน้าบ้านตามวันและเวลาที่เทศบาลกำหนด โดยโครงการวิจัยร่วมไทย – ญี่ปุ่นเพื่อการจัดการมูลฝอยชุมชนได้เลือกชุมชนบ้านคลองหะบริเวณพื้นที่เขต 1 เพื่อเข้าร่วมโครงการนำร่องคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนก่อนทิ้ง ในช่วงเริ่มแรกของการเริ่มโครงการได้เลือกครัวเรือนบริเวณชอยกล้วยไม้ชอยเนกประสงค์ ชอยสามัคคี ประมาณ 20 ครัวเรือนทำการคัดแยกวัสดุที่รีไซเคิลได้เก็บรวบรวมไว้ที่บ้านของตนหรือที่ตัวแทนของกลุ่ม นอกจากนี้ทางชุมชนได้สร้างตะแกรงสำหรับรองรับมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยรีไซเคิล ส่วนมูลฝอยอินทรีย์มีการทดลองทิ้งในถังพลาสติกสีฟ้าเพื่อให้คน

เลี้ยงหมูและจะมีรถรับซื้อเข้ามาซื้อวัสดุรีไซเคิลในชุมชนซึ่งได้เริ่มโครงการรับซื้อมูลฝอยครั้งแรกเมื่อวันที่ 10 สิงหาคมซึ่งเป็นรับแลกมูลฝอยรีไซเคิลกับสิ่งของต่าง ๆ ที่จุดรับแลกสิ่งของบ้านประธานชุมชนเขต 1 บริเวณซอยกล้วยไม้ โดยผู้ที่ทำการคัดแยกมูลฝอยส่วนใหญ่ ได้แก่ เด็กๆ ในชุมชน มูลฝอยที่เหลือจากการคัดแยกวัสดุรีไซเคิลแล้วจะกำจัดทิ้งให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐทำการเก็บรวบรวมและเก็บขนไปกำจัดวันเว้นวันต่อไป (บุญเลิศ แก้วเอียด (สัมภาษณ์), 31 มีนาคม 2547)

จากการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพของบทบาทของผู้นำชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน บทบาทขององค์กรชุมชนและหน่วยงานภาครัฐโดยการสัมภาษณ์มีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 บทบาทของผู้นำและคณะกรรมการชุมชน พบว่า ผู้นำชุมชนมีหน้าที่หลักในการเป็นผู้ประสานงานระหว่างชุมชนกับหน่วยงานราชการ รับนโยบายจากฝ่ายสาธารณสุข เทศบาลตำบล คอหงส์ในการหาผู้ประสานงาน โดยเฉพาะเรื่องการดำเนินโครงการคัดแยกมูลฝอย แต่ปัจจุบันโครงการคัดแยกมูลฝอยประสบปัญหาขาดการประชาสัมพันธ์ การกระจายข่าวเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย เนื่องจากผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่เข้าร่วมโครงการมีภารกิจส่วนตัวและไม่มีทีมงานที่ชัดเจน ดังคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตอื่น ส่วนผู้นำชุมชนในเขตนี้เป็นผู้นำเดี่ยวไม่มีทีมงาน ไม่มีการสร้างทีม เดิมตั้งทีมงานไว้ในโครงการ 5 –7 คน แต่ไม่ได้มีการประชุมปรึกษาหารือกันและตัวผู้นำเองก็มีธุรกิจส่วนตัวไม่สามารถดำเนินการในเรื่องนี้ได้ ทีมงานและอาสาสมัครเองก็ไม่มีค่าตอบแทน จะมาทำงานเรื่องขยะก็ต่อเมื่อมีเวลาว่างเท่านั้น” (สะไบ รัตนบุรี (สัมภาษณ์), 31 มีนาคม 2547)

โดยระยะหลังโครงการคัดแยกมูลฝอย พบว่า ประสบปัญหาผู้นำชุมชนไม่สามารถประสานงานกับเทศบาลจึงทำให้ขาดความต่อเนื่อง ทำให้กิจกรรมการคัดแยกมูลฝอยหยุดชะงัก

2.1.2 บทบาทขององค์กรชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งได้แก่ บทบาทของเทศบาลตำบล คอหงส์และบทบาทของโครงการวิจัยร่วมไทย – ญี่ปุ่นเพื่อการจัดการมูลฝอยชุมชน โดยจากการสัมภาษณ์พบว่า เทศบาลตำบลคอหงส์ประสบปัญหาจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการรณรงค์กิจกรรมการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน โดยหัวหน้าฝ่ายสาธารณสุขได้พยายามประสานงานกับผู้นำชุมชนอย่างค่อยเป็นค่อยไป แต่ประสบปัญหาขาดความต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ เนื่องจากภารกิจหลัก จึงไม่สามารถเข้าไปรณรงค์ได้อย่างต่อเนื่องในพื้นที่ ดังคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“...เทศบาลยอมรับว่าไม่ได้ลงพื้นที่อย่างต่อเนื่อง บุคลากรมีจำกัด ภาระงานค่อนข้างมาก ไม่มีเวลาในการเข้าไปประสานงานในเรื่องนี้บ่อยนัก...” (บุญเลิศ แก้วเอียด (สัมภาษณ์), 31 มีนาคม 2547)

“ในระยะแรกชุมชนบ้านคลองหะมีการดำเนินกิจกรรมคัดแยกมูลฝอยในชุมชน แต่เนื่องจากขาดความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรม...ประกอบกับเกิดอุปสรรคในความชัดเจนของตัว คณะกรรมการชุมชน ทีมงานและผู้นำชุมชน จึงทำให้การดำเนินกิจกรรมการคัดแยกมูลฝอยไม่เห็นผลชัดเจนในชุมชนนี้” (รัตนศิริ พิมลไทย (สัมภาษณ์), 24 มิถุนายน 2547)

2.1.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน จากการสัมภาษณ์ พบว่า “...โดยรวมชาวบ้านที่ได้รับทราบรายละเอียดของโครงการและให้ความร่วมมือค่อนข้างน้อย เนื่องจากชาวบ้านมองว่าการจัดการมูลฝอยเป็นหน้าที่ของเทศบาลและปัญหามูลฝอยยังเป็นปัญหาที่ไม่สำคัญ...” (บุญเลิศ แก้วเอียด (สัมภาษณ์), 31 มีนาคม 2547)

“...นอกจากนี้พบว่าชุมชนคลองหะมีปัญหาในหลาย ๆ ด้าน ที่มีส่วนส่งเสริมให้การคัดแยกมูลฝอยไม่ประสบผลสำเร็จนัก เช่น ปัญหาคนในพื้นที่ไม่อยู่บ้าน การประชาสัมพันธ์จึงไม่ประสบผลสำเร็จและปัญหาราคามูลฝอยมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยซึ่งไม่เป็นแรงจูงใจให้คัดแยก ปัญหาเรื่องคนรับซื้อไม่มารับซื้อตามวันเวลาที่กำหนด ชาวบ้านก็ไม่มาขาย ทำให้คนที่ร่วมและคณะกรรมการชุมชนเกิดความไม่เชื่อมั่นในโครงการ” (บุญเลิศ แก้วเอียด (สัมภาษณ์), 31 มีนาคม 2547)

2.1.4 แนวทางและแผนการจัดการมูลฝอย โดยจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่เทศบาล พบว่า “หน่วยงานเทศบาลมีแนวทางแก้ไขที่วางแผนไว้ คือ จัดให้มีการประสานงานกับผู้นำชุมชนใหม่อีกครั้งเพื่อให้ผู้นำชุมชนสร้างทีมงานขึ้นมาใหม่ โดยทำในรูปแบบการหาเครือข่ายรับผิดชอบในแต่ละซอย นำมูลฝอยที่คัดแยกได้มาขายและให้คำตอบแทนแก่ทีมงาน โดยมีทีมงาน 8 คน เป้าหมายทั้งหมด 40 ครั้วเรือนในช่วงเริ่มแรก นอกจากนี้เทศบาลจะจัดหาถังรองรับเฉพาะมูลฝอยรีไซเคิลให้กับทีมงานละ 1 ถังเพื่อไปตั้งในแต่ละจุดของครั้วเรือนที่รับผิดชอบ...” (บุญเลิศ แก้วเอียด (สัมภาษณ์), 31 มีนาคม 2547)

นอกจากนี้แนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาคัดแยกมูลฝอยภายใต้ความร่วมมือระหว่างเทศบาลตำบลคองหงส์กับโครงการวิจัยร่วมไทย – ญี่ปุ่นเพื่อการจัดการมูลฝอยชุมชน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ประสานงานโครงการ ดังนี้

“โครงการได้มีการวางแผนร่วมกันในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันคือ การปรับเปลี่ยนทีมงานและผู้ประสานการดำเนินงานกิจกรรมคัดแยกมูลฝอยในชุมชน โดยต้องกระตุ้นกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างรูปแบบของกิจกรรมที่มีความชัดเจนขึ้น พร้อมทั้งทำความเข้าใจกับเทศบาลในส่วนบทบาทของเทศบาลให้มีความชัดเจนในการเป็นเจ้าของโครงการที่แท้จริง” (รัตนศิริ พิมลไทย (สัมภาษณ์), 24 มิถุนายน 2547)

2.2 ชุมชนกลางนา

เนื่องจากการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีข้อจำกัดในหน้าที่และภารกิจ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สัมภาษณ์ตัวแทนกรรมการชุมชนและเจ้าหน้าที่เทศบาลที่มีบทบาทเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยในพื้นที่ศึกษา ได้แก่ คุณวรรณ อุปถัมภ์ ตำแหน่งกรรมการชุมชนกลางนา เจ้าหน้าที่เทศบาล คือ คุณนันทกานต์ คติการ นักวิชาการสุขาภิบาล 7 สำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และคุณรัตนศิริ พิมลไทย เจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการวิจัยร่วมไทย – ญี่ปุ่น เพื่อการจัดการมูลฝอยชุมชน ผลการสัมภาษณ์ได้ดังนี้

ชุมชนกลางนาอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของเทศบาลนครหาดใหญ่เป็นชุมชนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย เนื่องจากมีกิจกรรมตลาดมูลฝอยในชุมชน ซึ่งเริ่มต้นเมื่อเดือนกรกฎาคม 2545 โดยทุกวันเสาร์แรกของเดือนที่จุดนัดหมายบริเวณที่ทำการชุมชนกลางนามีรถเข้ามารับซื้อมูลฝอยที่ชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีส่วนช่วยลดปัญหามูลฝอย โดยมีครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการวิจัยร่วมไทย – ญี่ปุ่น ๓ ทั้งสิ้น 85 ครัวเรือน โดยโครงการเข้ามาส่งเสริมให้คนในชุมชนทำการคัดแยกมูลฝอยอินทรีย์ทั้งในถังพลาสติกที่โครงการจัดให้โดยมีจุดรับมูลฝอยอินทรีย์ในชุมชน 5 จุดและเจ้าหน้าที่เทศบาลทำการเก็บทุก ๆ 2 วัน นอกจากนี้มีการเพิ่มจุดรับซื้อมูลฝอยจุดที่ 2 คือ บริเวณกลางซอย 5 ถนนเพชรเกษม โดยรับซื้อมูลฝอยทุกวันเสาร์ที่ 2 ของเดือน มูลฝอยอื่น ๆ ที่ไม่ใช่มูลฝอยรีไซเคิลและมูลฝอยอินทรีย์ถูกกำจัดทิ้งในถังรองรับของเทศบาล ทั้งนี้บ้านที่เข้าร่วมกิจกรรมคัดแยกมูลฝอยจะติดธงสัญลักษณ์โครงการบริเวณหน้าบ้าน

จากการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพของบทบาทของผู้นำชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน บทบาทขององค์กรชุมชนและหน่วยงานภาครัฐโดยการสัมภาษณ์มีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 บทบาทของผู้นำและคณะกรรมการชุมชน พบว่า คณะกรรมการชุมชนมีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องมูลฝอย โดยคณะกรรมการชุมชนมีทั้งหมด 10 คน แต่ละคนอาศัยในชุมชนมานานจึงอยากเข้าร่วมกันรับผิดชอบเรื่องต่าง ๆ โดยคณะกรรมการชุมชนอาศัยกระจายอยู่ทั่วทั้งชุมชน มีหน้าที่หลักในการประสานงานกับชาวบ้านในชุมชนและเทศบาล ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการคัดแยกมูลฝอยทุกครั้งที่มีโอกาส เช่น กรณีวันสำคัญต่าง ๆ คณะกรรมการมีการทำกิจกรรมร่วมกันกับชาวบ้านที่ลานเอนกประสงค์ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ชุมชนเป็นชุมชนดีเด่นต่อไป ดังคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“ชุมชนเองอยากทำในเรื่องนี้ เนื่องจากชุมชนเคยได้รับรางวัลชุมชนดีเด่นด้านการรักษาความสะอาดติดต่อกัน 3 สมัยและชุมชนยังมีโครงการหน้าบ้านน่ามอง จึงอยากทำให้เป็นแบบอย่างกับชุมชนอื่น ๆ ในอำเภอหาดใหญ่ ที่สำคัญไม่อยากผลัดภาระในเรื่องมูลฝอยให้กับเทศบาลอย่างเดียว” (วรรณ อุปถัมภ์ (สัมภาษณ์), 31 มีนาคม 2547)

“คณะกรรมการมาจากชาวบ้านในชุมชน รับผิดชอบร่วมกันทั้งหมด...ทุกคนรู้เท่ากันหมดว่าวันไหนประชุมเรื่องอะไร เพียงแต่บางครั้งไม่ว่าง บางคนติดธุระก็ไม่ได้เข้าประชุมใครว่างก็จะไปกัน...” (วรรณนา อุปถัมภ์ (สัมภาษณ์), 31 มีนาคม 2547)

นอกจากนี้พบว่า คณะกรรมการชุมชนมีบทบาทสำคัญในการชักจูงให้ครัวเรือนในชุมชนคัดแยกมูลฝอยและเห็นคุณค่าของการคัดแยกมูลฝอย โดยให้รางวัลเพิ่มแก่คนที่มีรายได้จากการขายมูลฝอยสูงสุดตามลำดับเพื่อเป็นแรงจูงใจให้ทำต่อไป ดังคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“ในช่วงแรกการขายมูลฝอยจะจดบันทึกรายได้ที่ได้ คนที่ได้รายได้มากเป็นอันดับ 1 – 3 เราจะให้รางวัลพิเศษเป็นไข่ไก่เพิ่ม 20 15 และ 10 ฟอง สำหรับคนที่ได้ที่ 1 2 และ 3 ตามลำดับ เมื่อเอากลับบ้านแล้วจะได้กินกันทั้งบ้านเป็นแรงจูงใจให้แม่สอนลูกที่ได้ช่วยกันแยกขยะ” (วรรณนา อุปถัมภ์ (สัมภาษณ์), 31 มีนาคม 2547)

2.2.2 บทบาทขององค์กรชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งได้แก่ บทบาทของเทศบาลนครหาดใหญ่และบทบาทของโครงการวิจัยร่วมไทย – ญี่ปุ่นเพื่อการจัดการมูลฝอยชุมชน โดยจากการสัมภาษณ์พบว่า การประสานงานกับเทศบาลได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ประกอบกับเทศบาลนครหาดใหญ่เข้ามามีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ในช่วงแรก ๆ ของโครงการและรับผิดชอบในการเก็บขนมูลฝอยอินทรีย์โดยมีรถรับมูลฝอยอินทรีย์ที่ชัดเจน จึงทำให้โครงการคัดแยกมูลฝอยประสบความสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้การประสานงานกับผู้ประสานงานโครงการไทย – ญี่ปุ่นฯ ได้รับความช่วยเหลือในการทำสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ เช่น ชงสัญลักษณ์โครงการและป้ายประชาสัมพันธ์โครงการ

2.2.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน จากการสัมภาษณ์พบว่า คนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือดี เนื่องจากการคัดแยกมูลฝอยช่วยให้ครัวเรือนสามารถมีรายได้จากการขายมูลฝอยและรถเข็นมารับซื้อถึงจุดนัดที่บ้านคณะกรรมการชุมชนทุกครั้งอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้คนที่เข้าร่วมโครงการมั่นใจ ดังคำสัมภาษณ์ดังนี้

“ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี เพราะว่าคนในชุมชนตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่แล้ว” (รัตนศิริ พิมลไทย (สัมภาษณ์), 24 มิถุนายน 2547)

นอกจากนี้ปัญหาที่พบในชุมชน คือ นักศึกษาเข้าบ้านในชุมชนเมื่อจบการศึกษาย้ายออกไป ทำให้คณะกรรมการชุมชนต้องประชาสัมพันธ์กับคนที่มาอยู่ใหม่เป็นประจำ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ประสานงานโครงการวิจัยร่วมไทย – ญี่ปุ่นฯ ดังนี้

“เหตุผลประการหนึ่งที่ทำให้โครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชนกลางนาหยุดชะงักเนื่องจากนักเรียน นักศึกษาปิดภาคเรียน จึงทำให้โครงการขาดความต่อเนื่องซึ่งทางโครงการมีการ

วางแผนที่จะเข้าไปรณรงค์เรื่องนี้ในช่วงเปิดภาคเรียนเป็นระยะๆ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของกิจกรรมต่อไป” (รัตนศิริ พิมลไทย (สัมภาษณ์), 24 มิถุนายน 2547)

ปัญหาราคามูลฝอยบางอย่างมีราคาซื้อต่ำ โดยแนวทางแก้ไขนั้นคณะกรรมการชุมชนได้พยายามอธิบายในเรื่องการรับซื้อมูลฝอยถึงค่าดำเนินการของคนรับซื้อจึงอาจทำให้ราคามูลฝอยบางอย่างอาจต่ำไปบ้าง ซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่ยอมรับได้ โดยคณะกรรมการชุมชนกล่าวว่า “ปัจจุบันรอบ ๆ ชุมชนกลางนามีร้านรับซื้อของเก่าอยู่รอบซึ่งครัวเรือนที่คัดแยกไม่จำเป็นต้องมาขายให้โครงการ แต่วัตถุประสงค์ของโครงการคือ ต้องการให้ทุกคนคัดแยกขยะเท่านั้น โดยเฉพาะเด็ก ๆ บางครั้ง 2 – 3 วันไปขายให้กับร้านรับซื้อหน้าปากซอย จดรับซื้อที่คณะกรรมการจัดขึ้นถือเป็นแหล่งเลือกหนึ่งเท่านั้น” (วรรณนา อุปลัมภ์ (สัมภาษณ์), 31 มีนาคม 2547)

ผลที่ได้รับจากโครงการที่คณะกรรมการชุมชนเห็นได้ชัดเจน คือ ปริมาณมูลฝอยที่ต้องกำจัดลดลงจากเดิม ปัญหาขยะเกลื่อนกลาดบนถนนและปัญหาการคุ้ยเขี่ยของสัตว์หมดไป

2.2.4 แนวทางและแผนการดำเนินการจัดการมูลฝอยในอนาคตสำหรับชุมชน พบว่าปัจจุบันโครงการคัดแยกมูลฝอยได้ขยายครัวเรือนครอบคลุมทั่วทั้งชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนมีกิจกรรมการคัดแยกมูลฝอยเป็นระยะเวลา 2 ปี ซึ่งทำให้เป็นที่ทราบกันของครัวเรือนที่อยู่ในชุมชนเพียงแต่ต้องการประชาสัมพันธ์อยู่เป็นประจำอย่างต่อเนื่องให้คนที่มาอยู่ใหม่ในชุมชนและคนอยู่เดิมได้ทราบว่าโครงการคัดแยกมูลฝอยและยังมีดำเนินการเหมือนเดิม

โดยแผนงานในอนาคตของเทศบาลนครหาดใหญ่ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่เทศบาลพบว่า “เทศบาลกำลังดำเนินการทดลองรณรงค์การคัดแยกมูลฝอยในพื้นที่ทะเลาะชุมชนหาดใหญ่ ซึ่งจะดำเนินการในลักษณะคล้ายคลึงกับชุมชนกลางนา และกำลังดำเนินโครงการร่วมมือกันระหว่างเทศบาลทุกแห่งเพื่อสร้างหลุมฝังกลบแห่งเดียวที่ทุกเทศบาลในจังหวัดสงขลาสามารถเข้ามาใช้ร่วมกัน เพื่อรองรับการสร้างโรงคัดแยกมูลฝอยเพื่อให้ปริมาณมูลฝอยที่คัดแยกได้เพียงพอสำหรับป้อนวัตถุดิบเข้าสู่โรงงานต่อไป” (นันทกานต์ คดีการ (สัมภาษณ์), 2 เมษายน 2547)

2.3 ชุมชนควนสันติ

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการชุมชนและเจ้าหน้าที่เทศบาลที่มีบทบาทเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยในพื้นที่ศึกษา ได้แก่ คุณเหมราช สุกเส็ม ตำแหน่งรองประธานคณะกรรมการชุมชน คุณวินัย คงชำนาญ ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายการศึกษา กีฬา และวัฒนธรรม และนายอับดุลลอร์ เหมมัน อนุกรรมการฝ่ายการศึกษา กีฬา และวัฒนธรรม เจ้าหน้าที่เทศบาล คือ คุณทองศักดิ์ อักษรสวัสดิ์ ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายงานสาธารณสุขสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลควนลัง คุณรัตนศิริ พิมลไทย และคุณอะสุโกะ มัตซุบะ เจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการวิจัยร่วมไทย – ญี่ปุ่นเพื่อการจัดการมูลฝอยชุมชน ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้

ชุมชนควนสันติอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลควนลัง มีลักษณะเด่นของการเป็นชุมชนมุสลิมและไทยพุทธ โดยเริ่มต้นโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชนมีครัวเรือนที่สมัครร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยทั้งสิ้น 61 ครัวเรือนกระจายทั่วชุมชน โดยสมาชิกได้รับมอบถุงคัดแยกมูลฝอยพร้อมคู่มือการคัดแยกมูลฝอยซึ่งระบุชนิดมูลฝอยที่สามารถรีไซเคิลได้ ราคารับซื้อมูลฝอยชนิดต่าง ๆ โดยจะมีร้านรับซื้อของเก่ามารับซื้อมูลฝอยที่คัดแยกทุกวันอาทิตย์ในสัปดาห์แรกของเดือนถึงครัวเรือน สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับธงสัญลักษณ์โครงการติดไว้บริเวณหน้าบ้าน นอกจากครัวเรือนในชุมชนที่เข้าร่วมโครงการแล้ว โครงการได้ขอความร่วมมือโรงเรียนในชุมชนให้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อให้เด็กนักเรียนเป็นผู้ประสานความเข้าใจเรื่องการคัดแยกมูลฝอยและนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทั้งที่โรงเรียนและที่บ้านในชุมชนของตนเอง โดยเริ่มกิจกรรมการรับซื้อมูลฝอยครั้งแรกเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2546 มูลฝอยที่เหลือจากการคัดแยกวัสดุรีไซเคิลจะกำจัดทิ้งให้เจ้าหน้าที่เทศบาล โดยเก็บขนไปกำจัดทุกวัน

จากการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพของบทบาทของผู้นำชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน บทบาทขององค์กรชุมชนและหน่วยงานภาครัฐโดยการสัมภาษณ์มีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 บทบาทของผู้นำและคณะกรรมการชุมชน พบว่า คณะกรรมการของชุมชนควนสันติมีบทบาทสำคัญในการประชาสัมพันธ์ให้เกิดโครงการคัดแยกมูลฝอย ดังคำสัมภาษณ์ดังนี้

“...เดิมครัวเรือนทั้งหมดที่เข้าร่วมโครงการ 72 ครัวเรือน ปัจจุบันเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 100 ครัวเรือน โดยคณะกรรมการจะเข้าไปประชาสัมพันธ์ในลักษณะสภากาแฟในจุดต่างๆ ของชุมชน ผลัดเปลี่ยนกันไปเรื่อย ๆ ในแต่ละร้านกาแฟที่คนส่วนใหญ่ในชุมชนไป เพื่อพบปะพูดคุยกับชาวบ้าน” (อับดุลลอห์ เหมมัน (สัมภาษณ์), 2 เมษายน 2547)

“...ในช่วงเริ่มแรกของโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน คณะกรรมการชุมชนได้การดำเนินการประชาสัมพันธ์เดือนละ 3 ครั้ง เพื่ออธิบายวิธีการแยกมูลฝอย ประโยชน์ที่ได้รับเพื่อให้การแยกมูลฝอยเกิดความต่อเนื่อง สิ่งที่ได้ในโครงการ อันได้แก่ ความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน คุณค่าในการอยู่ร่วมกันในชุมชน การร่วมมือกันในการคัดแยกมูลฝอยเพื่อนำไปสู่การร่วมกันทำกิจกรรมอื่น ๆ ในชุมชนต่อไป...” (วินัย คงชำนาญ (สัมภาษณ์), 2 เมษายน 2547)

นอกจากนี้คณะกรรมการชุมชนมีหน้าที่ประสานงานในการจัดบันทึกการรับซื้อมูลฝอยที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้ง โดยในระยะหลังคณะกรรมการประสบปัญหาอันเนื่องจากการกิจส่วนตัวและการถอนตัวของผู้รับซื้อมูลฝอยเนื่องจากประสบปัญหาขาดทุนในการดำเนินงานและไม่คุ้มกับการดำเนินงาน โดยจากการสัมภาษณ์ของคณะกรรมการชุมชน “ในช่วงแรกของการรับซื้อคนรับซื้อจะได้กำไรเนื่องจากขยะที่นำมาขายเป็นขยะสะสมไม่ได้เป็นขยะที่เกิดขึ้นจากการดำเนินชีวิตตามปกติ โดยครั้งแรกของการรับซื้อมีขยะเกิดขึ้นทั้งสิ้น 2,189 กิโลกรัม โดยต้องใช้รถบรรทุกขนขยะ

ถึงสองเที่ยว” (อับดุลลอ์ เหมมัน (สัมภาษณ์), 2 เมษายน 2547) ซึ่งปัญหาการขาดทุนดังกล่าวในช่วงแรก ของการรับซื้อจึงไม่เกิดขึ้น

ปัญหาการสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนและปัญหาการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ โดยแนวทางในการแก้ปัญหา “...ปัญหาภารกิจส่วนตัวของคณะกรรมการในการดำเนินการในวันรับซื้อและปัญหาการขาดทุนของคนรับซื้อ โดยทางออกเฉพาะในตอนนี่คือ การจ้างเด็ก ๆ ในชุมชนจำนวน 3 คนเป็นตัวแทนไปขนมูลฝอยในแต่ละบ้านไปยังร้านรับซื้อโดยใช้รถจักรยานยนต์พ่วงข้างและให้ค่าตอบแทนเด็กคนละ 100 บาทต่อการทำงานในแต่ละครั้ง ทำให้ปัญหาการแบกรับภาระขาดทุนจากการจ้างคนงานและค่าน้ำมันในการดำเนินการของคนรับซื้อหมดไปเพราะเราจะไปส่งขยะที่จะขายถึงที่ร้าน ซึ่งกิจกรรมการคัดแยกมูลฝอยเป็นกิจกรรมเสริมเท่านั้น จำเป็นที่จะต้องมีคนมารับผิดชอบต่อไปอาจเป็นหน่วยงานเทศบาลก็ต้องคิดกันต่อไป” (อับดุลลอ์ เหมมัน (สัมภาษณ์), 2 เมษายน 2547)

“ปัญหาการปลูกจิตสำนึกต้องใช้เวลา จากที่ผ่านมา มาได้รับการตอบรับเกี่ยวกับโครงการคัดแยกมูลฝอยค่อนข้างดี แต่ต้องทำไปเรื่อย ๆ อาจมีปัญหาบ้างในบริเวณบ้านเช่าที่มีการย้ายเข้าย้ายออกและครัวเรือนที่ทำงานข้างนอก เช่น พนักงานห้าง โรงงาน ซึ่งผู้ประสานงานโครงการคัดแยกมูลฝอยต้องเลือกเวลาที่เหมาะสมในการเข้าไปประชาสัมพันธ์อาจจะเป็นวันอาทิตย์ เพราะคนส่วนใหญ่อยู่บ้าน” (เหมราช สุกเส็ม (สัมภาษณ์), 2 เมษายน 2547)

2.3.2 บทบาทขององค์กรชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งได้แก่ บทบาทของเทศบาลตำบลควนลังและบทบาทของโครงการวิจัยร่วมไทย – ญี่ปุ่นเพื่อการจัดการมูลฝอยชุมชน โดยจากการสัมภาษณ์พบว่า เทศบาลตำบลควนลังมีหน้าที่หลักในการรับผิดชอบการจัดเก็บมูลฝอย แต่เทศบาลประสบปัญหาในหลาย ๆ ด้านที่จะส่งผลกระทบต่อภารกิจคัดแยกมูลฝอย เช่น ขาดแคลนบุคลากร นโยบายของผู้บริหารไม่สอดคล้องกัน จึงไม่สามารถเข้าไปมีบทบาทได้มากนัก ดังคำสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่เทศบาล “เทศบาลยินดีกับการมีโครงการนี้ แต่เนื่องจากมีกำลังคนน้อยการเข้าไปสนับสนุนโครงการจึงมีข้อจำกัด แต่ชุมชนมีข้อดีที่มีคณะกรรมการชุมชนที่มีความสามารถในการประชาสัมพันธ์ ประกอบกับการกิจหลักในงานประจำค่อนข้างมากจึงไม่สามารถเข้าไปช่วยได้อย่างเต็มที่ เทศบาลเคยเสนองบประมาณในการจัดซื้อรถเก็บขนมูลฝอยที่มีอยู่เดิมเพิ่มอีก 1 คันแต่ไม่ได้รับการอนุมัติเนื่องจากผู้บริหารคนก่อนให้การสนับสนุนเรื่องสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานมากกว่า” (ทงศักดิ์ อักษรสวัสดิ์ (สัมภาษณ์), 2 เมษายน 2547)

นอกจากนี้การประสานงานกับผู้ประสานงานโครงการได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี โดยโครงการไทย – ญี่ปุ่นฯ ได้เข้ามาสนับสนุนสื่อในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การคัดแยกมูลฝอย ได้แก่ ป้ายประชาสัมพันธ์ ธงสัญลักษณ์ติดบริเวณหน้าบ้านที่เข้าร่วมโครงการ ดังคำสัมภาษณ์ดังนี้

“...การขอความร่วมมือจากคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินโครงการคัดแยกมูลฝอยนั้น โครงการได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี” (รัตนศิริ พิมลไทย (สัมภาษณ์), 24 มิถุนายน 2547)

“...จริง ๆ แล้วจริงหรือที่หนังสือชี้แจงต่าง ๆ เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่เป็นการยืนยันว่ามีโครงการคัดแยกมูลฝอยและรับซื้อขึ้นในชุมชน คราวเรือนที่ไม่ได้หากจะเข้าร่วมเพิ่มเติมก็ยินดี...” (เหมราช สุกเส็ม (สัมภาษณ์), 2 เมษายน 2547)

2.3.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ในด้านการประชาสัมพันธ์โครงการจากการสัมภาษณ์คณะกรรมการชุมชน พบว่า “ส่วนใหญ่คนในชุมชนยอมรับและให้ความสำคัญ โดยในช่วงแรกจะเป็นผู้ใหญ่มากกว่าเด็ก แต่ในระยะหลังเด็กจะเป็นตัวสำคัญในการคัดแยกมูลฝอยมาขาย ประกอบกับชุมชนควนสันติมีจุดเด่นเป็นชุมชนมุสลิม การพบปะของคนในชุมชนจึงเป็นไปตามธรรมชาติ เนื่องจากต้องไปละหมาดที่มัสยิด เด็ก ๆ ก็ต้องไปเรียนเกี่ยวกับศาสนาในวันเสาร์และวันอาทิตย์ทำให้โอกาสที่จะพบปะพูดคุยเรื่องนี้มีค่อนข้างมาก ทำให้โครงการขยายไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ชุมชนได้ขยายกิจกรรมการคัดแยกมูลฝอยไปสู่โรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ชุมชนในรูปแบบธนาคารขยะ ซึ่งจะทำให้การคัดแยกมูลฝอยเป็นเรื่องปกติของชีวิตไป แต่ทั้งนี้ต้องใช้เวลาและรูปแบบในการจูงใจประชาสัมพันธ์และการดำเนินการอย่างต่อเนื่องจึงจะทำให้โครงการประสบผลสำเร็จ” (อับดุลลอห์ เหมมัน (สัมภาษณ์), 2 เมษายน 2547)

2.3.4 แนวทางและแผนงานในการจัดการมูลฝอยในอนาคตสำหรับชุมชนควนสันติ พบว่า คณะกรรมการและทีมงานวิจัยโครงการร่วมไทย - ญี่ปุ่นได้เสนอให้มีการขยายกิจกรรมการคัดแยกมูลฝอยเข้าไปสู่กลุ่มนักเรียนที่เรียนศาสนาในช่วงวันหยุด โดยให้มีกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เน้นในเรื่องมูลฝอยเป็นพิเศษ ภายใต้ชื่อกิจกรรม Environmental Awareness Building Campaign : EABC ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชนที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ดังคำสัมภาษณ์ดังนี้

“...สืบเนื่องจากชุมชนต้องการให้โครงการทำกิจกรรมกับเด็ก ๆ ซึ่งในชุมชนจะมีกลุ่มเด็กที่สามารถรวมตัวกันในวันหยุดเสาร์ อาทิตย์ ที่โรงเรียนสอนศาสนาในชุมชน ดังนั้นโครงการคัดแยกมูลฝอยจึงเข้ามาเพื่อทำกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยให้เด็ก ๆ วาดภาพประกอบการเล่าเรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมโดยเน้นเรื่องเกี่ยวกับมูลฝอยเป็นพิเศษ” (อะสุโกะ มัตซุบะ (สัมภาษณ์), 24 มิถุนายน 2547)

ผลการทำกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมกับเด็กในชุมชน ซึ่งเริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2547 โดยได้มีการประเมินกิจกรรม EABC พบว่า ผลการประเมินได้รับความสำเร็จเป็นอย่างดี เด็กและเยาวชนสามารถเป็นแกนนำในการทำกิจกรรมคัดแยกมูลฝอยในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ประสานงานโครงการวิจัยร่วมไทย - ญี่ปุ่นฯ ดังนี้

“ผลการประเมินผลของเด็กจากครูอาจารย์ ชาวบ้านในชุมชน นักวิจัยจากญี่ปุ่น และผู้ประสานงานโครงการวิจัย ได้ผลการประเมินเป็นที่น่าพอใจ โดยเด็ก ๆ ทั้ง 19 คน สามารถเป็นแกนนำและชี้แนะเด็กคนอื่น ๆ ในโรงเรียนให้คัดแยกมูลฝอยได้ถูกต้องขึ้น” (รัตนศิริ พิมลไทย (สัมภาษณ์), 24 มิถุนายน 2547)

โดยแผนงานที่จะขยายต่อเนื่องจากกิจกรรม EABC ได้แก่ การรณรงค์อย่างต่อเนื่องในช่วงเปิดภาคเรียน และการกระตุ้นกิจกรรมการคัดแยกมูลฝอยให้ต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการสืบต่อจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องในโรงเรียนต่อไปควบคู่ไปกับการรณรงค์กิจกรรมการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการวิจัยร่วมไทย – ญี่ปุ่นเพื่อการจัดการมูลฝอยชุมชนตอบทบทวนการดำเนินโครงการในพื้นที่ศึกษา โดยได้สัมภาษณ์คุณรัตนศิริ พิมลไทย ตำแหน่ง ผู้ประสานงานโครงการวิจัยเพื่อการจัดการมูลฝอยชุมชนเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการในพื้นที่นำร่องทั้ง 3 ชุมชน ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้

โครงการวิจัยร่วมไทย – ญี่ปุ่น เพื่อการจัดการมูลฝอยชุมชนฯ (Community Base Recycling IN Thailand : CBRINT) เป็นโครงการวิจัยร่วมระหว่างคณะทำงานจากมหาวิทยาลัยบูรพา ประเทศญี่ปุ่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ โดยได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก Japan International Cooperation Agency (JICA) ประเทศญี่ปุ่น มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานเพื่อทำการวิจัยและนาระบบการนำวัสดุใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ที่เหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับชุมชน โดยมีระยะเวลาของโครงการ 3 ปี ซึ่งได้ดำเนินการศึกษาดังแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2545 ในพื้นที่นำร่อง 3 แห่งคือ พื้นที่ชุมชนกลางนา ชุมชนบ้านคลองหะ และชุมชนควนสันติ อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยมีระยะเวลาในการดำเนินงานแบ่งเป็น 3 ช่วงหลัก ๆ ด้วยกันคือ

ระยะที่ 1 เป็นขั้นตอนของการสำรวจข้อมูลและปรึกษาหารือ เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบระบบ ทั้งการวิเคราะห์องค์ประกอบมูลฝอยและสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากประชากรใน 3 ชุมชน นอกจากนี้ได้มีการสัมภาษณ์องค์กรส่วนท้องถิ่น และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง อีกทั้งได้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อระดมความคิดเห็นร่วมกัน นำไปสู่การวางแผนรูปแบบการจัดการมูลฝอยชุมชนและการนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ ที่เหมาะสมกับพื้นที่นำร่องแต่ละแห่ง

ระยะที่ 2 เป็นช่วงดำเนินการทดลองระบบการคัดแยกมูลฝอยจากชุมชนที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ส่งเข้าโรงงานทำปุ๋ยหมักและโรงงานรีไซเคิลมูลฝอย

ระยะที่ 3 เป็นช่วงดำเนินการประเมินผลและขยายขอบเขตของระบบคัดแยกมูลฝอยให้ครอบคลุมเมืองหาดใหญ่

จากการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพของบทบาทของโครงการวิจัยร่วมไทย – ญี่ปุ่นเพื่อการจัดการมูลฝอยชุมชน โดยการสัมภาษณ์มีรายละเอียดดังนี้

บทบาทของโครงการวิจัยฯ พบว่า โครงการวิจัยเพื่อการจัดการมูลฝอยมีบทบาทสำคัญในการรณรงค์กระตุ้นให้ประชาชนในชุมชนเกิดจิตสำนึกที่จะทำกิจกรรมเกี่ยวกับการนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ แต่ทั้งนี้เนื่องจากโครงการมีระยะเวลาในการดำเนินงานเพียง 3 ปี ดังนั้นโครงการจึงต้องการให้เทศบาลซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้รับผิดชอบและประสานงานโครงการในระยะต่อไป โครงการวิจัยร่วมไทย – ญี่ปุ่นฯ จึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ทำให้พื้นที่ชุมชนนำร่องเกิดโครงการคัดแยกมูลฝอยอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

ภารกิจอีกประการหนึ่งของโครงการคือ การประสานงานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเทศบาล ผู้นำชุมชน เพื่อทำงานร่วมกันในการรณรงค์การคัดแยกมูลฝอยในชุมชนให้ประสบผลสำเร็จ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ประสานงานโครงการวิจัยร่วมไทย – ญี่ปุ่นฯ ได้ดังนี้

“หลักสำคัญของการทำงานในโครงการจำเป็นต้องประสานงานกัน ทั้งฝ่ายเทศบาล ชุมชนและโครงการในการรณรงค์กิจกรรมการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน โดยเฉพาะเทศบาลจะต้องตระหนักในความร่วมมือและความชัดเจนของการเป็นเจ้าของโครงการอย่างแท้จริงในภายหลัง” (รัตนศิริ พิมลไทย (สัมภาษณ์), 25 มิถุนายน 2547)

การดำเนินโครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชนพื้นที่นำร่อง โครงการได้มีการประเมินผลในครั้งแรกของโครงการพบว่า โครงการคัดแยกมูลฝอยได้รับผลสำเร็จทั้ง 3 ชุมชน แต่ทั้งนี้ความสำเร็จของโครงการมีลักษณะแตกต่างกันในแต่ละชุมชน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ประสานงานโครงการวิจัยร่วมไทย – ญี่ปุ่นฯ ได้ดังนี้

“การประเมินโครงการหากใช้เกณฑ์ในการพิจารณาความสำเร็จของโครงการในแง่ของการเกิดกิจกรรมการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน พบว่า พื้นที่นำร่องทั้ง 3 ชุมชนประสบความสำเร็จเนื่องจากโครงการทำให้คนในชุมชนรู้จักการคัดแยกมูลฝอย แต่หากมองในแง่ของความต่อเนื่องของโครงการเพื่อให้เกิดความสำเร็จในระยะยาวจะต้องมองถึงปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่เกี่ยวข้องกับการคัดแยกมูลฝอยที่แตกต่างกันในแต่ละชุมชน” (รัตนศิริ พิมลไทย (สัมภาษณ์), 24 มิถุนายน 2547)

จากข้อมูลเชิงคุณภาพทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การคัดแยกมูลฝอยในชุมชนเมืองจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชนและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในชุมชนจำเป็นต้องจะต้องประสานงานและร่วมมือกันอย่างจริงจัง เพื่อให้การรณรงค์การคัดแยกมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชนประสบผลสำเร็จ โดยการมีกิจกรรมคัดแยกมูลฝอยขึ้นในชุมชนเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การคัดแยกมูลฝอยในชุมชนเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม แต่ทั้งนี้ในการดำเนิน

รณรงค์โครงการคัดแยกมูลฝอยยังประสบปัญหาในการประสานงานในแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ปัญหาการขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยในชุมชนอย่างต่อเนื่อง การขาดการติดต่อประสานงานและร่วมมือกันอย่างจริงจังระหว่างหน่วยงานราชการกับผู้นำชุมชน และปัญหาการเข้าร่วมคัดแยกมูลฝอยของประชาชน ทั้งนี้แนวทางในการปัญหาดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายจะต้องพยายามประสานงานร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง โดยจำเป็นต้องใช้เวลาและการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีจิตสำนึก มีทัศนคติที่ดี โดยเห็นว่าการคัดแยกมูลฝอยกลายเป็นเรื่องปกติที่ทุกคนในชุมชนต้องร่วมมือกันปฏิบัติมีความเต็มใจที่จะคัดแยกมูลฝอยและดำเนินการคัดแยกมูลฝอยในที่สุด